

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Ana Marzidovšek

Socialnodelovni koncepti in metode pri terapijah s pomočjo konj

Diplomsko delo

Ljubljana, 2019

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Ana Marzidovšek

Socialnodelovni koncepti in metode pri terapijah s pomočjo konj

Diplomsko delo

Mentorica: izr. prof. dr. Jelka Zorn

Ljubljana, 2019

ZAHVALA

Največja zahvala je namenjena moji družini za podporo v vseh letih šolanja, za vso spodbudo in prepričanje v moje zmožnosti.

Prav tako bi se želela zahvaliti svoji mentorici dr. Jelki Zorn za sprejetje in podporo ideje, ki sem si jo oblikovala, ter pomoči ob pisanju naloge.

Zahvaljujem se tudi vsem, ki so bili pripravljeni sodelovati pri raziskavi, vsem udeleženkam, terapevtkam, ki so si vzele čas, z mano opravljale intervjuje in mi konkretno predstavile terapijo s pomočjo konja.

Na koncu pa se želim zahvaliti tudi kolegicama Ketii in Lauri, s katerima smo skupaj šle skozi proces pisanja diplome, se spodbujale in motivirale ter pomagale v vseh pogledih.

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Ana Marzidovšek

Naslov naloge: Socialno delovni koncepti in metode pri terapijah s pomočjo konja

Kraj: Frankolovo

Leto: 2019

Število strani: 162 **Število slik:** 2 **Število tabel:** 1 **Število prilog:** 4

Mentor: izr. prof. dr. Jelka Zorn

Ključne besede: terapije s pomočjo konj, aktivnosti s pomočjo konj, socialno delo, socialnodelovni koncepti.

Povzetek: V diplomski nalogi želim predstaviti aktivnosti in terapije s pomočjo konja v povezavi s socialnodelovnimi koncepti. V prvem delu teoretičnega uvoda bom najprej predstavila zgodovinski razvoj tovrstnih terapij, razdelitev terapij in vrste terapij, kdo sestavlja terapevtski »tim«, kdo so uporabniki in pa način financiranja. V drugem delu teoretičnega uvoda pa bom predstavila izbrane socialnodelovne koncepte, ki so se mi zdeli primerni za raziskovanje. Predstavila bom koncept delovnega odnosa, krepitev moči, soustvarjanja, koncept izvirnega delovnega projekta pomoči ter metodo supervizije. V empiričnem delu raziskujem potek terapij s pomočjo konja, odnos terapevt – uporabnik, zametke konceptov socialnega dela, podporo terapevtom in financiranje terapij. Do odgovorov in zaključkov sem prišla s pomočjo intervjujev, ki sem jih opravila s sodelujočimi terapevti.

Title: Concepts and Methods of Social Work in Equine Assisted Therapy

Key words: Equine assisted therapy, equine assisted activities, social work, social work concepts

Abstract: In my thesis I want to present activities and therapies with horses in relation to social-working concepts. In the first part of the theoretical introduction I will introduce the historical development of such therapies, the division of therapies and types of therapies, who makes up a therapeutic team, who are the users and the method of financing. In the second part of the theoretical introduction I will present the social-working concepts that I found

suitable for the research. I will present the concept of the work relationship, empowerment, co-creation, the original working project of help and support and the method of supervising. In the empirical part I am researching the course of therapies with horses, the relationship between the therapist and the user, concepts of social work, support for therapists and financing of the therapies. I came to answers and conclusions with the help of interviews I concluded with the participating therapists.

KAZALO VSEBINE

1.	TEORETIČNI UVOD.....	1
1.1.	KONJ	1
1.1.1.	ŽIVAL – ČLOVEK.....	1
1.1.2.	TERAPIJE S POMOČJO ŽIVALI.....	2
1.1.3.	TERAPIJE S POMOČJO KONJA.....	2
1.1.4.	RAZDELITEV TERAPEVTSKEGA JAHANJA.....	3
1.1.5.	VRSTE TERAPIJ S POMOČJO KONJA.....	5
1.1.6.	AKTIVNOSTI S POMOČJO KONJA.....	7
1.1.7.	TERAPEVT IN TERAPEVTSKI TIM IN NJIHOVO IZOBRAŽEVANJE	8
1.1.8.	IZVAJANJE TERAPIJ S POMOČJO KONJA	9
1.1.9.	UPORABNIKI TERAPIJ S POMOČJO KONJA.....	10
1.1.10.	FINANCIRANJE TERAPIJ S POMOČJO KONJA.....	11
1.2.	SOCIALNO DELO.....	11
1.2.1.	KONCEPT VZPOSTAVLJANJA DELOVNEGA ODNOSA IN OSEBNEGA STIKA	12
1.2.2.	IZVIREN DELOVNI PROJEKT POMOČI	14
1.2.3.	KONCEPT KREPITVE MOČI.....	14
1.2.4.	KONCEPT SOUSTVARJANJA.....	16
1.2.5.	SUPERVIZIJA	16
2.	PROBLEM.....	18
3.	METODOLOGIJA.....	19
3.1.	VRSTA RAZISKAVE.....	19
3.2.	RAZISKOVALNI INSTRUMENTI IN VIRI PODATKOV	19
3.3.	POPULACIJA IN VZORČENJE	19
3.4.	ZBIRANJE PODATKOV.....	20
3.5.	OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV.....	20

4.	REZULTATI	21
4.1.	OSNOVNI PODATKI.....	21
4.2.	IZOBRAŽEVANJE IN IZVAJANJE TERAPIJ S POMOČJO KONJA.....	21
4.3.	UPORABNIKI TERAPIJ S POMOČJO KONJA.....	22
4.4.	DELOVNI ODNOS.....	23
4.5.	IZVIRNI DELOVNI PROJEKT POMOČI.....	27
4.6.	KREPITEV MOČI	27
4.7.	PODPORA TERAPEVTOM.....	29
4.8.	POVEZOVANJE.....	29
4.9.	FINANCIRANJE	30
5.	RAZPRAVA IN SKLEPI.....	31
6.	PREDLOGI	35
7.	UPORABLJENA LITERATURA.....	36
8.	PRILOGE	38

KAZALO SLIK

Slika 1: Prvotni model razdelitve terapevtskega jahanja.....	4
Slika 2: Model novejši razdelitve terapevtskega jahanja	5

KAZALO PRILOG

Priloga A: Vprašalnik	39
Priloga B: Analiza pogovora	40
Priloga C: Odprto kodiranje	68
Priloga D: Osno kodiranje	108

PREDGOVOR

»Človeku so živali spremljevalke, prijateljice, zaupnice in pomočnice. Zaradi vrste pozitivnih učinkov na kvaliteto življenja posameznika so jih strokovnjaki začeli vključevati v svoje terapevtske pristope pri delu z ljudmi s posebnimi potrebami« (Majcenovič Cipot, 2013, str. 8).

Pri dvanajstih letih sem se začela ukvarjati z rekreativnim jahanjem, starši so mi uresničili željo in mi kupili konja. Vedno, kadar sem jezdila, sem se sprostila, prav tako pa sem bila ves čas športno aktivna kar je seveda velik plus. Letos pa sem preko prakse z uporabniki, s katerimi sem delala, prvič obiskala terapijo s pomočjo konja. Zdelo se mi je zelo zanimivo in takoj sem videla povezavo s svojo izobrazbo in hobijem. Le kdo si ne bi želel v prihodnosti ukvarjati na področju, kjer z znanjem podkrepljen in vključuje žival, ki ga je spremljala polovico življenja.

Ker sem že pri sami terapiji opazila posamezne oprijeme terapevta, sem si zaželela to področje še dodatno raziskati. Moj ključni namen raziskovalne naloge je ugotoviti možne povezave socialne obravnave in obravnave, ki jo izvaja terapevt s pomočjo konja.

1. TEORETIČNI UVOD

1.1. KONJ

1.1.1. ŽIVAL – ČLOVEK

Živali imajo že od nekdaj pomembno vlogo v človekovem življenju. Bile so (in so še danes) pomemben vir hrane, prevozno sredstvo, v nekaterih družbah pa tudi predmet verskega čaščenja (Kmet, 2005). V zadnjih dveh stoletjih pa so živali dobile še večji pomen. Uporabljamo jih za preživetje, šport, zabavo in pa prijateljstvo (Marinšek in Tušak, 2007). Žival je torej postala človekov sopotnik, družabnik in prijatelj (Kmet, 2005).

Kot pravita Marinšek in Tušak (2007) se je udomačevanje živali začelo v času lova in nabiralništva. Prvi poskusi udomačevanja volkov so bili pred približno 500.000 leti iz katerih so se kasneje razvili psi.

Ljudje se vedno bolj zavedamo pozitivnega vpliva živali na človekovo počutje in zdravje (prav tam). Živali imajo pomirjevalni učinek na ljudi, prav tako pa lahko stik z živaljo pomeni nekomu povečana kakovost življenja, predvsem ljudem v institucijah (Kmet, 2005). Živali varujejo ljudi pred stresom, izboljšujejo socializacijo in so njihova socialna podpora (Marinšek in Tušak, 2007). Imeti hišno žival je v zahodnem svetu postal priljubljen hobi, kar lahko pomeni, da se ljudje ob skrbi za žival počutijo dobro in uživajo v njihovi prisotnosti v življenju.

Povezava med človekom in živaljo se ustvari že v otroštvu. Tudi, če družine nimajo hišnih ljubljencev, so otroci ves čas obkroženi z živalmi. Narisane jih imajo na oblačilih, obkroženi so s plišastimi igračkami v podobah živali in pa ves čas jih videvajo v slikanicah in risankah. Živali človeka učijo empatije, sočutja in nas ne bodo nikoli obsojale. Seveda pa se ob vsem tem moramo zavedati, da se odnosi do različnih živali razlikujejo glede na dele sveta (Marinšek in Tušak, 2007).

Pomembna pa je tudi povezava med živaljo in socialnim delom, saj so uporabniki ljudje s socialnimi problemi, v stiski, morda introvertirani ter težje zaupajo drugim ljudem, še posebej strokovnim delavcem, ki jih vidijo prvič v življenju. Ljudje/uporabniki se ob prisotnosti živali lažje sprostijo. Nekateri ob njeni prisotnosti tudi lažje govorijo o sebi, o svojih težavah, problemih in občutkih ter o vsakdanjem življenju. Prav tako živali povzročajo

v človekovem življenju spremembe, za kar pa si prizadevajo strokovnjaki iz mnogih socialnih področij (Kmet, 2005).

1.1.2. TERAPIJE S POMOČJO ŽIVALI

Bistvo terapij s pomočjo živali je odnos med človekom in živaljo. Gre za ciljno usmerjeno pomoč, pri katerih je prisotna primerna, dresirana žival, ki je tudi bistven del procesa zdravljenja, ki pa je lahko skoraj vsaka živalska vrsta. Med najbolj pogostimi so psi, mačke in konji. Tovrstna terapija je vodena s strani strokovnjaka s področja zdravstva ali socialnega dela, ki je opremljen s potrebnim strokovnim znanjem in izkušnjami s področja svoje zaposlitve (Slovensko društvo za terapijo s pomočjo živali – Ambasadorji nasmeha, 2018).

Tovrstna terapija izboljšuje človekove fizične, socialne in/ali kognitivne funkcije. Lahko se izvaja individualno ali pa skupinsko. Terapevtske živali, ki jih vodijo usposobljeni vodniki, pri uporabnikih zmanjšujejo učinke stresa, depresijo, tesnobo in zmanjšujejo samouničevalne misli (Ilič, 2013). Prav tako so strokovnjaki mnenja, da so živali zelo primerne za blaženje začetne faze terapij, ki je po navadi za uporabnike stresna, avtorja poimenujeta žival kot vez med terapevtom in uporabnikom (Marinšek in Tušak, 2007).

Kot pravi avtorica članka Pes – prijatelj in terapevt, so v centru Naprej opazili naslednje rezultate pri izvajanju terapije s pomočjo psa. Uporabnikom so se izboljšale socialne spretnosti in izboljšalo se jim je razpoloženje. Prav tako je bilo opaženo, da so uporabniki v prisotnosti psa lažje spregovorili o tako negativnih kot pozitivnih čustvih, lažje so se odprli in govorili o svoji preteklosti. To je le nekaj od mnogih opaženih sprememb (Majcenovič Cipot, 2013).

1.1.3. TERAPIJE S POMOČJO KONJA

Terapija s pomočjo konja je izraz za različne oblike terapije, kot so fizikalna terapija, delovna terapija, govorna jezikovna terapija in psihoterapija, kjer je konj del »delovnega tima«. Je področje, ki se razvija na mednarodni ravni, da pa bi bilo tovrstno zdravljenje s konji podprto, je potrebna veljavna oblika zdravljenja in sprejeta kot drugačna od rekreativnih dejavnosti, ki prav tako vključujejo konje. Za razvoj področja so potrebne tudi dodatne raziskave in nove informacije (Grassberger, 2013).

Neozdravljivim bolnikom so jahanje predpisovali že stari Grki z namenom, da bi jim razveselili dušo (Tušak in Tušak, 2002). Da je razgibavanje dobro za človeka, za njegovo kri in duha se je pravilo že 460 let pred našim štetjem, v obdobju antike (Zgodovina terapije s ppmočjo konja, b. d.). Tudi v 18. stoletju so poročali o terapevtskem jahanju in trdili, da je koristno za človekovo zdravje (Marinšek in Tušak, 2007).

Chassinge je leta 1875 opravil eno prvih študij o pomembnosti jahanja pri terapijah različnih obolenj. Poudarjal je rezultate tovrstne terapije kot so izboljšanje drže telesa, ravnotežja in splošne gibljivosti, kar je pri ljudeh z oviro gibanja zelo pomembno (Tušak in Tušak, 2002).

Znani zapis o vplivu terapije s pomočjo konja je bil najden tudi v francoski Enciklopediji iz 18. stoletja, kjer je omenjeno, da jahanje konja pozitivno vpliva na bolnike s psihičnimi težavami (Zgodovina terapije s ppmočjo konja, b. d.).

Uporaba konja v te namene se je pri nas začela širiti in uporabljati šele po petdesetih letih prejšnjega stoletja. Širilo pa se je v vse smeri, od športnega k terapevtskemu jahanju, od terapevtskega k rekreacijskemu jahanju za vse vrste ljudi z ovirami tako telesnimi kot duševnimi (Marinšek in Tušak, 2007). Številne programe, ki so jih izvajali na tem področju, so opazovali terapevti, učitelji, psihologi, zdravniki, ortopedi, starši in jahalni učitelji, rezultati so kazali uspešnost na psihološkem, socialnem in telesnem področju. Po vsem tem so bili posledično potrjeni pozitivni učinki uporabe konj v terapevtske namene (prav tam).

Pozitivni cilji terapij s pomočjo konja se dotikajo treh področij, in sicer na področju motorike, na področju emocionalno-kognitivnega razvoja in na socialnem področju. Cilji terapevtskega jahanja so izboljšanje ravnotežja in koordinacije, učenje in zaznavanje, izgradnja občutka odgovornosti, krepitev samozavesti, večanje samozaupanja in socialne kompetence (Marinšek, 2014). Seveda so cilji odvisni od posameznika in so zastavljeni individualno. Ne moremo pa preko tega, da sama udeležba terapij povzroči naraščanje števila prijateljev in socialno integracijo (Marinšek in Tušak, 2007).

1.1.4. RAZDELITEV TERAPEVTSKEGA JAHANJA

Različni misleci so pozitivni vpliv konja na človeka videli že pred 50. leti 20. stoletja, čeprav se je znanstveni pristop na tem področju začel razvijati šele po 2. svetovni vojni. Da se je začelo znanstveno dokazovati pozitivne učinke, ki jih prinaša jahanje konja je imela velik vpliv danska jahačica Liz Hartel. Čeprav je imela še vedno posledice otroške paralize, ki jo je prebolela, je dosegla dve srebrni medalji na olimpijskih igrah v 50. letih, kjer njene

sotekmovalke niso bile gibalno ovirane. Takrat so na jahanje začeli gledati iz novega vidika in sicer medicinskega in fizioterapevtskega (Demšar Goljevšek, b. d.).

»Obliko terapije, katere cilj je izboljšanje posameznikovega gibanja, so poimenovali hipoterapija (angl. hippotherapy, nem. Hippotherapie), kajti »hippos« v grščini pomeni »konj«, »therapeia« pa v grščini pomeni zdravljenje.« (prav tam). Tako je termin »hipoterapija« zavzel področje nevrofizioterapevtske obravnave s konjem. Ker so se kasneje pojavile tudi raziskave, ki so dokazale pozitivne učinke s področij psihosocialne rehabilitacije, se je zaradi že »zasedenega« termina hipoterapija, uveljavil izraz »pedagoško-terapevtsko jahanje« ali »voltažiranje«, kar pa je zajemalo aktivnosti s področja pedagogike in psihosocialne rehabilitacije (prav tam).

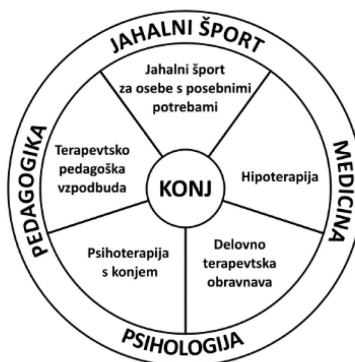
Po dokazanem uspehu jahačice Liz Hartel, ki je pokazala ljudem, da lahko kljub gibalnim oviram konkuriraš in si uspešen, se je razširil tudi trend športnega jahanja za osebe s posebnimi potrebami (prav tam).

Torej pri prvem modelu razdelitve je »terapevtsko jahanje« zajemalo tri področja: hipoterapija, športno jahanje za osebe s posebnimi potrebami in terapevtsko jahanje, kar ponazarja skica 1 (prav tam).

Slika 1: Prvotni model razdelitve terapevtskega jahanja (Demšar Goljevšek, b. d.).

Kasneje pa se je razvil nov model razdelitve, saj so se začeli konji vključevati v terapevtsko obravnavo na različnih področjih kot so delovna terapija, psihologija, psihoterapija in psihoterapija. Ker se veliko terapevtskih ciljev lahko doseže tudi ob konju, z opazovanjem, negovanjem, z učenjem in druženjem in ne izhajajo učinki le iz jahanja konja, se je uveljavil nov izraz: terapija s pomočjo konja (prav tam).

Slika 2: Model novejše razdelitve terapevtskega jahanja (Demšar Goljevšek, b. d.).

Pri razdelitvi terapij s pomočjo konja se pojavljajo tri podzvrsti: hipoterapija, specialno-pedagoška in psihosocialna obravnava s pomočjo konja in psihoterapija s pomočjo konja. Temu pa se pridružuje tudi pojem aktivnosti s pomočjo konja, ki zajema športno-rekreativno jahanje za osebe s posebnimi potrebami in pa psihosocialne in pedagoške aktivnosti s pomočjo konja (prav tam).

1.1.5. VRSTE TERAPIJ S POMOČJO KONJA

Tovrstna terapija zahteva »načrtovan program dela z zastavljenimi terapevtskimi cilji, z opisom izbranih metod, postopkov in pripomočkov ter vodeno analizo oziroma evalvacijo srečanj« (Demšar Goljevšek, b. d.). Te terapije lahko vodijo strokovnjaki, ki so pedagogi, specialni in rehabilitacijski pedagogi, socialni pedagogi, psihologi, učitelji predšolske vzgoje, delovni terapevti, fizioterapevti, socialni delavci, zdravniki in drugi zdravstveni delavci (prav tam).

Terapije, pri katerih sodelujejo živali, oziroma so pri njih prisotne delujejo kot zavezni člen, preko katerega terapevt in uporabnik lažje komunicirata (Marinšek in Tušak, 2007).

1.1.5.1. HIPOTERAPIJA

Hipoterapija je vrsta fizioterapije, ki zdravi z jahanjem konja oziroma »gimnastično zdravljenje s konjem na nevrofiziološki osnovi« (Petrovič, 2001, str. 53). Konj pri tem prenaša svoje gibanje v koraku na uporabnika, zato ga lahko opredelimo kot terapevtsko sredstvo. Cilj hipoterapije je izboljšati pacientovo držo, ravnotežje in gibljivost. To je

medicinski tretma, ki ga izvajajo dodatno izobraženi socialni pedagogi, delovni terapevti, psihologi in zdravstveni delavci. Jezdec je v tem primeru bolj pasiven, »konjevo gibanje se prenaša nanj in mu sprošča telo, krepi mišičje in izboljšuje cirkulacijo krvi« (Marinšek in Tušak, 2007, str. 161). Torej o hipoterapiji govorimo, kadar so vključeni pacienti z gibalno disfunkcijo, najpogosteje zaradi nevrološke oškodovanosti (Marinšek in Tušak, 2007). Hipoterapija po navadi traja dvajset do trideset minut, odvisno od uporabnikove sposobnosti in koncentracije (Marinšek, 2014).

1.1.5.2. SPECIALNO PEDAGOŠKA IN PSIHOSOCIALNA OBRAVNAVA S POMOČJO KONJA

Žgur in Poženel (2018) specialno-pedagoško jahanje poimenujeta tudi voltažiranje in pravita da ravno ta zvrst predstavlja najširšo vrsto terapevtskega jahanja, ki vključuje strokovnjake iz različnih področij: pedagoge, psihologe, delovne terapevte, specialne in rehabilitacijske pedagoge (defektologe) in logopede, ki so opravili dodatno izobraževanje na področju terapije s pomočjo konja.

Temelji tovrstne obravnave segajo v pedagogiko, socialno pedagogiko, psihologijo in delovno terapijo. Večina uporabnikov te zvrsti so predvsem osebe z motnjo v duševnem razvoju, otroci s specifičnimi učnimi težavami, otroci s hiperkinetično motnjo, otroci in mladostniki z motnjami vedenja, in osebnosti, avtisti, ovirane osebe, odvisni in še drugi. Z uporabniki se pri tem dela največ na zaznavanju stvari okoli njih, na koordinaciji in orientaciji, izvajajo se posebne vaje za krepitev spomina, prav tako je velik poudarek na ohranjanju pozornosti ter koncentracije. Uporabnikom se poskuša pomagati pri premagovanju strahov in krepiti občutka samozavesti in samozaupanja v lastne zmogljivosti in pri izgradnji odgovornosti. Če se z uporabniki dela v skupini, se prav tako učijo prilagajati na skupinsko dinamiko in graditi stike ter zaupanje (Demšar Goljevšek, b. d.).

1.1.5.3. PSIHOTERAPIJA S POMOČJO KONJA

Psihoterapija s pomočjo konja je praktično enaka kakor navadna psihoterapija, le da vključuje konja. Terapija lahko vključuje različne konjeniške aktivnosti, ni pa nujno. Vodi jo strokovnjaki iz področja duševnega zdravja, ki pa so tudi usposobljeni za delo s konji. Pri psihoterapiji s pomočjo konja je najbolj pomemben odnos in neverbalna komunikacija med konjem in osebo. Konj nastopi kot posrednik med terapevtom in uporabnikom, terapevt pa

dogajanje oziroma odnos in reakcije, ki izražajo nezavedna notranja stanja, le opazuje (Pušavec, 2016). Kasneje posreduje in usmerja ta odnos tako, da uporabnik prepozna svoje in konjeve reakcije, odkriva vzroke in razrešuje notranje konflikte. Psihoterapija, ki se izvaja s pomočjo konja pozitivno vpliva na uporabnikovo razpoloženje, premaguje strahove in povečuje občutke sprejetosti, varnosti in socialne vključenosti. Prav tako povečuje samozavest in povzroča spoznavanje lastne osebnosti preko opazovanja osebnosti konja, ki pa v bistvu zrcali uporabnikovo vedenje in počutje med opravljanjem raznih aktivnosti. Tovrstna terapija je primerna za osebe, ki imajo nervoze, psihoze, depresivno, anksiozno ali bipolarno motnjo, osebe s posttravmatskim sindromom in osebe s fobijami (Demšar Goljevšek, b. d.). Primerna je »tudi za ljudi, ki imajo primanjkljaje v zgodnjem otroštvu, težave pri socialnih stikih, nizko samopodobo ali željo bolje spoznati sebe in spremeniti kaj na bolje« (Marinšek, 2014, str. 154). Psihoterapija, ki se izvaja ob konju, je lahko samostojna, individualna ali pa skupinska (Marinšek, 2014). Zanimivo pa je, da skoraj ena četrtna psihoterapevtov uporablja žival v kombinaciji s psihoterapijo (Marinšek in Tušak, 2007).

1.1.6. AKTIVNOSTI S POMOČJO KONJA

Pri tem gre za aktivnosti, v katerih sodeluje konj, namenjene pa so osebam s posebnimi potrebami. Aktivnosti s pomočjo konja so manj formalne in bolj sproščeno za razliko od terapij. Cilji se ne opredeljujejo ali evalvirajo, ampak so bolj splošni. Cilj aktivnosti s pomočjo konja je na primer občutek ugodja, sproščanje, druženje, prijateljevanje. Aktivnosti lahko vodijo posamezniki ne glede na osnovni poklicni profil obvezno pa je ustrezno dodatno usposabljanje (Demšar Goljevšek, b. d.). Aktivnosti s konjem lahko drugače izrazimo tudi kot otrokova aktivnost, spodbujena s konjem, na način, ki je čimbolj naraven, sproščen in pa seveda terapevtsko voden ter nadzorovan (Žgur in Požnel, 2018).

1.1.6.1. ŠPORTNO REKREATIVNO JAHANJE ZA OSEBE S POSEBNIMI POTREBAMI

Gre se za športno usmerjeno terapevtsko jahanje, ki zajema: voltažiranje, preskakovanje ovir in dresurno jahanje za osebe s posebnimi potrebami. Športno jahanje za osebe s posebnimi potrebami vodi učitelj jahanja, trener, ki pa ima dodatno izobrazbo oziroma je dodatno usposobljen za delo z osebami s posebnimi potrebami (Demšar Goljevšek, b. d.).

Sprostitev uporabnika s posebnimi potrebami in aktivno preživljanje prostega časa je tisto, kar je najbolj pomembno pri športno-rekreativnem jahanju. Konjeniški šport pozitivno vpliva na vse organske sisteme in na psiho, intelekt ter čustva. Prav tako omenjen šport pripomore k boljši psihosocialni rehabilitaciji posameznika (prav tam).

1.1.6.2. PSIHOSOCIALNE IN PEDAGOŠKE AKTIVNOSTI S POMOČJO KONJA

Psihosocialne in pedagoške aktivnosti, ki se izvajajo ob konju, naj bi bile najbolj razširjene, vendar tudi najmanj raziskane. Otroci in mladostniki, ki so v interakciji s konji, lahko dobijo pozitivno ali pa negativno izkušnjo. Pri tem je pomembno, da oseba, ki vodi aktivnosti, zna interpretirati konjevo vedenje. Uporabniki na ta način dobijo možnost razumevanja svojega vedenja ter možnost, da ugotovitve izkoristijo kot učno situacijo. Izvajalec mora biti za takšno aktivnost ustrezno strokovno usposobljen (Demšar Goljevšek, b. d.).

1.1.7. TERAPEVT IN TERAPEVTSKI TIM IN NJIHOVO IZOBRAŽEVANJE

Marinšek (2014, str. 148) pravi, da so terapije s konji v Sloveniji že kar nekaj let priljubljene, vendar obstaja problem, da jih pogosto izvajajo »strokovno neusposobljeni ljudje z neprimernimi konji« in zaradi nepravilnega ravnanja sprožajo negativno promocijo tistih, ki so usposobljeni za tovrstno delo.

Pri terapijah s pomočjo konja je pomembno, da terapijo vodi celoten »tim«, ki je ustrezno usposobljen za tovrstno delo. »Terapevtski tim« sestavljajo konj, terapevt, pomočnik terapevta, vodnik konja in uporabnik. Vsak od njih mora poznati in upoštevati ter opravljati svojo vlogo v »timu«, da je terapija uspešna (Horvat, 2014).

Terapevti, ki izvajajo terapijo s pomočjo konja, imajo zaključeno šesto ali sedmo stopnjo študija in so strokovni delavci s področja socialne varnosti, zdravstva ali šolstva. Preden postanejo terapevti se morajo udeležiti 18 mesečnega izobraževalnega programa »Terapevt za izvajanje terapevtskih obravnav s pomočjo konja«, ki ga organizira Zavod »Nazaj na konja« (Temeljna izhodišča izobraževalnih programov zavoda nazaj na konja, b. d.). Torej za izvajanje terapij ni dovolj, da je terapevt strokovnjak na svojem področju, ampak je tudi nujno potrebna primerna usposobljenost in opravljeno izobraževanje za uporabo konja pri svojem delu. Terapevt usmerja celotno terapijo in daje navodila preostalemu »terapevtskemu timu« (Horvat, 2014).

Da je terapija uspešno in profesionalno izvedena, le-ta zahteva dobro dresiranega konja, profesionalne okoliščine ter strokovno supervizijo delovnega tipa (Marinšek in Tušak, 2007).

Konj v timu ne predstavlja le terapevtsko sredstvo, temveč tudi emocionalno-socialno in motivacijsko (Žgur in Poženel, 2018).

Pred terapijo mora terapevt najprej zaznati težavo uporabnika ter jo opredeliti – podati strokovno oceno stanja ter jo zabeležiti. V nadaljevanju si je treba zastaviti cilj/e, ki jih je prav tako treba zabeležiti. Terapevt mora spoštljivo pristopiti k uporabniku in preveriti, ali uporabnik soglaša s terapijo s pomočjo živali, ali se z njo strinja, saj s prisilo ni primerno delati. Ko se s terapijo strinjajo vsi udeleženi, se pripravi plan dela. Uporabnika je treba voditi nežno, spoštljivo in nevsiljivo. Navodila pa mu moramo podati kratka in jedrnata in jasna. Člani »terapevtskega tima« ves čas komunicira med seboj in prilagajajo program glede na sprotno dogajanje. Pozornost pa je ves čas usmerjena v uporabnika – kaj se z njim dogaja in kako se počuti (Ilič, 2013). Ker je konj tako velika, močna in včasih tudi plašna žival mora biti terapevt vedno pri stvari – tukaj in zdaj (Marinšek, 2014). Po terapiji je treba zapisati opažanja, mnenje ter podati strokovno oceno napredovanja (Ilič, 2013).

1.1.8. IZVAJANJE TERAPIJ S POMOČJO KONJA

Terapije s pomočjo konja lahko potekajo individualno ali pa skupinsko, odvisno od izvajalca in od uporabnikovih zmožnosti. Običajno trajajo 45 min do 1 ure, kar je zopet odvisno od terapevta. Vse vrste terapij vključujejo 4 metode dela: opazovanje konja, skrb za konja, jahanje in druženje (Pušavec, 2016).

Za terapijo je zelo pomemben izbor in priprava konja. Primerno je, da je konj srednje rasti, da ima širok in mišičast hrbet ter da ima dolg in mehek hod. »Biti mora umirjen, vodljiv, prilagodljiv, zanesljiv, pozoren ter željan stikov s človekom« (Marinšek, 2014, str. 146). Poleg znanja osnovne dresure A mora biti konj še posebno pripravljen na delo z ljudmi s posebnimi potrebami (prav tam).

Tako kot v socialnem delu je tudi pri terapijah s pomočjo konja temeljni odnos med uporabnikom in terapevtom, ki ga pa je veliko lažje zgraditi ob konjevi prisotnosti. Terapevt se na ta način lažje poveže z uporabnikom in dobi njegovo naklonjenost (prav tam).

»Konj deluje kot močan motivator za doseganje natančno načrtovanih vzgojnih ciljev.« (prav tam, str. 149). Uporabnikova moč in zaupanje vase se krepi, ko spozna, da mu konj brezpogojno sledi in dela tisto, kar želi on, prav tako »otroku pomagamo razviti

odločnost v odnosu, pa tudi doslednost in vztrajnost.« (prav tam, str. 143). Ena izmed pomembnih stvari je tudi ta, da je konjevo gibanje zelo podobno človeškemu zato se ljudje, ki ne morejo hoditi, počutijo v sedlu kot, da bi to zmogli, kar pa seveda daje pozitivni vpliv na počutje.

1.1.9. UPORABNIKI TERAPIJ S POMOČJO KONJA

Terapevtsko jahanje je primerno za različne skupine ljudi, ki so na svojevrsten način stigmatizirani. Terapije oziroma aktivnosti je treba skrbno načrtovati individualno glede na proces terapije vsakega posameznika posebej (Marinšek, 2014).

V nadaljevanju navajam značilnosti uporabnikov, ki so primerni za terapije s pomočjo konj, oziroma tiste, ki koristijo tovrstnih terapij.

Hipoterapija se predpisuje iz medicinskih namenov uporabnikom, ki so diagnosticirani z določenimi gibalnimi oziroma telesnimi ovirami (Marinšek in Tušak, 2007). Druge vrste jahanja pa se prakticirajo pri uporabnikih iz širšega spektra motenj, ki tudi sami nakažejo naklonjenost tovrstni terapiji (Tušak in Tušak, 2002).

Kaja Koleča je leta 2018 v okviru svoje diplomske naloge z naslovom Pregled organizacij, ki izvajajo terapije s pomočjo konj v Sloveniji, izvedla raziskavo, v kateri je anketirala 35 organizacij od 41 obstoječih, ki izvajajo terapije s pomočjo konj v Sloveniji. Glede na rezultate so v največji meri uporabniki terapij s pomočjo konja osebe z lažjo ali zmerno motnjo v duševnem razvoju in osebe z avtizmom. Na terapijah so prisotne tudi (sicer v manjšem deležu) osebe z multiplo sklerozo, osebe s cerebralno paralizo, osebe z drugimi gibalnimi motnjami, osebe s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, osebe z motnjami hranjenja in izkušnjo samopoškodovanja, osebe z senzornimi ovirami (okvara ali izguba sluha/vida) in osebe z izkušnjo fizične, psihične ali spolne zlorabe.

Ker so uporabniki terapij pretežno otroci, v nadaljevanju navajam načela, ki so pomembna pri delu z otroki.

»Osnovna načela pri delu z otroki:

1. Najpomembnejša je varnost otroka.
2. Edina prava kombinacija otroku je starejši, miren in stabilen konj.
3. Pomembno je izoblikovati odnos otrok-konj in konj-otrok.
4. Upoštevati moramo razvojne značilnosti otroka.
5. Upoštevati moramo načelo postopnega dela (po zahtevnosti in trajanju).
6. Razvoj vztrajnosti.

7. Otrok mora ob tem uživati.
8. Razvijati mora občutek lastne vrednosti, samozaupanja in samospoštovanja.«
(Marinšek, 2014, str. 144).

1.1.10. FINANCIRANJE TERAPIJ S POMOČJO KONJA

Terapije s pomočjo konja (TPK) so razširjene po vsej Sloveniji in kažejo pozitivne učinke za uporabnike, sprašujem pa se, zakaj ne najdemo pod terapijami, ki so financirane iz Zavoda za zdravstveno zavarovanje tudi tovrstne. Tajda Menih (2015) je v svoji diplomski nalogi na temo terapij s pomočjo konj pridobila podatek, da so TPK samoplačniške in le nekaterim članom določenih ustanov, le-te krijejo del stroškov. Potemtakem ZZZS v tovrstne terapevtske namene ne prispeva nič, pa čeprav so pozitivni učinki teh terapij jasno vidni. Tudi hipoterapija, ki je priznana kot strokovna medicinska metoda s strani zdravstvenega sveta ni plačana s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Ravno zaradi tega, pa kljub dobri in uspešni metodi dela z ljudmi, ostaja le ta določenim nedostopna, kar je po mojem mnenju problematično in izključujoče.

Ura terapije in aktivnosti s pomočjo konja znaša med 30 in 60 evrov. Cena je odvisna od časa izvedbe terapije, uporabnikovih potreb, zmožnosti in vrste terapije. Za večino uporabnikov je to kar precejšen finančni zalogaj, saj terapije potekajo kontinuirano vsak teden. Odvisno od uporabnika in njegovih ciljev pa se terapije in aktivnosti izvajajo od večurnih srečanj do večletnega sodelovanja. V Sloveniji programi terapij in aktivnosti s pomočjo konja niso financirani iz strani zavoda za zdravstveno zavarovanje, kar pa je ravno nasprotno od Avstrije, Italije, Velike Britanije in skandinavskih držav, kjer so terapije s pomočjo živali (konj) že vključene v zdravstveni in psihosocialni sistem (Naglost, 2016). Očitno v Republiki Sloveniji tovrstne terapije še vedno jemljemo kot luksuz, ki si ga ne more vsak privoščiti.

1.2. SOCIALNO DELO

»Socialno delo ni samo mehanika, ustvarjanje mašine, ki bi proizvajala predmete naših želja. Gre tudi za ustvarjanje želja, sestavo mašine, ki ne bo samo producirala, kar si ljudje želijo, ampak jo bodo želje tudi poganjale in jo tudi sestavljale« (Flaker, 2012, str. 64). Torej v socialnem delu ni pomemben le izid, vendar še bolj kot to proces soustvarjanja in postavljanja ciljev, ki jih dosegamo z željami in trudom. Socialno delo temelji na treh

vrednotah, in sicer družbene pravičnosti, humanosti in solidarnosti kar pravi tudi spodnja globalna definicija socialnega dela, ki je bila sprejeta leta 2014 (Grebenc, 2018).

Kot opisuje globalna definicija socialnega dela, je socialno delo poklic in akademska disciplina, ki stremi k socialnim spremembam in razvoju, pomaga ljudem pri krepitevi moči in reševati probleme vsakdanjega življenja (Globalna definicija socialnega dela, b.d.).

Grebenc (2018, str. 90) pa o metodah socialnega dela pravi takole: »Metode socialnega dela in odnos do uporabnikov naj bi izražali emancipacijske vrednote socialnega dela in delo naj bo opravljeno tako, da bodo ljudje lahko doživeli lastno vrednost.«

Načini ravnanja v socialnem delu so strokovni. Uporabljajo se različni socialnodelovni koncepti, ki se spreminjajo in razvijajo. V praksi se razvijajo tudi nove metode in strategije socialnega dela, ki vnašajo tudi novejša znanja iz drugih strok. Vprašanje, ki se mi porodi, pa je, kaj prinese pomoč konja v delovni odnos med uporabnico in socialno delavko oziroma terapevtom (Likar, 2017).

1.2.1. KONCEPT VZPOSTAVLJANJA DELOVNEGA ODNOSA IN OSEBNEGA STIKA

1.2.1.1. DELOVNI ODNOS

Koncept delovnega odnosa je eden izmed pomembnejših, ki se pojavlja pri sodelovanju uporabnika in strokovnjaka. Delovni odnos, v katerem iščemo rešitev za kompleksni problem ljudi, Čaćinovič Vogrinčič (2002, 2005) imenuje delovni projekt. V delovnem odnosu socialni delavec sogovornika povabi k sodelovanju in uporabnika definira kot sodelavca v skupnem projektu.

Uporabnika in socialnega delavca lahko v delovnem odnosu definiramo tudi kot soustvarjalca pri skupnem projektu, pri katerem vsak od njiju prispeva svoj delež (Čaćinovič Vogrinčič, 2008).

Koncept delovnega odnosa zajema tri elemente, in sicer: dogovor o sodelovanju, instrumentalno definicijo problema in soustvarjanje rešitev ter osebno vodenje (Čaćinovič-Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina, 2005).

Projekt začnemo z uvodnim ritualom, in to je dogovor o sodelovanju, ki ga izrečemo in tako vzpostavimo delovni odnos. Pomembno je, da se dogovora udeležijo vsi udeleženi v problemu. Gre za pristanek na sodelovanje tukaj in zdaj in o dogovoru, kako bomo delali. Socialna delavka predstavi vlogo vsakega posameznika za tem sledi instrumentalna definicija

problema, ki da priložnost vsakemu posamezniku/udeležencu, da govori o svojem videnju situacije in razmisli o svojem deležu v rešitvi (Čačinovič Vogrinčič, 2015). Pomembno je poskrbeti, da ima vsak član projekta pomoči možnost vstopiti s svojo definicijo problema. Vsi udeleženci pa morajo participirati tudi pri oblikovanju rešitve (Čačinovič Vogrinčič, 2002). Osebnostno vodenje narekuje, da mora biti vodenje iz strani socialne delavke nujno osebno in zavzeto ravnanje v soustvarjanju (z ostalimi), vodenje v smeri dogovorjenih in uresničljivih rešitev in dobrih izidov (Čačinovič Vogrinčič, 2015, 2006).

Za vzdrževanje delovnega odnosa se v praksi uporabljajo še štirje sodobni koncepti v socialnem delu in to so: perspektiva moči, etika udeležnosti, znanje za ravnanje in ravnanje s sedanostjo ali koncept so-prisotnosti (Čačinovič Vogrinčič, 2002). Ti teoretski koncepti umeščajo socialnodelovno ravnanje v »postmoderni, konstruktivni miselni koncept, v postmoderno paradigmo socialnega dela« (Čačinovič-Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina, 2005, str. 11).

S konceptom perspektive moči Dennisa Saleebeya socialni delavec spoštljivo išče moč uporabnikov, se mu pridružuje in skupaj z uporabnikom so-raziskuje njegove vire (Čačinovič-Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina, 2005) (Čačinovič Vogrinčič, 2015). Ravnanje iz perspektive moči pomeni, da se dela na tem, da se resnično poveča socialna moč uporabnika in pa da se vire moči uporabnika odkriva in uporablja (Čačinovič Vogrinčič, 2008).

Koncept, ki govori o znanju, ki ga je mogoče pretvoriti v akcijo, se imenuje znanje za ravnanje. »To pomeni, da v socialnodelovnem pogovoru podelimo z uporabniki koncepte, ki definirajo naše sodelovanje« (Čačinovič-Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina, 2005, str. 15). Kar pomeni, da uporabnikom pojasnimo koncepte, ki uporabljamo sodelovanju z njim (na primer koncept delovnega odnosa) (prav tam).

Etika udeležnosti nam pomaga prestopiti mejo iz objektivnega opazovalca k sodelovanju. Tu nihče nima zadnje besede – pogovor (terapija) se nadaljuje. Strokovnjak tukaj odstopi od svoje moči, ki mu v bistvu sploh ne pripada, in preide v sodelovanje z uporabnikom. To je pomembno, saj se uporabnik počuti enakovrednega člana v pogovoru (prav tam).

Pri konceptu soprisotnosti je pomembna sedanost. Strokovnjak ni le poslušalec, ampak hkrati tudi na voljo za sočutje in razgovor. S svojo prisotnostjo posluša in spodbuja ustvarjanje zgodbe (prav tam).

Pomemben pa je tudi koncept ravnanje s sedanostjo, v katerega je usmerjen delovni odnos v sedanost: čas, ko smo v odnosu z uporabniki, tukaj in zdaj (prav tam).

1.2.1.2. OSEBNI STIK

Model o (med)osebnem stiku v vsakdanjem življenju in v procesu pomoči je razvil znani ameriški psihoterapevt Daniel Stern, ki pravi, da se osebni stik razvija postopoma. Najprej doživimo trenutke prisotnosti, ki se lahko intenzivirajo v trenutke, ko smo osredotočeni na tu in zdaj, ti pa se lahko intenzivirajo v trenutke srečanja. Trenutki prisotnosti, ki se lahko v praksi kažejo kot zavestna odločitev za aktivno poslušanje, so prvi pogoj, da lahko sploh pridemo do trenutkov srečanja. V interakcijah med ljudmi se trenutki prisotnosti kažejo kot: zrcaljenje, budno spremljanje in aktivno poslušanje, uglaševanje in pa gibanje v ritmu. Trenutki tu in zdaj so kakovostno osredotočena pozornost oziroma prisotnost. V njih se izrazi osebni in čustveni vidik odnosa, ki nas popolnoma potegne v sedanji trenutek. Ti trenutki so nepričakovani in lahko povzročijo zmedo, lahko občutimo zastoj ali pa priložnost. Torej ko se sogovornika ujameta v trenutku tu in zdaj in ga odprto raziskujeta ter se z njim spoprimeta lahko to postane trenutek srečanja. Srečata se na osebni ravni in v tem trenutku nista ujeta v svojih utečenih vlogah. Ko se to zgodi, v človekovem spominu pusti posebno sled, ustvari se nov medosebni prostor, ki predstavlja nov začetek (Čačinovič-Vogrinič, Kobal, Mešl in Možina, 2005).

1.2.2. IZVIREN DELOVNI PROJEKT POMOČI

Koncept izvirnega delovnega projekta pomoči dopolnjuje koncept delovnega odnosa, saj v njem zapišemo proces reševanja skupaj z uporabnikom, zanj in za nas (Čačinovič-Vogrinič, Kobal, Mešl in Možina, 2005).

Ker se projekti oblikujejo vsakokrat na novo, za vsakega uporabnika posebej in so ustvarjeni skupaj z njim, jim pravimo, da so izvirni. Delovni pa so zato, ker je poudarek na delu, na sodelovanju in aktivnostih, ki bodo opravljene v delovnem odnosu. Projekti so, ker se dogajajo v času sodelovanja in so usmerjeni k dobrim izidom in ciljem (prav tam).

V projektih je pomembno, da so želeni cilji, vmesni cilji in koraki jasno zastavljeni in zapisani ter da sproti pripisujemo ugotovljene razlike k že zastavljenim konkretnim korakom saj »brez smiselnega cilja ni smiselne poti« (prav tam, str. 16).

1.2.3. KONCEPT KREPITVE MOČI

»Socialno delo, ki temelji na načelu krepitev moči, je usmerjeno v podporo uporabnika, da pridobi kontrolo in vpliv nad svojim življenjem« (Dragoš idr., 2005, str. 63).

Koncept krepitev moči je v slovenskem prostoru temelj socialnodelovnega ravnanja od začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja (Videmšek, 2008). Avtorji, ki so okoli leta 1994 začeli pisati o tem konceptu, so ga prevedli iz angleške besede »empowerment« v slovensko »opolnomočenje«, kar pa je prineslo številne kritike in zmedo, saj po slovarju slovenskega jezika ta beseda pomeni pooblastiti. In če prenesemo koncept v socialno delo, bi to pomenilo, da so socialni delavci pooblaščenca za opravljanje z življenjem deprivilegiranih skupin ljudi, ki so posledično postavljeni v podrejeni položaj, kar pa v celoti nasprotuje konceptu krepitev moči. Zato je termin »opolnomočenje« na prehodu v 21. stoletje zamenjal termin »krepitev moči«. Temeljno sporočilo koncepta je ta, da namesto nudenja pomoči uporabnikom nudimo podporo. Strokovne delavke tako podpirajo svoje uporabnike pri doseganju njihovih ciljev (Videmšek, 2008).

»Danes je izraz 'krepitev moči' intenzivno v uporabi in se nanaša na širok razpon zelo različnih procesov in praks« (prav tam, str. 211). Akademske discipline, kot so socialna politika, sociologija, psihologija in socialno delo, so v zadnjih letih razvile lastne koncepte in prakso krepitev moči (prav tam).

»Krepitev moči omogoči posamezniku, da razišče svoje potencialne vire moči in s tem prevzame nadzor nad svojim življenjem« (prav tam, str. 216).

Široke opredelitve, ki bi zajemala splošno predstavo o konceptu krepitev moči za vsa akademska področja, v literaturi ne moremo najti. Edina podobnost v definicijah je ta, da koncept označuje procese, v okviru katerih naj bi prejemnik krepitev pridobil moč (Boškić, 2005).

Socialno delo je specializirano za izvajanje pomoči in ravno zaradi tega se sprašujemo o (ne)moči uporabnikov, torej prejemnikov storitev. Potemtakem je krepitev moči reguliranje moči med prejemnikom in dajateljem in ne odpravljanje prejemnikove odvisnosti. Vsak človek je odvisen od nekoga, saj smo vsi družbena bitja in ravno zaradi tega tudi socialna bitja. Odvisnost drug od drugega nas sploh povezujejo v skupine (Dragoš idr., 2005).

Dragoš (2005) govori tudi o načrtu krepitev moči. In sicer pravi, da se pri tem srečamo z dvema problemoma: kako prepoznati in oceniti količino moči, ki jo uporabnik ima ter »kako okrepiti moč uporabnika v konkretni situaciji« (prav tam, str. 82). Avtorji pravijo, da je namen načrta dvojen, torej da z vidika uporabniške perspektive ocenimo neko socialno storitev ter da okrepimo uporabnikov položaj pri izvajanju njemu namenjene storitve. (prav tam).

Koncept uporabniku omogoča, »da pridobi občutek o lastni vrednosti, občutek, da je sposobna odločati o svojem življenju in te odločitve uresničevati v praksi« (Videmšek, 2013, str. 92).

Že sam začetek uporabe omenjenega koncepta je na nek način spremenil odnos med socialnim delavcem in uporabnikom, saj se je na ta način odvzelo mnenje moči strokovnega delavca in jo enakovredno razdelilo med oba sodelujoča (prav tam).

1.2.4. KONCEPT SOUSTVARJANJA

Koncept soustvarjanja definira odnos in proces pomoči hkrati. Definira odnos med uporabnikom, ki je ekspert na podlagi osebnih izkušenj, in socialnim delavcem, ki je spoštljiv in odgovoren zaveznik. Vsa pozornost je na procesu in prispevku vsakega posameznika, ki je vključen in sodeluje tako, da podaja svoje definicije (Čačinovič Vogrinčič, 2015).

Poudarek je na besedi »so«, ki jo lahko damo pred vsako poimenovanje okoliščin in dogajanja v procesu pomoči. Torej uporabnik in socialni delavec sta »so-delavca«, »so-govornika«, »so-ustvarjalca«, ki »so-delujeta« in »so-raziskujeta« (prav tam).

V odnosu soustvarjanja je prav tako zelo pomemben koncept etike udeležенosti, saj ta koncept postavi spremembo v smer, kjer strokovnjak ni edini, ki ve resnico, ampak je pomembna tudi uporabnikova resnica. Ustvari se odnos v katerem se resnično soustvarja (Čačinovič Vogrinčič, 2008).

1.2.5. SUPERVIZIJA

Supervizijo lahko opredelimo kot posebno učno, razvojno in podporno metodo, ki delavcem na socialno-pedagoških področjih omogoča, da preko lastnih izkušenj prihajajo do novih spoznanj (strokovnih in osebnih). Prav tako jim omogoča, da se razbremenijo napetosti in stresov. Namen supervizije je samorefleksija posameznega delavca na delovnih mestih, ki vključujejo intenzivno in metodično zahtevno delo z ljudmi (Sande, Dekleva, Kobolt, Razpotnik, Zorc-Maver, 2006).

Metoda supervizije se je najprej uporabljala v medicini, vendar se je dokaj hitro prenesla tudi v socialno delo. Supervizija je metoda, ki pomaga strokovnjakom, da lahko brez motenj pomagajo uporabnikom in jim nudijo kakovostno profesionalno storitev. Besedo supervizija lahko definiramo kot pogled od zgoraj, v socialnem delu pa se uporablja v smislu

»sodelovanja in odnosa med bolj usposobljenim strokovnjakom – supervizorjem in drugim strokovnjakom, ki se v tem procesu predvsem uči za učinkovito opravljanje je svoje profesionalne vloge« (Milošević Arnold in Poštrak, 2003, str. 111).

Bolj kot se je socialno delo razvijalo v smeri profesije, večji pomen je dobivala tudi supervizija. Z njeno pomočjo se urejajo strokovna vprašanja znotraj profesije in tako se sproži učenje in pomoč med strokovnjaki (bolj izkušeni pomagajo manj izkušenim). Na ta način pa se strokovnjaki ves čas učijo in spoznavajo samega sebe. Metoda supervizija ima največjo vlogo pri strokovnjakih, ki so ves čas v stiku z uporabniki in je odnos uporabnik – strokovnjak temelj za sodelovanje (prav tam).

Supervizija je omenjena tudi v Zakonu o socialnem varstvu, in sicer v 77. členu, ki pravi, da socialna zbornica organizira in načrtuje supervizijo strokovnega dela strokovnih delavcev in strokovnih sodelavcem (Zakon o socialnem varstvu, 2018)

Alenka Kobolt in Sonja Žorga (2000, str. 95) pravita, da »supervizija omogoča strokovnemu delavcu integracijo tega, kar dela, občuti in misli, integracijo praktičnih izkušenj s teoretičnim znanjem, prenos teorije v prakso in učenje samostojnega opravljanja svojega dela«, pri čemer pa se strokovni delavec tudi osebnostno razvija.

2. PROBLEM

Po rezultatih študije, ki je bila izpeljana v letu 2019, je zdravljenje s konji, ki vključujejo terapevtsko jahanje, negovanje, konjarstvo in delo na tleh s konji, koristno za zdravljenje otrok s posebnimi potrebami in/ali motnjami avtističnega spektra. Predhodni dokazi kažejo, da so terapije s pomočjo konj učinkovite za izboljšanje lastne učinkovitosti in samozavesti pri odraslih s psihiatričnimi motnjami. Osebam, ki se spopadajo s posttravmatsko stresno motnjo, krepitev, povezovanje in vzpostavljanje zaupanja s konji lahko spodbujajo njihovo delovanje. Kar se mi zdi problematično, je, da kljub pozivnim rezultatom v Sloveniji tovrstne terapije še vedno niso v sklopu storitev zdravstvenega zavarovanja, pa čeprav učinki posegajo na tako medicinsko kot tudi na psihosocialno raven (Shelef idr., 2019).

Ciljna skupina tovrstnih terapij pa je tudi pomembna skupina uporabnikov socialnega dela zaradi česar vidim velik potencial uporabe konja pri socialnodelovnih storitvah, sodelovanju z uporabniki, pogovoru in na splošno kot metodo, ki bi lahko obstajala tudi v socialnem delu.

Moj glavni namen je bil raziskati področje terapij s pomočjo konj in poiskati možna prekrivanja oziroma podobnosti s socialnim delom. Zanimalo me je, ali se pri terapijah s pomočjo konja pojavlja koncept delovnega odnosa, koncept krepitev moči, koncept soustvarjanja, koncept izvirnega delovnega projekta pomoči in metoda supervizije.

Moja raziskovalna vprašanja so naslednja:

- Katero predhodno izobrazbo imajo terapevti in koliko jim le ta koristi pri izvajanju terapij?
- Kateri uporabniki uporabljajo terapije s pomočjo konja?
- Kako se vzpostavi delovni odnos med terapevtom in uporabnikom?
- Na kakšen način se spremlja napredek uporabnikov?
- S pomočjo česa se krepi uporabnikova moč?
- Kakšno obliko podpore in pomoči imajo terapevti na voljo, če jo sploh potrebujejo?
- S katerimi institucijami se terapevti povezujejo?
- Kakšen je vir financiranja terapij?

3. METODOLOGIJA

3.1. VRSTA RAZISKAVE

Raziskava je kvalitativna, eksplorativna in empirična. Kvalitativna, ker je osnovno izkustveno gradivo zbrano v raziskovalnem procesu, ki ga sestavljajo besedni opisi ali pripovedi. Prav tako je raziskava analizirana na kvalitativen način. Eksplorativna oziroma poizvedovalna je zaradi namena spoznavanja določene problematike. Ker sem s spraševanjem pridobila novo izkustveno gradivo, je raziskava tudi empirična (Mesec, 2009).

3.2. RAZISKOVALNI INSTRUMENTI IN VIRI PODATKOV

Pri raziskavi sem za zbiranje podatkov kot merski instrument uporabila odprti vprašalnik, saj na ta način intervjuvanec sam poda zanesljive informacije. Na podlagi sestavljenega vprašalnika sem s terapevtkami, ki izvajajo terapije s pomočjo konja, izvedla intervjuje in tako raziskala področje, ki me zanima. Vprašanja sem imela vnaprej pripravljena, hkrati pa sem udeleženkam postavljala tudi podvprašanja, kadar sem želela izvedeti kaj več. Ker sem pred začetkom raziskovanja preko prakse že obiskala terapijo, ki poteka s pomočjo konja, sem zaradi te predhodne izkušnje tudi lažje sestavila sam vprašalnik. Vse intervjuje sem opravila osebno (Mesec 2009).

3.3. POPULACIJA IN VZORČENJE

V raziskavi sem opravila intervjuje s sedmimi terapevtkami, ki se ukvarjajo s terapijo s pomočjo konja na različnih območjih po Sloveniji. Vzorec je neslučajnostni in priložnostni, saj sem se pogovarjala s tistimi kandidatkami, ki so se na mojo prošnjo odzvale in bile pripravljene z mano sodelovati. Z vsemi sem stopila v stik preko e-pošte, kontakte pa sem poiskala na različnih spletnih straneh.

Predhodni podatki o intervjuvankah:

- oseba A, po izobrazbi defektologinja, Maribor,
- oseba B, po izobrazbi sociologinja, Ptuj,
- oseba C, po izobrazbi fizioterapevtka, Medvode,
- oseba D, po izobrazbi defektologinja, Dornava,

- oseba E, po izobrazbi defektologinja, Vojnik,
- oseba F, po izobrazbi socialna pedagoginja, Rakitna,
- oseba G, po izobrazbi socialna delavka, Divača.

3.4. ZBIRANJE PODATKOV

Podatke sem začela zbirati 4. 5. 2019 in končala 24. 5. 2019. Pridobila sem jih s polstrukturiranim intervjujem. Intervju je načrten, organiziran in neposreden pogovor med dvema osebama, med intervjuvarjem, ki usmerja k vnaprej določenemu cilju, in intervjuvancem, ki pri tem sodeluje (Bizjak, 2016). Posameznice sem kontaktirala preko e-pošte, kasneje pa smo se zaradi lažje komunikacije slišale po telefonu in dogovorile za datum in kraj pogovora. S šestimi udeleženkami sem se sestala na lokaciji, kjer izvajajo terapije, torej v Mariboru, na Ptuju, v Medvodah, v Dornavi, v Vojniku in na Rakitni. Z udeleženko, ki izvaja terapije v Divači, sem se srečala v Ljubljani. Vse pogovore sem snemala s telefonom, da sem jih nato lažje in točno prepisala na računalnik. Pred vsakim pogovorom sem udeleženke vprašala za dovoljenje snemanja pogovora. Pri prepisovanju sem izpustila dele, ki za raziskavo niso pomembni (pozdrav, predstavitev).

3.5. OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV

Pridobljeno gradivo sem analizirala na kvalitativen način. Po vsakem opravljenem intervjuju sem snemani pogovor zapisala. V zapisu sem v določenih primerih izpustila razna mašila, uporabila pa sem pogovorno slovenščino. Odgovore sem v nadaljevanju razčlenila na enote kodiranja in jih oštevilčila. Odprto kodiranje sem izvedla na način, da sem posameznim enotam pripisovala pojme, sorodne pojme pa sem združila v kategorije. Za nadkategorije sem uporabila teme raziskave. Rezultate sem tudi osno kodirala. Teme oziroma nadkategorije, kategorije in pa enote sem uredila tako, da so pod vsako temo nanizane kategorije pod njimi pa enote kodiranja.

4. REZULTATI

4.1. OSNOVNI PODATKI

V raziskavo je bilo vključenih sedem oseb, vse so ženskega spola. Med intervjuvankami so tri, ki nosijo naziv specialna pedagoginja, po ena je sociologinja, fizioterapevtka, socialna pedagoginja in pa socialna delavka. Število let izvajanja se vrti med 5 let in 25 let. Večina intervjuvank (4 osebe) kot zvrst terapije izvaja specialno pedagoško obravnavo s pomočjo konja. Ena oseba izvaja športno rekreativno jahanje za osebe s posebnimi potrebami, ena oseba hipoterapijo ter ena oseba psihosocialno in pedagoško aktivnost s pomočjo konja.

Tako kot pravita Žgur in Poženel (2018), specialno pedagoško jahanje oziroma obravnavo s pomočjo konja, predstavlja najširšo vrsto terapevtskega jahanja.

4.2. IZOBRAŽEVANJE IN IZVAJANJE TERAPIJ S POMOČJO KONJA

Razlogi za začetek opravljanja tovrstnih terapij je pri večini intervjuvank podoben. Šest intervjuvank od sedmih je že prej gojilo ljubezen do konjev in je bilo jahanje njihov hobi. Ko so opravile svojo osnovno izobrazbo, so prepoznale povezavo med svojim hobijem in službeno potjo. Le oseba »C« je terapije začela izvajati po naključju: »S tem sem se začela ukvarjati čisto naključno. V Kamniku sem bila zaposlena na zavodu za invalidno mladino in tam izvajajo hipoterapije, zato sem tudi sama opravila to izobraževanje (C1)«.

Prav tako je šest oseb opravilo izobraževanje za terapevta na Fundaciji Nazaj na konja, oseba »C« pa v izobraževalni ustanovi Cirus Kamnik, ki izobražuje le fizioterapevte, saj lahko le-ti izvajajo hipoterapijo. Oseba »F« ima še dodatna izobraževanja, in sicer na Eagali in za Imago Facilitatorje. Oseba »D« pa je bila, preden se je izobrazila na Fundaciji Nazaj na konja, članica avstrijskega Kuratorija.

Vprašanke so izpostavile naslednje metode dela, ki so se jih naučile na izobraževanju za terapevta in jih še vedno uporabljajo: pogovor, ki izhaja iz uporabnika, metoda jasnih navodil, demonstracije, metoda posnemanja, metoda razlage, metoda ogledala, metoda nadomestne komunikacije, uporaba pasov za gibalno ovirane otroke, metoda sličic za avtistične otroke, metoda nazornosti, metoda dela s posameznikom, s skupino in v dvojicah. Oseba »D« je povedala: »Na izobraževanju smo imeli predavanja iz čisto vseh strok. Tako da

smo res šli čez vse koncepte, iz vseh vidikov, sociološkega, psihološkega, socialnega, učnega«. Oseba »A« in »G« sta izpostavili tudi pomembnost predhodne izobrazbe, ki ti pomaga pri razumevanju in kasneje pri delu s posamezno skupino uporabnikov. Oseba »A« pravi, da ji izobraževanje ni dalo dosti. Tudi oseba »F« trdi, da so se dotaknili praktično vsega, ampak ničesar zares. Oseba »C«, ki izobraževanja ni opravljala na Fundaciji Nazaj na konja, ampak na Cirius Kamnik, se je na izobraževanju naučila dela z vsako posebnostjo posebej, ki jo lahko ima otrok na gibalnem področju in ne socialnem. Oseba »F«, ki je opravljala dodatno izobraževanje na Eagali, dela po Eagala modelu, ki zajema delo ob konju na tleh z različnimi rekviziti. Pri tem gre za opazovanje obnašanja konja in tehniko simbolnega prenašanja ter interpretiranje. Na izobraževanju za Imago Imago Facilitatorje pa je osvojila tehnike dela s posameznikom, delo s parom, delo s skupino in delo z organizacijo.

V raziskavi me je tudi zanimalo, na podlagi česa se terapevti odločijo, ali je uporabnik primeren za tovrstno terapijo ali ne, torej ali naredijo nekakšno oceno tveganja. Rezultati kažejo, da nobena od intervjuvank sama ne odloča o tem, ampak dobijo že napotene uporabnike, torej oceno tveganja oziroma preverjanje možnih kontraindikacij opravijo drugi. Pri hipoterapiji, ki je medicinska zvrst, se za primernost uporabnika odločijo zdravniki ali uporabnikovi fizioterapevti. Intervjuvanke pravijo, da je vsak uporabnik primeren za tovrstno terapijo, razen v primeru, da ima močne kontraindikacije, da ne more ali pa ne želi jezdit, vendar pravijo, da se veliko vaj lahko izvaja tudi samo ob konju, na tleh, tako da se lahko vsak najde v tem, če je le želja. Posamezne terapevtke ocenijo uporabnika tudi na jahališču, glede vedenja in se nato tudi odločijo, ali bodo z njim delale ali ne.

4.3. UPORABNIKI TERAPIJ S POMOČJO KONJA

Pri večini intervjuvank je posrednik med uporabnikom in terapevtom šola oziroma zavod oziroma zdravilišče. Pri hipoterapiji je posrednik zdravnik ali fizioterapevt. Terapevtke se nič kaj ne reklamirajo, pravijo, da »pogosto gre od ust do ust (B8)«. Obstajajo pa tudi razni projekti, kjer je udeležba brezplačna, in se nato nekateri starši uporabnikov po preizkusu odločijo za nadaljnje sodelovanje.

Pri hipoterapiji se dela le z otroki, ki so gibalno ovirani. Pri ostalih terapijah pa z naslednjimi posebnostmi: otroci z Downovim sindromom, otroci z diagnozo avtizma, otroci z lahkimi, zmernimi ali težjimi motnjami v duševnem razvoju, otroci z vedenjskimi in učnimi težavami, otroci s cerebralno paralizo, otroci z gibalnimi in razvojnimi težavami, otroci s posebnimi potrebami, z uporabniki z motnjo sluha in vida, otroci s čustvenimi motnjami,

nadpovprečni otroci z motnjo socializacije, otroci s pomanjkljivim govorom in tudi otroci brez posebnosti oziroma zdravi otroci, s posamezniki, ki imajo za seboj težke življenjske izkušnje, težave v socialnih stikih, nizko samopodobo, s posamezniki, ki imajo izkušnjo samo poškodovanja, zlorab, mladimi in otroci, ki imajo depresijo, anksiozo, bipolarno ali druge duševne motnje, mladimi, ki so v čustvenih stiskah, ki se ne razumejo s starši, se težko sprostijo, imajo težave v socialnih stikih z vrstniki, otroci z Wilsonovim sindromom.

4.4. DELOVNI ODNOS

Intervjuvanke so svoj odnos z uporabniki definirale kot sodelovanje v projektu pomoči, nekatere so izrazile, da imajo z uporabniki prijateljski odnos, druga spet bolj pokroviteljski, ena izmed vprašank je odnos poimenovala kot partnerski, med njo, otrokom, konjem in pa vodičem konja. Oseba »F« sebe dojema bolj kot nekakšno vodjo, katere naloga je, da uporabnika pelje in vodi tako, da bo on zase našel nekaj, kar je zanj najboljše, saj meni, da ima vsak le sam zase rešitev za svoje življenje, pravi pa tudi, da je to absolutno sodelovanje.

Pred začetkom terapije na primer oseba »A« v šoli organizira skupino, kjer jim predstavi konja, opremo za čiščenje, prinese tudi majhen gugalnik kot primerjavo jezdenja, pred tem pa se pogovori s starši, če so zainteresirani za vključitev otroka. Vprašanke se pred začetkom tudi pogovorijo s starši o težavah in specifikah, razloži se jim potek terapije, pravila, podpišejo se določeni dogovori o sodelovanju, o varstvu podatkov in pa soglasje za izvajanje terapije. Oseba »G« pa pravi, da je potek uvodnega rituala odvisen tudi od intelektualne razvitosti uporabnika in v večini primerov ne bi imelo smisla uporabnikom predstavljati posamezne stvari. Dodaja pa tudi, da bi bil idealni začetek terapij takšen, da bi se terapevtski tim sestel s starši, z različnimi strokovnimi delavci, ki se ukvarjajo s tem otrokom in bi na tak način hitreje izluščili točke, na katerih je potrebno delati s posameznim otrokom. Oseba »F« pravi, da je pri njenih skupinskih terapijah vedno tako sestavljeno na način predstavljanja in spoznavanja drug drugega, najprej z ljudmi, potem pa še s konji. Povedo se jim tudi informacije, kot so, da bodo srečanja trajala uro in pol, dvakrat na teden, in se na kratko predstavi program dela v prihodnjih treh mesecih. Pove jim tudi, da lahko sodelujejo toliko kolikor pri sebi čutijo, če kdo ni pripravljen delati kakšne aktivnosti in ga je strah, ne potrebuje in naj o tem spregovori. Potem jih tudi opozori, kako naj bodo oblečeni in obuti. S starejšimi sklenejo zavezo zaupnosti, torej kar se dogaja tukaj, govori tukaj, naj tudi ostane tukaj, da ne bodo s to informacijo šli ven in govorili drugim ljudem. Torej se na nek

način vzpostavi neko varno okolje zanje. Po vsem tem gredo v jahalnico, kjer poteka predstavitev konj. V prvem delu predstavitve je vedno opazovanje. Med opazovanjem se pogovarjajo o tem, kako konji z nami komunicirajo (rep, ušesa), kje se je varno zadrževati in kje ne, kakšno je vidno polje. Tukaj je tudi pomembno, da uporabniki zaznajo, da konj ni motor, ampak živo bitje, zato je prav, da z njim vzpostaviš odnos in ga jemlješ kot nekega, ki ima tudi pravico se umakniti. Pri hipoterapiji starši kontaktirajo terapevtko po tem, ko dobijo priporočilo od zdravnika. Terapevтка sestanka ne izvede, pove le informativne stvari, čas trajanja terapije, način dela ter strošek terapij. Pravi pa, da je tudi odvisno od tega, ali je že otrok imel stik s konjem ali ne; če ga ni imel, potem pridejo pred terapijo spoznat konje in opraviti prvi stik.

Štiri vprašanke večinoma delajo z uporabniki individualno, ena na ena. Njihov potek terapij lahko razdelim na štiri korake, in sicer:

1. Stik s konjem; večina terapevtk opravi stik s konjem preko opazovanja, torej da se konj sam približa uporabniku.
2. Čiščenje konja, priprava konja: čiščenje je že prva aktivnost, ki jo uporabnik izvaja. Preko tega se nauči uporabo raznih krtač in spoznava dele konja. To je običajna praksa v konjeništvu, ki se ji zdi prava in vzgojna. Torej grajenje delovnih navad, spoštovanja do živali, hvaležnosti v smislu »daj, dam«, da uporabniki poskrbijo za konja in jih nato lahko jezdi. To je tudi pomemben socialni del, ko otrok naveže interakcijo s konjem.
3. Vodenje, jahanje, aktivnosti: če je uporabnik zmožen, le ta najprej vodi konja po jahališču. Izvajajo se razne vaje ob konju na tleh, kot nekakšne teste za preverjanje, ali je otrok pripravljen za jezdenje. Med jezdenjem se delajo razne vaje za ravnotežje, tudi tukaj je pomembno opazovanje okolice. Kot so povedale vprašanke se glede vaj popolnoma prilagajajo uporabnikom, odvisno od njegove zmogljivosti. Vaje so sestavljene pedagoško, da se povezujejo s šolsko vsebino. Zato pa je zelo pomembno, da imaš čim več informacij glede otroka, da veš česa je zmožen, da mu ne postavljaš prevelikih kriterijev oziroma pretežkih vaj.
Čas jezdenja je odvisen od terapevta in od zmogljivosti uporabnika.
4. Čiščenje, nega konja: To je zaključni ritual, da se terapija zaokroži in konča na pravem mestu. Na koncu je tudi ritualna zahvala in pozdrav.

Pri delu s skupino pa bi predstavila način dela osebe »F«, ki izvaja psihosocialno obravnavo s pomočjo konja. Le-ta dela z uporabniki, ki so dojemljivi in zmorejo delati v skupini. Terapijo pričnejo v kabinetu, se pozdravijo, povedo, kako se počutijo. Mladostnike

vedno vpraša, če je ostalo kaj nedorečenega od zadnjega srečanja, o čemer bi želeli govoriti, nato pa gredo ponavadi h konjem. Vedno imajo na začetku nego konja. Potem pa je od vsakega srečanja posebej odvisno, ali jahajo ali vodijo konje s povodcem ali brez povodca. Pri jahanju lahko jahajo zunaj, lahko se grejo jahalne igre, lahko se žogajo s konji. Drugi del terapije pa bolj usmerjen v osebnostno rast. Pogledajo kakšno temo, ki je aktualna na primer »zaupanje«. Terapevtka ima vedno pripravljeno grobo strukturo terapije, ki pa jo je pripravljena prilagajati glede na to, kaj sliši na timskih sestankih in kaj se dogaja s vsakim posameznikom. Po terapiji je zaključek takšen, da se spet zberejo v krog in naredijo nekakšno košarico besed. To pomeni, da vsak na glas pove eno besedo, s katero je trenutno v stiku glede na to uro in pol, ko so bili skupaj, kar terapevtki pomaga pri razumevanju uporabnikov, kaj so odnesli od terapije.

Pri hipoterapiji je konj ves čas v gibanju, otrok pa ves čas na konju.

Terapevtke terapije večinoma izvajajo individualno, ko sodelujejo z otroki s težjimi duševnimi motnjami in motnjami vedenja, ki jih je treba od prvega do zadnjega trenutka voditi. S tistimi, ki pa so sposobni delati v skupini, pa izvajajo skupinske terapije. Oseba »A« je tudi izpostavila, da ne glede na to, ali delaš s skupino ali pa s posameznikom individualno, je pomembno to, da uporabnik doživi to izjemo, da je pomemben, saj v vseh drugih sistemih na žalost ni.

Vodnik konja kot del terapevtskega tima je vedno prisoten pri terapiji, izjema je le ena intervjuvanka, ki celotno terapijo izvaja sama s konjem. Pravi, da ji je lažje delati brez posrednika. Konju, ki ga ima, popolnoma zaupa in meni, da ji tako veliko lažje. Pravi, da če bi bil nekdo še vmes, ne bi čutila takšne povezanosti med njo, uporabnikom in konjem. Ostali imajo zaradi večje varnosti in ker pravijo, da se na ta način lažje v celoti posveti uporabniku, vedno prisotnega vodnika konja. Ena izmed udeleženk je tudi izpostavila izjemo, da je odvisno od zmogljivosti uporabnikov in da lahko v neki točki tudi oni sami nastopijo kot vodniki konja.

Med terapijo je pomemben voden pogovor. S tem tudi terapevtke dosežejo, da jim uporabniki sledijo. Intervjuvanke pravijo, da je zelo pomembno, da se nobenega uporabnika v nič ne sili in da se vsakemu da čas, ki ga potrebuje. To se jim zdi ključno pri pridobitvi zaupanja in strani uporabnikov. Seveda zaupanja nekoga ne moremo pridobiti na prvi terapiji, potreben je skupno preživeti čas. Ena izmed intervjuvank pravi, da je treba spoštovati uporabnikove želje in strahove, da tudi na takšen način dobi uporabnik zaupanje. Oseba »E« pravi, da do otrokovega zaupanja pride s prijaznostjo, s prepričevanjem, da jim mora razložiti varnostne ukrepe ter da otroka nikoli ne sili na konja, če mu do tega ni. Dve intervjuvanki sta

izpostavili tudi intuicijo. Se pravi, da ko nek uporabnik ne želi na konja, vendar terapevtke začutijo, da bo v redu, če ga samo »vržejo« v to, to tudi naredijo. Pravijo, da ta občutek dobiš z leti prakse. Da uporabniki zaupajo terapevtkam in pa njihovim konjem, je zelo pomemben konjev karakter, da je prijazen, miren ter da ga vodi vodnik. Za odnos in zaupanje sta zelo pomembna komunikacija in besedno izražanje dostopnosti. Oseba »F« pravi tudi, da nikoli ne ignorira, če vidi, da je komu težko, pristopi do njega in ubesedi, kaj vidi, na ta način tudi uporabniku poda možnost za razgovor. Vprašanke so izpostavile tudi to, da moraš kot terapevt izražati prijaznost in pozitivno energijo, tako se tudi lažje uporabniku približaš.

V sklopu delovnega odnosa me je zanimal tudi način zaključevanja odnosa. Zanimalo me je, ali obstaja nekakšen ritual, proslavljanje, poslavljanje. Večina vprašank s svojimi uporabniki ne zaključujejo odnosa na nek poseben način. Uporabniki le prenehajo hoditi na terapije, kjer so plačane po mnenju terapevtk, ker nimajo denarja ali pa jim društva/zavodi ne sofinancirajo več tega. Dve intervjuvanki še vedno sodelujeta z vsemi uporabniki, tako da še nimata izkušenj z zaključitvijo sodelovanja oziroma odnosa. Pri osebi »F« pa se sodelovanje z uporabniki zaključi po treh mesecih. Na zadnjem srečanju s skupino ponavadi naredijo drevo spominov, na katerega obesijo listke z napisanimi mislimi in spomini, ter se na tak način poslovijo in proslavljajo doseženo.

Zanimalo me je tudi, ali vprašanke razložijo posameznim uporabnikom namen vaje, ki jo izvajajo. Intervjuvanke pravijo, da je zelo pomembna konstantna komunikacija in tudi to, da ko skupaj z uporabnikom kaj opazujeta, se o tem pogovarjata, ona pa mu tudi obrazloži, zakaj neko stvar naredi in kaj je za konju ustrezno. Pravijo tudi, da je od uporabnika odvisno, saj če le ta ne dojema stvari in ni sposoben razumeti, potem dodatna razložitev ni smiselna. Pri takšnih uporabnikih moraš biti kratek, jasen, jednat ter brez nepotrebnih besed. Pri hipoterapiji se nikoli ne razloži namen posamezne vaje.

Pri delu z uporabniki z avtizmom so intervjuvanke izpostavile metodo dela za dosego uspeha delo s sličicami, na katerih so narisane posamezne aktivnosti in opravila. Le ti so bolj motivirani za delo, ko odstranjujejo tiste sličice, katerih delo so že opravili. Prav tako jim je to kot nekakšno vodilo skozi proces terapije. Oseba »D« meni, da je pomembno, da je pri njenih uporabnikih vedno isti postopek terapije. Tako otroci niso zmedeni in se naučijo, kako stvari potekajo, nato so tudi na to ponosni in se boljše odzivajo.

Ena izmed taktik je že sama časovna dolžina terapije. Ena izmed intervjuvank izvaja terapijo le pol ure, saj v tem času naredi največ in so otroci pri volji, niso zdolgočaseni in veseli odidejo domov. Spet druga intervjuvanka pravi, da ji je pol ure premalo in da izvaja

enourno terapijo, saj na ta način lahko vse delajo počasi in se jim ne mudi. Spet druga intervjuvanka pa izvaja terapije uro in pol.

Oseba »G« pravi, da je že vsakršna nadgradnja otrokovega znanja uspeh. Pomembno je, da se imajo otroci dobro in da imajo priložnost početi nekaj takega, kar jim je na drugačen način nedosegljivo.

4.5. IZVIRNI DELOVNI PROJEKT POMOČI

Polovica intervjuvank napredka uporabnikov ne beleži oziroma ne zapisuje. Pravijo, da za to nimajo časa in da se nočejo zapletati v birokracijo. Prav tako pravijo, da ker delajo z manjšim številom uporabnikov, si posamezne terapije zapomnijo, o napredku pa poročajo le staršem.

Druga polovica pa si napredek uporabnikov beleži, včasih naredijo vmesno diagnostiko, si beležijo osvojene cilje in zastavljajo nove in delajo redne evalvacije, saj menijo, da je pomembno, da dogajanje ne pozabijo. Ena izmed intervjuvank pravi, da se po vsaki terapiji pogovori s svojim timom in skupaj zapišejo poročilo dogajanja, evalvirajo, kaj je bilo dobro in kaj ne ter kaj bi lahko spremenili.

Oseba »D« svoje celoletno poročilo od posameznega otroka deli tudi z ostalimi v sklopu šole, saj se ji zdi pomembno, da tudi drugi vidijo, v kolikšni meri je otrok uspešen na tem področju.

Torej 3 vprašanke načrta terapije nikoli ne naredijo/zapišejo, saj je pri njihovem delu bolj pomembno sprotno prilagajanje. O okvirnem načrtu in načinu dela se z uporabniki in njihovimi starši le pogovorijo.

Oseba »F«, ki izvaja psihosocialno obravnavo s pomočjo konja v mladinskem zdravilišču Rakitna, uporablja načrt dela psihologov, saj pri terapijah dopolnjuje njihovo delo, na svoj način pa si beleži, kaj se je zgodilo z vsakim uporabnikom na terapiji.

Tri intervjuvanke za vsakega uporabnika posebej izdelajo individualiziran program (IP), v katerega se zapišejo zastavljeni cilji in okvirni plan dela.

4.6. KREPITEV MOČI

Terapevtke spodbujajo uporabnike med terapijo z raznimi besedami kot so: "bravo", "daj petko, super si", "danes ti je pa šlo zelo dobro", "napreduješ", "odlično", "ja bravo, danes

je a bilo zares super", "danes sem zelo zadovoljna s tabo" itd. Pravijo, da te besede pridejo spontano in niso načrtovano izrečene. Ena izmed intervjuvank se pogosto naslavlja na konje v smislu: »poglej, kako je bil konj prej, kako je konj zdaj, to je tvoje delo« ali pa v smislu »vau, kako je prej hitro hodil, zadrževal dih in kako sproščeno zdaj hodi (F38)«, kar uporabnike dodatno spodbuja k sodelovanju in nadaljevanju dobrega dela. Zelo je pomembno, da se ves čas ohranja komunikacija med uporabnikom in terapevtom. Prav tako je pomembno, da se spoštuje otrokova zmožnost ter da se terapevt otroku prilagodi in dela toliko, kolikor je uporabnik sposoben oziroma pripravljen.

Za iskanje virov moči uporabnika intervjuvanke pravijo, da je pomembno spoznavanje, druženje, opazovanje okolice in raziskovanje življenjskega sveta uporabnika. Na ta način tudi ugotovijo, kaj bi vsakega uporabnika spodbudilo k določeni aktivnosti. Ena izmed intervjuvank izvaja pred terapijo tudi vajo, in sicer iskanje virov moči, ki nato v prihodnosti uporabnike opozori nanje, ali pa še naprej skupaj iščejo nove vire. Ta ista je izpostavila tudi kritiko vedenja, ne osebnosti. Torej, ko uporabnik ni uspešen ali pa naredi kaj narobe, se naveže izključno na vedenje in ne osebnost.

Glede motivacije vse intervjuvanke pravijo, da je največji motivator in spodbujevalnik konj sam. Zaradi vpletene živali uporabniki tudi zelo radi pridejo, saj je takšna terapija veliko bolj zanimiva in zabavna. Uporabniki se na konju počutijo ponosne, saj sedijo visoko nad ostalimi. Dve terapevtki imata tudi sistem kazni in nagrad, kar pomeni, da če se uporabnik drži pravil in se trudi, dobi za nagrado trenutek prijetnosti, kot je na primer, da lahko na koncu konju poda sladkorček ali pa ga on odpelje v izpust. Kazni pa so odvzem nečesa dobrega. Če se uporabnik ne drži dogovorjenega, tisti dan ne sme jezdit in je le opazovalec pri delu s skupino.

Zanimalo me je tudi, ali terapevtke opazijo, da se uporabnikova moč krepi. Rezultati kažejo, da je to odvisno od jakosti motnje. Se pravi, pri težki motnji je to zelo težko videti, vidi pa se krepitev samozavesti. Opazi se, da so otroci ponosni že zaradi tega, ker so jahači. Vidijo tudi glede na sproščenost telesa ali se trdno držijo sedla ali so sproščeni in samozavestni. »To se potem vidi tudi na njihovem obnašanju, na samozavesti, mimiki obrazu, da se vidi, da nima odpora do neke vaje, ko se mu da navodilo (E33)«. Oseba »F« na primer opazi krepitev moči pri uporabniku na način, kako on sam sebe oceni kako se je odrezal. Torej, ko se znajo sami sebe za dobro opravljeno stvar pozitivno oceniti, vidi, da se je njihova moč okrepila. Oseba »G« izpostavi, da je najpomembnejše, da uporabniki odidejo zadovoljni, njihova moč pa se krepi že samo s tem, ko sploh obiskujejo terapijo s pomočjo konja.

4.7. PODPORA TERAPEVTOM

Za terapevte, ki izvajajo terapije s pomočjo konja, organizirana oblika pomoči in podpore ne obstaja. Intervjuvanke so mnenja, da na področju tovrstnih terapij supervizije manjkajo. Večina se jih posvetuje s svojimi sodelavci na šoli ali s terapevtskim timom. Tiste, ki pa delajo samostojno, pa tudi same rešujejo probleme ali pa pokličejo svoje prijatelje terapevte za nasvet. Ena izmed vprašank je izpostavila, da je njena največja varovalka njena sodelavka, saj sta skupaj izoblikovali odnos, ne le v smislu službe, vendar tudi na področju osebnega življenja. Le ti se zdi zelo pomembno, da terapije ne izvaja s svojimi nerazčiščenimi problemi.

Za kakovostnejše delo z uporabniki, ki so vključeni v šolo, s katero terapevt sodeluje, ima terapevt možnost se pri njih pozanimati o kakršnih koli informacijah o uporabniku, ki so potrebne za boljše sodelovanje.

Vprašanke so za pridobitev strokovnih nasvetov izpostavile le dogodek, ki se zgodi enkrat letno v Starešincih, kjer je sedež izobraževalne ustanove, česar bi po njihovem mnenju moralo biti dosti več. Ena izmed vprašank je tudi povedala, da so pred nekaj leti prišli do ideje, da bi bilo dobro preko spleta povezati vse terapevte, ki izvajajo tovrstne terapije in bi si lahko na ta način pomagali, delili nasvete in med sabo delili nove tehnike dela. Vendar žal do tega ni prišlo zaradi primanjkovanja časa. Tiste, ki delajo v sklopu zavoda/šole, imajo supervizije organizirane tam, vendar ne prav za terapijo s pomočjo konja. Ena izmed intervjuvank samorganizirano obiskuje supervizorko.

Večina vprašank se po terapiji razbremenjuje s športom, z jezenjem, včasih pa tudi s počitkom. Oseba »G« pravi, da je po terapiji razbremenjena. Ena izmed vprašank pravi, da to delo zelo rada opravlja, ampak ima zelo veliko odgovornost, zato razbremenitev nujno potrebuje.

4.8. POVEZOVANJE

V raziskavi me je zanimalo povezovanje terapevtov z različnimi ustanovami. Rezultati kažejo, da so nekatere terapevtke povezane z Zavodom Sonček, z Rdečim križem, društvom Sožitje in Zvezo prijateljev mladine, ki pomagajo pri financiranju terapij. Tiste vprašanke, ki izvajajo terapije preko šole oziroma zavoda, pa so povezane le z njimi oziroma je sama šola povezana z zdravstvenim domom in njihovim osebjem. Vprašanka, ki izvaja hipoterapijo, se

povezuje z zdravniki in fizioterapevti, ki uporabnike tudi napotijo k njej. Dve vprašanki sodelujeta z izobraževalno ustanovo za terapevte s pomočjo konja – s Fundacijo Nazaj na konja, kjer predavajo.

4.9. FINANCIRANJE

Pri osebah »A«, »D« in »G« stroške terapij krije šola oziroma zavod, kamor so uporabniki vključeni. Uporabnikom, ki se vključijo v mladinsko zdravilišče Rakitna, celotno zdravljenje krije zdravstveno zavarovanje, razen terapije s pomočjo konja. Sredstva za tovrstne terapije morajo zbirati na drug način, preko razpisov. Pri treh intervjuvankah so terapije samoplačniške, vendar jih v nekaterih primerih sofinancirajo razna društva, kot sta Zveza Sonček in Rdeči križ. Hipoterapija je v celoti samoplačniška, pa čeprav je medicinsko priznana.

Torej terapije so samoplačniške, niso krite s strani zdravstvenega zavarovanja, odvisno pa je, kam so uporabniki vključeni oziroma pri katerih društvih si poiščejo pomoč financiranja. Tako kot pravi oseba »E« glede sofinanciranja: »To je vse odvisno od staršev, kako se znajdejo.«.

Terapije s pomočjo konja so brezplačno dostopne uporabnikom, ki so vključeni v razne ustanove, kjer pa se izvaja individualno, brez posrednika, pa so samoplačniške.

5. RAZPRAVA IN SKLEPI

Tako kot sem že povedala v teoretičnem uvodu, obstaja več zvrsti terapij in aktivnosti s pomočjo konja; ena izmed njih je hipoterapija. Po rezultatih raziskave je le ta zelo drugačna od ostalih zvrsti. Hipoterapija je bolj medicinski tretma in ne socialni, pri katerem terapevt in uporabnik nista sodelavca v projektu pomoči. Otrok je pri tem ves čas na konju, terapevtka pa mu narekuje gibalne vaje. Hipoterapevt ne motivira, spodbuja ali krepi moč uporabnika, ampak prispeva k izboljšanju gibalnih zmožnosti. Prav tako z uporabnikom ne vzpostavlja delovnega odnosa na način, kot ga vzpostavljamo v socialnem delu. V večini delajo le z uporabniki, ki imajo gibalne motnje. Tovrstne terapije pa lahko opravljajo le fizioterapevti z dodatnim izobraževanjem. Pri tem želim izpostaviti, da čeprav je hipoterapija ena izmed zvrsti terapij s pomočjo konja, se močno razlikuje od ostalih in zelo težko v njej poiščemo socialnodelovne koncepte ali pa jih sploh ne.

Čeprav v teoretičnem uvodu naštevam uporabnike, ki so primerni za terapijo oziroma se v večini udeležujejo terapij, se mi zdi pomembno izpostaviti, da je večina intervjuvank mnenja, da so vsi ljudje, uporabniki, otroci primerni za tovrstno terapijo. Izjema je na primer poškodba glave ali hrbtenice. Uporabniki terapij s pomočjo konja so prav tako pomembna skupina uporabnikov socialnega dela, zato želim v nadaljevanju prikazati podobnost odnosa terapevt – uporabnik in socialni delavec – uporabnik.

Čeprav ne pri vseh, pa je vendarle po rezultatih sodeče moč opaziti koncept delovnega odnosa, ki je v socialnem delu temelj pri sodelovanju z vsakim uporabniki. Terapevt in uporabnik sta sodelavca v skupnem projektu in skupaj soustvarjata. Terapevt spoštuje uporabnikove želje in strahove ter mu s tem pokaže, da tudi njegova beseda šteje. Koncept ima tri elemente, in sicer uvodni ritual – dogovor o sodelovanju, ki je prav tako prisoten pri TPK. Dogovor o sodelovanju se pri večini uporabnikov vzpostavi z njihovimi starši oziroma skrbniki (seveda ob prisotnosti uporabnika), kadar z uporabnikom to ni mogoče. Terapevtka predstavi potek terapije in pa vlogo vsakega udeleženega. Prav tako poskrbi za to, da je vsak, ki je v timu, slišan. Terapevtka terapijo osebno vodi, kar pomeni, da osebno ravna v soustvarjanju in vodi projekt v smeri dogovorjenih in uresničljivih izidov (Čačinovič Vogrinčič, 2006).

Kot tudi v socialnem delu tudi pri terapijah s pomočjo konja ne moremo delati z vsakim uporabnikom enako. Zelo veliko je prilagajanja. To velja tudi pri uvodnem ritualu, pri vzpostavljanju delovnega odnosa in osebnega stika. Glede vzpostavljanja delovnega odnosa je

pomemben pogovor s starši in predstavitev ključnih informacij, kot so potek terapije, pravila in čas trajanja posameznega srečanja. Podpišejo se določeni dokumenti, kot so dogovori o sodelovanju, o varstvu podatkov in pa soglasje za izvajanje terapije. Ena izmed intervjuvank pravi, da bi bil idealni začetek terapij takšen, kjer bi se terapevtski tim sestel s starši ter različnimi strokovnimi delavci, ki se ukvarjajo s tem otrokom. Na ta način bi hitreje izluščili točke, na katerih je treba delati s posameznim otrokom. Menim, da bi takšen začetek terapije pripomogel k učinkovitejšemu izvajanju terapije. V rezultatih lahko tudi vidimo pomembnost konstantne komunikacije in pogovora za vzdrževanje samega odnosa.

Intervjuvanka, ki izvaja terapije na psihosocialni ravni, se pravi dela z uporabniki, ki nimajo težav z razumevanjem, z uporabniki sklene zavezo zaupnosti, kar pomeni, da kar se dogaja tukaj, govori tukaj, naj tudi ostane tukaj, s čimer zagotovi varen prostor, kar pa je zopet podobno kot v socialnem delu pri samih pogovorih z uporabniki.

Pri tovrstnih terapijah ni posebnega načina oziroma rituala zaključevanja odnosa na način proslavljanja, saj uporabniki ali prenehajo hoditi ali pa konstantno obiskujejo terapije.

Pri terapijah s pomočjo konja se tudi pojavlja model o osebnem stiku psihoterapevta Daniela Sterna. Terapevt v interakciji z uporabnikom uporablja zrcaljenje, spremlja obnašanja in ga posluša ter se uglasuje z njim. To je najbolj razvidno pri osebi »F«, ki izvaja psihosocialno obravnavo, ki pa že po mojem mnenju meji na psihoterapijo. Tako kot je tudi povedala intervjuvanka, so zelo pomembni trenutki tu in zdaj, ki jih vedno poskusi izkoristiti za priložnost srečanja z uporabnikom. Torej takrat se terapevtka sreča s posameznikom na osebni ravni, kar pa okrepi njun odnos.

Tudi koncept perspektive moči se pojavlja pri tovrstnih terapijah. Vire moči terapevti spoštljivo iščejo na način spoznavanja življenjskega sveta uporabnika. Ena izmed intervjuvank izvaja pred terapijo tudi vajo, in sicer iskanje virov moči, ki nato v prihodnosti uporabnike opozori nanje ali pa še naprej skupaj iščejo nove vire. Ta ista je izpostavila tudi kritiko vedenja in ne osebnosti, torej da ko uporabnik ni uspešen ali pa naredi kaj narobe, se naveže izključno na vedenje in ne na osebnost. Prav tako na tem mestu poudari njegove vire moči in na ta način povečuje uporabnikovo socialno moč. Glede na rezultate se v terapiji s pomočjo konja pojavlja koncept ravnanja s sedanjostjo, saj je odnos med uporabnikom in terapevtom popolnoma usmerjen v sedanjost, torej v čas, ko sta v odnosu, tukaj in zdaj. Pomembno je tisto, kar se dogaja med terapijo. Sedanjost je pomembna tudi pri konceptu soprisotnosti. Terapevt je konstantno na voljo za sočutje in razgovor ter je hkrati spodbujevalnik ustvarjanja zgodbe.

Tako kot v socialnem delu so tudi pri večini intervjuvank, terapevt in uporabnik sodelavca v projektu pomoči. Skupaj soustvarjata in sodelujeta. Uporabnik nastopi kot ekspert iz osebnih izkušenj, ki na svoj način, kolikor je zmožen, prispeva v odnos in sodelovanje. Terapevt pa ga spodbuja in spoštuje njegov prispevek.

Kot je razvidno v rezultatih, polovica intervjuvank napredka uporabnikov ne beleži oziroma ne zapisuje, prav tako ne zapišejo načrta dela. Druga polovica pa za vsakega uporabnika zapišejo načrt oziroma izdelajo IP-je, v katerem zapišejo okvirni plan dela ter cilje, ki naj bi jih vsak uporabnik dosegel. Zabeležijo si dosežene cilje in dodajajo nove. Prav tako dodajajo svojo evalvacijo vsakršne terapije. Na tem mestu bi lahko to povezala s socialnodelovnim konceptom, konceptom izvirnega delovnega projekta pomoči. Projekti se oblikujejo vsakokrat na novo, za vsakega uporabnika posebej, vendar se pri terapijah s pomočjo konja ne ustvarijo skupaj z uporabniki, tako kot v socialnem delu. Vsekakor pa so projekti delavni, ker je poudarek na delu, sodelovanju in aktivnostih, ki bodo opravljene v delovnem odnosu (Čačinovič-Vogrinič, Kobal, Mešl in Možina, 2005). Pa čeprav načrte zapiše le polovica intervjuvank, se mi zdi zelo pomembno poudariti, da vsekakor vsaka izmed njih zastavi cilje in želene izide za vsakega uporabnika, saj le tako vedo, kam želijo priti (Čačinovič-Vogrinič, Kobal, Mešl in Možina, 2005). V tovrstnih terapijah bi lahko rekla, da obstaja koncept izvirnega delovnega projekta pomoči.

Kot sem razbrala od skoraj vseh intervjuvank, delajo vse v smislu opolnomočenja (krepitev moči) otroka. Podale so primer, da ko otrok vodi konja po jahališču, le-ta občuti odgovornost, ki mu je dana, ko ta velika žival sledi njemu oziroma jo on vodi. Ob tem se počuti močnejšega. Ena izmed taktik krepitev moči je tudi ta, da terapevtka uporabniku da navodila, kaj naj konju reče, ta pa ga tudi uboga, saj sliši njo. Uporabnik pa ima občutek, kot da je to vse njegovo delo. Preko tega otrok dobi sporočilo, da je uspešen (A21). Ena izmed intervjuvank se tudi dosti obrača na konje, v smislu »poglej, kako je bil konj prej, kako je konj zdaj, to je tvoje delo« ali pa v smislu »vau, kako je prej hitro hodil, zadrževal dih in kako sproščeno zdaj hodi(F38)«, kar uporabnike dodatno spodbuja k sodelovanju in nadaljevanju dobrega dela ter pridobiva občutek o lastni vrednosti. Uporabnikova moč pa se krepi že samo s tem, ko sploh obiskuje terapije s pomočjo konja in ima dostop do nekaj drugečnega.

Oseba »F« na primer opazi krepitev moči pri uporabniku na način, kako uporabnik sam sebe oceni, kako se je odrezal. Torej ko se znajo sami sebe za dobro opravljeno stvar pozitivno oceniti, vidi, da se je njihova moč okrepila. Oseba »G« izpostavi, da je najpomembnejša, da uporabniki odidejo iz terapije zadovoljni.

V socialnem delu in pa na splošno na področjih, kjer strokovnjaki delajo z ljudmi, je zelo pomembna metoda supervizije. Za terapevte, ki izvajajo terapije s pomočjo konja, organizirana oblika pomoči in podpore ne obstaja. Intervjuvanke so izrazile, da jim strokovna pomoč, kadar naletijo na težavo manka. Supervizija bi omogočala učenje na izkušnjah drugih in sprožila pomoč med strokovnjaki (terapevti), prav tako pa bi terapevtom omogočala, da se osebno razvijajo. Po mojem mnenju je supervizija za terapevte nujno potrebna, saj so ves čas v stiku z uporabniki in je odnos med terapevtom in uporabnikom temelj njunega sodelovanja. Večina se jih nato posvetuje s svojimi sodelavci na šoli ali s terapevtskim timom. Vprašanke so za pridobitev strokovnih nasvetov izpostavile le dogodek, ki se zgodi enkrat letno v Starešincih, kjer je sedež izobraževalne ustanove, kar je bistveno premalo.

V raziskavi sem ugotovila, da so terapije s pomočjo konja samoplačniške v smislu, da jih ne krije zdravstveno zavarovanje oziroma država. Udeležba večine uporabnikov pa je odvisna od sofinanciranja raznih društev oziroma zavodov. Po rezultatih sodeče so uporabniki prenehali hoditi na terapijo, ko si tega niso mogli več privoščiti, oziroma sofinanciranja niso več prejeli. Na tem mestu lahko terapijo s pomočjo konja opredelim kot luksuzno storitev, ki se kljub pozitivnim učinkom ne uvršča med storitve zdravstvenega zavarovanja.

Imela sem priložnost opraviti tudi intervju s socialno delavko, ki izvaja tovrstne terapije, zato sem jo v okviru intervjuja tudi povprašala o socialnodelovnih konceptih, ki jih ona opazi v okviru terapije. »Vsi socialnodelovni koncepti so lahko uporabljeni pri terapijah in se dejansko odvijajo, če je terapevt pravi. Povezava med različnimi družboslovnimi vedami je zelo velika. Ker če že pogledaš na samo terapijo, ki je nekakšen proces pomoči in ima posamezne elemente, ki jih lahko najdeš vsepovsod, tudi v socialnem delu (G26).«

Glede na to, da sem v raziskavi želela ugotoviti, ali se pri terapijah s pomočjo konja pojavljajo socialnodelovni koncepti, bi lahko zaključila s tem, da se posamezni koncepti pojavljajo. Seveda pa je vse odvisno od terapevta, njegovega predznanja in vrste terapije, ki jo izvaja. Vsak terapevt razvije svoj stil obravnave in se sam odloči, katere koncepte bo uporabljal pri svojem delu.

6. PREDLOGI

- Omogočiti terapevtom, ki izvajajo terapije s pomočjo konja, strokovno pomoč oziroma supervizijo ter vzpostaviti povezanost med njimi samimi.
- Vzpostaviti sodelovanje z zdravstvenim domom, šolo in ostalimi institucijami.
- Vključiti terapije s pomočjo konja v zdravstveno zavarovanje.
- Raziskati možnost kombiniranja terapije s socialnim delom.
- Povečati informiranost med ljudmi o pozitivnem vplivu konja na človeka.
- Na podlagi svoje raziskave bi predlagala nadaljnje raziskovanje v smeri.
- Raziskati učni načrt izobraževanja za terapevte, s čimer bi ugotovili, kateri koncepti so v okviru tega predstavljeni.

7. UPORABLJENA LITERATURA

- Bizjak, C. (2016). *Intervju kot metoda zbiranja podatkov*, dostopno na: <http://documents.tips/documents/intervju-kot-metoda-zbiranja-podatkov-56bc43ddaffd7.html>
- Boškić, R. (2005). *Krepitev moči: kritična presoja koncepta*. Družboslovne razprave 21(48), 177–194. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede. Slovensko sociološko društvo.
- Čačinovič Vogrinčič, G. (2002). *Koncept delovnega odnosa v Socialnem delu*. Socialno delo, 41(2), št. Strani??
- Čačinovič Vogrinčič, G., Kobal, L., Mešl, N. & Možina, M. (2005). *Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Čačinovič Vogrinčič, G. (2006). *Socialno delo z družino*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Čačinovič Vogrinčič, G. (2008). *Soustvarjanje v šoli: učenje kot pogovor*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Čačinovič Vogrinčič, G. (2015). *Soustvarjanje pomoči v socialnem delu: Teoretski koncepti in produkcija novih znanj v raziskovanju prakse*. Socialno delo 54, 3–4. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Demšar Goljevšek, M. (b. d.). *Terminologija na področju aktivnosti in terapije s pomočjo konja ter modeli razdelitve*. Pridobljeno 1. 6. 2019 s https://nakonju.si/uploads/nakonju2/public/_custom/Terminologija_in_modeli_razdelitve.pdf
- Dragoš S., Leskošek V., Petrovič Erlih P., Škerjanc J., Urh Š., Žnidarec Demšar P. (2005). *Krepitev moči. Katalog socialnega dela*. Fakulteta za socialno delo Ljubljana.
- Flaker, V. (2003). *Oris metod socialnega dela: Uvod v katalog centrov za socialno delo*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Flaker, V. (2012). *Direktno socialno delo*. Ljubljana: Založba cf*.
- Globalna definicija socialnega dela. (b.d.). Pridobljeno 28. 3. 2019 s <https://www.ifsw.org/sl/what-is-social-work/global-definition-of-social-work/>
- Grebenc, V. (2018). *Socialno delo ali kako uzreti zatiranje*. Socialno delo 57, št. 2. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

- Grassberger, M. (2013). *Biotherapy – History, Principles and Practice: A Practical Guide to the Diagnosis and Treatment of Disease using Living Organisms*. Dordrecht. Springer. Pridobljeno 2. 4. 2019 s <https://books.google.si/books?id=WcJEAAAAQBAJ&pg=PA261&lpg=PA261&dq=chassaigne+1870&source=bl&ots=U0PAmTffct&sig=ACfU3U0yJBpKn5HYk06DAW0ctChTXhTCCQ&hl=sl&sa=X&ved=2ahUKEwiw1vOytbHhAhVnXRUIHTvOB4QQ6AEwAXoECAgQAQ#v=onepage&q=chassaigne%201870&f=false>
- Horvat, T. (2014) *Terapija s pomočjo konja*. (Diplomsko delo). Fakulteta za zdravstvene vede, Maribor.
- Ilič, N. (2013). *Terapija s pomočjo živali – kaj to je in kako jo lahko uporabim?*. Ljubljana: Lunba.
- Kobolt, A., Žorga, S. (2000). *Supervizija: Proces razvoja in učenja v poklicu*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Kmet, A. (2005). *Živali – socialni pomočniki ljudi*. (Diplomsko delo). Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.
- Koleča, K. (2018). *Pregled organizacij, ki izvajajo terapije s pomočjo konj v Sloveniji*. (Diplomsko delo). Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.
- Likar, M. (2017). *Pomoč živali v socialnem delu*. (Diplomsko delo). Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.
- Majcenovič Cipot, D. (2013). *Magic touch. Pes – prijatelj in terapevt*. Maribor: Center Naprej.
- Marinšek, M. (2014). *Prisluhnimo konju*. Ljubljana: Kmečki glas.
- Marinšek, M., Tušak, M. (2007). *Človek – žival: zdrava naveza*. Maribor: Založba Pivec.
- Mesec, B. (1998). *Uvod v kvalitativno raziskovanje v socialnem delu*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Mesec, B. (2009). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 1: Načrtovanje raziskave z osnovami informatike* (študijsko gradivo za interno uporabo). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Milošević Arnold, V., Poštrak, M., (2003). *Uvod v socialno delo*. Ljubljana: Študentska založba.
- Naglost, K. (2016). *Pogoji za izvajanje terapij in aktivnosti s pomočjo konja v Sloveniji*. (Diplomsko delo). Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.
- Petrovič, V. (2001). *Hipoterapija: Zdravljenje z jahanjem konja*. Velenje: Pozoj.

- Pušavec, P. (2016). Vpliv aktivnosti in terapije s pomočjo konja na odrasle osebe z motnjo v duševnem razvoju. (Diplomsko delo). Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.
- Sande, M., Dekleva, B., Kobolt, A., Razpotnik, Š., Zorc-Maver, D. (2006). *Socialna pedagogika: izbrani koncepti stroke*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Shelef, A., Brafman, D., Rosing, T., Weizman, A., Stryjer, R., Barak, Y. (2019). Equine Assisted Therapy for Patients with Post Traumatic Stress Disorder: A Case Series Study. *Military Medicine*. Pridobljeno 10. 6. 2019 s <https://academic.oup.com/milmed/advance-article-abstract/doi/10.1093/milmed/usz036/5370040?redirectedFrom=fulltext>
- Slovensko društvo za terapijo s pomočjo živali – Ambasadorji nasmeha. (b.d.). Terapija s pomočjo živali. Pridobljeno 19. 4. 2019 s <https://ambasadorji-nasmeha.si/programi/terapija-s-pomocjo-zivali/>
- Temeljna izhodišča izobraževalnih programov zavoda nazaj na konja (b.d.). Pridobljeno 16. 6. 2019 s <https://nakonju.si/storitve/izobrazevanja/>
- Tušak, M., Tušak, M. (2002). *Psihologija konja*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete Ljubljana.
- Videmšek, P. (2008). *Krepitev moči kot temeljno orodje socialnega dela*. Socialno delo, letnik 47, številka 3/6. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Videmšek, P. (2013). Iz institucije v skupnost: Stanovanjske skupine in nevladne organizacije na področju duševnega zdravja. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Zgodovina terapije s pomočjo konja. (b.d.). Pridobljeno 5. 4. 2019 s https://nakonju.si/uploads/nakonju2/public/custom/zgodovina_terapije_s_pomocjo_konja.pdf
- Zakon o socialnem varstvu (ZSV) (2007). Ur. l. RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg in 31/18 – ZOA-A.
- Žgur, E., Poženel, U. (2018). Aktivnosti s konjem – ASK: podporna terapevtska oblika pomoči osebam s posebnimi potrebami. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

8. PRILOGE

Priloga A: Vprašalnik

OPOMNIK ZA IZVEDBO INTERVJUJA

Okoliščine izvedbe intervjuja:

- Kraj:
- Datum:
- Čas trajanja pogovora:
- Prostor pogovora:
- Izvajalec intervjuja:

Podatki o intervjuvani osebi:

- Spol:
- Starost:
- Izobrazba:
- Št. Let izvajanja TPK:

Druge okoliščine pogovora:

Izobraževanje in izvajanje TPK:

- Zakaj ste se začeli ukvarjati s terapijami s pomočjo konja?
- Kje ste opravljali izobraževanje za terapevta TPK?
- Katere delovne metode ste se naučili na izobraževanju in jih še danes uporabljate?
- So vam na izobraževanju predstavili tudi metode dela z vsako posebnostjo posameznika s katerim se srečujete posebej?
- Ocena tveganja?

Uporabniki:

- Kako se z uporabniki povežete, oziroma kako oni najdejo vas?
- S katerimi uporabniki najpogosteje delate?
- Kakšne odnos imate z uporabnikom? Kako bi ga poimenovali?

Delovni odnos:

- Opišite mi kako se sodelovanje z uporabnikom prične?
- Kakšni so koraki terapije TPK z uporabnikom pred, med in po terapiji?
- Na podlagi česa se odločite za vodnika konja?
- Katere metode uporabljate med terapijo za vzdrževanje odnosa z uporabnikom?
- Kako dosežete, da vam uporabniki zaupajo in se počutijo varne?
- Kako zaključite odnos oziroma sodelovanje?
- Ali med posameznimi vajami oziroma navodili ki jih dajete uporabniku, tudi obrazložite zakaj je to dobro?
- Taktike, posebnosti, ki jih uporabljate za dosego uspeha ?

Izvirni delovni projekt:

- Ali z uporabnikom oziroma drugimi sodelavci sestavite načrt terapije? In če, kdaj, na kakšen način? Kdo vse je udeležen pri sestavi načrta?
- Kako spremljate napredek uporabnikov, ki se poslužujejo vaših terapij?

Krepitev moči:

- Na kakšen način, s katerimi besedami, spodbujate uporabnike pri terapijah?
- Kako ohranjate motiviranost uporabnika?
- Kako, s katerimi besedami pokažete uporabniku, da je uspešen?
- Ali in kako opazite, da se otrokova moč krepi?

Podpora:

- Kakšne oblike pomoči so vam na voljo (za pridobitev nasveta ali za pogovor za razbremenitev stresnih situacij)?
- Kako in od koga imate možnost dobiti strokovne smernice, ko se srečate s težavo?
- Kako se razbremenjujete po terapijah?

Povezovanje:

- Ali sodelujete s katerimi drugimi institucijami? Če, s katerimi in kako?

Financiranje:

- Ali so terapije samoplačniške?
- Katerim uporabnikom je storitev dosegljiva?

Priloga B: Analiza pogovora

OPOMNIK ZA IZVEDBO INTERVJUJA št. 1

Določitev enot kodiranja – terapevt

Določitev enot kodiranja za intervju 1

OSNOVNI PODATKI

- Pegi
- 43 let
- Ženska
- Defektologinja, terapevtka, inštruktorica jahanja
- 15 let izvajanja TPK
- Terapevtsko jahanje in aktivnosti s pomočjo konja

IZOBRAŽEVANJE IN IZVAJANJE TPK

1. Zakaj ste se začeli ukvarjati s terapijami s pomočjo konja?

Pegi: Videla sem povezavo med svojo službeno potjo in hobijem in na ta način sem lahko to dvoje združila(1).

A1- Videla sem povezavo med svojo službeno potjo in hobijem in na ta način sem lahko to dvoje združila

2. Kje ste opravljali izobraževanje za terapevta TPK?

Pegi: V ustanovi Nazaj na konja(2).

A2-V Ustanovi Nazaj na konja

3. Kaj ste se na izobraževanju naučili (delovne metode) in še sedaj uporabljate?

Pegi: Na izobraževanju v fundaciji Nazaj na konja sem bila v prvi generaciji in sem to izobraževanje dojela kot zelo površno. Ne vem ali se je do sedaj že kaj spremenilo. Meni je zelo pomagalo to, da sem že sama imela izobrazbo na tem področju in prakso dela z otroci, ki so primerni za tovrstno terapijo. Tako, da če pogledam iz vidika samega znanja mi ni dalo toliko kolikor bi bilo potrebno(3). V okviru izobraževanja nam je predavala tudi ena Švedinja, ki nas je poučevala iz prakse in si se zelo veliko naučil od nje, moram pa reči, da sem imela sama pred ostalimi, ki so imeli drugačno izobrazbo veliko prednost zaradi svoje pretekle izobrazbe(4). Na začetku, ko sem se začela ukvarjati s terapijami in sem delala tako kot so me naučili, so menjave uporabnikov gori n dol iz konja bile na 15 minut. In delalo se je na kvantiteto ne pa kvaliteto. Kot po tekočem traku. Tega nisem dolgo delala ker se mi je zdelo nesmiselno. Zato tudi sedaj ne delam tako.

A3-Če pogledam iz vidika samega znanja mi ni dalo toliko kolikor bi bilo potrebno.

A4-Moram pa reči, da sem imela sama pred ostalimi, ki so imeli drugačno izobrazbo veliko prednost zaradi svoje pretekle izobrazbe

4. So vam predstavili na izobraževanju tudi metode dela z vsako posebnostjo posameznika s katerim se srečate posebej? Torej na kakšen način se pri vsakem posamezniku vzpostavlja stik, na kaj je potrebno biti pozoren, kakšna so lahko pričakovanja napredka...?

Pegi: Sicer smo res bili prva generacija in se je verjetno že kaj spremenilo. Ampak glede specifik otrok s katerimi delamo in kako delati z njimi nismo dosti dobili, le površno(5). Sem imela veliko prednost pred ostalimi zaradi svoje dotedanje izobrazbe.

A5-Glede specifik otrok s katerimi delamo in kako delati z njimi nismo dosti dobili, le površno.

UPORABNIKI

5. Kako se z uporabniki povežete, oziroma kako oni najdejo vas?

Pegi: Delam na šoli z otroci s posebnimi potrebami, ki staršem oziroma otrokom ponudi to možnost, da se udeležijo terapije(6), vsekakor pa nobeden v to ni prisiljen. Je čisto po njihovi volji.

A6-Delam na šoli z otroci s posebnimi potrebami, ki staršem oziroma otrokom ponudi to možnost, da se udeležijo terapije.

6. S katerimi uporabniki najpogosteje delate?

Pegi: Uporabniki so različni. Veliko je otrok z Dawnovim sindromom, avtisti, otroci z zmernimi motnjami v duševnem razvoju in otroci z vedenjskimi in učnimi težavami(7).

A7- Uporabniki so različni. Veliko je otrok z Dawnovim sindromom, avtisti, otroci z zmernimi motnjami v duševnem razvoju in otroci z vedenjskimi in učnimi težavami.

DELOVNI ODNOS

7. Kakšen odnos imate z otrokom?

Pegi: Sama bi ga opredelila kot sodelovanje. Saj skupaj recimo opazujeva konja, skupaj se mu približava, skupaj ustvarjava med terapijo, se pogovarjava, torej sodelujeva (8). Otroka ne silim v nekaj kar ne želi.

A8- Sama bi ga opredelila kot sodelovanje. Saj skupaj recimo opazujeva konja, skupaj se mu približava, skupaj ustvarjava med terapijo, se pogovarjava, torej sodelujeva.

8. Opišite mi kako se sodelovanje z uporabnikom prične?

Pegi: Imam to prednost, da otroke že pred terapijo poznam. V šoli organiziram skupinice in jih počasi navadam na to, s čimer se bodo srečali(9). V šolo prinesem krtače za konja, razne pripomočke, manjši gugalnik in jim razložim vse, da so tudi oni pripravljeni na to, če sploh želijo. Še prej se pogovorim s starši oziroma oni pokažejo interes, ali želijo svojega otroka vključiti. Seveda je pa pomembna tudi ta zdravniška indikacija(10).

A9- V šoli organiziram skupinice in jih počasi navadam na to, s čimer se bodo srečali

A10- Še prej se pogovorim s starši oziroma oni pokažejo interes, ali želijo svojega otroka vključiti. Seveda je pa pomembna tudi ta zdravniška indikacija

9. Kakšni so koraki terapije TPK z uporabnikom pred, med in po terapiji?

Pegi: Z otrokom grem na pašnik, oziroma dam kobilo v manjši izpust, da ni poleg ostalih konjev. Kobila ima zelo rada otroke, se jim rada pridruži. Uvodni ritual spoznavanja je, da se z otrokom ne približujeva konju ampak se konj nama(11). S tem dam tudi priložnost otroku, da če mu je neugodno, da se malce umakne in da sam poišče tisti pravi trenutek, ko bo pustil bližino. Ta uvodni del se je izkazal kot zelo dober, je takšna motivacija. Tako je veliko boljše, da se med tem opazuje stvari, in počakamo da se konj približa(12) kot pa da bi od otroka zahtevala, da mora pobožati konja. Na ta način se da prostor in konju in otroku. Potrebno je spoštovati osebni prostor otroka in kdaj se želi ali ne želi dotikati konja. Ko pride do stika, konja privežem in ga skupaj peljeva na privez, kjer ga počistiva. Konj je čist, vedno pa pustim vsaj majhen delček, ki ga je potrebno skrtati, kar potem otrok naredi(13). Tudi to je neka motivacija zanj. Ni vse samo jahanje in vaje, je tudi pomemben ta socialni del, ko otrok naveže interakcijo in z mano in z živaljo(14). Da se te poti utrjujejo, bolj kot samo na konju.

Ti otroci imajo po navadi manj tovrstnih izkušenj, sploh v stikih in interakcijah z osebami, z živalmi. Se mi zdi res pomemben del to. Kasneje skupaj konja osedlava in ga peljeva na jahališče. Sam štart terapije je, da otrok konja vodi po jahališču(15). To je že neka taka prva stvar ko vidiš otroka, ko začutiš kako je se otrok počuti, ko vodi neko tako veliko žival, in ta velika žival hodi za njim. Ker pri otrocih je vedno obratna pozicija. Da mora otrok vedno večjega poslušati. In tukaj se zgodi obratno. To so res taki dragoceni momenti, ko vidiš uspeh, kot neko tako opolnomočenje otroka. To so vsi. Otroci z Dawnovim sindromom, avtisti, motnje v duševnem razvoju, pri vseh, tudi če imajo različne diagnoze, se vidi ta akcija reakcija. Da je on sprožil nekaj. To so res bogati trenutki. Po tem, če je otrok pripravljen, gre na konja, v kolikor ni, izvajamo aktivnosti na tleh. Je čisto odvisno od posameznika, koliko je pripravljen. Z otrokom izvedem razne vaje ob konju, kot neke teste, da vidim ali je za gor ali ni(16). Z leti izvajanja tudi dobiš sam občutek, kdaj je treba kakšnega otroka malo vreči v situaciji. Na konju delam razne vaje, za ravnotežje, najbolj je pa pomembno samo opazovanje, da otrok opazuje, kaj se dogaja s konjem, kaj se dogaja v okolici. Torej na zaznavanju. Samo jahanje traja 15 minut, po tem so že otroci utrujeni. Na koncu še počistimo konja, ga peljemo na pašnik(17). Terapija traja neke od 45 minut do 1 ure.

A11-Uvodni ritual spoznavanja je, da se z otrokom ne približujeva konju ampak se konj nama.

A12-Počakamo da se konj približa

A13-Ko pride do stika, konja privežem in ga skupaj peljeva na privez, kjer ga počistiva. Konj je čist, vedno pa pustim vsaj majhen delček, ki ga je potrebno skrtati, kar potem otrok naredi.

A14-Ni vse samo jahanje in vaje, je tudi pomemben ta socialni del, ko otrok naveže interakcijo in z mano in z živaljo.

A15- Kasneje skupaj konja osedlava in ga peljeva na jahališče. Sam štart terapije je, da otrok konja vodi po jahališču

A16-Po tem, če je otrok pripravljen, gre na konja, v kolikor ni, izvajamo aktivnosti na tleh. Je čisto odvisno od posameznika, koliko je pripravljen. Z otrokom izvedem razne vaje ob konju, kot neke teste, da vidim ali je za gor ali ni.

A17-Na konju delam razne vaje, za ravnotežje, najbolj je pa pomembno samo opazovanje, da otrok opazuje, kaj se dogaja s konjem, kaj se dogaja v okolici. Torej na zaznavanju. Samo jahanje traja 15 minut, po tem so že otroci utrujeni. Na koncu še počistimo konja, ga peljemo na pašnik.

10. Pa delate vedno individualno ali tudi kdaj skupinsko?

Pegi: Večinoma individualno, sem pa že imela tudi skupinske ampak samo z otroci z vedenjskimi težavami. Ker so tudi nekako bolj doumljivi za navodila(18). Pri skupinski terapiji je seveda način prilagojen. Je pa pri obeh terapijah pomembno, kot pri individualni tako tudi pri skupinski, da ti otroci doživijo to izjemo, da niso vedno tlačeni dol(19). Na žalost v tem sistemu so, v katerem živimo. Taka masa kot je konj, da brezpogojno sledi njim in jih ne ocenjuje je zelo pomembno za njih.

A18- Večinoma individualno, sem pa že imela tudi skupinske ampak samo z otroci z vedenjskimi težavami. Ker so tudi nekako bolj doumljivi za navodila

A19- Je pa pri obeh terapija pomembno, kot pri individualni tako tudi pri skupinski, da ti otroci doživijo to izjemo, da niso vedno tlačeni dol.

11. Imate kakšne posebnosti, taktike, ki jih uporabljate pri delu z uporabniki?

Pegi: Da otrok konja vodi po jahališču. Otrok na ta način občuti odgovornost in ga opolnomoči, saj vidi kako velika žival sledi njemu(20). Ker pri otrocih je vedno obratna pozicija. Da mora otrok vedno večjega poslušati. In tukaj se zgodi obratno. To so res taki dragoceni momenti. In tako je pri vseh. Otroci z Dawnovim sindromom, avtisti, motnje v duševnem razvoju, pri vseh, tudi če imajo različne diagnoze, se vidi ta akcija reakcija. Da je on sprožil nekaj. To so res bogati trenutki. Otroku doživi opolnomočenje tudi na način, da mu dajem navodila, kaj naj konju reče in ta ga tudi Uboga. Saj sliši mene. Na nek način pretentam otroka. Preko tega otrok dobi sporočilo, da je uspešen(21).

A20- Da otrok konja vodi po jahališču. Otroku na ta način občuti odgovornost in ga opolnomoči, saj vidi kako velika žival sledi njemu

A21- Otroku doživi opolnomočenje tudi na način, da mu dajem navodila, kaj naj konju reče in ta ga tudi Uboga. Saj sliši mene. Na nek način pretentam otroka. Preko tega otrok dobi sporočilo, da je uspešen

12. Na podlagi česa se odločite za vodnika konja, ali pa da delate brez njega?

Pegi: Jaz vedno sama izvajam terapijo. Nikoli nimam vodnika konja(22). Takšen je moj način dela. Zaupam v svojega konja, saj sem ga tudi sama tako naučila, prav tako pa sama ocenim s katerim uporabnikom sploh izvajam terapijo. Če bi bil nekdo vmes ne bi čutila te povezanosti in odgovornosti(23).

A22-Jaz vedno sama izvajam terapijo. Nikoli nimam vodnika konja

A23-Če bi bil nekdo vmes ne bi čutila te povezanosti in odgovornosti

13. Kako dosežete, da vam uporabniki zaupajo in se počutijo varne?

Pegi: Nobenega otroka nikoli ne silim v nekaj kar ne želi. Če se 3 srečanja ne bo želel dotakniti konja, ga tudi ne bom silila v to. In to se mi zdi ključno pri zaupanju in občutku varnosti(24). Seveda je pa ključni dejavnik moj konj, ki ima res dober karakter in mu že sama v tolikšni meri zaupam, da tudi otroci to začutijo(25).

A24- Nobenega otroka nikoli ne silim v nekaj kar ne želi. Če se 3 srečanja ne bo želel dotakniti konja, ga tudi ne bom silila v to. In to se mi zdi ključno pri zaupanju in občutku varnosti.

A25- Seveda je pa ključni dejavnik moj konj, ki ima res dober karakter in mu že sama v tolikšni meri zaupam, da tudi otroci to začutijo

14. Kako zaključite odnos oziroma sodelovanje?

Pegi: Ni nobenega posebnega procesa zaključevanja odnosa, saj vsak otrok pride na terapijo 3x do 4x in imam s temi otroki tudi v šoli stik naprej(26). Je dosti staršev ki bi želeli hoditi kontinuirano, vendar ne obljubljam nekaj za kar ne morem garantirati. To je moj hobi, želim jim ponuditi nekaj novega, da se otrokom dogaja, vendar se nočem s tem preobremeniti.

A26-Ni nobenega posebnega procesa zaključevanja odnosa, saj vsak otrok pride na terapijo 3x do 4x in imam s temi otroki tudi v šoli stik naprej.

15. Ali med posameznimi vajami oziroma navodili ki jih dajete uporabniku, tudi obrazložite zakaj je to dobro? (primer, drži se pokončno, to je dobro za....)

Pegi: Seveda. Med mano in otrokom je ves čas komunikacija. Skupaj opazujeva se o tem pogovarjava, mu obrazložim zakaj neko stvar naredi, kaj je konju v redu(27). Moja pozornost je ves čas usmerjena v otroka, ne konja.

A27-Seveda. Med mano in otrokom je ves čas komunikacija. Skupaj opazujeva se o tem pogovarjava, mu obrazložim zakaj neko stvar naredi, kaj je konju v redu.

IZVIRNI DELOVNI PROJEKT

16. Kako spremljate dosežke/napredek uporabnikov, ki se poslužujejo vaših terapij, ji zapisujete?

B: Jaz napredek oziroma dosežke ne zapisujem oziroma ne beležim, saj delam z manjšo količino otrok in vem kaj se z njimi dogaja(28). Najbolj mi je pomembno, da ti otroci uživajo. Nisem imela še primera, da bi bil popoln odklon do konja, tudi otroci z avtizmom, ki so dosti specifični, da bi bil tak odklon da nebi vsaj nekaj, pristopili do konja. Je še dosti drugih stvari poleg jahanja. Na licu mesta vidiš kaj kateri otrok potrebuje.

A28- Jaz napredek oziroma dosežke ne zapisujem oziroma ne beležim, saj delam z manjšo količino otrok in vem kaj se z njimi dogaja.

17. Ali na začetku sodelovanja skupaj izdelate načrt terapije?

Pegi: Načrta ne naredim, je vse na sprotnem prilagajanju in vse je odvisno od posameznika(29). Vsi, ki pridejo na terapijo imajo nek uvodni krožek na šoli kjer jim predstavim kaj bomo počeli, potem ko pa pride otrok sem šele vidimo kako bo. Sem imela primer fantka, ki ni mogel v stik s konjem. Potem pa smo enkrat tukaj sedeli na klopici pa je konj prišel od zadaj in ga je fantek začel božati in pol od takrat dalje je delal vse, ga božal, šel na njega. Res je treba dat čas otroku in delati po njegovih možnostih.

A29-Načrta ne naredim, je vse na sprotnem prilagajanju in vse je odvisno od posameznika.

KREPITEV MOČI

18. Na kakšen način, s katerimi besedami, spodbujate uporabnike pri terapijah?

Pegi: Da bi obstajale točno določene besede s katerimi uporabnike spodbujam k jahanju jih ni(30). Gre se za najin odnos, najino komunikacijo, prilagajanje otroku, kolikor je ta sposoben oziroma pripravljen, toliko tudi narediva(31). Največji spodbudnik otroku je konj(32) ki ga vidi kot neko veliko žival, ki mu lahko sledi in ga uboga. In ga v bistvu spodbuja pri aktivnostih.

A30- Da bi obstajale točno določene besede s katerimi uporabnike spodbujam k jahanju jih ni.

A31- Gre se za najin odnos, najino komunikacijo, prilagajanje otroku, kolikor je ta sposoben oziroma pripravljen, toliko tudi narediva

A32- Največji spodbudnik otroku je konj

19. Kako iščete vire moči pri uporabniku?

Pegi: Pri sodelovanju z vsakim otrokom je najbolj pomembno najino spoznavanje, druženje, opazovanje okolice, raziskovanje njegovega življenjskega sveta. Na ta način odkrijem kaj bi vsakega posameznega otroka spodbudilo k določeni aktivnosti(33).

A33- Pri sodelovanju z vsakim otrokom je najbolj pomembno najino spoznavanje, druženje, opazovanje okolice, raziskovanje njegovega življenjskega sveta. Na ta način odkrijem kaj bi vsakega posameznega otroka spodbudilo k določeni aktivnosti.

PODPORA

20. Kakšne oblike pomoči so vam na voljo (za pridobitev nasveta ali za pogovor za razbremenitev stresnih situacij)?

Pegi: Organizirana oblika pomoči ne obstaja(34). Glede fizioterapevtskih stvari imam na voljo zaposlene na šoli, dam pa res veliko na samoizobraževane(35), si naročam razne knjige iz Amerike in se na tak način veliko naučim in izvem, tako, da si v bistvu sama sebi pomagam.

A34- Organizirana oblika pomoči ne obstaja

A35- Glede fizioterapevtskih stvari imam na voljo zaposlene na šoli, dam pa res veliko na samoizobraževanje

21. Kako in od koga imate možnost dobiti strokovne smernice, ko se srečate s težavo?

Pegi: V šoli imamo zaposleno tudi delovno terapevko in fizioterapevko tako, da recimo preden se odločim z nekim otrokom sodelovati se z njima pomenim(36), ugotovim ali je otrok primeren ali ne. Pogovorimo se tudi glede specifik, kar lahko upoštevam pri sami terapiji.

A36- V šoli imamo zaposleno tudi delovno terapevko in fizioterapevko tako, da recimo preden se odločim z nekim otrokom sodelovati se z njima pomenim

22. Kako se razbremenjujete po terapijah?

Pegi: Ker ne delam tega tako pogosto in delam to zaradi svojega veselja tudi nisem v tolikšni meri obremenjena. Če pa že, pa se razbremenjujem s konjem. Z jahanjem.

A37- Se razbremenjujem s konjem. Z jahanjem.

POVEZOVANJE

23. Ali sodelujete s katerimi drugimi institucijami, in če s katerimi?

Pegi: Preko šole že tako sodelujemo z zdravstvenim domom in osebjem(38). Tako tudi pridobim informacije, kateri otrok je glede na določene teste in glede na svojo zmožnost sploh primeren za TPK. Sodelujem pa tudi s šolo oziroma zaposleno fizioterapevko in delovno terapevko (39) in se lahko tudi z njima pogovarjam.

A38- Preko šole že tako sodelujemo z zdravstvenim domom in osebjem

A39- Sodelujem pa tudi s šolo oziroma zaposleno fizioterapevko in delovno terapevko

24. Na kakšen način pridejo uporabniki do vsa oziroma kako se reklamirate?

Pegi: Na šoli jim je predstavljena ta možnost kot dodatna interesna dejavnost(40).

A40- Na šoli jim je predstavljena ta možnost kot dodatna interesna dejavnost

FINANCIRANJE

25. Ali so terapije samoplačniške?

Pegi: Ne, plačano dobim preko šole in sicer dobim dodatek pri plači, za opravljanje interesne dejavnosti(41). Ne delam zaradi tega, da bi kaj zaslužila ampak zato, da jim lahko nekaj omogočim. Tudi ne delam redno tega, ne vsak teden. In samo jeseni in pomladi. Dobro mi je da lahko moje interese vnesem v svoje delo. To je vseeno moj hobi in če lahko njim vsaj malo povečam kvaliteto, zakaj pa ne.

A41- Ne, plačano dobim preko šole in sicer dobim dodatek pri plači, za opravljanje interesne dejavnosti.

26. Katerim uporabnikom je storitev dosegljiva?

Pegi: Sama ne delam tega zaradi zaslužka. To storitev ponudim vsem otrokom na šoli, tako da imajo vsi to možnost, seveda ne vsakotedensko ampak tako, da pride mogoče vsak 2x, 3x na vrsto. Tpk imam na šoli prijavljeno kot interesno dejavnost, zato zaslužka tukaj ni, mogoče, da se pokrijejo stroški.

A42- To storitev ponudim vsem otrokom na šoli, tako da imajo vsi to možnost.

OPOMNIK ZA IZVEDBO INTERVJUJA št. 2

Določitev enot kodiranja – terapevt
Določitev enot kodiranja za intervju 2

OSNOVNI PODATKI

- Mojca
- 38 let
- Ženska
- Sociologinja
- 11 let izvajanja TPK
- Terapevtsko jahanje in aktivnosti s pomočjo konja

IZOBRAŽEVANJE IN IZVAJANJE TPK

1. Zakaj ste se začeli ukvarjati s terapijami s pomočjo konja?

Mojca: S tem sem se pričela ukvarjati, ker sem se s tem srečala že v otroštvu in zdela sem mi je dobra možnost za poklica, ki bi ga z veseljem opravljala(1). Čeprav se še vseeno najdem bolj v športnem jahanju kot inštruktorica, še vseeno izvajam terapije, vendar v manjšem deležu. Vidim in vem, da mi zaradi svoje izobrazbe (sociologinja) primanjkuje teh defektoloških znanj. Ampak dobro, sej dosti tudi izkušnje prinesejo.

B1- S tem sem se pričela ukvarjati, ker sem se s tem srečala že v otroštvu in zdela sem mi je dobra možnost za poklica, ki bi ga z veseljem opravljala.

2. Naštejte in opišite delovne metode, ki so vam jih predstavili na izobraževanju za terapevta TPK.

Mojca: Izobraževanje sem opravljala v prvi generaciji na društvu Nazaj na konja. Metode, ki so nam jih predstavili takrat (to je bilo 2007, 2008) se ne spomnim, se pa spomnim nekaj načinov rokovanj z invalidnimi otroci (2). Konkretno metode se ne spomnim. Najbolj se spomnim, ko smo bili na Švedskem so nam pokazali, kako postavljati gibalno oviranega otroka na konja, kako uporabljati razne pasove, itd (3). Ampak na praksi se največ stvari naučiš. Pokazali so nam način dela z avtisti, kar še sedaj uporabljam. Za njih imamo posebne sličice na katerih so narisana razna opravila. Sličice so na tabli in ko opravi posamezno opravilo to sličico snamemo iz table. In tako je tudi to neka motivacija za uporabnika(4).

B2-se pa spomnim nekaj načinov rokovanj z invalidnimi otroci.

B3-Najbolj se spomnim, ko smo bili na Švedskem so nam pokazali, kako postavljati gibalno oviranega otroka na konja, kako uporabljati razne pasove, itd.

B4-Pokazali so nam način dela z avtisti, kar še sedaj uporabljam. Za njih imamo posebne sličice na katerih so narisana razna opravila. Sličice so na tabli in ko opravi posamezno opravilo to sličico snamemo iz table. In tako je tudi to neka motivacija za uporabnika.

UPORABNIKI

3. Kako se z uporabniki povežete, oziroma kako oni najdejo vas?

Mojca: Mi se do sedaj na tem področju nismo nič reklamirali(6), čeprav imamo v planu. Je pa ta fizioterapevtka, ki dela hipoterapijo in mi jih je ona napotila k meni(7), tiste z lažjo okvaro. Dostikrat pa je najbolj od ust do ust(8). Pa tudi že dosti ljudi ve, da so tukaj konji pa pokličejo in vprašajo. Imeli pa smo tudi en projekt, ki je bil namenjen osebam z motnjo v duševnem in telesnem razvoju v povezavi z društvom Sožitje in smo imeli terapije zastonj. Tega so se udeležili odrasli in je bil res velik odziv(9). Po tem so pa še kdaj sami organizirali (društvo) in so takrat potem sami starši plačali nekaj od tistih jih pa še sedaj hodi jahat naprej.

B6- Mi se do sedaj na tem področju nismo nič reklamirali

B7- Fizioterapevtka, ki dela hipoterapijo in mi jih je ona napotila k meni

B8- Dostikrat pa je najbolj od ust do ust

B9-Imeli pa smo tudi en projekt, ki je bil namenjen osebam z motnjo v duševnem in telesnem razvoju v povezavi z društvom Sožitje in smo imeli terapije zastonj. Tega so se udeležili odrasli in je bil res velik odziv

4. S katerimi uporabniki najpogosteje delate?

Mojca: Največ sem delala z otroci s cerebralno paralizo, ampak lažjih oblik(10). Tisti s katerimi jaz delam imajo kakšne lažje gibalne ovire(11), imela sem fantka, ki je bil avtist(12), enega imam, ki je slep(13). Pol dvojčka, ki sta prezgodaj rojena in imata gibalne težave in razvojne(14). S temi, ki jaz delam, vsi hodijo

B10- Največ sem delala z otroci s cerebralno paralizo, ampak lažjih oblik

B11- lažje gibalne ovire

B12- imela sem fantka, ki je bil avtist

B13- enega imam, ki je slep

B14- Dvojčka, ki sta prezgodaj rojena in imata gibalne težave in razvojne

DELOVNI ODNOS

5. Opišite mi kako se sodelovanje z uporabnikom prične? Se podpiše kakšen dogovor o sodelovanju?

Mojca: Ne. Mi z vsakim delamo individualno, tako da nimamo prej nekega sestanka. Čeprav mogoče ni slaba ideja. Se pogovorimo o težavah in specifikah in pač pričnemo. In potem sproti vidimo kako in kaj.

B15- Mi z vsakim delamo individualno, tako da nimamo prej nekega sestanka.

B16- Se pogovorimo o težavah in specifikah in pač pričnemo. In potem sproti vidimo kako in kaj.

6. Kakšni so koraki terapije TPK z uporabnikom pred, med in po terapiji?

Mojca: Večinoma začnemo s čiščenjem konjev(17). Obstajajo tudi izjeme, ko prilagodim uporabniku način dela. Pri teh dvojčkih recimo, nismo začeli s čiščenjem, ker pač ni bilo nobenega odziva. Pri ostalih pa vseh. Torej sam začetek je stik s konjem in čiščenje, potem jahanje in na koncu, da se da konja v štalno, se mu da kakšen priboljšek(18).

B17-začnemo s čiščenjem konjev.

B18-Torej sam začetek je stik s konjem in čiščenje, potem jahanje in na koncu, da se da konja v štalno, se mu da kakšen priboljšek.

7. Na podlagi česa se odločite za vodnika konja, ali pa da delate brez njega?

Mojca: Vodnika konja imam zaradi večje varnosti vedno.

B19- Vodnika konja imam zaradi večje varnosti vedno.

8. Katere metode uporabljate med terapijo za vzdrževanje odnosa z uporabnikom?

Mojca: Uporabniki so res različni. En uporabnik ves čas govori in mu moram govoriti naj bo tiho, da se naj skoncentrira. Pri drugih dveh pa poskušam preko pogovora, da mi sledita, ju usmerjam kam pogledati(20). Včasih pa ni nobenega odziva od otroka. Včasih dobim tudi kakšen focelj. Pri nekaterih je res zelo enostavno pri drugih pa zelo težko in ni nobenega odziva. Vsakemu je treba individualno prilagoditi celoten proces terapije(21).

B20- poskušam preko pogovora, da mi sledita, ju usmerjam kam pogledati.

B21- Vsakemu je treba individualno prilagoditi celoten proces terapije.

9. Kako dosežete, da vam uporabniki zaupajo in se počutijo varne?

Mojca: To naredi čas svoje(22). In to da imamo res mirne konje in pazimo, da se kaj ne zgodi(23). Pri terapijah je vedno tudi vodnik zraven(24). Zato se otroci tudi počutijo bolj varne.

B22-To naredi čas svoje.

B23-In to da imamo res mirne konje in pazimo, da se kaj ne zgodi

B24- Pri terapijah je vedno tudi vodnik zraven

10. Kako zaključite odnos oziroma sodelovanje?

Mojca: Zaključimo ne na nek tradicionalni način. Naredijo pavzo, recimo čez zimo in potem jih pač ni več nazaj(25). Mi imamo 2 sezone terapij in sicer jeseni in spomladi.

B25- Zaključimo ne na nek tradicionalni način. Naredijo pavzo, recimo čez zimo in potem jih pač ni več nazaj.

11. Ali med posameznimi vajami oziroma navodili ki jih dajete uporabniku, tudi obrazložite zakaj je to dobro? (primer, drži se pokončno, to je dobro za...)

Mojca: Spet odvisno od uporabnika. Če ima že tako zmanjšan fokus, potem ga ne obremenjujem z dodatnimi besedami(26).

B26- Spet odvisno od uporabnika. Če ima že tako zmanjšan fokus, potem ga ne obremenjujem z dodatnimi besedami.

IZVIRNI DELOVNI PROJEKT

12. Kako spremljate napredek uporabnikov, ki se poslužujejo vaših terapij?

Mojca: Da bi napredek in dosežke otroka spremljala na papirju, jih ne, saj se ne želim zapletati v birokracijo(27). Glede na to, da terapije izvajam kontinuirano vsak teden z manjšim številom uporabnikov (trenutno s šestimi), se mi beležene ne zdi potrebno(28). Čeprav mogoče bi bilo smiselno. Samo si pol na koncu samo v teh papirjih in pozabiš na prakso. Ne vem. Glede napredka pa je tudi odvisno v kolikšni meri otrok obiskuje terapije. Sem imela eno deklico, ki je včasih prišla, včasih ne, pol eno zimo sploh ni hodila in pri njej ni bilo nekega napredka. Za to, da vidimo to razliko je že dovolj samo sodelovanje (je razlika da delam z dokaj malim številom otrok in si za vse zapolnim kaj se dogaja) in ne potrebujem zapisov in ocen in lestvic, da vidim kaj se z otroci dogaja(29). Pri napredkih moraš biti pozoren na vsakega posameznika, da ne pričakuješ preveč. Pri tem slepem fantu gre res zelo počasi, ima slabšo koordinacijo, je zgrbljen, itd.. Gre počasi, gre pa.

B27-Da bi napredek in dosežke otroka spremljala na papirju, jih ne, saj se ne želim zapletati v birokracijo

B28-Glede na to, da terapije izvajam kontinuirano vsak teden z manjšim številom uporabnikov (trenutno s šestimi), se mi beležene ne zdi potrebno

B29-. Za to, da vidimo to razliko je že dovolj samo sodelovanje (je razlika da delam z dokaj malim številom otrok in si za vse zapolnim kaj se dogaja) in ne potrebujem zapisov in ocen in lestvic, da vidim kaj se z otroci dogaja...

13. Ali z uporabnikom oziroma drugimi sodelavci sestavite načrt terapij? In če, kdaj, na kakšen način? Kdo vse je udeležen pri sestavi načrta?

Mojca: Ne, načrt dela se ne naredi. Imamo nek okviren način dela, ki se ga poslužujemo in že glede na posebnosti otroka vemo kako z njimi delati(30). Je pa precej na sprotnem prilagajanju. Iz tedna v teden. Je pa še vseeno več na konju kot pa na nas. Mi delamo z njimi ampak je konj ključen, ki naredi svoje.

B30-Ne, načrt dela se ne naredi. Imamo nek okviren način dela, ki se ga poslužujemo in že glede na posebnosti otroka vemo kako z njimi delati.

KREPITEV MOČI

14. Na kakšen način, s katerimi besedami, spodbujate uporabnike pri terapijah?

Mojca: Gre se za to, da je konj že sam po sebi en velik motivacijski faktor. In bolj kot jaz, on spodbuja za delo otroka(31). Bolj motivira otroka za gibanje kot pa kakšna telovadnica ali pa navadna fizioterapija. In res k meni vsi hodijo z dobro voljo. Radi pridejo. Jemljejo že samo terapijo bolj kot zabavo kot pa za terapijo, na katere marsikdo ne hodi rad. Med terapijo se trudim ves čas ohranjati z otroci komunikacijo(32) čeprav je to odvisno od vsakega posameznika posebej. Z nekaterimi bolj, drugimi manj.

B31- Gre se za to, da je konj že sam po sebi en velik motivacijski faktor. In bolj kot jaz, on spodbuja za delo otroka

B32- Med terapijo se trudim ves čas ohranjati z otroci komunikacijo

15. Kako iščete vire moči pri uporabniku? Na kakšen način jih ohranjate in spodbujate?

Mojca: Ko uporabnika spoznaš, točno veš kako delati z njim, kaj mu je dobro, kaj mu je težko in ga na teh točkah tudi spodbujaš(33). Menim pa da je v tem primeru največji motivator konj, ki je ves čas prisoten(34). Pri aktivnostih kot pri samem jahanju.

B33-Ko uporabnika spoznaš, točno veš kako delati z njim, kaj mu je dobro, kaj mu je težko in ga na teh točkah tudi spodbujaš

B34-Menim pa da je v tem primeru največji motivator konj, ki je ves čas prisoten

PODPORA

16. Kakšne oblike pomoči so vam na voljo (za pridobitev nasveta ali za pogovor za razbremenitev stresnih situacij)?

Mojca: Najbolj pogosto je tako, da se med sabo posvetujemo, ker tukaj nas je kar nekaj terapevtov in ena hipoterapevtka. Edino to vem, da obstaja konferenca, ki je organizirana s strani Nazaj na konja, vsako leto. Nisem se sicer nobene udeležila. Drugače pa poznam kar nekaj terapevtov pa jih pokličem in vprašam če me kaj zanima(35). Ampak to je bolj tako individualno. Je pa prišlo kakšne 7 let nazaj do ideje, ko je kolegica predlagala, da bi naredila seznam vseh terapevtov in potem neko spletno stran in bi se lahko med seboj malo informirali. To se mi je zdela res dobra ideja.

B35-Drugače pa poznam kar nekaj terapevtov pa jih pokličem in vprašam če me kaj zanima.

17. Kako se razbremenjujete po terapijah?

Mojca: Kot sem že povedala, ne delam z maso otroci, zato tudi terapije niso v tolikšni meri obremenjujoče zame. Se pa spomnim primera, ko sem delala s pet letno deklico, ki je bila zlorabljena na več načinov. V tem primeru sem bila zelo izčrpana po delu z njo. Razbremenjujem se pa vedno s konji, saj to ni le orodje s katerim delam, ampak so konji moja strast in hobi. Sem pa prepričana, da če bi delala še z več otroci, da bi bila bolj pod stresom.

B36-Ne delam z maso otroci, zato tudi terapije niso v tolikšni meri obremenjujoče zame.

B37-Razbremenjujem se pa vedno s konji, saj to ni le orodje s katerim delam, ampak so konji moja strast in hobi.

POVEZOVANJE

18. Ali sodelujete s katerimi drugimi institucijami? Če, s katerimi in kako?

Mojca: Nekaj smo sodelovali z osnovno šolo Ljudevita Pivka. Smo se nekaj dogovarjali ampak ni bilo nič iz tega. Največ pa sodelujemo z zvezo Sožitje(38).

B38- Največ pa sodelujemo z zvezo Sožitje

FINANCIRANJE

19. Ali so terapije samoplačniške?

Mojca: Terapije so samoplačniške(39).

B39-Terapije so samoplačniške

20. Katerim uporabnikom so glede na plačilo storitev dosegljiva?

Mojca: Mislim, da je problem glede dosegljivosti, saj ravno tisti, ki bi to najbolj potrebovali pa že tako imajo stroške na vseh področjih toliko povečane, ker imajo dodatne prilagoditve in bi jim najbolj koristilo, ne morejo koristiti tega(40). Gre se za to, da je potrebno terapije izvajati kontinuirano vsak teden, tudi več let, da pride do pravega napredka. Grozno pa je, ker so to take cene, ko si marsikdo ne more privoščiti tega, tako da jaz vzdržujem neke normalne cene. Če imam nekoga, ki ima težavo z desno roko, pa enako delam kot s tistimi, ki nimajo težav, mu ne računam 35 evrov, ampak isto kot onemu »normalnemu«. Je žalostno ampak je tako, če imaš denar si lahko privoščiš, če ne pa pač ne.

B40-Mislim, da je problem glede dosegljivosti, saj ravno tisti, ki bi to najbolj potrebovali pa že tako imajo stroške na vseh področjih toliko povečane, ker imajo dodatne prilagoditve in bi jim najbolj koristilo, ne morejo koristiti tega

OPOMNIK ZA IZVEDBO INTERVJUJA št. 3

Določitev enot kodiranja – terapevt

Določitev enot kodiranja za intervju 3

OSNOVNI PODATKI

- Andreja
- 43 let
- Ženska
- Fizioterapevtka
- 10 let izvajanja TPK
- Hipoterapija

IZOBRAŽEVANJE IN IZVAJANJE TPK

1. Zakaj ste se začeli ukvarjati s terapijami s pomočjo konja?

Andreja: S tem sem se začela ukvarjati čisto naključno. V Kamniku sem bila zaposlena, na zavodu za invalidno mladino, in tam izvajajo hipoterapije, zato sem tudi sama opravila to izobraževanje(1).

C1- S tem sem se začela ukvarjati čisto naključno. V Kamniku sem bila zaposlena, na zavodu za invalidno mladino, in tam izvajajo hipoterapije, zato sem tudi sama opravila to izobraževanje

2. Kje ste opravljali izobraževanje za terapevta TPK?

Andreja: Naziv hipoterapevte sem pridobila na Cirus Kamnik, ki edini v Sloveniji usposablja hipoterapevte(3).

C2- Naziv hipoterapevte sem pridobila na Cirus Kamnik, ki edini v Sloveniji usposablja hipoterapevte

3. : Kaj ste se na izobraževanju naučili (delovne metode) in še sedaj uporabljate?

Andreja: Pri hipoterapiji je poudarek na fizioterapiji. Tako, da so metode dela tudi fizioterapevske. Dela se vedno individualno ena na ena. Ali pa dva na ena(3). Tukaj gre strogo za gibalno oviranost, torej na izboljšanju gibanja. Socialna oviranost pa seveda je zraven in se moraš tudi s tem soočiti. Ravno glede tega se prilagajamo, če se otrok na primer boji konjev, da ga ravno kar ne vržemo nanj, ampak pride večkrat k nam in si ogleda konje, jahanje konj, ima prvi stik s konjem. Načeloma se pa gre le za pravilno gibanje, najbolj se dela na medenici.

C3- Pri hipoterapiji je poudarek na fizioterapiji. Tako, da so metode dela tudi fizioterapevske. Dela se vedno individualno ena na ena. Ali pa dva na ena

4. So vam predstavili na izobraževanju tudi metode dela z vsako posebnostjo posameznika s katerim se srečate posebej? Torej na kakšen način se pri vsakem posamezniku vzpostavlja stik, na kaj je potrebno biti pozoren, kakšna so lahko pričakovanja napredka...?

Andreja: Ja seveda. Učili so nas dela z vsako posebnostjo posebej, ki jo lahko ima otrok, ampak na gibalnem področju in ne socialnem(4).

C4- Ja seveda. Učili so nas dela z vsako posebnostjo posebej, ki jo lahko ima otrok, ampak na gibalnem področju in ne socialnem

5. Ocena tveganja (da ste preden ste se odločili sodelovati z uporabnikom ocenili, ali je tovrstna terapija sploh primerna zanj)

Andreja: Ali je hipoterapija primerna za otroka ocenijo že pred nami zdravniki in pa otrokov fizioterapevt(5).

C5- Ali je hipoterapija primerna za otroka ocenijo že pred nami zdravniki in pa otrokov fizioterapevt

UPORABNIKI

6. Kako se z uporabniki povežete, oziroma kako oni najdejo vas?

Andreja: Uporabnike pošiljajo zdravniki, nevrofizioterapevt in pa fizioterapevti(6). Hipoterapijo pač priporočajo poleg osnovne fizioterapije.

C6- Uporabnike pošiljajo zdravniki, nevrofizioterapevt in pa fizioterapevti

7. S katerimi uporabniki najpogosteje delate?

Andreja: Jaz delam le z otroci, ki so gibalno ovirani(7).

C7- Jaz delam le z otroci, ki so gibalno ovirani

DELOVNI ODNOS

8. Opišite mi kako se sodelovanje z uporabnikom prične?

Andreja: Ko dobijo priporočilo od zdravnika me kontaktirajo in se dogovorimo za termin. Kakšnih sestankov ne izvajamo, povemo pa seveda čas trajanje terapije, način dela. Odvisno je tudi od tega ali je že imel otrok stik s konjem ali ne(8). V nekaterih primerih starši otroke pred terapijo pripeljejo enkrat ali dvakrat, da si malo razgledajo okolico, vidijo konje, imajo prvi stik s konjem. Nato pa ko se udeležijo dejanske terapije, se vse dogaja na konju(9).

C8- Ko dobijo priporočilo od zdravnika me kontaktirajo in se dogovorimo za termin. Kakšnih sestankov ne izvajamo, povemo pa seveda čas trajanje terapije, način dela. Odvisno je tudi od tega ali je že imel otrok stik s konjem ali ne

C9- V nekaterih primerih starši otroke pred terapijo pripeljejo enkrat ali dvakrat, da si malo razgledajo okolico, vidijo konje, imajo prvi stik s konjem. Nato pa ko se udeležijo dejanske terapije, se vse dogaja na konju

9. Kakšni so koraki terapije TPK z uporabnikom pred, med in po terapiji?

Andreja: Pri hipoterapiji je vse v gibanju, zato je uporabnik ves čas na konju. Nimamo nobenih aktivnosti pred ali po jahanju(10). Tukaj se pokažejo tudi razlike med terapevtskim jahanjem in hipoterapijo.

C10- Pri hipoterapiji je vse v gibanju, zato je uporabnik ves čas na konju. Nimamo nobenih aktivnosti pred ali po jahanju

10. Na podlagi česa se odločite za vodnika konja, ali pa da delate brez njega?

Andreja: Pri hipoterapijah je vodnik vedno zraven(11). Pri nekaterih primerih je tudi en vodnik in pa 2 terapevta, če ima uporabnik tako visoko oviranost.

C11- Pri hipoterapijah je vodnik vedno zraven

11. Kako dosežete, da vam uporabniki zaupajo in se počutijo varne?

Andreja: Da se počutijo varne je ravno zaradi tega, ker kot terapevtka vedno držim telesni, fizični stik z otrokom, za konja pa skrbi vodnik(12). Moja pozornost je sto procentno usmerjena v otroka.

C12- Da se počutijo varne je ravno zaradi tega, ker kot terapevtka vedno držim telesni, fizični stik z otrokom, za konja pa skrbi vodnik

12. Kako zaključite odnos oziroma sodelovanje?

Andreja: Da bi zavestno zaključila sodelovanje z uporabnikom ne, otroci pač ne hajo hoditi in to zaradi stroškov terapij. Ni še prišlo do takšnega primera, da bi se hipoterapija zaključila zaradi tega, ker otrok tega ne bi več potreboval(13). Tiste, ki vidimo, da so dovolj sposobni jih tudi preusmerjamo v šolo jahanja.

C13- otroci pač ne hajo hoditi in to zaradi stroškov terapij. Ni še prišlo do takšnega primera, da bi se hipoterapija zaključila zaradi tega, ker otrok tega ne bi več potreboval

13. Ali med posameznimi vajami oziroma navodili ki jih dajete uporabniku, tudi obrazložite zakaj je to dobro? (primer, drži se pokončno, to je dobro za....)

Andreja: Ne. Otrokom dam le navodila(14).

C14- Ne. Otrokom dam le navodila

IZVIRNI DELOVNI PROJEKT

14. Kako spremljate napredek uporabnikov, ki se poslužujejo vaših terapij? (pišeta poročila, imate kakšne ocenjevalne lestvice, ki bi kazale napredek?) ali o tem komu poročate? In komu?

Andreja: Pišem si le zaznamke terapij ki sem jih izvedla, včasih tudi kratko evalvacijo, vendar za kaj več nimam časa(15). Med terapijami imam 5 minut časa. Tudi ocenjevalnega lista nimam, čeprav bi bil seveda priporočljiv. O napredku poročam staršem, ostalim ne(16).

C15- Pišem si le zaznamke terapij ki sem jih izvedla, včasih tudi kratko evalvacijo, vendar za kaj več nimam časa

C16- O napredku poročam staršem, ostalim ne

15. Ali na začetku sodelovanje skupaj izdelate načrt terapije?

Andreja: Ne. Načrta ne delamo. Se pa pogovorimo o tem kaj bo otrok počel(17).

C17- Ne. Načrta ne delamo. Se pa pogovorimo o tem kaj bo otrok počel

KREPITEV MOČI

16. Na kakšen način, s katerimi besedami, spodbujate uporabnike pri terapijah?

Andreja: Uporabnike spodbujam h koncentraciji h konju. Če vidim, da mu je postalo dolgočasno, se z njim malo pogovarjam, kakšen dan je imel, kaj vidi okoli sebe(18). Potem mu dam razne vaje, da dvigne eno roko in drugo roko v zrak. Se obrne nazaj, itd

C18- Če vidim, da mu je postalo dolgočasno, se z njim malo pogovarjam, kakšen dan je imel, kaj vidi okoli sebe

17. Kako iščete vire moči pri uporabniku? Na kakšen način jih ohranjate in spodbujate? (da uporabnik nima motivacije ali pa pravi da ne more, nekaj za kar vi veste da zmore, na kakšen način ga takrat spodbudite?)

Andreja: Hipoterapija ima to prednost pred fizioterapijo, ker je to otrokom zanimivo. Konj je že dovolj velik motivator(19).

C19- Hipoterapija ima to prednost pred fizioterapijo, ker je to otrokom zanimivo. Konj je že dovolj velik motivator

PODPORA

18. Kakšne oblike pomoči so vam na voljo? (za razbremenitev stresnih situacij?)

Andreja: Jaz delam samostojno, in nimam na voljo nobenih strokovnih sestankov(20). Vem, da v raznih zavodih to imajo organizirano. Na državni ravni vem, da ni nič takšnega organiziranega.

C20- Jaz delam samostojno, in nimam na voljo nobenih strokovnih sestankov

19. Kako in od koga imate možnost dobiti strokovne smernice, ko se srečate s težavo?

Andreja: Rešujem jih sama(21).

C21- Rešujem jih sama

20. Kako se razbremenjujete po terapijah?

Andreja: Z jahanjem. Saj mi to predstavlja tudi hobi(22).

C22- Z jahanjem. Saj mi to predstavlja tudi hobi

POVEZOVANJE

21. Ali sodelujete s katerimi drugimi institucijami? Če, s katerimi in kako?

Andreja: Sodelujem z zdravstvenim domom, se pravi z zdravniki in fizioterapevti. Imam pa tudi sama svoj s. p. fizioterapije(23).

C23- Sodelujem z zdravstvenim domom, se pravi z zdravniki in fizioterapevti. Imam pa tudi sama svoj s. p. fizioterapije

FINANCIRANJE

22. Ali so terapije samoplačniške?

Andreja: Terapije so samoplačniške, vem pa, da Zveza Sonček sofinancira manjši delež, mislim da polovico stroškov, njihovim članom(24). Uporabniki neposredno ne dobijo nikakršnega denarja za to. Dobivajo pa društva in zavodi Iz Ministerstva za zdravje določen znesek, ki je namenjen hipoterapiji. In bistvo je v tem, da lahko potem društva sofinancirajo njihovim uporabnikom/članom. Da bi pa prav posameznik dobil pa ne.

C24- Terapije so samoplačniške, vem pa, da Zveza Sonček sofinancira manjši delež, mislim da polovico stroškov, njihovim članom

23. Katerim uporabnikom je storitev dosegljiva?

Andreja: Na grobo rečeno, tistim, ki imajo denar ali pa tistim, ki dobijo razna sofinanciranja(25). Na primer v Avstriji in Nemčiji dobivajo hipoterapije na napotnico, kar se mi zdi zelo dobra praksa.

C25- tistim, ki imajo denar ali pa tistim, ki dobijo razna sofinanciranja

OPOMNIK ZA IZVEDBO INTERVJUJA št. 4

Določitev enot kodiranja – terapevt

Določitev enot kodiranja za intervju 4

OSNOVNI PODATKI

- Tanja
- 48 let
- Ženska
- Defektologinja
- 25 let izvajanja TPK
- Specialno pedagoška obravnava s pomočjo konja

IZOBRAŽEVANJE IN IZVAJANJE TPK

1. Zakaj ste se začeli ukvarjati s terapijami s pomočjo konja?

Tanja: Jaz sem imela ljubezen do konjev že prej, potem pa sem se zaposlila tukaj ZUDV je bivši direktor izvedel da hodim rekreacijsko jahati in me je videl kot pravo osebo za to in me v bistvu čez noč vrgel v to(1).

D1- Jaz sem imela ljubezen do konjev že prej, potem pa sem se zaposlila tukaj ZUDV je bivši direktor izvedel da hodim rekreacijsko jahati in me je videl kot pravo osebo za to in me v bistvu čez noč vrgel v to

2. Kje ste opravljali izobraževanje za terapevta TPK?

Tanja: Na začetku sem bila članica Avstrijskega koratorija za terapevtsko jahanje, potem pa se je v Sloveniji začelo izobraževanje na fundaciji Nazaj na konja v Starešincih(2).

D2- Na začetku sem bila članica Avstrijskega koratorija za terapevtsko jahanje, potem pa se je v Sloveniji začelo izobraževanje na fundaciji Nazaj na konja v Starešincih

3. Kaj ste se na izobraževanju naučili (delovne metode) in še sedaj uporabljate?

Tanja: Pedagoško delo je že tako lahko individualno, skupinsko, v dvojicah. Potem so tudi metode temu prilagojene tako da dejansko vsi ti koncepti ki se v pedagoškem poklicu uporabljajo se tudi na tem področju(3). Metode, oblike dela, koncepti. Vse to pride v poštev na jahališču. Zdaj kok smo tega na izobraževanju delali, smo šli čez vse to. Na izobraževanju smo imeli predavanja iz čisto vse strok. tako da smo res šli čez vse koncepte, iz vseh vidikov, sociološkega, psihološkega, socialnega, učnega(4). Iz vseh teh vidikov smo uporabnika obravnavali. Ker se tudi res vse uporablja. Pri hipoterapiji ne, tam pridejo na jahališče in grejo direkt na konja, in se dela samo na gibanju. Kar se pa tiče pedagoškega dela pa se začne terapija takoj ob vstopu na jahališče. To je zelo širok spekter in smo tudi na izobraževanje tako dobili predstavljenega.

D3- Pedagoško delo je že tako lahko individualno, skupinsko, v dvojicah. Potem so tudi metode temu prilagojene tako da dejansko vsi ti koncepti ki se v pedagoškem poklicu uporabljajo se tudi na tem področju.

D4- Na izobraževanju smo imeli predavanja iz čisto vse strok. tako da smo res šli čez vse koncepte, iz vseh vidikov, sociološkega, psihološkega, socialnega, učnega

4. So vam predstavili na izobraževanju tudi metode dela z vsako posebnostjo posameznika s katerim se srečate posebej? Torej na kakšen način se pri vsakem posamezniku vzpostavlja stik, na kaj je potrebno biti pozoren, kakšna so lahko pričakovanja napredka...?

Tanja: Nam so predstavili določene ciljne skupine vseh posebnosti od čiste tipične motnje v duševnem razvoju, zmerne težja, težka, kaj pri vseh teh pričakovati, kaj ne(5). Pa potem vse te specifične učne težave, avtistični otroci, motnje govora, slepi otroci, gluhi, naglušni. Čisto vse spektre smo mi obravnavali. Se pravi pri tej specifikah je način dela takšen, kako se lotiti dati enega slepega na konja je velika razlika, ker nima prostorske

orientacije in ravnotežja. Torej pri vsaki specifikaciji smo spoznali načine na katere delamo z njimi. Pri zlorabljenih otrocih in mladostnikih boš čist drugače delal, ga ne boš šel takoj na konja dat.

D5-Nam so predstavili določene ciljne skupine vseh posebnosti od čiste tipične motnje v duševnem razvoju, zmerne težja, težka, kaj pri vseh teh pričakovati, kaj ne

5. Ocena tveganja (da ste preden ste se odločili sodelovati z uporabnikom ocenili, ali je tovrstna terapija sploh primerna zanj)

Tanja: Pri nas, ko dobimo novega uporabnika, on dobi v osnovi diagnostično skupino, se pravi ga obravnava defektolog, psiholog, se naredi diagnostika iz vseh zornih kotov in ga predlagajo meni, če ni velika motorna okvara. Če je potem ga prevzame hipoterapevt. Če pa ni ga pa vzamem jaz, naredim potem tudi svojo diagnostiko, otroka ocenim, tudi na jahališču ocenim hojo, sed, na velikih vali stestiram. Potem pa ga glede na diagnostiko, se odločim, ali je vključen ali pa ni(6). Če so neke kontraindikacije potem ga ne vključim. Ampak večinoma so vsi, ki kažejo vsaj malo želje vključeni. Tudi recimo je otrok, ki ga konj zelo zanima, rad pride na jahališče ampak noče jahati, se upira torej si ne upa gor, bi pa rad bil ob konju, to meni ni kontraindikacija. Lahko pride, ga boža, ga čisti, ga vodi(7). Mogoče pa bo čez 1 leto želel jahati. Ker je še toliko vsega ostalega kar lahko počne. Kontraindikacija je recimo nenadzirani epileptični napadi.

D6-Pri nas, ko dobimo novega uporabnika, on dobi v osnovi diagnostično skupino, se pravi ga obravnava defektolog, psiholog, se naredi diagnostika iz vseh zornih kotov in ga predlagajo meni, če ni velika motorna okvara. Če je potem ga prevzame hipoterapevt. Če pa ni ga pa vzamem jaz, naredim potem tudi svojo diagnostiko, otroka ocenim, tudi na jahališču ocenim hojo, sed, na velikih vali stestiram. Potem pa ga glede na diagnostiko, se odločim, ali je vključen ali pa ni

D7-Ampak večinoma so vsi, ki kažejo vsaj malo želje vključeni. Tudi recimo je otrok, ki ga konj zelo zanima, rad pride na jahališče ampak noče jahati, se upira torej si ne upa gor, bi pa rad bil ob konju, to meni ni kontraindikacija. Lahko pride, ga boža, ga čisti, ga vodi

UPORABNIKI

6. Kako se z uporabniki povežete, oziroma kako oni najdejo vas?

Tanja: Moji uporabniki so tisti, ki obiskujejo to šolo oziroma vsi, ki so v naših centrih. Torej tudi dnevni center Maribor, vključujemo vse iz VIS programa torej stari do 26 let(8).

D8- Moji uporabniki so tisti, ki obiskujejo to šolo oziroma vsi, ki so v naših centrih. Torej tudi dnevni center Maribor, vključujemo vse iz VIS programa torej stari do 26 let

7. S katerimi uporabniki najpogosteje delate?

Tanja: Z vsemi. Z otroci s posebnimi potrebami, otroci z motnjami v duševnem razvoju, motnjami sluha, vida, imamo ključene tudi z najtežjo motnjo, ki jih nekateri ne vključujejo, ampak mi jih(9).

D9- Z vsemi. Z otroci s posebnimi potrebami, otroci z motnjami v duševnem razvoju, motnjami sluha, vida, imamo ključene tudi z najtežjo motnjo, ki jih nekateri ne vključujejo, ampak mi jih

8. Kakšen odnos imate z uporabniki?

Tanja: Jaz imam zelo prijateljski odnos do njih, ampak obstajajo neke meje, da vedo da sem jaz glavna(10). Recimo z najstniki, ko delam, z njimi ne moreš po šolsko, z najstniki se moraš ti njim približati in te potem tudi razumejo, vejo pa kje je meja, se lahko hecamo, mejo pa poznamo. Odnos z njimi bi lahko opisala kot da smo sodelavci, ki soustvarjamo skupaj. Tudi recimo konju mora biti prijetno, mi tudi konja obravnavamo kot partnerja, ki ga sploh ne zategujemo in omejevati. Vsi smo partnerji, in jaz, vodič konja, otrok(11). Vsi.

D10-Jaz imam zelo prijateljski odnos do njih, ampak obstajajo neke meje, da vedo da sem jaz glavna

D11- Vsi smo partnerji, in jaz, vodič konja, otrok

DELOVNI ODNOS

9. Opišite mi kako se sodelovanje z uporabnikom prične?

Tanja: Zelo malo število uporabnikov je takšnih, ki lahko sami rečejo bom/ne bom hodil. Večinoma se potem to glede na diagnostiko in glede na matičnega pedagoga dogovorimo. Je v bistvu dogovor med nami, ali probamo ali ne. Potem naredimo urnik od ponedeljka do petka, ga damo nekam notri. Pred samim začetkom sodelovanja se kot dogovor predstavijo neka pravila kot so: Ob vstopu na jahališče se pozdravi in da se konja obravnava kot živo bitje. In osnova mi je, da se imamo fajn. Otroku se razloži tudi kako dolgo traja terapija(12).

D12- Zelo malo število uporabnikov je takšnih, ki lahko sami rečejo bom/ne bom hodil. Večinoma se potem to glede na diagnostiko in glede na matičnega pedagoga dogovorimo. Je v bistvu dogovor med nami, ali probamo ali ne. Potem naredimo urnik od ponedeljka do petka, ga damo nekam notri. Pred samim začetkom sodelovanja se kot dogovor predstavijo neka pravila kot so: Ob vstopu na jahališče se pozdravi in da se konja obravnava kot živo bitje. In osnova mi je, da se imamo fajn. Otroku se razloži tudi kako dolgo traja terapija

10. Kakšni so koraki terapije TPK z uporabnikom pred, med in po terapiji?

Tanja: Obstaja nek protokol, ki se ga otroci učijo. Ko se pride na jahališče se pozdravi vse, ki so tam, se konja poboža, pozdravi, gremo po krtačo, zberemo pravo krtačo, ga pokrtavimo, počistimo, počistimo in pospravimo krtačo vzamemo glavnik itd. nesemo vse skupaj nazaj. Poiščemo čelado, jo damo na glavo, gremo jahati.(13). Dejansko je ves čas eno in isto. In če bi nekdo od strani opazoval bi rekel, da se tukaj nič posebnega ne dogaja. Tudi hodimo ves čas večinoma v krogu. Nekomu, ki bi to opazoval izza ograje bi delovalo eno in isto.

Dejansko pa je to dril, ki ga naši rabijo. Potrebujejo sistem, ki otroka vodi, enake postopke, enake nagrade, kazni. In čez čas nekam prideš.

D13- Obstaja nek protokol, ki se ga otroci učijo. Ko se pride na jahališče se pozdravi vse, ki so tam, se konja poboža, pozdravi, gremo po krtačo, zberemo pravo krtačo, ga pokrtavimo, počistimo, počistimo in pospravimo krtačo vzamemo glavnik itd. nesemo vse skupaj nazaj. Poiščemo čelado, jo damo na glavo, gremo jahati.

11. Na podlagi česa se odločite za vodnika konja, ali pa da delate brez njega?

Tanja: Vodnika konja imamo vedno. Ker se le tako lahko jaz v celoti posvetim otroku(14). Imamo 2 inštruktorja, tako da se istočasno lahko izvaja hipoterapija in pedagoška terapija s konjem. Vodnik konja pripravi, ga vodi. Tako da brez vodnika konja nihče pri nas ne jaha.

D14- Vodnika konja imamo vedno. Ker se le tako lahko jaz v celoti posvetim otroku

12. Kako dosežete, da vam uporabniki zaupajo in se počutijo varne?

Tanja: Jaz načeloma delam tako, da nikoli nič ne silim(15). Otrok pride k meni na terapijo, ga malo pustim, da vidim ali sam pristopi do konja, na kak način pristopi do konja. Če je premalo ga spodbujam, če premalo, ga mirim. Če kaže voljo in željo, nadaljujemo, če pa kaže čisti odpor ga pa tudi ne silim. Vedno upoštevam otrokovo željo(16). Imam tudi fantka, ki uživa ob konju vendar si na njega ne želi. In ga tudi ne silim.

D15-Jaz načeloma delam tako, da nikoli nič ne silim

D16-Če kaže voljo in željo, nadaljujemo, če pa kaže čisti odpor ga pa tudi ne silim. Vedno upoštevam otrokovo željo

13. Kako zaključite odnos oziroma sodelovanje?

Tanja: Sodelovanje se zaključi, ko je uporabnik star 26 let(17) in pač ne more biti več vključen v terapijo oziroma je ni več upravičen. Na drug način pri nas ne, ker vsi res radi pridejo.

D17-Sodelovanje se zaključi, ko je uporabnik star 26 let

14. Ali med posameznimi vajami oziroma navodili ki jih dajete uporabniku, tudi obrazložite zakaj je to dobro? (primer, drži se pokončno, to je dobro za...)

Tanja: Ja vedno, če je tega sposoben razumeti(18). Če mu dam med noge blazino pa pravim, da blazina ne sme na tla pasti, ima večjo motivacijo noge skupi tiščat. Kot pa da bi samo rekla tišči noge skupaj. Vedno razložim, če je sposoben tega.

D18-Ja vedno, če je tega sposoben razumeti

15. Bi lahko izpostavili posebnost oziroma taktiko s katero dosegate uspeh pri otroku?

Tanja: Ja en primer je pri avtistih, ki že tako imajo svojo tablico s karticami in na eni izmed kartic je tudi narisana konj. Tako vedo, da imajo tisti dan jahanje. Imajo pa tudi posebno tablico, ki jih vodi, se pravi z oznakami, ki ga vodijo skozi postopek: čelada, krtača...(19). Drugače je pa vsak način odvisen od otroka(20). Pri nekaterih veš, da moraš iti hitreje. Nekateri niso sposobni čakati in ni dobro, da pridejo na jahališče in še nekdo drug jaha. Se zmenimo za natančno uro, ker če mora nekdo 1 minuto čakati, zna bit problem. To so neke posebnosti, ki pa pridejo v poštev, ko ti otroka poznaš. Zelo je pomembno, da je vedno tako kot je bilo. Vedno isti postopek, ker če js enkrat rečem, danes pa ne boš rabil čistiti konja bom naslednjič imela večji problem, ko bo moral konja čistiti(21).

D19-Ja en primer je pri avtistih, ki že tako imajo svojo tablico s karticami in na eni izmed kartic je tudi narisana konj. Tako vedo, da imajo tisti dan jahanje. Imajo pa tudi posebno tablico, ki jih vodi, se pravi z oznakami, ki ga vodijo skozi postopek: čelada, krtača,...

D20- Drugače je pa vsak način odvisen od otroka

D21- Zelo je pomembno, da je vedno tako kot je bilo. Vedno isti postopek, ker če js enkrat rečem, danes pa ne boš rabil čistiti konja bom naslednjič imela večji problem, ko bo moral konja čistiti

16. Kakšna pa je razlika med individualnim in skupinskim delom?

Tanja: Nekateri so sposobni samo individualnega dela, se pravi jih moraš od prvega do zadnjega momenta voditi(22). Nekatere ne smeš niti za sekundo spustiti, ker bodo pobegnili ali udarili ali pojedli figo. Z njimi se dela ena na ena. Oziroma tudi pri tistih, ki se še le učijo. Potem ko znajo to, se uči sodelovati še z nekom in dodaš enega otroka, potem nadgradnja je pa skupinsko delo. Da skupaj čistijo, se ne kregajo kdo bo katero krtačo vzel, se znajo držati razdeljenih nalog. To je tisti top, ki so tega sposobni.

D22-Nekateri so sposobni samo individualnega dela, se pravi jih moraš od prvega do zadnjega momenta voditi

IZVIRNI DELOVNI PROJEKT

17. Kako spremljate napredek uporabnikov, ki se poslužujejo vaših terapij? (pišeta poročila, imate kakšne ocenjevalne lestvice, ki bi kazale napredek?) ali o tem komu poročate? In komu?

Tanja: Čez leto zastavljene cilje osvajamo, naredimo vmesno kako ponovno diagnostiko, konec šolskega leta pa gremo spet čez iste cilje in napišemo, ali je bil cilj dosežen in tako zastavimo novega, če ni bil napišemo v beležko, da nadaljujemo naslednje leto ali pa utrjujemo. Torej skozi leto mi te cilje spremljamo. Delamo redne evalvacije. Jaz po vsaki terapiji zapišem v posebni zvezek, kdo je bil, pa če je kakšna posebnost izven tistega plana, ki smo ga naredili(23). Zakonsko ni določeno da moramo beležiti ampak sem si jaz sama naredila tako,

ker se mi zdi pomembno beleženje. Svoje celoletno poročilo od otroka delim tudi z ostalimi, ker se mi zdi pomembno, da vidijo kako je otrok uspešen na tem področju(24). Imam s kolegico nekaj čez 30 otrok in si ne zapomniš za vsakega posameznega otroka kako mu gre, kaj je dosegel, itd.. se mi zdi res pomembno, da si zapisujemo.

D23-Čez leto zastavljene cilje osvajamo, naredimo vmesno kako ponovno diagnostiko, konec šolskega leta pa gremo spet čez iste cilje in napišemo, ali je bil cilj dosežen in tako zastavimo novega, če ni bil napišemo v beležko, da nadaljujemo naslednje leto ali pa utrjujemo. Torej skozi leto mi te cilje spremljamo. Delamo redne evalvacije. Jaz po vsaki terapiji zapišem v posebni zvezek, kdo je bil, pa če je kakšna posebnost izven tistega plana, ki smo ga naredile

D24- Svoje celoletno poročilo od otroka delim tudi z ostalimi, ker se mi zdi pomembno, da vidijo kako je otrok uspešen na tem področju

18. Ali na začetku sodelovanje skupaj izdelate načrt terapije?

Tanja: Mi naredimo letni načrt, letni IP (individualiziran program) program, za vsakega otroka posebej. Zapišemo cilje in okviren plan dela(25)

D25- Mi naredimo letni načrt, letni IP (individualiziran program) program, za vsakega otroka posebej. Zapišemo cilje in okviren plan dela

KREPITEV MOČI

19. Na kakšen način, s katerimi besedami, spodbujate uporabnike pri terapijah?

Tanja: Z bravo ali pa daj petko, super si. To je meni tako spontano, da niti ne razmišljam o tem(26).

D26-Z bravo ali pa daj petko, super si. To je meni tako spontano, da niti ne razmišljam o tem

20. Kako ohranjate motivacijo pri otroku?

Tanja: Prvič je to, da ko je on na konju, je dejansko samo on glavni, drugič pa to da mu je fajn(27). Ker če mu ni fajn, pol naslednjič ne bo hotel prit. Sej se kdaj skregamo pa obsedijo, al pa odidejo. Večinoma pa se majo vsi tako fajn, da vsi pridejo nazaj. Največji motivator pa je konj(28). Več kot polovico mi konj naredi, ker otroka motivira, ravno tistega, ki v razredu sploh nima nobene motivacije, pa jo tukaj ima. Tu ni neke tole vode za odkrivat, dejansko je konj tako močna zadeva, ko sedi otrok visoko na konju in 300-400 kilska žival spodaj pod tabo.

Pri nas pa imamo tudi sistem kazni in nagrad(29). Nagrada je v bistvu tako. Če nekdo, ki jaz smatram da je osvojil, da čisti konja, da pozna nek sistem, da je tega sposoben razumeti. Nagrada je čisto enostavna, recimo da bo lahko dal konju priboljšek ali pa ga sam odpeljal konja nazaj na privez. Kazen pa recimo, da če ne da otrok čelade gor, ne bo smel jahati. Ker to daje neko samozavest. Edino nekateri avtisti, če pridejo, pa odjahajo število dogovorjeni krogov in so pridni dobijo na koncu smoki. Ker pri avtistih imajo že matični pedagogi sistem nagrajevanja, ki ga tudi na jahališču obdržimo. Da bi pa jaz nagrajevala na takšen način pa ne. Torej nekatere tudi motivirajo te nagrade, ki so trenutki prijetnosti, prijetne situacije(30). Kontra pa je pač to da mora konja opazovati in ne gre jahat.

D27- Prvič je to, da ko je on na konju, je dejansko samo on glavni, drugič pa to da mu je fajn

D28- Največji motivator pa je konj

D29- Pri nas pa imamo tudi sistem kazni in nagrad

D30- Torej nekatere tudi motivirajo te nagrade, ki so trenutki prijetnosti, prijetne situacije

21. Ali in kako opazite, da se otrokova moč krepi?

Tanja: Zdaj pri težki motnji je to zelo težko. Pri lažjih oblikah se je pa zelo videlo, kako so bili bolj samozavestni(31). Ko pa sem delala z enim fantkom, ki je imel prilagojen program in učne težave in tako, je recimo imel eno nogo krajšo kot drugo, ni mogel telovaditi v šoli. Na konju pa to ni ovira oziroma pri jahanju. Tako da je pri nas toliko dobil na samozavesti in bil tako ponosen, da je začel v šolo hoditi v jahalnih škornjih. Tak izid je res neprecenljiv. Otroci so že ponosni že zaradi tega, ker so jahači(32).

D31-Zdaj pri težki motnji je to zelo težko. Pri lažjih oblikah se je pa zelo videlo, kako so bili bolj samozavestni

D32-Otroci so že ponosni že zaradi tega, ker so jahači

PODPORA

22. Kakšne oblike pomoči so vam na voljo? (za razbremenitev stresnih situacij?)

Tanja: Kolikor se sami med sabo uspemo zmeniti pa pogovoriti(33), pa če je kdo kdaj razburjen ali pa da ni šlo tako kot bi moralo iti, se med sabo (učitelji, pedagogi, defektologi, se pravi zaposleni na šoli) malo pogovorimo. Da bi imeli nekaj organiziranega, ne. So določeni seminarji, ampak tega bi res moralo več bit(34). Da imaš kake take obnovitvene stvari. Tu pa tam se naše vodstvo trudi, da kake take stvari organizira. Ampak nas je čez 400 zaposlenih tako da težko. Zdaj tisti, ki smo malo starejši, se nam že tudi malo pozna da smo utrujeni. Ampak sej, poklic kot poklic, ne moreš ga zamenjati, ko si utrujen. Je pa res da sčasoma si včasih malo manj motiviran.

D33-Kolikor se sami med sabo uspemo zmeniti pa pogovoriti

D34-So določeni seminarji, ampak tega bi res moralo več bit

23. Kako in od koga imate možnost dobiti strokovne smernice, ko se srečate s težavo?

Tanja: Mi imamo supervizijo na šoli in pa kar se jahanja tiče imamo v celotni Sloveniji organizirano samo enkrat na leto dvodnevni kot izobraževalni seminar iz strani fundacije nazaj na konja, ki pač enkrat na leto enkrat organizira(35). Nekateri stvari so nove, nekateri stvari se ponavljajo. Za nas, ki smo že dolgo v tem je dosti stvari. Smo bolj v vlogi predavatelja ali pa moderatorja nekih delavnic. Ampak dobro. Čisto vedno se naučim tudi jaz kaj novega, dobiš kako idejo. Mlade kolegice pridejo in predstavijo nekaj kar ti v vse letih nisi pogruntal, izmenjava izkušenj je vedno dobra. Ampak to je edina stvar v Sloveniji. Da bi pa hodila na svetovna srečanja, pa je predrago. Večinoma to, kak se sam izobraziš, kok se s kolegicami slišiš... Bi bilo res potrebno kaj več teh izobraževanj in srečanj terapevtov po Sloveniji.

D35-Mi imamo supervizijo na šoli in pa kar se jahanja tiče imamo v celotni Sloveniji organizirano samo enkrat na leto dvodnevni kot izobraževalni seminar iz strani fundacije nazaj na konja, ki pač enkrat na leto enkrat organizira

24. Kako se razbremenjujete po terapijah?

Tanja: Včasih z jahanjem, včasih s počitkom(36).

D36-Včasih z jahanjem, včasih s počitkom

POVEZOVANJE

25. Ali sodelujete s katerimi drugimi institucijami? Če, s katerimi in kako?

Tanja: Nič kaj. Tudi z zdravstvenim domom še za enkrat ne(37).

D37- Nič kaj. Tudi z zdravstvenim domom še za enkrat ne

FINANCIRANJE

26. Ali so terapije samoplačniške?

Tanja: Ne. Vsi, ki so vključeni v našo ustanovo torej so znotraj našega zavoda, imajo brezplačno(38).

D38- Ne. Vsi, ki so vključeni v našo ustanovo torej so znotraj našega zavoda, imajo brezplačno

27. : Katerim uporabnikom je storitev dosegljiva?

Tanja: Vsem, ki so vključeni v naš zavod(39).

D39-Vsem, ki so vključeni v naš zavod

OPOMNIK ZA IZVEDBO INTERVJUJA št. 5

Določitev enot kodiranja – terapevt

Določitev enot kodiranja za intervju 5

OSNOVNI PODATKI

- Elizabeta
- 65 let
- Ženska
- Specialna defektologinja
- 14 let izvajanja TPK
- Specialno pedagoška obravnava s pomočjo konja

IZOBRAŽEVANJE IN IZVAJANJE TPK

1. Zakaj ste se začeli ukvarjati s terapijami s pomočjo konja?

Elizabeta: Vsak dan, ko sem se vozila domov iz službe mimo konjev na posestvu Šeško v socki, sem jih opazovala. Zelo sem si želela, da bi tudi sama znala jahati. Ker so pri Šeškotu takrat imeli Akademijo jahanja, sem se vpisala pri njih v jahalni tečaj. Ravno v tem obdobju, ko sem končala tečaj, se je začelo govoriti najprej o hipoterapiji, nato pa še o terapiji s pomočjo konja. Kmalu potem so na Dobrni v Vzgojno izobraževalnem Zavodu (bivši Miha Piner) kupili konja, ki so ga imeli v Škofji vasi. Jaz sem pa ravno takrat delala na Dobrni in nato sem šla delat v Celje leta 1997 v OŠ Glazija. No takrat sva začeli s kolegico, ki je bila fizioterapevtka na Dobrni, skupaj izvajati terapije. Najprej sem bila pri tej kolegici v vlogi vodnika konja, po dveh letih pa sem začela tudi sama izvajati. No ta fizioterapevtka je čez noč pustila delovno mesto in odšla in sem sama dobila priložnost, da to mesto zavzamem. Nekako v tem času, se je v Starošinjcih pričelo izobraževanje terapevtov za terapije s pomočjo konja in tako sem se tudi udeležila izobraževanja za terapevta TPK(1).

E1- No takrat sva začeli s kolegico, ki je bila fizioterapevtka na Dobrni, skupaj izvajati terapije. Najprej sem bila pri tej kolegici v vlogi vodnika konja, po dveh letih pa sem začela tudi sama izvajati. No ta fizioterapevtka je čez noč pustila delovno mesto in odšla in sem sama dobila priložnost, da to mesto zavzamem. Nekako v tem času, se je v Starošinjcih pričelo izobraževanje terapevtov za terapije s pomočjo konja in tako sem se tudi udeležila izobraževanja za terapevta TPK.

2. Kje ste opravljali izobraževanje za terapevta TPK?

Elizabeta: Na fundaciji Nazaj na konja(2).

E2-Na fundaciji Nazaj na konja

3. Katere delovne metode ste se naučili na izobraževanju in jih še danes uporabljate?

Elizabeta: Uporabljam metodo jasnih navodil, demonstracije – da pokažem kaj želim, če vidim, da me uporabnik ni razumel, posnemanja, da skupaj delava, razlage, praktičnega dela in zaposlitve, pogovora o določeni temi, branja...(3). Kot metodo bi lahko tudi izpostavila ogledalo, ki ga imam na jahališču, da se

uporabnik gleda, da se vidi kaj in kako dela. Nekateri sebe ne zaznajo, sebe ne poznajo, se morajo tega naučit. Še posebej je to težko s čelado na glavi. Potem tudi uporabljam nadomestno komunikacijo, za tiste, ki ne govorijo, govorica telesa je tudi uporabna...(4). Metoda nazornosti, da res vse kar delamo, da je nazorno in tako bolj razumljivo(5). To bi pa bilo to.

E3- Uporabljam metodo jasnih navodil, demonstracije – da pokažem kaj želim, če vidim, da me uporabnik ni razumel, posnemanja, da skupaj delava, razlage, praktičnega dela in zaposlitve, pogovora o določeni temi, branja...

E4- Kot metodo bi lahko tudi izpostavila ogledalo, ki ga imam na jahališču, da se uporabnik gleda, da se vidi kaj in kako dela. Nekateri sebe ne zaznajo, sebe ne poznajo, se morajo tega naučit. Še posebej je to težko s čelado na glavi. Potem tudi uporabljam nadomestno komunikacijo, za tiste, ki ne govorijo, govorica telesa je tudi uporabna...

E5- Metoda nazornosti, da res vse kar delamo, da je nazorno in tako bolj razumljivo. To bi pa bilo to

4. So vam na izobraževanju predstavili tudi metode dela z vsako posebnostjo posameznika s katerim se srečujete posebej?

Elizabeta: Ne, tega nam niso predstavili(7). Zadeva je takšna, da naj bi bil terapevt tudi po osnovni izobrazbi specialni pedagog, oziroma s pedagoških vod in naj bi vse to že posameznik poznal. Karakteristike pacientov, naj bi že ti poznal in šele kot tak potem vidiš, kje je smisel, da se ti šolaš in kje v bistvu je ta efekt konja pri tej terapiji(8). Je pa tudi res, da moraš ti gibanje konja dobro poznati. Moraš tudi vedeti dosti fizioterapevtskih sestavin. Res je razlika med nekom, ki je študiral prej ekonomijo in želi opravljati to delo in nekom, ki ima pedagoško predznanje.

E7-Ne, tega nam niso predstavili

E8-Zadeva je takšna, da naj bi bil terapevt tudi po osnovni izobrazbi specialni pedagog, oziroma s pedagoških vod in naj bi vse to že posameznik poznal. Karakteristike pacientov, naj bi že ti poznal in šele kot tak potem vidiš, kje je smisel, da se ti šolaš in kje v bistvu je ta efekt konja pri tej terapiji

5. Ali naredite oceno tveganja preden se odločite sodelovati z določenim uporabnikom?

Elizabeta: K meni v glavnem pridejo že napoteno, največkrat iz strani delovnega terapevta, fizioterapevta, šole, strokovnih služb pri šolah ali pa se ie sami pozanimajo, ker ga je nekdo napotil k meni. Staršem razložim ves postopek terapije in tudi situacije, ko bom sodelovanje prekinila (to so situacije, ko je ogrožena varnost uporabnika in celotnega terapevtskega tima - agresivnost do konja, dotarapevtskega tima, metanje rakvizitov, kričanje, odklanjanje sodelovanja....)(9).

E9-Staršem razložim ves postopek terapije in tudi situacije, ko bom sodelovanje prekinila (to so situacije, ko je ogrožena varnost uporabnika in celotnega terapevtskega tima - agresivnost do konja, dotarapevtskega tima, metanje rakvizitov, kričanje, odklanjanje sodelovanja....

UPORABNIKI

6. Kako se z uporabniki povežete, oziroma kako oni najdejo vas?

Elizabeta: Ker sem jaz začela preko šole to delati in šla šele nato za sebe, so me že vsi poznali. Mogoče imam to prednost, da sem bila zaposlena na takem delovnem mestu, da me vsi poznajo. In pa potem šola tudi zdaj mlajšim ponudi terapevtsko jahanje in se ve, da jaz to izvajam oziroma nudim(10). Imamo pa tudi projekt VSI na OŠ Glazija Celje, kjer sodeluje tudi razvojna ambulanta in še nekaj drugih partnerskih šol in vrtcev. Tako potem tudi priporočajo preko projekta. Pa najbolj gre to od ust do ust.

E10-Ker sem jaz začela preko šole to delati in šla šele nato za sebe, so me že vsi poznali. Mogoče imam to prednost, da sem bila zaposlena na takem delovnem mestu, da me vsi poznajo. In pa potem šola tudi zdaj mlajšim ponudi terapevtsko jahanje in se ve, da jaz to izvajam oziroma nudim

7. S katerimi uporabniki najpogosteje delate?

Elizabeta: Lahka, zmerna in težja duševna motnja, avtizem, Aspergerjev sindrom, otroci s čustvenimi motnjami, nadpovprečni otroci z motnjo socializacije, cerebralna paraliza, gibalno ovirani, otroci s pomanjkljivim govorom in tudi otroci brez posebnosti (zdravi otroci). Terapija je zelo dober začetek jahanje, za prvi stik s konjem, tako da so uporabniki res lahko vsi.

E11- Lahka, zmerna in težja duševna motnja, avtizem, Aspergerjev sindrom, otroci s čustvenimi motnjami, nadpovprečni otroci z motnjo socializacije, cerebralna paraliza, gibalno ovirani, otroci s pomanjkljivim govorom in tudi otroci brez posebnosti (zdravi otroci).

8. Kakšne odnos imate z uporabnikom? Kako bi ga poimenovali?

Elizabeta: Jaz imam do otroka bolj učiteljski odnos, ne morem iz tega. Sem 40 let učila na osnovni šoli in sem se navadila, da imam bolj pokroviteljski odnos(12) Pri nekaterih otrocih se tudi pogajam, torej, da narediva nekaj po mojem in potem nekaj po njegovem. Če ima kakšen konstruktiven predlog, pustiš vse in delaš to. Drugače pa je bolj po navodilih. Ker sem delala v šoli poznam teme, ki jih delajo v šoli in zato tudi na takšen način povezujem terapijo. Imam razne rekvizite in se še učimo zraven. Se res vidi, da jim je zanimivo. Koncentracija se podaljša, kognicija se razvija.

E12- Jaz imam do otroka bolj učiteljski odnos, ne morem iz tega. Sem 40 let učila na osnovni šoli in sem se navadila, da imam bolj pokroviteljski odnos

DELOVNI ODNOS

9. Opišite mi kako se sodelovanje z uporabnikom prične?

Elizabeta: Starši me pokličejo po telefonu in jim vse razložim, kako poteka terapija, koliko časa traja, kakšne vaje se delajo. Staršem torej vse to razložim in jih vprašam kdaj bi jim najbolj ustrezalo, ponudim urnik, torej se dogovorimo kdaj bi njim odgovarjalo in kdaj imam jaz čas. Staršem tudi postavim pogoje, da če bo otrok počel takšne stvari, ki bi privedle do nevarnosti otroka, mene ali tima, da ne more oditi jahati. Ko prvič pridejo, jim tudi razkažem prostor, jim povem da je to proces in naj ne pričakujejo prehitrih rezultatov. Ko starši prvič pridejo, dobijo posebna 4 lista in mi to izpolnijo. Dogovor o sodelovanju pa o varstvu podatkov in pa samo soglasje za izvajanje terapije(13).

E13-Starši me pokličejo po telefonu in jim vse razložim, kako poteka terapija, koliko časa traja, kakšne vaje se delajo. Staršem torej vse to razložim in jih vprašam kdaj bi jim najbolj ustrezalo, ponudim urnik, torej se dogovorimo kdaj bi njim odgovarjalo in kdaj imam jaz čas. Staršem tudi postavim pogoje, da če bo otrok počel takšne stvari, ki bi privedle do nevarnosti otroka, mene ali tima, da ne more oditi jahati. Ko prvič pridejo, jim tudi razkažem prostor, jim povem da je to proces in naj ne pričakujejo prehitrih rezultatov. Ko starši prvič pridejo, dobijo posebna 4 lista in mi to izpolnijo. Dogovor o sodelovanju pa o varstvu podatkov in pa samo soglasje za izvajanje terapije

10. Kakšni so koraki terapije TPK z uporabnikom pred, med in po terapiji?

Elizabeta: Najprej je delo ob konju. Da se naučijo uporabljati vsaj 3 krtače za 3 različne dele telesa konja, potem vodenje konja s pomočjo ali samostojno, potem pa jahanje. Med jahanje vedno izvajamo razne vaje(14). Na primer taktilne vaje, da se dotikajo. Da se dotikajo recimo s perjem po roki, kar je nekaterim res težko, ki imajo težko roko oziroma prijem. In potem vaja, da lahko sploh vse to delajo na konju poleg vzdrževanja ravnotežja in ohranjanja komunikacije z mano. Vaje prilagajam vsakemu posebej, tako da je način oziroma potek terapije popolnoma individualen in prilagojen posamezniku. Delamo tudi na primer vaje za koncentracijo.

E14-Najprej je delo ob konju. Da se naučijo uporabljati vsaj 3 krtače za 3 različne dele telesa konja, potem vodenje konja s pomočjo ali samostojno, potem pa jahanje. Med jahanje vedno izvajamo razne vaje

E15-Vaje prilagajam vsakemu posebej, tako da je način oziroma potek terapije popolnoma individualen in prilagojen posamezniku.

11. Na podlagi česa se odločite za vodnika konja?

Elizabeta: Pri meni je vedno prisoten vodnik konja(16).

E16-Pri meni je vedno prisoten vodnik konja

12. Katere metode uporabljate med terapijo za vzdrževanje odnosa z uporabnikom?

Elizabeta: Iste kot sem jih že v začetku naštela. Mogoče je še za sam odnos pomembna pohvala (super, odlično, bravo, danes ti gre zelo dobro ali pa danes te pa nekaj muči, imaš težave, bova pa to malo drugače naredila itd.)(17).

E17-Iste kot sem jih že v začetku naštela. Mogoče je še za sam odnos pomembna pohvala (super, odlično, bravo, danes ti gre zelo dobro ali pa danes te pa nekaj muči, imaš težave, bova pa to malo drugače naredila itd.)

13. Kako dosežete, da vam uporabniki zaupajo in se počutijo varne?

Elizabeta: Do tega pridem s svojo prijaznostjo, prepričevanjem, jim razložim kako je poskrbljeno za varnost in nikoli ne silim otroka na konja(18). tudi staršem sama povem, da ni nujno, da bo otrok že prvo srečanje ali pa drugo srečanje jahal. Če vidim, da se zelo boji pustim, da se konj sprehaja in ga midva samo opazujemo(19), potem rečem konju, da pride malo bližje. Se zelo počasi približujemo konju, da otrok vidi, da to ni nič hudega. Na ta način. Včasih pa se tudi po neki intuiciji odločim, da ko imam otroka v naročju, da ga samo "vržem" otroka na konja in gremo(20). In največkrat se otrok v taki situaciji otepa potem pa vidi, da ni nič hudega. Včasih je treba tudi kar led prebit.

E18- Do tega pridem s svojo prijaznostjo, prepričevanjem, jim razložim kako je poskrbljeno za varnost in nikoli ne silim otroka na konja

E19- Če vidim, da se zelo boji pustim, da se konj sprehaja in ga midva samo opazujemo

E20- Včasih pa se tudi po neki intuiciji odločim, da ko imam otroka v naročju, da ga samo "vržem" otroka na konja in gremo

14. Kako zaključite odnos oziroma sodelovanje?

Elizabeta: V glavnem vsi uporabniki, ki so začeli pri meni s terapijo, še vedno hodijo. Mogoče si zmanjšajo čas, da ne hodijo več enkrat tedensko, ampak potem na 14 dni ali pa enkrat mesečno. Se zgodi edino, da kakšen projekt plača terapijo, potem ko je pa konec pa nimajo denarja da bi še naprej hodili(21).

E21-V glavnem vsi uporabniki, ki so začeli pri meni s terapijo, še vedno hodijo. Mogoče si zmanjšajo čas, da ne hodijo več enkrat tedensko, ampak potem na 14 dni ali pa enkrat mesečno. Se zgodi edino, da kakšen projekt plača terapijo, potem ko je pa konec pa nimajo denarja da bi še naprej hodili

15. Ali med posameznimi vajami oziroma navodili ki jih dajete uporabniku, tudi obrazložite zakaj je to dobro?

Elizabeta: Ja, če otrok/uporabnik razume, oziroma vem da bo razumel, pojasnim in povem, vsako vajo razložim(22). Če ima intelektualne sposobnosti. Če pa ne razume, pa nima smisla.

E22-Ja, če otrok/uporabnik razume, oziroma vem da bo razumel, pojasnim in povem, vsako vajo razložim

16. Taktike, posebnosti, ki jih uporabljate za dosego uspeha ?

Elizabeta: Se mi zdi zelo pomembno, da ima terapevt predznanje, ki ga dobiš pri izobraževanju za specialnega pedagoga saj lahko le tako potem dobro izvajaš terapije(23). En primer je recimo fantek, ki se nikakor ni znal umiriti, čeprav so mu vsi skozi samo to govorili, in tako sva potem skupaj našla, da se je najbolj umiril ko se je ulegel nazaj na konja. In je bil popolnoma miren, pomirjen. Ena izmed takšnih taktik je tudi že sam čas izvajanja. Pri meni terapija traja le pol ure, ker menim, da v tem času največ naredimo, so otroci pri volji, niso dolgočaseni in veseli odidejo(24). Od tega ne odstopam. Na jahališču imam slikice opravi oziroma postopka, ki nekaterim otrokom služijo, da se spomnijo kaj bomo delali. Drugih nekaj taktik nimam, mogoče bolj "fore", ko se na primer otrok noče spustiti in mu dam v roke palico in drži to palico pa misli, da se drži, ali pa obroček(25).

E23- Se mi zdi zelo pomembno, da ima terapevt predznanje, ki ga dobiš pri izobraževanju za specialnega pedagoga saj lahko le tako potem dobro izvajaš terapije

E24- Ena izmed takšnih taktik je tudi že sam čas izvajanja. Pri meni terapija traja le pol ure, ker menim, da v tem času največ naredimo, so otroci pri volji, niso dolgočaseni in veseli odidejo

E25-Na jahališču imam slikice opravi oziroma postopka, ki nekaterim otrokom služijo, da se spomnijo kaj bomo delali. Drugih nekaj taktik nimam, mogoče bolj "fore", ko se na primer otrok noče spustiti in mu dam v roke palico in drži to palico pa misli, da se drži, ali pa obroček

IZVIRNI DELOVNI PROJEKT

17. Kako spremljate napredek uporabnikov, ki se poslužujejo vaših terapij?

Elizabeta: Jaz imam v glavnem takšne svoje IP-je. Poročila ne pišem, če ga ne želijo imeti. Sprotnih evalvacij ne zapisujem, ker že tako dobro poznam vse otroke(26).

E26- Jaz imam v glavnem takšne svoje IP-je. Poročila ne pišem, če ga ne želijo imeti. Sprotnih evalvacij ne zapisujem, ker že tako dobro poznam vse otroke

18. Ali z uporabnikom oziroma drugimi sodelavci sestavite načrt terapije? In če, kdaj, na kakšen način?

Kdo vse je udeležen pri sestavi načrta?

Elizabeta: Na začetku sodelovanja izdelam IP za vsakega otroka posebej, kamor zapišem začetne cilje, potem pa se dodajajo(27).

E27- Na začetku sodelovanja izdelam IP za vsakega otroka posebej, kamor zapišem začetne cilje, potem pa se dodajajo

KREPITEV MOČI

19. Na kakšen način, s katerimi besedami, spodbujate uporabnike pri terapijah?

Elizabeta: "Bravo", "super", "danes ti je pa šlo zelo dobro", "napreduješ"...(28).

E28-"Bravo", "super", "danes ti je pa šlo zelo dobro", "napreduješ"...

20. Kako ohranjate motiviranost uporabnika?

Elizabeta: Uporabniki že pridejo zelo motivirani do mene, saj jim je konj zelo velik motivator(31). Seveda pa je potrebno ves čas ohranjati uporabnikov fokus, da ne zaplava. In to ohranjam s komunikacijo in vajami(32), ki jih dajem.

E29-je konj zelo velik motivator

E30-s komunikacijo in vajami,

21. Kako, s katerimi besedami pokažete uporabniku, da je uspešen?

Elizabeta: Z besedami super, bravo, odlično, "ja bravo, danes je a bilo zares super, danes sem zelo zadovoljna s tabo"(33).

E31- Z besedami super, bravo, odlično, "ja bravo, danes je a bilo zares super, danes sem zelo zadovoljna s tabo"

22. Ali in kako opazite, da se otrokova moč krepi?

Elizabeta: Če vidim, da se otrok še vedno krčevito drži sedla potem vidim, da ga je še vedno strah. Ko pa vidim, da se otrok sprosti, da ima sproščene roke, dol iz sedla, ko otroci niso več usmerjeni v to kam konj gre in v strah da bo padel iz konja, ampak se znajo osredotočiti na posamezno vajo in jo tudi pravilno izvesti(34). Ko postaviš neko vajo potem vidiš ali jo dela prav. Najprej je pomembno razumsko, če te razume in dojame, če ne, moraš kriterije spustiti, če pa razume in dela pravilno vajo je pa super in vidiš da je otrok napredoval. To se potem vidi tudi na njihovem obnašanju, na samozavesti, mimiki obrazu, da vidiš da nima odpora do neke vaje, ko mu daš navodilo(35).

E32-Če vidim, da se otrok še vedno krčevito drži sedla potem vidim, da ga je še vedno strah. Ko pa vidim, da se otrok sprosti, da ima sproščene roke, dol iz sedla, ko otroci niso več usmerjeni v to kam konj gre in v strah da bo padel iz konja, ampak se znajo osredotočiti na posamezno vajo in jo tudi pravilno izvesti

E33- To se potem vidi tudi na njihovem obnašanju, na samozavesti, mimiki obrazu, da vidiš da nima odpora do neke vaje, ko mu daš navodilo

PODPORA

23. Kakšne oblike pomoči so vam na voljo (za pridobitev nasveta ali za pogovor za razbremenitev stresnih situacij)?

Elizabeta: Meni ni nič kaj tako grozno stresno(36).

E34- Meni ni nič kaj tako grozno stresno

24. Kako in od koga imate možnost dobiti strokovne smernice, ko se srečate s težavo?

Elizabeta: Da bi imeli supervizijo, tega mi nimamo, nas je premalo. Če želim kaj o otroku izvedeti, kakšno konkretno težavo in če je v šoli s posebnim programom, lahko pokličem razredničarko, psihologinjo ali pa tudi strokovni tim, za tiste ki so v rednih osnovnih šolah. Ker ti imajo po navadi strokovni tim v katerem je tudi specialni pedagog. Drugače pa imamo enkrat na leto te strokovne posvete v Starešincih ampak tam nastopam bolj v vlogi predavatelja in odgovarjam na vprašanja(37).

E3-Če želim kaj o otroku izvedeti, kakšno konkretno težavo in če je v šoli s posebnim programom, lahko pokličem razredničarko, psihologinjo ali pa tudi strokovni tim, za tiste ki so v rednih osnovnih šolah. Ker ti imajo po navadi strokovni tim v katerem je tudi specialni pedagog. Drugače pa imamo enkrat na leto te strokovne posvete v Starešincih ampak tam nastopam bolj v vlogi predavatelja in odgovarjam na vprašanja

25. Kako se razbremenjujete po terapijah?

Elizabeta: Največja sprostitev mi je, da osedlam Polo (konja) in grem v naravo jahat(38). In tudi za Polo vidim, da ji je to zelo všeč, čeprav je že 2 uri hodila v krogu.

E36- Največja sprostitev mi je, da osedlam Polo (konja) in grem v naravo jahat

POVEZOVANJE

26. Ali sodelujete s katerimi drugimi institucijami? Če, s katerimi in kako?

Elizabeta: Ja, sodelujem z osnovno šolo Glazija, potem z društvom Sožitje (Slovenske konjice, Žalec). Sončkom, Zvezo prijateljev mladine, Rdeči križ(39).

E37- Ja, sodelujem z osnovno šolo Glazija, potem z društvom Sožitje (Slovenske konjice, Žalec), Sončkom, Zvezo prijateljev mladine, Rdeči križ

FINANCIRANJE

27. Ali so terapije samoplačniške?

Elizabeta: Ja, terapije so samoplačniške(40), obstaja pa sofinanciranje raznih organizacij. Imam en primer, mamica in ati zbirata zamaške, potem to dajo na Rdeč križ, Rdeč križ pa nakaže meni denar recimo za 10 obiskov. Ali pa tudi Karitas plača za nekoga 10 terminov, to je vse odvisno od staršev, kako se znajdejo. Zelo veliko je takšnih, ki jim financirajo/sofinancirajo organizacije(41).

E38- Ja, terapije so samoplačniške

E39-obstaja pa sofinanciranje raznih organizacij. Imam en primer, mamica in ati zbirata zamaške, potem to dajo na Rdeč križ, Rdeč križ pa nakaže meni denar recimo za 10 obiskov. Ali pa tudi Karitas plača za nekoga 10 terminov, to je vse odvisno od staršev, kako se znajdejo. Zelo veliko je takšnih, ki jim financirajo/sofinancirajo organizacije

28. Katerim uporabnikom je storitev dosegljiva?

Elizabeta: Uporabniki, ki so člani nekih društev imajo prednost(42).

E40-Uporabniki, ki so člani nekih društev imajo prednost

OPOMNIK ZA IZVEDBO INTERVJUJA št. 6

Določitev enot kodiranja – terapevt

Določitev enot kodiranja za intervju 6

OSNOVNI PODATKI

- Petra
- 35
- Ženska
- Socialna pedagoginja
- 12 let izvajanja TPK
- Zvrst terapij, ki jo intervjuvana oseba opravlja: Terapija s konji po modelu EAGALA, psihosocialne in pedagoške aktivnosti s pomočjo konja

IZOBRAŽEVANJE IN IZVAJANJE TPK

1. Zakaj ste se začeli ukvarjati s terapijami s pomočjo konja?

Petra: Meni je bila to ena čudovita presečna množica med mojimi ljubeznimi, v smislu jezdenja in med svojo izobrazbo(1). Jezdim že od malega, prvič sem s konja padla pri sedmih letih, zato me konji spremljajo že celo življenje. Ko sem študirala pa so me najbolj zanimale vedenjske in čustvene težave in delo z ljudmi, še posebej z najstniki in otroci. Torej možnost da sem to združila se mi zdi res nekaj najboljšega tako da zato to opravljam.

F1-Meni je bila to ena čudovita presečna množica med mojimi ljubeznimi, v smislu jezdenja in med svojo izobrazbo

2. Kje ste opravljali izobraževanje za terapevta TPK?

Petra: Izobraževanje za terapevta sem opravljala najprej na fundaciji Nazaj na konja(2). Izobraževala sem se tudi na EAGALI(3). Potem sem se udeležila izobraževanja za Imago facilitatorje(4), ki traja 2 leti in je tako kot nek mini študij in se usposobiš najprej za delo s posameznikom, torej ena na ena, potem se usposobiš za delo s pari (kot zakonski par, ali par dveh ljudi), potem se usposobiš za delo s skupino v smislu z družino, na koncu pa tudi za delo z organizacijami.

F2-na fundaciji Nazaj na konja

F3-na EAGALI

F4-izobraževanja za Imago facilitatorje

3. Katere delovne metode ste se naučili na izobraževanju in jih še danes uporabljate?

Petra: Na fundaciji Nazaj na konja smo malo povohali praktično vse ampak nič prav zares, bolj nekako tako zelo celostno(5), jaz sem tudi prva generacija tako da se je ta program že do sedaj dosti bolj tudi nekako razvil, kakor je bil takrat. Na koncu itak to kar si ti po osnovni profesiji, v tisto se boš potem naprej lotil. Na praksi na primer sem delala s pastiki in pa cerebralno paralizo, ampak jaz nisem fizioterapevt ali pa delovni terapevt po osnovni izobrazbi in lahko pride do kontraindikacij. Jaz ne bom takšnega človeka dajala na konja, ker ne vem kaj on lahko in kaj ne, in da ne bo potem kaj narobe. Konkretno tehnike, ki sem jih dobila recimo na izobraževanju za Imago facilitatorje, so konkretno delo s posameznikom, delo s parom, delo s skupino in delo z organizacijo. Kar pa danes največ uporabljam je delo s posameznikom in pa delo s skupino(6). Na EAGALI sem v bistvu dobila neke tehnike tega simbolnega prenašanja, ki ga trenutno največ uporabljam in pa dela na tleh v smislu »dejte to zgraditi, dejte to postaviti« in potem vključitev konja poleg(7). Kot metodo bi lahko rekla, da imamo supervizijo oziroma intervizijo tukaj v službi enkrat na mesec(8). Kjer izpostavimo kakšne stvari. Temeljna metoda je pa seveda pogovor. Pogovor, ki izhaja iz uporabnika(9). In tudi potem ko gremo gledati, recimo ena na ena, je vedno da uporabnik predlaga neke teme potem pa pogledava na simbolnem nivoju kakšna je zgodba, pogledava naprej, greva iz zgodbe na vedenja in potem na počutje, ker se tako vedem se počutim tko pa tko, in ker se tako počutim se spet tako vedem. In potem greva na potrebe. Nešteto metod prepletam zaradi lastnih izobraževanj, ki sem jih opravila do sedaj. Meni je zelo pomembno, da smo z uporabniki tukaj in zdaj. Da uporabnike pripravim do tega, da izražajo kaj zdaj čutijo, kako se zdaj tukaj počutijo.

F5- Na fundaciji Nazaj na konja smo malo povohali praktično vse ampak nič prav zares, bolj nekako tako zelo celostno

F6-Konkretno tehnike, ki sem jih dobila recimo na izobraževanju za Imago facilitatorje, so konkretno delo s posameznikom, delo s parom, delo s skupino in delo z organizacijo. Kar pa danes največ uporabljam je delo s posameznikom in pa delo s skupino

F7-Na EAGALI sem v bistvu dobila neke tehnike tega simbolnega prenašanja, ki ga trenutno največ uporabljam in pa dela na tleh v smislu »dejte to zgraditi, dejte to postaviti« in potem vključitev konja poleg

F8- Kot metodo bi lahko rekla, da imamo supervizijo oziroma intervizijo tukaj v službi enkrat na mesec

F9- Temeljna metoda je pa seveda pogovor. Pogovor, ki izhaja iz uporabnika

4. So vam na izobraževanju predstavili tudi metode dela z vsako posebnostjo posameznika s katerim se srečujete posebej?

Petra: Da, na Fundaciji ja. Ampak bolj na grobo. V smislu delovne terapije(11). Na Švedskem smo delali v enem centru, kjer je imela ena gospa konje in je delala izključno z avtisti in smo v enem delu imeli samo to. Za avtiste smo se na primer naučili to in uporabljam še sedaj, da imam zanje razpredelnice s slikicami in potem delajo kljukce za vsako aktivnost ali opravilo posebej. Na koncu se mi zdi, da eno so nekaj te na hitro recepti, drugo pa je potem kar v praksi delaš in vidiš kaj deluje in kaj ne.

F11- Da, na Fundaciji ja. Ampak bolj na grobo. V smislu delovne terapije

5. Ali pred začetkom dela z uporabnikom naredite oceno ali je ta terapija sploh primerna za njega?

Petra: Pri nas se ne gleda ali ti otroci lahko delajo s konji ali ne. Bolj se gleda koliko so stari, koliko so vedenjsko nemirni, ali so kakšne prav hude kontraindikacije v smislu, da je otrok preveč samomorilen ali pa preveč psihotični. Tako da se ena ta ocena tveganja že naredi in jaz na nek način dobim tiste, ki pridejo skozi(12). Je pa res, da imamo ob sprejemu otrok in se skupaj usedemo, imamo tim kjer se predstavi vsakega otroka posebej in tudi povedo ostali zaposleni, če bi lahko imel kakšen uporabnik kontraindikacijo za konje v smislu, enkrat je bil deček, ki je imel nekaj narobe s kolkom in ni smel delati nekega giba, ki bi ga potreboval pri jezdenju, in potem sem bila jaz sama tista, ki sem vprašala doktorja, kaj potem to pomeni za jahanje in smo se potem skupaj odločili, da on ne bo jahal. Kakšni so mogoče alergični in potem vzamejo tisto tableto za proti alergiji. Za kakšne pa je bilo, da se je vedelo, da mejijo na psihozo pa smo vedeli da jih moramo opazovati. Tako da sem potem kar nekaj časa potrebovala, da sem presodila, ali bo šla na konja ali ne. Čeprav potem je ta deklica jahala ampak je tako odplavala na konju, da sploh ni čutila svojega telesa, da drsi dol. No naslednjič sem potem pustila, da jaha, ampak da jo nekdo zraven drži in pa konj bo le hodil. Primer je že tudi bil, da je bil fant star 13 let in je imel 120 kil. In tukaj je hudo, ampak na žalost moram postaviti mejo, da ne more jahati, ker

je pretežak saj moram tudi gledati na konje. Prva ocena tveganja se naredi že po prvem osebnem razgovoru otroka pri nas, ali je le ta primeren za našo ustanovo in ob tem za vse aktivnosti in terapije, ki jih tukaj izvajamo, ali ne(13).

F12-Pri nas se ne gleda ali ti otroci lahko delajo s konji ali ne. Bolj se gleda koliko so stari, koliko so vedenjsko nemirni, ali so kakšne prav hude kontraindikacije v smislu, da je otrok preveč samomorilen ali pa preveč psihotični. Tako da se ena ta ocena tveganja že naredi in jaz na nek način dobim tiste, ki pridejo skozi

F13- Prva ocena tveganja se naredi že po prvem osebnem razgovoru otroka pri nas, ali je le ta primeren za našo ustanovo in ob tem za vse aktivnosti in terapije, ki jih tukaj izvajamo, ali ne

6. Po kakšni metodi izvajate terapijo?

Petra: Jaz sama delam po EAGALA modelu. To je v bistvu metoda, kjer delaš s konjem na tleh in je veliko takega dela kjer v bistvu delaš simbolno, to pomeni, da uporabniki sami predlagajo katera tema je za njih trenutno aktualna in potem z različnimi rekviziti to ponazorijo to temo na jahališču v smislu to je pot mojega življenja, tale velika ovira predstavlja moj poskus samomora in take stvari na primer. In potem imajo določeno nalog, ki jo morajo s konji narediti in se opazuje tudi kako se konji na te stvari odzivajo in kako si uporabniki to potem interpretirajo(14).

F14-Jaz sama delam po EAGALA modelu. To je v bistvu metoda, kjer delaš s konjem na tleh in je veliko takega dela kjer v bistvu delaš simbolno, to pomeni, da uporabniki sami predlagajo katera tema je za njih trenutno aktualna in potem z različnimi rekviziti to ponazorijo to temo na jahališču v smislu to je pot mojega življenja, tale velika ovira predstavlja moj poskus samomora in take stvari na primer. In potem imajo določeno nalog, ki jo morajo s konji narediti in se opazuje tudi kako se konji na te stvari odzivajo in kako si uporabniki to potem interpretirajo

UPORABNIKI

7. Kako se z uporabniki povežete, oziroma kako oni najdejo vas?

Petra: Terapije, ki jih izvajam so v sklopu zdravilišča. Moji uporabniki so otroci, ki pridejo na Rakitno. Sem pa so napoteni s strani osebnega zdravnika(15). Mi smo v bistvu bolnica za duševno zdravje otrok in mladostnikov, javni zdravstveni zavod in oni sem pridejo na napotitev osebnega zdravnika, lahko pa za napotitev prosi tudi starš, ne nujno da center za socialno delo ali pa zdravnik sam. nato pride otrok čisto po klinični poti na osnovni razgovor s psihologom, se mu razkaže. In potem se on sam odloči. Tudi na podlagi tega osebnega razgovora se naredi ocena tveganja, ali je ta otrok primeren za nas.

F15-Terapije, ki jih izvajam so v sklopu zdravilišča. Moji uporabniki so otroci, ki pridejo na Rakitno. Sem pa so napoteni s strani osebnega zdravnika

8. S katerimi uporabniki najpogosteje delate?

Petra: S posamezniki, ki imajo za seboj težke življenjske izkušnje, težave v socialnih stikih, nizko samopodobo, s posamezniki, ki imajo izkušnjo samo poškodovanja, zlorab, mladimi in otroci, ki imajo depresijo, anksiozo, bipolarno ali druge duševne motnje, otroci in mladi z razvojnimi motnjami kot so motnje avtističnega spektra, mladimi, ki so v čustvenih stiskah, ki se ne razumejo s starši, se težko sprostijo, imajo težave v socialnih stikih z vrstniki. Nekaj jih imam tudi aspergerčkov(16).

F16- S posamezniki, ki imajo za seboj težke življenjske izkušnje, težave v socialnih stikih, nizko samopodobo, s posamezniki, ki imajo izkušnjo samo poškodovanja, zlorab, mladimi in otroci, ki imajo depresijo, anksiozo, bipolarno ali druge duševne motnje, otroci in mladi z razvojnimi motnjami kot so motnje avtističnega spektra, mladimi, ki so v čustvenih stiskah, ki se ne razumejo s starši, se težko sprostijo, imajo težave v socialnih stikih z vrstniki. Nekaj jih imam tudi aspergerčkov.

9. Kakšne odnos imate z uporabnikom? Kako bi ga poimenovali?

Petra: Moje mnenje je takšno, da ko pride uporabnik sem in potrebuje terapijo oziroma pomoč za svoje življenje ni moja naloga, da jaz rečem to moraš narediti ampak je moja naloga da v bistvu poskušam uporabnika peljat in vodit tako, da bo on zase našel kaj je za njega najboljše, ker vsak ima zase rešitev za svoje življenje. Tako da v temu delu je to absolutno soustvarjanje skupaj z uporabnikom(17). Tudi recimo ko delam s skupino, jih vprašam kaj se trenutno dogaja z njimi, katere teme bi bile za njih najbolj primerne za obravnavat in to potem tudi delamo, ker če bom jaz rekla, danes pa delamo samo to, je to tudi čisto neki druga, tudi motivacija je drugačne, kot pa če to izhaja iz njih, da oni predlagajo. Motivacija je pa seveda predpogoj, da steče proces učenja. Da nekaj od tega dobiš. Oni zase vejo kaj je najbolje.

F17-Moje mnenje je takšno, da ko pride uporabnik sem in potrebuje terapijo oziroma pomoč za svoje življenje ni moja naloga, da jaz rečem to moraš narediti ampak je moja naloga da v bistvu poskušam uporabnika peljat in vodit tako, da bo on zase našel kaj je za njega najboljše, ker vsak ima zase rešitev za svoje življenje. Tako da v temu delu je to absolutno soustvarjanje skupaj z uporabnikom

DELOVNI ODNOS

10. Opišite mi kako se sodelovanje z uporabnikom prične?

Petra: Že preden pridejo do mene podpišejo nekaj papirjev, o varnosti, saj je konj nepredvidljiva žival. Eden od obrazcev je tudi, da podpišejo prevzem odgovornosti v smislu, da bomo mi naredili vse za varnost kar je v naši moči, vendar je konj tudi nepredvidljiva žival. Prvo srečanje vedno poteka tako, da uporabniki pridejo v

prostore, ki so namenjeni terapijam, jim razkažem hlev in vse ostalo, nato pa se zberemo skupaj v tej pisarni in posedemo v krog. Uvodno srečanje je vedno sestavljeno na način predstavljanja in spoznavanja drug drugega, najprej z ljudmi potem pa še s konji. Povem jim tudi informacije kot so, da bodo srečanja trajala uro in pol, dvakrat na teden. Povem jim tudi na kratko kaj bomo delali v teh treh mesecih. Povem jim tudi, da lahko sodelujejo toliko kakor pri sebi čutijo, če kdo ni pripravljen delati kakšne aktivnosti in ga je strah, ne rabi, naj spregovori. Potem jih tudi malo opozorim kako naj bodo oblečeni in obuti. Potem naredimo tudi s temi starejšimi zavezo zaupnosti, torej kar se dogaja tukaj, govori tukaj, naj tudi ostane tukaj, pač da ne bodo s to informacijo šli ven in govorili drugim ljudem. Torej na nek način vzpostavim neko varno okolje zanje. Ko pa damo ta ritual skozi pa gremo na spoznavanje. Odvisno je koliko so stari na tak način tudi izpeljem to predstavljanje. Mlajšim bolj skozi figurice, starejšimi pa s terapevtskimi karticami. Da vzamejo dve kartici in povejo katera predstavlja njega kako sebe vidi in kako misli da ga družba vidi. Obstaja dosti načinov, to je le eden izmed njih. Tako da prvo uro res namenim temu, da se ljudje spoznamo. Ko se na tak način predstavijo jih vedno odzrcalim. To pomeni, da v bistvu povzamem tisto kar povedo, kar sem slišala. No po vsem tem, gremo v jahalnico in poteka predstavitev konj in v prvem delu je vedno opazovanje. Med opazovanjem pa se pogovarjamo o tem, kako konji z nami komunicirajo (rep, ušesa), kje je varno kje ne, kakšno je vidno polje. Tukaj je tudi pomembno, da uporabniki zaznajo, da konj ni motor, ampak neko živo bitje in je prav, da z njim vzpostaviš nek odnos in ga jemlješ kot nekdo, ki ima tudi pravico se umakniti ali kakorkoli(18). Torej prva ura ima vedno tak koncept in potek, da se ljudje predstavijo, da se predstavijo s konji, da se naveže tak kontakt, da se opazuje in da je varno in tako. Potem v naslednjih srečanjih so pa vsebine drugačne. Tako, da tukaj je poudarek, da jaz navežem stik z otrokom in da skupina med sabo naveže stike.

F18- Že preden pridejo do mene podpišejo nekaj papirjev, o varnosti, saj je konj nepredvidljiva žival. Eden od obrazcev je tudi, da podpišejo prevzem odgovornosti v smislu, da bomo mi naredili vse za varnost kar je v naši moči, vendar je konj tudi nepredvidljiva žival. Prvo srečanje vedno poteka tako, da uporabniki pridejo v prostore, ki so namenjeni terapijam, jim razkažem hlev in vse ostalo, nato pa se zberemo skupaj v tej pisarni in posedemo v krog. Uvodno srečanje je vedno sestavljeno na način predstavljanja in spoznavanja drug drugega, najprej z ljudmi potem pa še s konji. Povem jim tudi informacije kot so, da bodo srečanja trajala uro in pol, dvakrat na teden. Povem jim tudi na kratko kaj bomo delali v teh treh mesecih. Povem jim tudi, da lahko sodelujejo toliko kakor pri sebi čutijo, če kdo ni pripravljen delati kakšne aktivnosti in ga je strah, ne rabi, naj spregovori. Potem jih tudi malo opozorim kako naj bodo oblečeni in obuti. Potem naredimo tudi s temi starejšimi zavezo zaupnosti, torej kar se dogaja tukaj, govori tukaj, naj tudi ostane tukaj, pač da ne bodo s to informacijo šli ven in govorili drugim ljudem. Torej na nek način vzpostavim neko varno okolje zanje. Ko pa damo ta ritual skozi pa gremo na spoznavanje. Odvisno je koliko so stari na tak način tudi izpeljem to predstavljanje. Mlajšim bolj skozi figurice, starejšimi pa s terapevtskimi karticami. Da vzamejo dve kartici in povejo katera predstavlja njega kako sebe vidi in kako misli da ga družba vidi. Obstaja dosti načinov, to je le eden izmed njih. Tako da prvo uro res namenim temu, da se ljudje spoznamo. Ko se na tak način predstavijo jih vedno odzrcalim. To pomeni, da v bistvu povzamem tisto kar povedo, kar sem slišala. No po vsem tem, gremo v jahalnico in poteka predstavitev konj in v prvem delu je vedno opazovanje. Med opazovanjem pa se pogovarjamo o tem, kako konji z nami komunicirajo (rep, ušesa), kje je varno kje ne, kakšno je vidno polje. Tukaj je tudi pomembno, da uporabniki zaznajo, da konj ni motor, ampak neko živo bitje in je prav, da z njim vzpostaviš nek odnos in ga jemlješ kot nekdo, ki ima tudi pravico se umakniti ali kakorkoli.

11. Kakšni so koraki terapije TPK z uporabnikom pred, med in po terapiji?

Petra: Terapijo začnemo tukaj v kabinetu, da se pozdravimo in vidimo kako smo. Mladostnike vedno vprašam, če je ostalo kaj od zadnjega srečanja o čemer bi želeli govoriti, nato pa gremo po navadi h konjem. Potem skoraj vedno imamo na začetku dela s konji nego konja. Da pridejo malo sami sabo v kontakt pa tudi s konji. Po tem pa odvisno, ali jahajo, ali vodijo, s povodcem, brez povodca, da jim sledijo po dihanju. Pol pri jahanju lahko jahamo zunaj, lahko gremo jahalne igre, lahko se žogajo s konji. Potem drug del je pa bolj usmerjen v osebnostno rast. Pogledamo kakšno temo, ki je aktualna na primer zaupanje. Jaz imam neko grobo strukturo terapije, ki pa sem jo seveda pripravljena prilagajati glede na to, kaj slišim na timskih sestankih torej kaj se dogaja s vsakim posameznikom(19). Kdaj tudi prosijo, da bi govorili o nečem. Enkrat smo imeli na primer skupino, kjer je bilo dosti fantov in so bili dokaj vsiljivi do punc, tudi z vidika njihovega osebnega prostora, so kar v njihove sobi hodil in sedeli pri njih, punce pa negotove, nesamozavestne po zlorabi, pol majo pa tukaj enega fanta, k se jim usede v sobo. In jim je neprijetno. In potem so mene prosil na sestanku, če bi se lahko s pomočjo konj dotaknil te teme. In je bilo zelo zanimivo, ker smo imeli v čredo takšno situacijo, da se je kobila gonila in sta se 2 konja med sabo dajala, kregala, grizla pa na zadnjih nogah in vse to. In smo takrat potem opazovali dinamiko med konji in kaj predlagajo mladostniki pa so predlagali da njo odstranimo. Potem sta se še bolj kregala. Smo jih dali nazaj skupaj. No najprej smo konje opazoval in potem smo spet naredili prenos. Da je vsak v jahalnici narisal velikost teh prostorov, intimni prostor, osebni prostor, socialni prostor in javen prostor. So neke smernice ampak vsak ima malo drugače. Jaz sem jim potem to razložila in je vsak svojega narisal. In smo šli potem gledat. Kakšne punce so imele recimo intimen prostor tako velik kot je imel en fant socialnega. In smo gledali te razlike in smo se pogovarjali od česa je odvisna velikost tega prostora. In kako se uporabniki med

sabo v bistvu zelo razlikujejo. Potem smo delali tisto vajo enkrat ko si na sproti hodiš, kdo se prej ustavi, kdaj prideš do točke ko ti iz prijetnega postane neprijetno. In to isto s konji, ker en konj dovoli, da greš čisto blizu njega, en konj pa zelo hitro začne ušesa polagat. In smo to v bistvu uporabili, da smo nagovorili uporabnike. Tako, da te teme se potem prilagajajo glede na to, kaj skupina potrebuje.

Vedno imamo potem tudi zaključek po vsaki terapiji, da se spet zberemo v krog potem pa naredimo tako kot neko košarico besed, to pomeni da vsak na glas pove eno besedo s katero je trenutno v stiku glede na to uro in pol, ko smo bili skupaj(20). To je lahko ali ime konja ali »nemirna«, »mirna«, »zadovoljna«, karkoli pač. To vedno naredimo, ker tudi meni pomaga, da jaz malo vidim kje imam skupino na koncu.

F19-Terapijo začnemo tukaj v kabinetu, da se pozdravimo in vidimo kako smo. Mladostnike vedno vprašam, če je ostalo kaj od zadnjega srečanja o čemer bi želeli govoriti, nato pa gremo po navadi h konjem. Potem skoraj vedno imamo na začetku dela s konji nego konja. Da pridejo malo sami sabo v kontakt pa tudi s konji. Po tem pa odvisno, ali jahajo, ali vodijo, s povodcem, brez povodca, da jim sledijo po dihanju. Pol pri jahanju lahko jahamo zunaj, lahko gremo jahalne igre, lahko se žogajo s konji. Potem drug del je pa bolj usmerjen v osebnostno rast. Pogledamo kakšno temo, ki je aktualna na primer zaupanje. Jaz imam neko grobo strukturo terapije, ki pa sem jo seveda pripravljena prilagajati glede na to, kaj slišim na timskih sestankih torej kaj se dogaja s vsakim posameznikom

F20-Vedno imamo potem tudi zaključek po vsaki terapiji, da se spet zberemo v krog potem pa naredimo tako kot neko košarico besed, to pomeni da vsak na glas pove eno besedo s katero je trenutno v stiku glede na to uro in pol, ko smo bili skupaj

12. Na podlagi česa se odločite za vodnika konja?

Petra: *Vodnik konja je vedno prisoten, potem pa je odvisno od uporabnikov. Lahko so vodniki tudi uporabniki. Vse je prilagodljivo ampak vedno gledano na varnost(21).*

F21-Vodnik konja je vedno prisoten, potem pa je odvisno od uporabnikov. Lahko so vodniki tudi uporabniki. Vse je prilagodljivo ampak vedno gledano na varnost

13. Katere metode uporabljate med terapijo za vzdrževanje odnosa z uporabnikom?

Petra: *Za vzdrževanje nekega stika sama vedno poskrbim, da vsakič ko pridejo, da sedimo v krogu, da sedimo tako, da sama vidim vse obraze, sploh ta mlajše, k vedno lezejo skupaj. In res skrbim, da imam z vsakim očesen kontakt. Probam si v čim krajšem času zapomniti vsa imena, saj se mi zdi to zelo pomembno(22).*

F22-Za vzdrževanje nekega stika sama vedno poskrbim, da vsakič ko pridejo, da sedimo v krogu, da sedimo tako, da sama vidim vse obraze, sploh ta mlajše, k vedno lezejo skupaj. In res skrbim, da imam z vsakim očesen kontakt. Probam si v čim krajšem času zapomniti vsa imena, saj se mi zdi to zelo pomembno

14. Kako dosežete, da vam uporabniki zaupajo in se počutijo varne?

Petra: *Kot prvo to, da res nikoli nobenega ne silim v nič(23). Vsak je drugačen in eden je bolj pripravljen drug manj na nekatere stvari, teme. Kot sem že povedala tudi na prvem srečanju ustvarim nek varen prostor, prostor zaupanja. Pomemben pa je tudi čas(24). Nobeden mi ne bo izlil srca na začetku, niti tega ne bom od nikogar pričakovala. Menim, da kot strokovnjak potrebuješ vsaj kakšne tri leta, da razviješ nek stil, ki ga imaš do uporabniku. Sama sem to dosegla že ko sem bila zaposlena v vzgojnem zavodu. In jaz znam recimo biti kot neka ljubeča mamica, saj tudi sem mamica, imam tri otroke. Pa že s pogledom se mi zdi da znam pokazati neko dostopnost(25). In da se znam nekako uglasiti na njih. Pa tudi tako, da jim povem, da sem tukaj, če me bodo rabili, se jim pa ne vsiljujem(26). Če pa sama vidim, da je nekdo v stiski, pa tudi rečem »pejt, a rabiš, se greva malo pogovoriti« in pol greva sem v kabinet(27), tisti čas, pa z ostalimi dela moja sodelavka. To se je zgodilo ravno takrat, ko smo imeli temo zaupanja. In je v skupini začel en deček jokati in jaz sem ga videla. In kar jaz naredim, ne rečem ne jokat. Ampak poimenujem kaj vidim. Recimo »vidim, da jokaš, vidim, da ti je hudo in težko, kaj rabiš?« in sem ga povabila, da se greva malo pomeniti. In sva tukaj sedela in je govoril o temu, kako je ta tema zaupanja njemu težka in da ne ve točno, kaj to sploh pomeni zaupanje, da sploh ne ve če je komu v življenju kdaj zaupal. In potem sem mu jaz malo orisala preko konja. Z eno kobilom se je res povezal. In sva šla gledat kakšen odnos ima on s to kobilom in kako mu v bistvu ta kobila zaupa in on njej. In ta deček je v bistvu preko konja pokazal svoje občutke in tudi spregovoril o njih. V glavnem uporabnike vidim in ne ignoriram kakšnih takšnih stvari, jim pristopim, poimenujem, ubesedim. Sploh kakšni potrebujejo poimenovanje čustev, da se jih zavejo(28).*

F23- Kot prvo to, da res nikoli nobenega ne silim v nič

F24- Pomemben pa je tudi čas

F25- Pa že s pogledom se mi zdi da znam pokazati neko dostopnost

F26- Pa tudi tako, da jim povem, da sem tukaj, če me bodo rabili, se jim pa ne vsiljujem

F27- Če pa sama vidim, da je nekdo v stiski, pa tudi rečem »pejt, a rabiš, se greva malo pogovoriti« in pol greva sem v kabinet

F28-V glavnem uporabnike vidim in ne ignoriram kakšnih takšnih stvari, jim pristopim, poimenujem, ubesedim. Sploh kakšni potrebujejo poimenovanje čustev, da se jih zavejo

15. Kako zaključite odnos oziroma sodelovanje?

Petra: Na zadnjem srečanju s skupino po navadi naredimo takšno drevo spominov, pa v bistvu malo napišejo kakšen spomin, kakšno sporočilo pustijo za naše konje, ali pa za nas. In jim to kar veliko pomeni. In potem lahko tudi naslednji ko pridejo to preberejo(29).

F29-Na zadnjem srečanju s skupino po navadi naredimo takšno drevo spominov, pa v bistvu malo napišejo kakšen spomin, kakšno sporočilo pustijo za naše konje, ali pa za nas. In jim to kar veliko pomeni. In potem lahko tudi naslednji ko pridejo to preberejo

16. Ali med posameznimi vajami oziroma navodili ki jih dajete uporabniku, tudi obrazložite zakaj je to dobro?

Petra: Moji uporabniki v bistvu ves čas vedo kaj delajo in zakaj to delajo(30).

F30- Moji uporabniki v bistvu ves čas vedo kaj delajo in zakaj to delajo

IZVIRNI DELOVNI PROJEKT

17. Kako spremljate napredek uporabnikov, ki se poslužujejo vaših terapij?

Petra: S sodelavko se po vsaki terapiji pogovoriva o srečanju, o posebnostih, kaj se je dogajalo, nato pa tudi to zapišemo za vsakega posameznika posebej poročilo. Tudi s sodelavko pogledava kaj je bilo dober, kaj ne, kaj bi lahko spremenili za naslednjič(31).

F31-S sodelavko se po vsaki terapiji pogovoriva o srečanju, o posebnostih, kaj se je dogajalo, nato pa tudi to zapišemo za vsakega posameznika posebej poročilo. Tudi s sodelavko pogledava kaj je bilo dober, kaj ne, kaj bi lahko spremenili za naslednjič

18. Ali z uporabnikom oziroma drugimi sodelavci sestavite načrt terapije? In če, kdaj, na kakšen način? Kdo vse je udeležen pri sestavi načrta?

Petra: V bistvu se načrt dela z različnimi cilji za vsakega otroka ali mladostnika zapiše v sklopu celotnega zdravišča in to zapišejo, naredijo načrt s svojim psihologom. Kar pa se seveda pri terapiji s konji tudi lotevamo. To kar v bistvu jaz tukaj delam, je podpora temu, kar je prišel otrok sem iskat(32).

F32-V bistvu se načrt dela z različnimi cilji za vsakega otroka ali mladostnika zapiše v sklopu celotnega zdravišča in to zapišejo, naredijo načrt s svojim psihologom. Kar pa se seveda pri terapiji s konji tudi lotevamo. To kar v bistvu jaz tukaj delam, je podpora temu, kar je prišel otrok sem iskat

KREPITEV MOČI

19. Kako spodbujate uporabnika?

Petra: Eden izmed načinov je iskanje virov moči(33). Smo enkrat recimo risali na papir, kaj so moji viri moči, kateri so notranji in kateri zunanji. Tako sem potem vedela za vsakega posameznika kaj ga spodbuja in na čem še mora delati, da ga ne bo oviralo(34). Pomembna se mi zdi kritika vedenja ne osebnosti, da poveš »ti si v redu, tole pa si naredil narobe«, ne pa »ti si tak«. To se mi zdi pomembno izpostaviti. To pomeni, da če kej narobe naredijo, da se izključno na vedenje navežem(35).

F33- Eden izmed načinov je iskanje virov moči

F34-Smo enkrat recimo risali na papir, kaj so moji viri moči, kateri so notranji in kateri zunanji. Tako sem potem vedela za vsakega posameznika kaj ga spodbuja in na čem še mora delati, da ga ne bo oviralo

F35-Pomembna se mi zdi kritika vedenja ne osebnosti, da poveš »ti si v redu, tole pa si naredil narobe«, ne pa »ti si tak«. To se mi zdi pomembno izpostaviti. To pomeni, da če kej narobe naredijo, da se izključno na vedenje navežem

20. Kako ohranjate motiviranost uporabnika?

Petra: Največji motivator je seveda konj. Se pa vidi, da jih ježa res zelo motivira. Ker sedeti, biti višji od drugih, biti jahač, to je nekaj kar je za njihovo identiteto zelo visoko(35).

F36- Največji motivator je seveda konj. Se pa vidi, da jih ježa res zelo motivira. Ker sedeti, biti višji od drugih, biti jahač, to je nekaj kar je za njihovo identiteto zelo visoko

21. Kako, s katerimi besedami pokažete uporabniku, da je uspešen?

Petra: Jaz jim povem, da sem ponosna na njih(36). Zelo veliko pa se tudi obračam na konje, ker jim konji veliko pomenijo. V smislu, poglej kako je bil konj prej, kako je konj zdaj, to je tvoje delo. Ali v smislu vau kako je konj čist, ali v smislu vau kako je prej hitro hodil, zadrževal dih in kako sproščeno zdaj hodi(37). Ali pa v smislu glej zdaj ti že brez povodca sam sledi. Pa v velikih primerih nočem, da sem jaz tista avtoriteta, ki reče dober si, v redu si, ampak vprašam uporabnika, kako pa ti misliš da si zdaj naredil, kako si bil, kako si pa ti zadovoljen. Poskušam na način, da uporabniki probajo sami videti te stvari kjer se lahko sebe krepijo in jim probam to tudi osvetliti(38). Ker oni ne bodo v življenju vedno mene mel, ki jim bom rekla »priden«. Ampak hočem, da ta posameznik zna sam funkcionirati v svetu, da bo zletel sam.

F37- Jaz jim povem, da sem ponosna na njih

F38-Zelo veliko pa se tudi obračam na konje, ker jim konji veliko pomenijo. V smislu, poglej kako je bil konj prej, kako je konj zdaj, to je tvoje delo. Ali v smislu vau kako je konj čist, ali v smislu vau kako je prej hitro hodil, zadrževal dih in kako sproščeno zdaj hodi

F39-Pa v velikih primerih nočem, da sem jaz tista avtoriteta, ki reče dober si, v redu si, ampak vprašam uporabnika, kako pa ti misliš da si zdaj naredil, kako si bil, kako si pa ti zadovoljen. Poskušam na način, da uporabniki probajo sami videti te stvari kjer se lahko sebe krepijo in jim probam to tudi osvetliti

22. Ali in kako opazite, da se otrokova moč krepi?

Petra: Veliko je tega, kdo je bil boljši, kdo je bil slabši, kdo je bil danes najboljši. In to sploh ne govorim. Jim rečem, da naj samega sebe primerja s samim s sabo. Kako si bil prejšnjič, kako si danes. Drugo pa je tudi, da sama ne vem količino možnega premaganega strahu. Nekdo lahko stoji na konju pa bo veliko manj strahu premagal kot nekdo drug, ki jaha in sedi na konju, ko se konj giblje. Pa je videti, da tisti, ki stoji da je boljši, ampak kaj je na notri jaz ne morem videti(39).

F40-Jim rečem, da naj samega sebe primerja s samim s sabo. Kako si bil prejšnjič, kako si danes. Drugo pa je tudi, da sama ne vem količino možnega premaganega strahu. Nekdo lahko stoji na konju pa bo veliko manj strahu premagal kot nekdo drug, ki jaha in sedi na konju, ko se konj giblje. Pa je videti, da tisti, ki stoji da je boljši, ampak kaj je na notri jaz ne morem videti

PODPORA

23. Kakšne oblike pomoči so vam na voljo (za pridobitev nasveta ali za pogovor za razbremenitev stresnih situacij)?

Petra: V prvi vrsti se mi zdi največja varovalka moj odnos, ki ga imam s sodelavko. To kako midve sinhrono delava, da se pogledava pa že veva(40). To pa so seveda leta skupnega dela, do tega sva prišli. Na začetku sodelovanja pa sva seveda bolj sedeli pa evalvirali in se pogovarjali. Tako, da ko je mi je stresno, ali pa tudi, če mi je doma kaj stresno, da dam v neko črno škatlico, v smislu, da se izkašljam prej, povem kaj mi je težko, da dam ven in da sem lahko zdaj res tukaj s skupino in s konji(41). Tako, da to, da sva si tako zaupne je nekaj kar meni pomaga, če imam kaj stresnega. Drug del so pa supervizije in lastne terapije in pa seveda tudi meni zelo pomaga vera v boga, se obračam na molitev in na boga(42). V smislu, da jaz tukaj dam kar človeško lahko, naprej pa on. Zelo mi je pomemben odnos, ki ga imava midve s sodelavko, da sva usklajeni. Da se lahko vedno pogovoriva, tudi o osebnih stvareh.

F41- V prvi vrsti se mi zdi največja varovalka moj odnos, ki ga imam s sodelavko. To kako midve sinhrono delava, da se pogledava pa že veva

F42-Tako, da ko je mi je stresno, ali pa tudi, če mi je doma kaj stresno, da dam v neko črno škatlico, v smislu, da se izkašljam prej, povem kaj mi je težko, da dam ven in da sem lahko zdaj res tukaj s skupino in s konji

F43- Drug del so pa supervizije in lastne terapije in pa seveda tudi meni zelo pomaga vera v boga, se obračam na molitev in na boga

24. Kako in od koga imate možnost dobiti strokovne smernice, ko se srečate s težavo?

Petra: V službi imamo intervizije. Drugače pa jaz osebno tudi dobim supervizijo, ker hodim na osebno terapijo enkrat na mesec pa potem grem tudi k supervizorki(43). Zelo veliko pa mi pomaga tudi, da se v timu usedemo skupaj pa potem kakšne stvari izpostavimo ali pa če imamo kakšna neskladja v smislu »men se zdi tole bolj primerno, se mi tole ne zdi tako varno..«(44).

F44- V službi imamo intervizije. Drugače pa jaz osebno tudi dobim supervizijo, ker hodim na osebno terapijo enkrat na mesec pa potem grem tudi k supervizorki

F45- pomaga tudi, da se v timu usedemo skupaj pa potem kakšne stvari izpostavimo ali pa če imamo kakšna neskladja v smislu »men se zdi tole bolj primerno, se mi tole ne zdi tako varno..

25. Kako se razbremenjujete po terapijah?

Petra: Z gline rada delam, tečem rada, telovadim, jezdim. To so tudi takšni ventilčki in če jih ne bi imela bi tudi težje delala. Saj zelo rada delam to ampak v resnici je res velika odgovornost to delati(45).

F46- Z gline rada delam, tečem rada, telovadim, jezdim. To so tudi takšni ventilčki in če jih ne bi imela bi tudi težje delala. Saj zelo rada delam to ampak v resnici je res velika odgovornost to delati

POVEZOVANJE

26. Ali sodelujete s katerimi drugimi institucijami? Če, s katerimi in kako?

Petra: Ja sodelujemo. Jaz osebno sodelujem s fundacijo Nazaj na konja, sem predavateljica tam v njihovem programu za izobraževanje(46). Tudi predavam v različnih šolskih ustanovah, septembra grem predavat študentom psihologije(47). Rakitna pa tako sodeluje še z drugimi organizacijami. Kar smo imeli, smo imeli bolj obiske vrtcev, pa iz Sončka so že prišli(48). Pa zdi se mi tudi to pomembno, da smo nekako vpeti v okolje, da ko pridejo domačini mimo, se ustavi, pobožajo konje. To da imamo dobre odnos.

F47-Jaz osebno sodelujem s fundacijo Nazaj na konja, sem predavateljica tam v njihovem programu za izobraževanje

F48-Tudi predavam v različnih šolskih ustanovah, septembra grem predavat študentom psihologije

F49-obiske vrtcev, pa iz Sončka so že prišli

FINANCIRANJE

27. Ali so terapije samoplačniške?

Petra: Ne niso. Terapij se udeležujejo tisti, ki so vključeni v Mladinsko zdravilišče Rakitna in je celotno zdravljenje krito iz strani zdravstvenega zavarovanja. Res pa je, da čeprav je celotno zdravilišče za mlade financirano preko zdravstvenega zavarovanja, terapije s konji niso(49) Tudi, da smo zgradili objekt, kupili konje in uredili vse potrebno za izvajanje tega smo v bistvu dobili zagonska sredstva za vse to, nepovratna sredstva v

okviru Norveškega finančnega mehanizma. Pa še nekaj od sponzorjev, da smo vse to zgradili. No ta projekt je bil nekaj let financiran potem naprej pa v bistvu, je zdaj vse na nas, na sponzorjih, na dodatnih zunanjih programih, ko recimo pridejo vrtci, da naberejo ta denar, da lahko ta center živi, da konji živijo, da imam jaz plačo. tako da tega zavarovalnica ne krije. Zaradi tega imamo tudi samo 4 konje, jih ni 15. Včasih je bilo, da so potem v popoldanskem času prišli samoplačniško zunanji uporabniki, trenutno pa ni(50). Ni pa izključljivo da nekoč spet bo. Ker to bi zame osebno pomenil popoldnevi pa mi je zdaj trenutno, ko imam še tako majhne otroke mi je bolj pomembno, da sem popoldan z njimi.

F50-Ne niso. Terapij se udeležujejo tisti, ki so vključeni v Mladinsko zdravilišče Rakitna in je celotno zdravljenje krito iz strani zdravstvenega zavarovanja. Res pa je, da čeprav je celotno zdravilišče za mlade financirano preko zdravstvenega zavarovanja, terapije s konji niso

F51- Včasih je bilo, da so potem v popoldanskem času prišli samoplačniško zunanji uporabniki, trenutno pa ni

28. Katerim uporabnikom je storitev dosegljiva?

Petra: Uporabnikom zdravilišča(51).

F52-Uporabnikom zdravilišča

OPOMNIK ZA IZVEDBO INTERVJUJA št. 7

Določitev enot kodiranja – terapevt

Določitev enot kodiranja za intervju 7

OSNOVNI PODATKI

- Maja
- 33
- Ženska
- Socialna delavka
- 5 let izvajanja TPK
- Specialno pedagoška obravnava s pomočjo konja

IZOBRAŽEVANJE IN IZVAJANJE TPK

1. Zakaj ste se začeli ukvarjati s terapijami s pomočjo konja?

Maja: Delala sem s konji in ugotovila, da mi je ta zadeva zelo všeč in mi je to postala neka taka ljubezen in sem želela, da bi bila tudi to moj življenjska pot, nisem pa želela zgubiti tega, za kar sem se do sedaj izobrazila(1). Sem želela v bistvu to dvojce združiti in sem ugotovila, da obstaja to izobraževanje, ki je dejansko za moje pojme spoj teh dveh smeri.

G1-Delala sem s konji in ugotovila, da mi je ta zadeva zelo všeč in mi je to postala neka taka ljubezen in sem želela, da bi bila tudi to moj življenjska pot, nisem pa želela zgubiti tega, za kar sem se do sedaj izobrazila

2. Kje ste opravljali izobraževanje za terapevta TPK?

Maja: Izobraževanje sem opravljala na fundaciji Nazaj na konja(2).

G2- Izobraževanje sem opravljala na fundaciji Nazaj na konja

3. Katere delovne metode ste se naučili na izobraževanju in jih še danes uporabljate?

Maja: Ne bi rekla, da je bila tako dodelana teorija. Mi smo tekom tega izobraževanja dobili neke vpogled, neke povzetke, različnih smeri, strok, ki se lahko dotikajo terapij. To se pravi, da so po mojem različni zorni koti skozi katerih lahko gledaš eno in isto stvar. Tako da je potem odvisno od tega kakšna je tvoja osnovna usmeritev, kaj že znaš in s kom se recimo že ukvarjaš, s katero ciljno populacijo(3). To se pravi, specialni pedagogi bodo delali bolj na tem korekcijskem vidiku in vse stvari, ki pač pripeljejo iz svoje stroke, psihologi bodo »furali« neko bolj terapevtsko, psihološko smer. Obstajajo neki moduli in tako dobiš vpogled v vse smeri, stroke, ki se lahko istočasno uporabljajo pri izvajanju terapij.

G3-Ne bi rekla, da je bila tako dodelana teorija. Mi smo tekom tega izobraževanja dobili neke vpogled, neke povzetke, različnih smeri, strok, ki se lahko dotikajo terapij. To se pravi, da so po mojem različni zorni koti skozi katerih lahko gledaš eno in isto stvar. Tako da je potem odvisno od tega kakšna je tvoja osnovna usmeritev, kaj že znaš in s kom se recimo že ukvarjaš, s katero ciljno populacijo

4. So vam na izobraževanju predstavili tudi metode dela z vsako posebnostjo posameznika s katerim se srečujete posebej?

Maja: Ja. Za različne ciljne skupine smo nekako predelali, kaj bi se dalo delati in kako(4). Pri zaključku izobraževanja smo imeli tudi na tak način en izpit, ko si dobil nekega uporabnika in si moral znati zbrati konja za njega, kateri bi bil primeren in vsebino ter način dela. Pač drugače boš delal z avtistom kot z otrokom s cerebralno paralizo. Ti kot terapevt vedno v dogajanje preneseš svojo osnovno izobrazbo. Zato je tudi pogoj, da si po poklicu ali socialni delavec ali specialni pedagog, ali defektolog... Ker če imaš neko osnovo plus vse kar te na izobraževanju naučijo lahko potem izvajaš terapijo seveda v svojem stil(5).

G4- Ja. Za različne ciljne skupine smo nekako predelali, kaj bi se dalo delati in kako

G5-Ti kot terapevt vedno v dogajanje preneseš svojo osnovno izobrazbo. Zato je tudi pogoj, da si po poklicu ali socialni delavec ali specialni pedagog, ali defektolog,.. Ker če imaš neko osnovo plus vse kar te na izobraževanju naučijo lahko potem izvajaš terapijo seveda v svojem stil

5. Ali pred začetkom dela z uporabnikom naredite oceno ali je ta terapija sploh primerna zanj?

Maja: V bistvu, vsak je primeren za terapijo, če dosega določeno starost, se pravi starejši od treh let in če nima nobenih kontra indikacij(6). Kontra indikacija je recimo poškodba hrbtenice ali akutna psihoza. Jaz osebno delam v sodelovanju s šolo s posebnim programom, to so otroci, ki imajo zmerno motnjo v duševnem razvoju, tako da mi v bistvu vse oni pripravijo, nimam tega organizacijskega vidika tukaj nič. In se ne rabim ukvarjati s tem. Oni mi v bistvu sami izberejo učence, ki pridejo na terapijo(7).

G6- V bistvu, vsak je primeren za terapijo, če dosega določeno starost, se pravi starejši od treh let in če nima nobenih kontra indikacij

G7-Jaz osebno delam v sodelovanju s šolo s posebnim programom, to so otroci, ki imajo zmerno motnjo v duševnem razvoju, tako da mi v bistvu vse oni pripravijo, nimam tega organizacijskega vidika tukaj nič. In se ne rabim ukvarjati s tem. Oni mi v bistvu sami izberejo učence, ki pridejo na terapijo

UPORABNIKI

6. Kako se z uporabniki povežete, oziroma kako oni najdejo vas?

Maja: Tako kot sem že povedala, sodelujem z osnovno šolo s prilagojenim programom, ki je v Divači(8). Nekaj časa sem imela tudi samoplačniške in takrat je v večini primerih šla informacija od ust do ust in so na tak način uporabniki našli mene, da so od nekoga izvedeli(9).

G8- sodelujem z osnovno šolo s prilagojenim programom, ki je v Divači

G9- Nekaj časa sem imela tudi samoplačniške in takrat je v večini primerih šla informacija od ust do ust in so na tak način uporabniki našli mene, da so od nekoga izvedeli

7. S katerimi uporabniki najpogosteje delate?

Maja: Moji uporabniki so otroci, ki obiskujejo osnovno šolo s prilagojenim programom. Otroci s posebnimi potrebami. Večino z zmerno do težjo motnjo. Različni profili so v bistvu, od Downovega sindroma do cerebralne paralize, Wilsonov sindrom, neki kombinirani sindromi. Tudi z gibalno oviranimi(10).

G10-Otroci s posebnimi potrebami. Večino z zmerno do težjo motnjo. Različni profili so v bistvu, od Downovega sindroma do cerebralne paralize, Wilsonov sindrom, neki kombinirani sindromi. Tudi z gibalno oviranimi

8. Kakšne odnos imate z uporabnikom? Kako bi ga poimenovali?

Maja: Lahko bi rekla, da sva sodelavca v projektu pomoči(11).

G11- Lahko bi rekla, da sva sodelavca v projektu pomoči

DELOVNI ODNOS

9. Opišite mi kako se sodelovanje z uporabnikom prične?

Maja: Ta terapevtka, ki je bila v bistvu moja mentorica je ve te stvari že nekako dala čez. Tako da otroci in starši so bili seznanjeni, sklenili dogovor. Z mano se ne podpiše nobenega dogovora o sodelovanju. Kakšen je uvodni ritual je odvisen tudi od intelektualne razvitosti in večino ne bi imelo smisla predstavljati posameznih stvari uporabnikom.. V bistvu samo pridejo, se predstavimo in začnemo. Idealni začetek terapij bi bil, da bi se terapevtski tim sestal s starši, z različnimi strokovnimi delavci, ki se ukvarjajo s tem otrokom in bi na tak način hitreje izluščili točke, na katerih je potrebno delati s posameznim otrokom(12).

G12-Tako da otroci in starši so bili seznanjeni, sklenili dogovor. Z mano se ne podpiše nobenega dogovora o sodelovanju. Kakšen je uvodni ritual je odvisen tudi od intelektualne razvitosti in večino ne bi imelo smisla predstavljati posameznih stvari uporabnikom.. V bistvu samo pridejo, se predstavimo in začnemo. Idealni začetek terapij bi bil, da bi se terapevtski tim sestal s starši, z različnimi strokovnimi delavci, ki se ukvarjajo s tem otrokom in bi na tak način hitreje izluščili točke, na katerih je potrebno delati s posameznim otrokom

10. Kakšni so koraki terapije TPK z uporabnikom pred, med in po terapiji?

Maja: Terapija traja pol ure. In tisti dan ko imamo terapije pride okoli 15 otrok tako da krožijo. Najprej je pozdrav, priprava na jahanje torej priprava konja in priprava samega sebe, poznati morajo postopke pripravljanja konjev, ga morajo počistiti narediti nekaj za to, da gredo potem na njega. To je običajna praksa v konjeništvu, ki se mi zdi prava, vzgojna. Torej grajenje delovnih navad, spoštovanja do živali, hvaležnosti »daj, dam«, da ti poskrbiš za njega in ga boš lahko jahal. Po vsem tem gredo na konja se pravi je na vrsti ježdenje. Jaz sem v bistvu zelo prilagodljiva, včasih si nekaj zamislim, pa potem delamo čisto nekaj drugega. se mi zdi pomembno, da se prilagajamo glede na počutje. Potem sledijo vaje(13), če dam mogoče en primer, vadimo matematiko. Imam eno veliko igralno kocko, ki je številčena. Potem pa odvisno od njihove sposobnosti, lahko seštevajo/odštevajo, samo štejejo do 6 in iščejo pravo stran kocke, itd. ali pa da morajo šteti korake konja. Vaje so sestavljene pedagoško, da se povezujejo s šolsko vsebino. Zato pa je zelo pomembno, da imaš čim več informacij glede otroka, da veš česa je zmožen, da mu ne postavljaš prevelikih kriterijev oziroma pretežkih vaj. Na koncu pa zahvala, pozdrav(14). Trudim se tudi, da se uporabniki križajo med sabo, da se spoznavajo med sabo, v smislu predaja čelade. Včasih smo imeli tudi skupinske terapije, ki so dobro vplivale na socializacijo,

mreženje. Ampak s to so terapevtko imava zelo malo časa, obe imava redni službi, in je že tako težko, da spraviš vse te ljudi na kup.

G13-Terapija traja pol ure. In tisti dan ko imamo terapije pride okoli 15 otrok tako da krožijo. Najprej je pozdrav, priprava na jahanje torej priprava konja in priprava samega sebe, poznati morajo postopke pripravljanja konjev, ga morajo počistiti narediti nekaj za to, da gredo potem na njega. To je običajna praksa v konjeništvu, ki se mi zdi prava, vzgojna. Torej grajenje delovnih navad, spoštovanja do živali, hvaležnosti »daj, dam«, da ti poskrbiš za njega in ga boš lahko jahal. Po vsem tem gredo na konja se pravi je na vrsti jezenje. Jaz sem v bistvu zelo prilagodljiva, včasih si nekaj zamislim, pa potem delamo čisto nekaj drugega. se mi zdi pomembno, da se prilagajamo glede na počutje. Potem sledijo vaje

G14-Vaje so sestavljene pedagoško, da se povezujejo s šolsko vsebino. Zato pa je zelo pomembno, da imaš čim več informacij glede otroka, da več česa je zmožen, da mu ne postavljaš prevelikih kriterijev oziroma pretežkih vaj. Na koncu pa zahvala, pozdrav

11. Na podlagi česa se odločite za vodnika konja?

Maja: Vodnika konja imam vedno. V bistvu smo v timu jaz kot terapevtka, vodnik konja in asistent, ki je pedagoginja iz te šole, ki jo otroci obiskujejo(15).

G15- Vodnika konja imam vedno. V bistvu smo v timu jaz kot terapevtka, vodnik konja in asistent, ki je pedagoginja iz te šole, ki jo otroci obiskujejo

12. Katere metode uporabljate med terapijo za vzdrževanje odnosa z uporabnikom?

Maja: Komunikacija(16).

G16- Komunikacija

13. Kako dosežete, da vam uporabniki zaupajo in se počutijo varne?

Maja: Ja v bistvu, ni tehnik, je stvar občutka. Nikoli ne silim nobenega na konja, upoštevam trenutno počutje, prilagam se. Prijaznost je tukaj zelo pomembna in pa pozitivna energija(17).

G17- Ja v bistvu, ni tehnik, je stvar občutka. Nikoli ne silim nobenega na konja, upoštevam trenutno počutje, prilagam se. Prijaznost je tukaj zelo pomembna in pa pozitivna energija

14. Kako zaključite odnos oziroma sodelovanje?

Maja: Da bi uporabnik nehal prihajati, ti ne znam odgovoriti, ker se to še ni zgodilo. Konstantno obiskujejo terapijo eni in isti in pa novi(18).

G18- Da bi uporabnik nehal prihajati, ti ne znam odgovoriti, ker se to še ni zgodilo. Konstantno obiskujejo terapijo eni in isti in pa novi

15. Ali med posameznimi vajami oziroma navodili ki jih dajete uporabniku, tudi obrazložite zakaj je to dobro?

Maja: Večinoma jim ne obrazložim namen vaje, nisem nikoli razmišljala o tem da bi jim. Velikokrat verjetno ne bi imelo smisla, odvečne besede, govoričenje za otroke, ki imajo omejeno sposobnost razumevanja besed kot takih in besednih zvez, simbolnih pomenov. Potrebno je biti kratek, jasen, jedrnat, brez nepotrebnih besed in razlag, ker v osnovi je že sam fokus zelo slab pri njih in če preveč govoriš jih enostavno izgubiš. Mogoče bolj v smislu kdaj, da bolj začutijo konja ali pa da bolj začutijo sebe, v smislu sproščanja in dihanja. Če že kaj razlagam(19).

G19-Večinoma jim ne obrazložim namen vaje, nisem nikoli razmišljala o tem da bi jim. Velikokrat verjetno ne bi imelo smisla, odvečne besede, govoričenje za otroke, ki imajo omejeno sposobnost razumevanja besed kot takih in besednih zvez, simbolnih pomenov. Potrebno je biti kratek, jasen, jedrnat, brez nepotrebnih besed in razlag, ker v osnovi je že sam fokus zelo slab pri njih in če preveč govoriš jih enostavno izgubiš. Mogoče bolj v smislu kdaj, da bolj začutijo konja ali pa da bolj začutijo sebe, v smislu sproščanja in dihanja. Če že kaj razlagam

16. Taktike, posebnosti, ki jih uporabljate za dosego uspeha ?

Maja: Nimam taktik. Gre se zato, da je vsakršna nadgradnja otrokovega znanja uspeh. Pomembno mi je, da se imajo otroci fajn in da imajo priložnost početi nekaj takega, kar jim je na drugačen način nedosegljivo(20).

G20-Nimam taktik. Gre se zato, da je vsakršna nadgradnja otrokovega znanja uspeh. Pomembno mi je, da se imajo otroci fajn in da imajo priložnost početi nekaj takega, kar jim je na drugačen način nedosegljivo

IZVIRNI DELOVNI PROJEKT

17. Kako spremljate napredek uporabnikov, ki se poslužujejo vaših terapij?

Maja: Pišem stvari po terapiji zaradi sebe, da vidim kaj se je počelo, da ne pozabim(21).

G21- Pišem stvari po terapiji zaradi sebe, da vidim kaj se je počelo, da ne pozabim

18. Ali z uporabnikom oziroma drugimi sodelavci sestavite načrt terapije? In če, kdaj, na kakšen način? Kdo vse je udeležen pri sestavi načrta?

Maja: Veš kaj, jaz sem prišla not z že postavljeno sceno. Jaz sem prišla potem vmes. Tako da najbrž so bile te stvari narejene preko šole. Ampak sama nimam nič takšnega pri sabi za vpogled(22).

G22- Jaz sem prišla potem vmes. Tako da najbrž so bile te stvari narejene preko šole. Ampak sama nimam nič takšnega pri sabi za vpogled

KREPITEV MOČI

19. Na kakšen način, s katerimi besedami, spodbujate uporabnike pri terapijah?

Maja: Le z eno vrsto uporabnikom uporabljam sistem nagrad in kazni, ker pri njih drugače pač ne gre in to v smislu odtegotovanja dejavnosti, ki so njim všeč in če nekaj narediš, boš lahko to. Drugače pa pohvale, petke(23).

G23-Le z eno vrsto uporabnikom uporabljam sistem nagrad in kazni, ker pri njih drugače pač ne gre in to v smislu odtegotovanja dejavnosti, ki so njim všeč in če nekaj narediš, boš lahko to. Drugače pa pohvale, petke

20. Kako iščete vire moči pri otroku in kako jih motivirate?

Maja: Tako, da se pozanimam o otroku, da v bistvu raziskujem življenjski svet uporabnika, z opazovanjem, spoznavanjem,.. Probaš najti nekaj kar mu gre dobro in je poudarek na temu, to naj bi bila opora in podpora. Pomembno pa je delati tudi na stvareh v katerih ni dober. Tudi izkušnja ne uspeha je nekaj dobrega in je dragocena. In mora znati to preživeti in »shendlati«. Za motivacijo samo, udeležbo in aktivno dogajanje pri terapijah, jaz ne rabim naredit več kot toliko, ker same terapije so pri teh otrocih zelo priljubljene in radi pridejo, ker to je good times, tudi sprostitve v vsakodnevem življenju, imajo radi konja, radi pridejo. Tako, da v bistvu je največji motivator že samo konj. Motiviram jih pa pri samem dogajanju, da se česa novega naučijo, na tak način(24).

G24-Tako, da se pozanimam o otroku, da v bistvu raziskujem življenjski svet uporabnika, z opazovanjem, spoznavanjem,.. Probaš najti nekaj kar mu gre dobro in je poudarek na temu, to naj bi bila opora in podpora. Pomembno pa je delati tudi na stvareh v katerih ni dober. Tudi izkušnja ne uspeha je nekaj dobrega in je dragocena. In mora znati to preživeti in »shendlati«. Za motivacijo samo, udeležbo in aktivno dogajanje pri terapijah, jaz ne rabim naredit več kot toliko, ker same terapije so pri teh otrocih zelo priljubljene in radi pridejo, ker to je good times, tudi sprostitve v vsakodnevem življenju, imajo radi konja, radi pridejo. Tako, da v bistvu je največji motivator že samo konj. Motiviram jih pa pri samem dogajanju, da se česa novega naučijo, na tak način

21. Ali in kako opazite, da se otrokova moč krepi?

Maja: Gre se za to, da je pomembno, da uporabniki odidejo zadovoljni in potem tudi radi pridejo. Moč se jim krepi že s tem, da sploh obiskujejo terapije, da imajo to možnost(25).

G25- Gre se za to, da je pomembno, da uporabniki odidejo zadovoljni in potem tudi radi pridejo. Moč se jim krepi že s tem, da sploh obiskujejo terapije, da imajo to možnost

22. Glede na to, da ste po izobrazbi socialna delavka, me zanima katere socialnodelovne koncepte bi lahko izpostavili, ki jih pri samih terapijah uporabljate?

Maja: Jaz bi rekla, da vsi socialnodelovni koncepti so ali pa so lahko uporabljeni pri terapijah, se dejansko odvijajo, če terapevt pravi. Jaz mislim, da v vseh teh humanistično terapevtskih scenah so te ideje, mogoče se malo drugače poimenujejo, vsi ti elementi so prisotni. Tako, da se mi zdi da lahko potegneš vzporednice. Zdaj ne vem če vsi, ampak v smislu vzpostavljanja delovnega odnosa, ohranjanja le tega kjer. Če mene vprašaš je zelo velika povezava. Ker če že pogledaš na samo terapijo, to je nek proces pomoči, ki pa ima posamezne elemente, ki jih lahko najdeš vsepovsod, tudi v socialnem delu(26).

G26-Jaz bi rekla, da vsi socialnodelovni koncepti so ali pa so lahko uporabljeni pri terapijah, se dejansko odvijajo, če terapevt pravi. Jaz mislim, da v vseh teh humanistično terapevtskih scenah so te ideje, mogoče se malo drugače poimenujejo, vsi ti elementi so prisotni. Tako, da se mi zdi da lahko potegneš vzporednice. Zdaj ne vem če vsi, ampak v smislu vzpostavljanja delovnega odnosa, ohranjanja le tega kjer. Če mene vprašaš je zelo velika povezava. Ker če že pogledaš na samo terapijo, to je nek proces pomoči, ki pa ima posamezne elemente, ki jih lahko najdeš vsepovsod, tudi v socialnem delu

PODPORA

23. Kakšne oblike pomoči so vam na voljo (za pridobitev nasveta ali za pogovor za razbremenitev stresnih situacij)?

Maja: Če pride do kakršnih koli dvomov ali pa nelagodij, se lahko vedno pogovorim s tem svojim timom(27). Načeloma pa pri tem delu, nisem še nekaj sploh potrebovala. Mogoče posvetovanje s strokovnjakom se pravi s to svojo so terapevtko ali pa s temi učiteljicami, ki imajo več informacij o otroku(28).

G27- Če pride do kakršnih koli dvomov ali pa nelagodij, se lahko vedno pogovorim s tem svojim timom

G28- Mogoče posvetovanje s strokovnjakom se pravi s to svojo so terapevtko ali pa s temi učiteljicami, ki imajo več informacij o otroku

24. Kako se razbremenjujete po terapijah?

Maja: Po terapiji sem razbremenjena, malo me noge bolijo edino(29).

G29-Po terapiji sem razbremenjena, malo me noge bolijo edino

POVEZOVANJE

25. Ali sodelujete s katerimi drugimi institucijami? Če, s katerimi in kako?

Maja: Sodelujem le s to šolo, ker imam drugače redno službo v bivanjski enoti(30).

G30- Sodelujem le s to šolo, ker imam drugače redno službo v bivanjski enoti

FINANCIRANJE

26. Ali so terapije samoplačniške?

Maja: *Ne niso samoplačniške. Plačana sem pogodbeno. Tako, da stroške terapij krije ta šola(31).*

G31- Ne niso samoplačniške. Plačana sem pogodbeno. Tako, da stroške terapij krije ta šola

27. Katerim uporabnikom je storitev dosegljiva?

Maja: *Učencem v tej šoli(32).*

G32- Učencem v tej šoli

Priloga C: Odprto kodiranje

Osnovni podatki za intervju 1

Zap. št. izjave	Pripis	Pojem	Kategorija	Nadkategorija
Aa	Pegi	Pegi	Ime	Osnovni podatki
Ab	43 let	43 let	Starost	Osnovni podatki
Ac	Ženska	Ženska	Spol	Osnovni podatki
Ad	Defektologinja, terapevtka, inštruktorica jahanja	Defektologinja, terapevtka, inštruktorica jahanja	Izobrazba	Osnovni podatki
Ae	15 let	15 let	Leta izvajanja TPK	Osnovni podatki
Af	Terapevtsko jahanje in aktivnosti s pomočjo konja	Specialno pedagoška obravnava s pomočjo konja	Zvrst terapij, ki jo opravlja	Osnovni podatki
A1	Videla sem povezavo med svojo službeno potjo in hobijem in na ta način sem lahko to dvojje združila	Videla je povezavo med svojo službeno potjo in hobijem in na ta način je to dvojje združila	Razlog za pričetek opravljanja TPK	Izobraževanje in izvajanje TPK
A2	V Ustanovi Nazaj na konja	V ustanovi Nazaj na konja	Opravljanje izobraževanja za terapevta TPK	Izobraževanje in izvajanje TPK
A3	Če pogledam iz vidika samega znanja mi ni dalo toliko kolikor bi bilo potrebno.	Iz vidika samega znanja izobraževanje ni dalo toliko, kolikor bi bilo potrebno	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK
A4	Moram pa reči, da sem imela sama pred ostalimi, ki so imeli drugačno izobrazbo veliko prednost zaradi svoje pretekle izobrazbe	Pred drugimi je imela veliko prednost zaradi svoje pretekle izobrazbe	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK
A5	Glede specifik otrok s katerimi delamo in kako delati z njimi nismo dosti dobili, le površno.	Glede specifik otrok s katerimi delajo in kako delati z njimi niso dosti dobili, le površno	Na izobraževanjih naučeno o metodah dela z vsako posebnostjo posameznika	Izobraževanje in izvajanje TPK
A6	Delam na šoli z otroci s posebnimi potrebami, ki staršem oziroma otrokom ponudi to možnost, da se udeležijo terapije.	Dela na šoli z otroci s posebnimi potrebami, ki staršem oziroma otrokom ponudi to možnost, da se udeležijo terapije	Povezovanje z uporabnikom	Uporabniki

A7	Uporabniki so različni. Veliko je otrok z Dawnovim sindromom, avtisti, otroci z zmernimi motnjami v duševnem razvoju in otroci z vedenjskimi in učnimi težavami.	Uporabniki so različni. Veliko je otrok z Dawnovim sindromom, avtisti, otroci z zmernimi motnjami v duševnem razvoju in otroci z vedenjskimi in učnimi težavami	Uporabniki, s katerimi se dela	Uporabniki
A8	Sama bi ga opredelila kot sodelovanje. Saj skupaj recimo opazujeva konja, skupaj se mu približava, skupaj ustvarjava med terapijo, se pogovarjava, torej sodelujeva.	Opredelila bi ga kot sodelovanje, saj skupaj opazujeta konja, skupaj se mu približata, skupaj ustvarjata terapijo in se pogovarjata	Odnos z otrokom	Delovni odnos
A9	V šoli organiziram skupinice in jih počasi navadim na to, s čimer se bodo srečali	V šoli organizira skupinice in jih počasi navadi na to, s čimer se bodo srečali	Pričetek sodelovanja	Delovni odnos
A10	Še prej se pogovorim s starši oziroma oni pokažejo interes, ali želijo svojega otroka vključiti. Seveda je pa pomembna tudi ta zdravniška indikacija	Še prej se pogovori s starši oziroma oni pokažejo interes, ali želijo svojega otroka vključiti. Seveda je pa pomembna tudi ta zdravniška indikacija	Pričetek sodelovanja	Delovni odnos
A11	Uvodni ritual spoznavanja je, da se z otrokom ne približujeva konju ampak se konj nama.	Uvodni ritual spoznavanja je, da se z otrokom ne približujeta konju, ampak se konj njima	Koraki pred, med in po terapiji	Delovni odnos
A12	Počakamo da se konj približa	Počakata, da se konj približa	Koraki pred, med in po terapiji	Delovni odnos
A13	Ko pride do stika, konja privežem in ga skupaj peljeva na privez, kjer ga počistiva. Konj je čist, vedno pa pustim vsaj majhen delček, ki ga je potrebno skrtati, kar potem otrok naredi.	Ko pride do stika, konja priveže in ga skupaj peljeta na privez, kjer ga počistita. Konj je čist, vedno pa pusti vsaj majhen delček, ki ga je potrebno skrtati, kar potem otrok naredi	Koraki pred, med in po terapiji	Delovni odnos
A14	Ni vse samo jahanje in vaje, je tudi pomemben ta socialni del, ko otrok naveže interakcijo in z mano in z živaljo.	Ni vse samo jahanje in vaje, je tudi pomemben ta socialni del, ko otrok naveže interakcijo in z njo in z živaljo.	Koraki pred, med in po terapiji	Delovni odnos
A15	Kasneje skupaj konja osedlava in ga peljeva na jahališče. Sam štart terapije je, da otrok konja vodi po jahališču	Kasneje skupaj konja osedlata in ga peljeta na jahališče. Sam pričetek terapije je, da otrok konja vodi po jahališču	Koraki pred, med in po terapiji	Delovni odnos

A16	Po tem, če je otrok pripravljen, gre na konja, v kolikor ni, izvajamo aktivnosti na tleh. Je čisto odvisno od posameznika, koliko je pripravljen. Z otrokom izvedem razne vaje ob konju, kot neke teste, da vidim ali je za gor ali ni.	Po tem, če je otrok pripravljen, gre na konja, v kolikor ni, izvajajo aktivnosti na tleh. Je čisto odvisno od posameznika, koliko je pripravljen. Z otrokom izvede razne vaje ob konju, kot neke teste, da vidi ali je za gor ali ni	Koraki pred, med in po terapiji	Delovni odnos
A17	Na konju delam razne vaje, za ravnotežje, najbolj je pa pomembno samo opazovanje, da otrok opazuje, kaj se dogaja s konjem, kaj se dogaja v okolici. Torej na zaznavanju. Samo jahanje traja 15 minut, po tem so že otroci utrujeni. Na koncu še počistimo konja, ga peljemo na pašnik.	Na konju dela razne vaje, za ravnotežje, najbolj je pa pomembno samo opazovanje, da otrok opazuje, kaj se dogaja s konjem, kaj se dogaja v okolici. Torej na zaznavanju. Samo jahanje traja 15 minut, po tem so že otroci utrujeni. Na koncu še počistijo konja, ga peljejo na pašnik	Koraki pred, med in po terapiji	Delovni odnos
A18	Večinoma individualno, sem pa že imela tudi skupinske ampak samo z otroci z vedenjskimi težavami. Ker so tudi nekako bolj doumljivi za navodila	Večinoma individualno, je pa že imela tudi skupinske ampak samo z otroci z vedenjskimi težavami. Ker so tudi nekako bolj doumljivi za navodila	Individualno ali skupinsko delo	Delovni odnos
A19	Je pa pri obeh terapijah pomembno, kot pri individualni tako tudi pri skupinski, da ti otroci doživijo to izjemo, da niso vedno tlačeni dol.	Je pa pri obeh terapijah pomembno, da otroci doživijo to izjemo, da niso vedno tlačeni dol	Individualno ali skupinsko delo	Delovni odnos
A20	Da otrok konja vodi po jahališču. Otrok na ta način občuti odgovornost in ga opolnomoči, saj vidi kako velika žival sledi njemu	Da otrok konja vodi po jahališču. Otrok na ta način občuti odgovornost in ga opolnomoči, saj vidi kako velika žival sledi njemu	Posebnosti ali taktike pri delu	Delovni odnos
A21	Otrok doživi opolnomočenje tudi na način, da mu dajem navodila, kaj naj konju reče in ta ga tudi Uboga. Saj sliši mene. Na nek način pretentam otroka. Preko tega otrok dobi sporočilo, da je uspešen	Otrok doživi opolnomočenje tudi na način, da mu daje navodila, kaj naj konju reče in ta ga tudi uboga, saj sliši njo. Na nek način pretenta otroka. Preko tega otrok dobi sporočilo, da je uspešen	Posebnosti ali taktike pri delu	Delovni odnos
A22	Jaz vedno sama izvajam terapijo. Nikoli nimam vodnika konja	Vedno sama izvaja terapijo, nikoli nima vodnika konja	Delo z vodnikom konja	Delovni odnos
A23	Če bi bil nekdo vmes ne bi čutila te povezanosti in odgovornosti	Če bi bil nekdo vmes ne bi čutila te povezanosti in odgovornosti	Delo z vodnikom konja	Delovni odnos

A24	Nobenega otroka nikoli ne silim v nekaj kar ne želi. Če se 3 srečanja ne bo želel dotakniti konja, ga tudi ne bom silila v to. In to se mi zdi ključno pri zaupanju in občutku varnosti.	Nobenega otroka nikoli ne sili v nekaj, kar ne želi. Če se tri srečanja ne bo želel dotakniti konja, ga v to ne bo silila. To se mi zdi ključno pri zaupanju in občutku varnosti	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos
A25	Seveda je pa ključni dejavnik moj konj, ki ima res dober karakter in mu že sama v tolikšni meri zaupam, da tudi otroci to začitijo	Ključni dejavnik je konj, ki ima dober karakter in mu že sama toliko zaupa, da tudi otroci to začitijo	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos
A26	Ni nobenega posebnega procesa zaključevanja odnosa, saj vsak otrok pride na terapijo 3x do 4x in imam s temi otroki tudi v šoli stik naprej.	Ni nobenega posebnega procesa zaključevanja odnosa, saj vsak otrok pride na terapijo trikrat do štirikrat in ima s temi otroki tudi v šoli stik naprej	Zaključevanje odnosa oziroma sodelovanja	Delovni odnos
A27	Seveda. Med mano in otrokom je ves čas komunikacija. Skupaj opazujeva se o tem pogovarjava, mu obrazložim zakaj neko stvar naredi, kaj je konju v redu.	Ja, med njo in otrokom je vedno komunikacija. Skupaj opazujeta, se o tem pogovarjata, ona mu obrazloži, zakaj neko stvar naredi in kaj je konju v redu	Obrazloževanje odnosa oziroma sodelovanja	Delovni odnos
A28	Jaz napredek oziroma dosežke ne zapisujem oziroma ne beležim, saj delam z manjšo količino otrok in vem kaj se z njimi dogaja.	Dosežkov oziroma napredkov ne beleži, saj dela z manj otroki in ve, kaj se z njimi dogaja	Spremljanje dosežkov oziroma napredkov uporabnikov	Izvirni delovni projekt
A29	Načrta ne naredim, je vse na sprotnem prilagajanju in vse je odvisno od posameznika.	Načrta ne naredi, vse je na sprotnem prilagajanju in vse je odvisno od posameznika	Izdelava načrta terapije	Izvirni delovni projekt
A30	Da bi obstajale točno določene besede s katerimi uporabnike spodbujam k jahanju jih ni.	Točno določenih besed ni	Način spodbude uporabnikov pri terapijah	Krepitev moči
A31	Gre se za najin odnos, najino komunikacijo, prilagajanje otroku, kolikor je ta sposoben oziroma pripravljen, toliko tudi narediva	Gre za njun odnos, komunikacijo, prilagajanje otroku. Naredita toliko, koliko je otrok sposoben oziroma pripravljen	Način spodbude uporabnikov pri terapijah	Krepitev moči
A32	Največji spodbudnik otroku je konj	Največji spodbudnik otroku je konj	Način spodbude uporabnikov pri terapijah	Krepitev moči

A33	Pri sodelovanju z vsakim otrokom je najbolj pomembno najino spoznavanje, druženje, opazovanje okolice, raziskovanje njegovega življenjskega sveta. Na ta način odkrijem kaj bi vsakega posameznega otroka spodbudilo k določeni aktivnosti.	Najbolj pomembno je njuno spoznavanje, druženje, opazovanje okolice, raziskovanje njegovega življenjskega sveta. Na ta način odkrije, kaj bi vsakega posameznega otroka spodbudilo k določeni aktivnosti	Načini iskanja virov moči pri uporabnikih	Krepitev moči
A34	Organizirana oblika pomoči ne obstaja	Organizirana oblika pomoči ne obstaja	Oblike pomoči, ki so na voljo	Podpora
A35	Glede fizioterapevtskih stvari imam na voljo zaposlene na šoli, dam pa res veliko na samoizobraževanje	Glede fizioterapevtskih stvari ima na voljo zaposlene na šoli, veliko pa da na samoizobraževanje	Oblike pomoči, ki so na voljo	Podpora
A36	V šoli imamo zaposleno tudi delovno terapevko in fizioterapevko tako, da recimo preden se odločim z nekim otrokom sodelovati se z njima pomenim	V šoli imajo zaposleno tudi delovno terapevko in fizioterapevko tako, da recimo preden se odloči sodelovati z nekim otrokom se z njima pogovori	Pridobivanje strokovnih smernic	Podpora
A37	Se razbremenjujem s konjem. Z jahanjem.	Razbremenjuje se s konjem in jahanjem	Razbremenjevanje po terapijah	Podpora
A38	Preko šole že tako sodelujemo z zdravstvenim domom in osebjem	Preko šole sodelujejo z zdravstvenim domom in osebjem	Povezovanje z drugimi institucijami	Povezovanje
A39	Sodelujem pa tudi s šolo oziroma zaposleno fizioterapevko in delovno terapevko	Sodelujem šolo oziroma zaposleno fizioterapevko in delovno terapevko	Povezovanje z drugimi institucijami	Povezovanje
A40	Na šoli jim je predstavljena ta možnost kot dodatna interesna dejavnost	Na šoli jim je predstavljena ta možnost kot dodatna interesna dejavnost	Načini pridobivanja uporabnikov	Povezovanje
A41	Ne, plačano dobim preko šole in sicer dobim dodatek pri plači, za opravljanje interesne dejavnosti.	Ne, plačano dobi preko šole kot dodatek pri plači, za opravljanje interesne dejavnosti	Samoplačniške terapije	Financiranje
A42	To storitev ponudim vsem otrokom na šoli, tako da imajo vsi to možnost.	To storitev ponudi vsem otrokom na šoli, tako da imajo vsi to možnost	Uporabniki, katerim je storitev dosegljiva	Financiranje

Osnovni podatki za intervju 2

Zap. št. izjave	Pripis	Pojem	Kategorija	Nadkategorija
Ba	Mojca	Mojca	Ime	Osnovni podatki

Bb	38 let	38 let	Starost	Osnovni podatki
Bc	Ženska	Ženska	Spol	Osnovni podatki
Bd	Sociologinja	Sociologinja	Izobrazba	Osnovni podatki
Be	11 let izvajanja TPK	11 let izvajanja TPK	Leta izvajanja TPK	Osnovni podatki
Bf	Terapevtsko jahanje in aktivnosti s pomočjo konja	Športno rekreativno jahanje za osebe s posebnimi potrebami	Zvrst terapij, ki jo intervjuvana oseba opravlja	Osnovni podatki
B1	S tem sem se pričela ukvarjati, ker sem se s tem srečala že v otroštvu in zdela sem mi je dobra možnost za poklica, ki bi ga z veseljem opravljala.	S tem se je srečala že v otroštvu in zdela se ji je dobra možnost za poklic, ki bi ga z veseljem opravljala	Razlog za pričetek opravljanja TPK	Izobraževanje in izvajanje TPK
B2	se pa spomnim nekaj načinov rokovanj z invalidnimi otroci.	Spomni se nekaj načinov rokovanj z invalidnimi otroci	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK
B3	Najbolj se spomnim, ko smo bili na Švedskem so nam pokazali, kako postavljati gibalno oviranega otroka na konja, kako uporabljati razne pasove, itd.	Na Švedskem so jim pokazali, kako postavljati gibalno oviranega otroka na konja, kako uporabljati razne pasove, itd	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK
B4	Pokazali so nam način dela z avtisti, kar še sedaj uporabljam. Za njih imamo posebne sličice na katerih so narisana razna opravila. Sličice so na tabli in ko opravi posamezno opravilo to sličico snamemo iz table. In tako je tudi to neka motivacija za uporabnika.	Pokazali so jim način dela z avtisti, kar še sedaj uporablja. Za njih imajo posebne sličice na katerih so narisana razna opravila. Sličice so na tabli in ko uporabnik opravi posamezno opravilo to sličico snamejo iz table. To je motivacija za uporabnika	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK
B6	Mi se do sedaj na tem področju nismo nič reklamirali	Na tem področju se ne oglašujejo	Povezovanje z uporabnikom	Uporabniki
B7	Fizioterapevtka, ki dela hipoterapijo in mi jih je ona napolnila k meni	Uporabnike napoti fizioterapevtka, ki dela hipoterapijo	Povezovanje z uporabnikom	Uporabniki
B8	Dostikrat pa je najbolj od ust do ust	Pogosto je od ust do ust	Povezovanje z uporabnikom	Uporabniki
B9	Imeli pa smo tudi en projekt, ki je bil namenjen osebam z motnjo v duševnem in telesnem razvoju v povezavi z društvom Sožitje in smo imeli terapije zastoj. Tega so se udeležili odrasli in je bil res velik odziv	Preko enega projekta, ki je bil namenjen osebam z motnjo v duševnem in telesnem razvoju v povezavi z društvom Sožitje, zanj pa so imeli terapije. Tega so se udeležili odrasli in je bil res velik odziv	Povezovanje z uporabnikom	Uporabniki
B10	Največ sem delala z otroci s cerebralno paralizo, ampak lažjih oblik	Največ dela z otroci s cerebralno paralizo lažjih oblik	Uporabniki, s katerimi se dela	Uporabniki

B11	lažje gibalne ovire	Lažje gibalne ovire	Uporabniki, s katerimi se dela	Uporabniki
B12	imela sem fantka, ki je bil avtist	En fant je bil avtist	Uporabniki, s katerimi se dela	Uporabniki
B13	enega imam, ki je slep	En fant je slep	Uporabniki, s katerimi se dela	Uporabniki
B14	Dvojčka, ki sta prezgodaj rojena in imata gibalne težave in razvojne	Prezgodaj rojena dvojčka z gibalnimi in razvojnimi težavami	Uporabniki, s katerimi se dela	Uporabniki
B15	Mi z vsakim delamo individualno, tako da nimamo prej nekega sestanka.	Z vsakim delajo individualno, tako da prej nimajo sestanka	Pričetek sodelovanja	Delovni odnos
B16	Se pogovorimo o težavah in specifikah in pač pričnemo. In potem sproti vidimo kako in kaj.	Pogovorijo se o težavah in specifikah, pričnejo in sproti vidijo, kako in kaj	Pričetek sodelovanja	Delovni odnos
B17	začnemo s čiščenjem konjev.	Pričnejo s čiščenjem konjev	Koraki pred, med in po terapiji	Delovni odnos
B18	Torej sam začetek je stik s konjem in čiščenje, potem jahanje in na koncu, da se da konja v štal, se mu da kakšen priboljšek.	Na začetku je stik s konjem in čiščenje, sledi jahanje, na koncu pa se da konja v hlev in se mu da priboljšek	Koraki pred, med in po terapiji	Delovni odnos
B19	Vodnika konja imam zaradi večje varnosti vedno.	Vodnika konja ima vedno zaradi večje varnosti	Delo z vodnikom konja	Delovni odnos
B20	poskušam preko pogovora, da mi sledita, ju usmerjam kam pogledati.	Preko pogovora, da ji sledijo, usmerja, kam morajo pogledati	Metode med terapijo	Delovni odnos
B21	Vsakemu je treba individualno prilagoditi celoten proces terapije.	Vsakemu je treba individualno prilagoditi celoten proces terapije	Metode med terapijo	Delovni odnos
B22	To naredi čas svoje	Čas naredi svoje	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos
B23	In to da imamo res mirne konje in pazimo, da se kaj ne zgodi	Imajo mirne konje in pazijo, da se kaj ne zgodi	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos
B24	Pri terapijah je vedno tudi vodnik zraven	Pri terapijah je vedno tudi vodnik zraven	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos
B25	Zaključimo ne na nek tradicionalni način. Naredijo pavzo, recimo čez zimo in potem jih pač ni več nazaj.	Ne zaključijo na tradicionalni način. Naredijo pavzo, recimo čez zimo in potem jih pač ni več nazaj	Zaključevanje odnosa oziroma sodelovanja	Delovni odnos
B26	Spet odvisno od uporabnika. Če ima že tako zmanjšan fokus, potem ga ne obremenjujem z dodatnimi besedami.	Odvisno od uporabnika. Če ima že tako zmanjšan fokus, potem ga ne obremenjuje z dodatnimi besedami	Obrazloževanje med vajami oziroma opravili	Delovni odnos
B27	Da bi napredek in dosežke otroka spremljala na papirju, jih ne, saj se ne želim	Napredka in dosežkov otroka ne spremlja na papirju, saj se ne želi zapletati v birokracijo	Spremljanje dosežkov oziroma napredkov uporabnikov	Izvirni delovni projekt

	zapletati v birokracijo			
B28	Glede na to, da terapije izvajam kontinuirano vsak teden z manjšim številom uporabnikov (trenutno s šestimi), se mi beležene ne zdi potrebno	Glede na to, da terapije izvaja kontinuirano vsak teden z manjšim številom uporabnikov se ji beležene ne zdi potrebno	Spremljanje dosežkov oziroma napredkov uporabnikov	Izvirni delovni projekt
B29	Za to, da vidimo to razliko je že dovolj samo sodelovanje (je razlika da delam z dokaj malim številom otrok in si za vse zapolnim kaj se dogaja) in ne potrebujem zapisov in ocen in lestvic, da vidim kaj se z otroci dogaja...	Za to, da vidi to razliko je že dovolj samo sodelovanje. Dela z dokaj malim številom otrok in si zapomni vse, kar se dogaja, zato ne potrebuje zapisov, ocen in lestvic	Spremljanje dosežkov oziroma napredkov uporabnikov	Izvirni delovni projekt
B30	Ne, načrt dela se ne naredi. Imamo nek okviren način dela, ki se ga poslužujemo in že glede na posebnosti otroka vemo kako z njimi delati.	Ne, načrt dela se ne naredi. Ima nek okviren način dela, ki se ga poslužuje in že glede na posebnosti otroka ve, kako z njimi delati	Izdelava načrta terapije	Izvirni delovni projekt
B31	Gre se za to, da je konj že sam po sebi en velik motivacijski faktor. In bolj kot jaz, on spodbuja za delo otroka	Gre se za to, da je konj že sam po sebi en velik motivacijski faktor. Otroke za delo spodbuja bolj kot ona sama	Načini spodbude uporabnikov pri terapijah	Krepitev moči
B32	Med terapijo se trudim ves čas ohranjati z otroci komunikacijo	Ves čas se trudi ohranjati komunikacijo	Načini spodbude uporabnikov pri terapijah	Krepitev moči
B33	Ko uporabnika spoznaš, točno veš kako delati z njim, kaj mu je dobro, kaj mu je težko in ga na teh točkah tudi spodbujaš	Ko uporabnika spozna, točno ve, kako delati z njim, kaj mu je dobro, kaj mu je težko in ga na teh točkah lahko spodbuja	Načini iskanja virov moči pri uporabnikih	Krepitev moči
B34	Menim pa da je v tem primeru največji motivator konj, ki je ves čas prisoten	V tem primeru je največji motivator konj, ki je ves čas prisoten	Načini iskanja virov moči pri uporabnikih	Krepitev moči
B35	Drugače pa poznam kar nekaj terapevtov pa jih pokličem in vprašam če me kaj zanima.	Poznam nekaj terapevtov in jih pokličem ter vpraša, če jo kaj zanima	Oblike pomoči, ki so na voljo	Podpora
B36	Ne delam z maso otroci, zato tudi terapije niso v tolikšni meri obremenjujoče zame.	Ne delam z veliko otroci, zato za njo tudi terapije niso v tolikšni meri obremenjujoče	Razbremenjevanje po terapijah	Podpora
B37	Razbremenjujem se pa vedno s konji, saj to ni le orodje s katerim delam, ampak so konji moja strast in hobi.	Razbremenjuje se vedno s konji, saj to ni le orodje, s katerim dela, ampak so konji njena strast in hobi	Razbremenjevanje po terapijah	Podpora

B38	Največ pa sodelujemo z zvezo Sožitje	Največ sodeluje z zvezo Sožitje	Povezovanje z drugimi institucijami	Povezovanje
B39	Terapije so samoplačniške	Terapije so samoplačniške	Samoplačniške terapije	Financiranje
B40	Mislím, da je problem glede dosegljivosti, saj ravno tisti, ki bi to najbolj potrebovali pa že tako imajo stroške na vseh področjih toliko povečane, ker imajo dodatne prilagoditve in bi jim najbolj koristilo, ne morejo koristiti tega	Obstaja problem glede dosegljivosti, saj ravno tisti, ki bi to najbolj potrebovali imajo na vseh področjih tako povišane stroške, ker imajo dodatne prilagoditve in bi jim najbolj koristilo, ne morejo koristiti tega	Uporabniki, katerim je storitev dosegljiva	Financiranje

Osnovni podatki za intervju 3

Zap. št. izjave	Pripis	Pojem	Kategorija	Nadkategorija
Ca	Andreja	Andreja	Ime	Osnovni podatki
Cb	43 let	43 let	Starost	Osnovni podatki
Cc	Ženska	Ženska	Spol	Osnovni podatki
Cd	Fizioterapevtka	Fizioterapevtka	Izobrazba	Osnovni podatki
Ce	10 let izvajanja TPK	10 let izvajanja TPK	Leta izvajanja TPK	Osnovni podatki
Cf	Hipoterapija	Hipoterapija	Zvrst terapij, ki jo opravlja	Osnovni podatki
C1	S tem sem se začela ukvarjati čisto naključno. V Kamniku sem bila zaposlena, na zavodu za invalidno mladino, in tam izvajajo hipoterapije, zato sem tudi sama opravila to izobraževanje	S tem se je pričela ukvarjati čisto naključno. V Kamniku je bila zaposlena na zavodu za invalidno mladino, tam izvajajo hipoterapije in zato sem tudi sama opravila to izobraževanje	Razlog za pričetek opravljanja TPK	Izobraževanje in izvajanje TPK
C2	Naziv hipoterapevte sem pridobila na Cirus Kamnik, ki edini v Sloveniji usposablja hipoterapevte	Naziv hipoterapevte je pridobila na Cirus Kamnik, ki edini v Sloveniji usposablja hipoterapevte	Opravljanje izobraževanja za terapevta TPK	Izobraževanje in izvajanje TPK
C3	Pri hipoterapiji je poudarek na fizioterapiji. Tako, da so metode dela tudi fizioterapevtske. Dela se vedno individualno ena na ena. Ali pa dva na ena	Pri hipoterapiji je poudarek na fizioterapiji, zato so tudi metode dela fizioterapevtske. Dela se vedno individualno ena na ena ali pa dva na ena	Na izobraževanjih naučeno o metodah dela z vsako posebnostjo posameznika	Izobraževanje in izvajanje TPK
C4	Ja seveda. Učili so nas dela z vsako posebnostjo posebej, ki jo lahko ima otrok, ampak na gibalnem področju in ne socialnem	Učili so jih dela z vsako posebnostjo posebej, ki jo lahko ima otrok, ampak na gibalnem področju in ne socialnem	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK
C5	Ali je hipoterapija primerna za otroka ocenijo že pred nami zdravniki in pa otrokov fizioterapevt	Ali je hipoterapija primerna za otroka ocenijo pred njimi že zdravniki in pa otrokov fizioterapevt	Ocena tveganja	Izobraževanje in izvajanje TPK

C6	Uporabnike pošiljajo zdravniki, nevrofizioterapevt in pa fizioterapevti	Uporabnike pošiljajo zdravniki, nevrofizioterapevt in pa fizioterapevti	Povezovanje z uporabnikom	Uporabniki
C7	Jaz delam le z otroci, ki so gibalno ovirani	Dela le z otroci, ki so gibalno ovirani	Uporabniki, s katerimi se dela	Uporabniki
C8	Ko dobijo priporočilo od zdravnika me kontaktirajo in se dogovorimo za termin. Kakšnih sestankov ne izvajamo, povemo pa seveda čas trajanje terapije, način dela. Odvisno je tudi od tega ali je že imel otrok stik s konjem ali ne	Ko dobijo priporočilo od zdravnika jo kontaktirajo in se dogovorijo za termin. Sestankov ne izvajajo, povejo čas trajanje terapije in način dela. Odvisno je tudi od tega ali je že imel otrok stik s konjem ali ne	Pričetek sodelovanja	Delovni odnos
C9	V nekaterih primerih starši otroke pred terapijo pripeljejo enkrat ali dvakrat, da si malo razgledajo okolico, vidijo konje, imajo prvi stik s konjem. Nato pa ko se udeležijo dejanske terapije, se vse dogaja na konju	V nekaterih primerih starši otroke pred terapijo pripeljejo enkrat ali dvakrat, da si malo razgledajo okolico, vidijo konje, imajo prvi stik s konjem. Nato pa ko se udeležijo dejanske terapije, se vse dogaja na konju	Pričetek sodelovanja	Delovni odnos
C10	Pri hipoterapiji je vse v gibanju, zato je uporabnik ves čas na konju. Nimamo nobenih aktivnosti pred ali po jahanju	Pri hipoterapiji je vse v gibanju, zato je uporabnik ves čas na konju. Nimajo nobenih aktivnosti pred ali po jahanju	Koraki pred, med in po terapiji	Delovni odnos
C11	Pri hipoterapijah je vodnik vedno zraven	Pri hipoterapijah je vodnik vedno zraven	Delo z vodnikom konja	Delovni odnos
C12	Da se počutijo varne je ravno zaradi tega, ker kot terapevtka vedno držim telesni, fizični stik z otrokom, za konja pa skrbi vodnik	Da se počutijo varne je ravno zaradi tega, ker kot terapevtka vedno drži fizični stik z otrokom, za konja pa skrbi vodnik	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos
C13	otroci pač ne hajo hoditi in to zaradi stroškov terapij. Ni še prišlo do takšnega primera, da bi se hipoterapija zaključila zaradi tega, ker otrok tega ne bi več potreboval	Otroci ne hajo hoditi zaradi stroškov terapij. Ni še prišlo do takšnega primera, da bi se hipoterapija zaključila zaradi tega, ker je otrok ne bi več potreboval	Zaključevanje odnosa oziroma sodelovanja	Delovni odnos
C14	Ne. Otrokom dam le navodila	Ne. Otrokom da le navodila	Obrazloževanje med vajami oziroma opravili	Delovni odnos
C15	Pišem si le zaznamke terapij ki sem jih izvedla, včasih tudi kratko evalvacijo, vendar za kaj več nimam časa	Pišem si zaznamke terapij ki jih je izvedla, včasih tudi kratko evalvacijo, vendar za kaj več nimam časa	Spremljanje dosežkov oziroma napredkov uporabnikov	Izvirni delovni projekt
C16	O napredku poročam staršem, ostalim ne	O napredku poročam staršem, ostalim ne	Spremljanje dosežkov oziroma napredkov	Izvirni delovni projekt

			uporabnikov	
C17	Ne. Načrta ne delamo. Se pa pogovorimo o tem kaj bo otrok počel	Ne. Načrta ne dela. Se pa pogovori o tem, kaj bo otrok počel	Izdelava načrta terapije	Izvirni delovni projekt
C18	Če vidim, da mu je postalo dolgočasno, se z njim malo pogovarjam, kakšen dan je imel, kaj vidi okoli sebe	Če vidi, da mu je postalo dolgočasno, se z njim malo pogovarja, kakšen dan je imel, kaj vidi okoli sebe	Načini spodbude uporabnikov pri terapijah	Krepitev moči
C19	Hipoterapija ima to prednost pred fizioterapijo, ker je to otrokom zanimivo. Konj je že dovolj velik motivator	Hipoterapija ima to prednost pred fizioterapijo, ker je to otrokom zanimivo. Konj je že dovolj velik motivator	Načini spodbude uporabnikov pri terapijah	Krepitev moči
C20	Jaz delam samostojno, in nimam na voljo nobenih strokovnih sestankov	Dela samostojno, in nima na voljo nobenih strokovnih sestankov	Oblike pomoči, ki so na voljo	Podpora
C21	Rešujem jih sama	Rešuje jih sama	Pridobivanje strokovnih smernic	Podpora
C22	Z jahanjem. Saj mi to predstavlja tudi hobi	Z jahanjem, saj ji to predstavlja tudi hobi	Razbremenjevanje po terapijah	Podpora
C23	Sodelujem z zdravstvenim domom, se pravi z zdravniki in fizioterapevti. Imam pa tudi sama svoj s. p. fizioterapije	Sodeluje z zdravstvenim domom, se pravi z zdravniki in fizioterapevti. Ima pa tudi svoj s. p. fizioterapije	Povezovanje z drugimi institucijami	Povezovanje
C24	Terapije so samoplačniške, vem pa, da Zveza Sonček sofinancira manjši delež, mislim da polovico stroškov, njihovim članom	Terapije so samoplačniške, Zveza Sonček pa sofinancira njihovim članom polovico stroškov	Samoplačniške terapije	Financiranje
C25	tistim, ki imajo denar ali pa tistim, ki dobijo razna sofinanciranja	Tistim, ki imajo denar ali pa tistim, ki dobijo razna sofinanciranja	Uporabniki, katerim je storitev dosegljiva	Financiranje

Osnovni podatki za intervju 4

Zap. št.. izjave	Pripis	Pojem	Kategorija	Nadkategorija
Da	Tanja	Tanja	Ime	Osnovni podatki
Db	48 let	48 let	Starost	Osnovni podatki
Dc	Ženska	Ženska	Spol	Osnovni podatki
Dd	Defektologinja	Defektologinja	Izobrazba	Osnovni podatki
De	25 let izvajanja TPK	25 let izvajanja TPK	Leta izvajanja TPK	Osnovni podatki
Df	Specialno pedagoška obravnava s pomočjo konja	Specialno pedagoška obravnava s pomočjo konja	Zvrst terapij, ki jo opravlja	Osnovni podatki

D1	Jaz sem imela ljubezen do konjev že prej, potem pa sem se zaposlila tukaj ZUDV je bivši direktor izvedel da hodim rekreacijsko jahati in me je videl kot pravo osebo za to in me v bistvu čez noč vrgel v to	Že prej je imela ljubezen do konjev, potem pa se je zaposlila na ZUDV. Bivši direktor je izvedel, da hodi rekreacijsko jahati in jo je videl kot pravo osebo za to	Razlog za pričetek opravljanja TPK	Izobraževanje in izvajanje TPK
D2	Na začetku sem bila članica Avstrijskega korotorija za terapevtsko jahanje, potem pa se je v Sloveniji začelo izobraževanje na fundaciji Nazaj na konja v Starešincih	Na začetku je bila članica Avstrijskega korotorija za terapevtsko jahanje, potem pa se je v Sloveniji začelo izobraževanje na fundaciji Nazaj na konja v Starešincih	Opravljanje izobraževanja za terapevta TPK	Izobraževanje in izvajanje TPK
D3	Pedagoško delo je že tako lahko individualno, skupinsko, v dvojicah. Potem so tudi metode temu prilagojene tako da dejansko vsi ti koncepti ki se v pedagoškem poklicu uporabljajo se tudi na tem področju.	Pedagoško delo je že tako lahko individualno, skupinsko, v dvojicah. Potem so tudi metode temu prilagojene tako, da dejansko vsi ti koncepti, ki se v pedagoškem poklicu uporabljajo se tudi na tem področju.	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK
D4	Na izobraževanju smo imeli predavanja iz čisto vse strok. tako da smo res šli čez vse koncepte, iz vseh vidikov, sociološkega, psihološkega, socialnega, učnega	Na izobraževanju so imeli predavanja iz vseh strok, tako da so res šli čez vse koncepte, iz vseh vidikov - sociološkega, psihološkega, socialnega in učnega	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK
D5	Nam so predstavili določene ciljne skupine vseh posebnosti od čiste tipične motnje v duševnem razvoju, zmerna težja, težka, kaj pri vseh teh pričakovati, kaj ne	Predstavili so jim določene ciljne skupine vseh posebnosti od čiste tipične motnje v duševnem razvoju - zmerna težja, težka - in kaj pri vseh teh pričakovati, kaj pa ne	Naučeno na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK

D6	Pri nas, ko dobimo novega uporabnika, on dobi v osnovi diagnostično skupino, se pravi ga obravnava defektolog, psiholog, se naredi diagnostika iz vseh zornih kotov in ga predlagajo meni, če ni velika motorična okvara. Če je potem ga prevzame hipoterapevt. Če pa ni ga pa vzamem jaz, naredim potem tudi svojo diagnostiko, otroka ocenim, tudi na jahališču ocenim hojo, sed, na velikih vali stestiram. Potem pa ga glede na diagnostiko, se odločim, ali je vključen ali pa ni	Ko dobijo novega uporabnika le-ta v osnovi dobi diagnostično skupino. Obravnava ga defektolog, psiholog, diagnostika se naredi iz vseh zornih kotov in ga predlagajo njej, če nima prevelike motorične okvare. Če jo ima, potem ga prevzame hipoterapevt. Drugače ga vzame ona, naredi tudi svojo diagnostiko, otroka oceni, tudi na jahališču oceni hojo, sed, na velikih vali stestira. Potem pa se na podlagi diagnostike odloči, ali je vključen ali pa ni	Ocena tveganja	Izobraževanje in izvajanje TPK
D7	Ampak večinoma so vsi, ki kažejo vsaj malo želje vključeni. Tudi recimo je otrok, ki ga konj zelo zanima, rad pride na jahališče ampak noče jahati, se upira torej si ne upa gor, bi pa rad bil ob konju, to meni ni kontraindikacija. Lahko pride, ga boža, ga čisti, ga vodi	Ampak večinoma so vsi, ki kažejo vsaj malo želje vključeni. Tudi recimo je otrok, ki ga konj zelo zanima, rad pride na jahališče ampak noče jahati, se upira torej si ne upa gor, bi pa rad bil ob konju, to meni ni kontraindikacija. Lahko pride, ga boža, ga čisti, ga vodi	Ocena tveganja	Izobraževanje in izvajanje TPK
D8	Moji uporabniki so tisti, ki obiskujejo to šolo oziroma vsi, ki so v naših centrih. Torej tudi dnevni center Maribor, vključujemo vse iz VIS programa torej stari do 26 let	Uporabniki obiskujejo to šolo oziroma so iz njihovih centrov. Vključujejo vse iz VIS programa, ki so stari do 26 let	Povezovanje uporabnikom z	Uporabniki
D9	Z vsemi. Z otroci s posebnimi potrebami, otroci z motnjami v duševnem razvoju, motnjami sluha, vida, imamo ključene tudi z najtežjo motnjo, ki jih nekateri ne vključujejo, ampak mi jih	Z vsemi. Z otroci s posebnimi potrebami, otroci z motnjami v duševnem razvoju, motnjami sluha, vida, vključeni so tudi ljudje z najtežjo motnjo, ki jih nekateri ne vključujejo, oni pa jih	Uporabniki, s katerimi se dela	Uporabniki
D10	Jaz imam zelo prijateljski odnos do njih, ampak obstajajo neke meje, da vedo da sem jaz glavna	Ima zelo prijateljski odnos do njih, ampak obstajajo neke meje, da vedo da je ona glavna	Odnos z otrokom	Delovni odnos
D11	Vsi smo partnerji, in jaz, vodič konja, otrok	Vsi smo partnerji - ona, vodič konja, otrok	Odnos z otrokom	Delovni odnos

D12	Zelo malo število uporabnikov je takšnih, ki lahko sami rečejo bom/ne bom hodil. Večinoma se potem to glede na diagnostiko in glede na matičnega pedagoga dogovorimo. Je v bistvu dogovor med nami, ali probamo ali ne. Potem naredimo urnik od ponedeljka do petka, ga damo nekam notri. Pred samim začetkom sodelovanja se kot dogovor predstavijo neka pravila kot so: Ob vstopu na jahališče se pozdravi in da se konja obravnava kot živo bitje. In osnova mi je, da se imamo fajn. Otroku se razloži tudi kako dolgo traja terapija	Zelo malo število uporabnikov je takšnih, ki lahko sami rečejo bom/ne bom hodil. Večinoma se potem to glede na diagnostiko in glede na matičnega pedagoga dogovorijo. Je v bistvu dogovor med njimi, ali probajo ali ne. Potem naredijo urnik od ponedeljka do petka in ga nekam vključijo. Pred samim začetkom sodelovanja se kot dogovor predstavijo neka pravila kot so: ob vstopu na jahališče se pozdravi in da se konja obravnava kot živo bitje. Ključno je, da se imajo dobro. Otroku se razloži tudi kako dolgo traja terapija	Pričetek sodelovanja	Delovni odnos
D13	Obstaja nek protokol, ki se ga otroci učijo. Ko se pride na jahališče se pozdravi vse, ki so tam, se konja poboža, pozdravi, gremo po krtačo, zberemo pravo krtačo, ga pokrtačimo, počistimo, počistimo in pospravimo krtačo vzamemo glavnik itd. nesemo vse skupaj nazaj. Poiščemo čelado, jo damo na glavo, gremo jahati.	Obstaja nek protokol, ki se ga otroci učijo. Ko se pride na jahališče se pozdravi vse, ki so tam, se konja poboža, pozdravi, grejo po krtačo, zberejo pravo krtačo, ga pokrtačijo, počistijo in pospravijo krtačo ter vzamemo glavnik itd. Nato vse skupaj nesejo nazaj, poiščejo čelado, jo dajo na glavo, grejo jahati	Koraki pred, med in po terapiji	Delovni odnos
D14	Vodnika konja imamo vedno. Ker se le tako lahko jaz v celoti posvetim otroku	Vodnika konja ima vedno. Ker se le tako lahko v celoti posveti otroku	Delo z vodnikom konja	Delovni odnos
D15	Jaz načeloma delam tako, da nikoli nič ne silim	Načeloma dela tako, da nikoli nič ne sili	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos
D16	Če kaže voljo in željo, nadaljujemo, če pa kaže čisti odpor ga pa tudi ne silim. Vedno upoštevam otrokovo željo	Če kaže voljo in željo, nadaljujejo, če pa kaže čisti odpor ga pa ne sili. Vedno upoštev otrokovo željo	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos
D17	Sodelovanje se zaključi, ko je uporabnik star 26 let	Sodelovanje se zaključi, ko je uporabnik star 26 let	Zaključevanje odnosa oziroma sodelovanja	Delovni odnos
D18	Ja vedno, če je tega sposoben razumeti	Ja vedno, če je tega sposoben razumeti	Obrazloževanje med vajami oziroma opravili	Delovni odnos

D19	Ja en primer je pri avtistih, ki že tako imajo svojo tablico s karticami in na eni izmed kartic je tudi narisana konj. Tako vedo, da imajo tisti dan jahanje. Imajo pa tudi posebno tablico, ki jih vodi, se pravi z oznakami, ki ga vodijo skozi postopek: čelada, krtača,...	Primer pri avtistih je, da imajo svojo tablico s karticami in na eni izmed kartic je tudi narisana konj. Tako vedo, da imajo tisti dan jahanje. Imajo pa tudi posebno tablico, ki jih vodi, se pravi z oznakami, ki ga vodijo skozi postopek: čelada, krtača itd.	Posebnosti pri doseganju uspeha	Delovni odnos
D20	Drugače je pa vsak način odvisen od otroka	Vsak način je odvisen od otroka	Posebnosti pri doseganju uspeha	Delovni odnos
D21	Zelo je pomembno, da je vedno tako kot je bilo. Vedno isti postopek, ker če js enkrat rečem, danes pa ne boš rabil čistiti konja bom naslednjič imela večji problem, ko bo moral konja čistiti	Zelo je pomembno, da je vedno tako kot je bilo. Vedno isti postopek, ker če enkrat reče, da danes ne bo moral čistiti konja bo naslednjič imela večji problem, ko bo uporabnik moral konja čistiti	Posebnosti pri doseganju uspeha	Delovni odnos
D22	Nekateri so sposobni samo individualnega dela, se pravi jih moraš od prvega do zadnjega momenta voditi	Nekateri so sposobni samo individualnega dela in jih je potrebno prvega do zadnjega trenutka voditi	Razlike med individualnim in skupinskim delom	Delovni odnos
D23	Čez leto zastavljene cilje osvajamo, naredimo vmesno kako ponovno diagnostiko, konec šolskega leta pa gremo spet čez iste cilje in napišemo, ali je bil cilj dosežen in tako zastavimo novega, če ni bil napišemo v beležko, da nadaljujemo naslednje leto ali pa utrjujemo. Torej skozi leto mi te cilje spremljamo. Delamo redne evalvacije. Jaz po posebni zvezek, kdo je bil, pa če je kakšna posebnost izven tistega plana, ki smo ga naredile	Čez leto zastavljene cilje osvajajo, včasih naredijo vmesno diagnostiko, konec šolskega leta pa grejo spet čez iste cilje in napišejo, ali je bil cilj dosežen in tako zastavijo novega. Če cilj ni bil dosežen, se napiše v beležko, da nadaljujejo naslednje leto ali pa utrjujejo. Torej skozi leto se ti cilji spremljajo in delajo redne evalvacije. Po vsaki terapiji v posebni zvezek zapiše, kdo je bil, pa če je kakšna posebnost izven tistega plana, ki so ga naredili	Spremljanje dosežkov oziroma napredkov uporabnikov	Izvirni delovni projekt
D24	Svoje celoletno poročilo od otroka delim tudi z ostalimi, ker se mi zdi pomembno, da vidijo kako je otrok uspešen na tem področju	Svoje celoletno poročilo od otroka deli tudi z ostalimi, ker se ji zdi pomembno, da vidijo kako je otrok uspešen na tem področju	Spremljanje dosežkov oziroma napredkov uporabnikov	Izvirni delovni projekt

D25	Mi naredimo letni načrt, letni IP (individualiziran program) program, za vsakega otroka posebej. Zapišemo cilje in okvirni plan dela	Naredimo letni načrt, letni individualiziran program za vsakega otroka posebej. Zapišejo cilje in okvirni plan dela	Izdelava načrta terapije	Izvirni delovni projekt
D26	Z bravo ali pa daj petko, super si. To je meni tako spontano, da niti ne razmišljam o tem	Z "bravo" ali pa "daj petko, super si". To ji je tako spontano, da niti ne razmišlja o tem	Način spodbude uporabnikov pri terapijah	Krepitev moči
D27	Prvič je to, da ko je on na konju, je dejansko samo on glavni, drugič pa to da mu je fajn	Ko je uporabnik na konju, je dejansko samo on glavni, važno je, da mu je dobro	Ohranjanje motivacije	Krepitev moči
D28	Največji motivator pa je konj	Največji motivator pa je konj	Ohranjanje motivacije	Krepitev moči
D29	Pri nas pa imamo tudi sistem kazni in nagrad	Imajo sistem kazni in nagrad	Ohranjanje motivacije	Krepitev moči
D30	Torej nekatere tudi motivirajo te nagrade, ki so trenutki prijetnosti, prijetne situacije	Nekatere motivirajo nagrade, ki so trenutki prijetnosti, prijetne situacije	Ohranjanje motivacije	Krepitev moči
D31	Zdaj pri težki motnji je to zelo težko. Pri lažjih oblikah se je pa zelo videlo, kako so bili bolj samozavestni	Pri težki motnji je to zelo težko. Pri lažjih oblikah se vidi, da so bolj samozavesti	Opažanje krepitve moči	Krepitev moči
D32	Otroci so že ponosni že zaradi tega, ker so jahači	Otroci so že ponosni že zaradi tega, ker so jahači	Opažanje krepitve moči	Krepitev moči
D33	Kolikor se sami med sabo uspemo zmeniti pa pogovoriti	Kolikor se med sabo uspejo zmeniti in pogovoriti	Oblike pomoči, ki so na voljo	Podpora
D34	So določeni seminarji, ampak tega bi res moralo več bit	Obstajajo določeni seminarji, ampak tega bi res moralo biti več	Oblike pomoči, ki so na voljo	Podpora
D35	Mi imamo supervizijo na šoli in pa kar se jahanja tiče imamo v celotni Sloveniji organizirano samo enkrat na leto dvodnevni kot izobraževalni seminar iz strani fundacije nazaj na konja, ki pač enkrat na leto enkrat organizira	Imamo supervizijo na šoli, kar pa se jahanja tiče imajo v celotni Sloveniji samo enkrat na leto organiziran dvodnevni izobraževalni seminar iz strani fundacije Nazaj na konja	Pridobivanje strokovnih smernic	Podpora
D36	Včasih z jahanjem, včasih s počitkom	Včasih z jahanjem, včasih s počitkom	Razbremenjevanje po terapijah	Podpora
D37	Nič kaj. Tudi z zdravstvenim domom še za enkrat ne	Nič kaj. Tudi z zdravstvenim domom še za enkrat ne	Povezovanje z drugimi institucijami	Povezovanje
D38	Ne. Vsi, ki so vključeni v našo ustanovo torej so znotraj našega zavoda, imajo brezplačno	Ne. Vsi, ki so vključeni v njihovo ustanovo so znotraj njihovega zavoda in imajo brezplačno	Samoplačniške terapije	Povezovanje
D39	Vsem, ki so vključeni v naš zavod	Vsem, ki so vključeni v njihov zavod	Uporabniki, katerim je storitev dosegljiva	Povezovanje

Osnovni podatki za intervju 5

Zap. št. izjave	Pripis	Pojem	Kategorija	Nadkategorija
Ea	Elizabeta	Elizabeta	Ime	Osnovni podatki
Eb	65 let	65 let	Starost	Osnovni podatki
Ec	Ženska	Ženska	Spol	Osnovni podatki
Ed	Specialna defektologinja	Specialna defektologinja	Izobrazba	Osnovni podatki
Ee	14 let izvajanja TPK	14 let izvajanja TPK	Leta izvajanja TPK	Osnovni podatki
Ef	Specialno pedagoška obravnava s pomočjo konja	Specialno pedagoška obravnava s pomočjo konja	Zvrst terapij, ki jo opravlja	Osnovni podatki
E1	No takrat sva začeli s kolegico, ki je bila fizioterapevtka na Dobrni, skupaj izvajati terapije. Najprej sem bila pri tej kolegici v vlogi vodnika konja, po dveh letih pa sem začela tudi sama izvajati. No ta fizioterapevtka je čez noč pustila delovno mesto in odšla in sem sama dobila priložnost, da to mesto zavzamem. Nekako v tem času, se je v Starošinjcih pričelo izobraževanje terapevtov za terapije s pomočjo konja in tako sem se tudi udeležila izobraževanja za terapevta TPK.	S kolegico, ki je bila fizioterapevtka na Dobrni sta pričeli skupaj izvajati terapije. Najprej je bila pri tej kolegici v vlogi vodnika konja, po dveh letih pa jih je začela tudi sama izvajati. Ta fizioterapevtka je čez noč pustila delovno mesto in odšla, tako da je sama dobila priložnost, da to mesto zavzame. V tem času se je v Starošinjcih pričelo izobraževanje terapevtov za terapije s pomočjo konja in tako se je tudi udeležila izobraževanja za terapevta TPK	Razlog za pričetek opravljanja TPK	Izobraževanje in izvajanje TPK
E2	Na fundaciji Nazaj na konja	Na fundaciji Nazaj na konja	Opravljanje izobraževanja za terapevta TPK	Izobraževanje in izvajanje TPK
E3	Uporabljam metodo jasnih navodil, demonstracije – da pokažem kaj želim, če vidim, da me uporabnik ni razumel, posnemanja, da skupaj delava, razlage, praktičnega dela in zaposlitve, pogovora o določeni temi, branja...	Uporablja metodo jasnih navodil, demonstracije – da pokaže, kaj želi, če vidim, da je uporabnik ni razumel. Metodo posnemanja uporablja, da skupaj delata, metoda razlage, praktičnega dela in zaposlitve,	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK

		pogovora o določeni temi, branja...		
E4	Kot metodo bi lahko tudi izpostavila ogledalo, ki ga imam na jahališču, da se uporabnik gleda, da se vidi kaj in kako dela. Nekateri sebe ne zaznajo, sebe ne poznajo, se morajo tega naučit. Še posebej je to težko s čelado na glavi. Potem tudi uporabljam nadomestno komunikacijo, za tiste, ki ne govorijo, govorica telesa je tudi uporabna...	Kot metodo izpostavi ogledalo, ki ga ima na jahališču, da se uporabnik gleda, da se vidi kaj in kako dela. Nekateri sebe ne zaznajo in se morajo tega naučiti. To je še posebej težko s čelado na glavi. Potem tudi uporablja nadomestno komunikacijo, za tiste, ki ne govorijo, govorica telesa je tudi uporabna	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK
E5	Metoda nazornosti, da res vse kar delamo, da je nazorno in tako bolj razumljivo. To bi pa bilo to	Metoda nazornosti, da je vse, kar delamo, nazorno in tako bolj razumljivo	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK
E7	Ne, tega nam niso predstavili	Ne, tega jim niso predstavili	Na izobraževanjih naučeno o metodah dela z vsako posebnostjo posameznika	Izobraževanje in izvajanje TPK
E8	Zadeva je takšna, da naj bi bil terapevt tudi po osnovni izobrazbi specialni pedagog, oziroma s pedagoških vod in naj bi vse to že posameznik poznal. Karakteristike pacientov, naj bi že ti poznal in šele kot tak potem vidiš, kje je smisel, da se ti šolaš in kje v bistvu je ta efekt konja pri tej terapiji	Terapevt naj bi bil po izobrazbi specialni pedagog oziroma iz pedagoških vod, zato naj bi vse to posameznik že poznal. Šele tako se vidi, kje je smisel, da se šolaš in kje v bistvu je ta efekt konja pri tej terapiji	Na izobraževanjih naučeno o metodah dela z vsako posebnostjo posameznika	Izobraževanje in izvajanje TPK

E9	Staršem razložim ves postopek terapije in tudi situacije, ko bom sodelovanje prekinila (to so situacije, ko je ogrožena varnost uporabnika in celotnega terapevtskega tima - agresivnost do konja, dotarapevtskega tima, metanje rekvizitov, kričanje, odklanjanje sodelovanja....	Staršem razloži ves postopek terapije in tudi situacije, ko bo sodelovanje prekinila (to so situacije, ko je ogrožena varnost uporabnika in celotnega terapevtskega tima - agresivnost do konja, dotarapevtskega tima, metanje rekvizitov, kričanje, odklanjanje sodelovanja itd.)	Ocena tveganja	Izobraževanje in izvajanje TPK
E10	Ker sem jaz začela preko šole to delati in šla šele nato za sebe, so me že vsi poznali. Mogoče imam to prednost, da sem bila zaposlena na takem delovnem mestu, da me vsi poznajo. In pa potem šola tudi zdaj mlajšim ponudi terapevtsko jahanje in se ve, da jaz to izvajam oziroma nudim	Vsi so jo že poznali, saj je pričela delati preko te šole in ima prednost, da je bila zaposlena na takem delovnem mestu. Ta šola mlajšim ponudi terapevtsko jahanje in se ve, da to izvaja oziroma nudi ona	Povezovanje z uporabnikom	Uporabniki
E11	Lahka, zmerna in težja duševna motnja, avtizem, Aspergerjev sindrom, otroci s čustvenimi motnjami, nadpovprečni otroci z motnjo socializacije, cerebralna paraliza, gibalno ovirani, otroci s pomanjkljivim govorom in tudi otroci brez posebnosti (zdravi otroci).	Lahka, zmerna in težja duševna motnja, avtizem, Aspergerjev sindrom, otroci s čustvenimi motnjami, nadpovprečni otroci z motnjo socializacije, cerebralna paraliza, gibalno ovirani, otroci s pomanjkljivim govorom in tudi otroci brez posebnosti oziroma zdravi otroci	Uporabniki, s katerimi se dela	Uporabniki
E12	Jaz imam do otroka bolj učiteljski odnos, ne morem iz tega. Sem 40 let učila na osnovni šoli in sem se navadila, da imam bolj pokroviteljski odnos	Do otroka ima bolj učiteljski odnos in iz tega ne more, saj je 40 let učila na osnovni šoli in se je navadila, da ima bolj pokroviteljski odnos	Odnos z otrokom	Delovni odnos

E13	Starši me pokličejo po telefonu in jim vse razložim, kako poteka terapija, koliko časa traja, kakšne vaje se delajo. Staršem torej vse to razložim in jih vprašam kdaj bi jim najbolj ustrezalo, ponudim urnik, torej se dogovorimo kdaj bi njim odgovarjalo in kdaj imam jaz čas. Staršem tudi postavim pogoj, da če bo otrok počel takšne stvari, ki bi privedle do nevarnosti otroka, mene ali tima, da ne more oditi jahati. Ko prvič pridejo, jim tudi razkažem prostor, jim povem da je to proces in naj ne pričakujejo prehitrih rezultatov. Ko starši prvič pridejo, dobijo posebna 4 lista in mi to izpolnijo. Dogovor o sodelovanju pa o varstvu podatkov in pa samo soglasje za izvajanje terapije	Starši jo pokličejo po telefonu in jim razloži, kako poteka terapija, koliko časa traja, kakšne vaje se delajo. Vpraša jih, kdaj bi jim najbolj ustrezalo, ponudi urnik in se dogovorijo, kdaj bi njim odgovarjalo in kdaj imam ona čas. Staršem tudi postavi pogoj, da otrok ne bo mogel jahati, če bo počel takšne stvari, ki bi privedle do nevarnosti otroka, nje ali tima. Ko prvič pridejo, jim tudi razkaže prostor, jim pove da je to proces in naj ne pričakujejo prehitrih rezultatov. Ko starši prvič pridejo, dobijo posebne štiri lista in ji to izpolnijo - dogovor o sodelovanju, o varstvu podatkov in pa samo soglasje za izvajanje terapije	Pričetek sodelovanja	Delovni odnos
E14	Najprej je delo ob konju. Da se naučijo uporabljati vsaj 3 krtače za 3 različne dele telesa konja, potem vodenje konja s pomočjo ali samostojno, potem pa jahanje. Med jahanje vedno izvajamo razne vaje	Najprej je delo ob konju. Da se naučijo uporabljati vsaj tri krtače za tri različne dele telesa konja, potem vodenje konja s pomočjo ali samostojno, potem pa jahanje. Med jahanje vedno izvajajo razne vaje	Koraki pred, med in po terapiji	Delovni odnos
E15	Vaje prilagajam vsakemu posebej, tako da je način oziroma potek terapije popolnoma individualen in prilagojen posamezniku.	Vaje prilagaja vsakemu posebej, tako da je način oziroma potek terapije popolnoma individualen in prilagojen posamezniku	Koraki pred, med in po terapiji	Delovni odnos
E16	Pri meni je vedno prisoten vodnik konja	Vedno je prisoten vodnik konja	Delo z vodnikom konja	Delovni odnos

E17	Iste kot sem jih že v začetku naštela. Mogoče je še za sam odnos pomemba pohvala (super, odlično, bravo, danes ti gre zelo dobro ali pa danes te pa nekaj muči, imaš težave, bova pa to malo drugače naredila itd.)	Iste kot jih že v začetku naštela. Mogoče je še za sam odnos pomemba pohvala ("super", "odlično", "bravo", "danes ti gre zelo dobro" ali pa "danes te pa nekaj muči, imaš težave, bova pa to malo drugače naredila" itd.)	Metode med terapijo	Delovni odnos
E18	Do tega pridem s svojo prijaznostjo, prepričevanjem, jim razložim kako je poskrbljeno za varnost in nikoli ne silim otroka na konja	Do tega pride s svojo prijaznostjo, prepričevanjem, jim razloži kako je poskrbljeno za varnost in nikoli ne sili otroka na konja	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos
E19	Če vidim, da se zelo boji pustim, da se konj sprehaja in ga midva samo opazujeva	Če vidim, da se zelo boji pustim, da se konj sprehaja in ga midva samo opazujeva	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos
E20	Včasih pa se tudi po neki intuiciji odločim, da ko imam otroka v naročju, da ga samo "vržem" otroka na konja in gremo	Včasih se tudi po neki intuiciji odloči, da ko ima otroka v naročju, ga samo "vrže" na konja	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos
E21	V glavnem vsi uporabniki, ki so začeli pri meni s terapijo, še vedno hodijo. Mogoče si zmanjšajo čas, da ne hodijo več enkrat tedensko, ampak potem na 14 dni ali pa enkrat mesečno. Se zgodi edino, da kakšen projekt plača terapijo, potem ko je pa konec pa nimajo denarja da bi še naprej hodili	V glavnem vsi uporabniki, ki so začeli s terapijo, še vedno hodijo. Mogoče si zmanjšajo čas, da ne hodijo več enkrat tedensko, ampak potem na 14 dni ali pa enkrat mesečno. Se zgodi edino, da kakšen projekt plača terapijo, potem ko je pa konec pa nimajo denarja da bi še naprej hodili	Zaključevanje odnosa oziroma sodelovanja	Delovni odnos
E22	Ja, če otrok/uporabnik razume, oziroma vem da bo razumel, pojasnim in povem, vsako vajo razložim	Ja, če otrok oziroma uporabnik razume, oziroma se ve da bo razumel, pojasni in pove, vsako vajo razloži	Obrazloževanje med vajami oziroma opravili	Delovni odnos
E23	Se mi zdi zelo pomembno, da ima terapevt predznanje, ki ga dobiš pri izobraževanju za specialnega pedagoga saj lahko le tako potem dobro izvajaš terapije	Zdi se ji pomembno, da ima terapevt predznanje, ki se ga dobi pri izobraževanju za	Posebnosti pri doseganju uspeha	Delovni odnos

		specialnega pedagoga, saj se lahko le tako potem dobro izvajajo terapije		
E24	Ena izmed takšnih taktik je tudi že sam čas izvajanja. Pri meni terapija traja le pol ure, ker menim, da v tem času največ naredimo, so otroci pri volji, niso zdolgočaseni in veseli odidejo	Ena izmed takšnih taktik je tudi že sam čas izvajanja. Terapija traja le pol ure, saj v tem času največ naredijo, so otroci pri volji, niso zdolgočaseni in veseli odidejo	Posebnosti pri doseganju uspeha	Delovni odnos
E25	Na jahališču imam slikice opravi oziroma postopka, ki nekaterim otrokom služijo, da se spomnijo kaj bomo delali. Drugih nekaj taktik nimam, mogoče bolj "fore", ko se na primer otrok noče spustiti in mu dam v roke palico in drži to palico pa misli, da se drži, ali pa obroček	Na jahališču ima slikice opravi oziroma postopka, ki nekaterim otrokom služijo, da se spomnijo kaj bodo delali. Drugih taktik nimam, mogoče bolj neke trike, ko se na primer otrok noče spustiti in mu da v roke palico in drži to palico pa misli, da se drži, ali pa obroček	Posebnosti pri doseganju uspeha	Delovni odnos
E26	Jaz imam v glavnem takšne svoje IP-je. Poročila ne pišem, če ga ne želijo imeti. Sprotnih evalvacij ne zapisujem, ker že tako dobro poznam vse otroke	Ima svoje IP-je. Poročila ne piše, če ga ne želijo imeti. Sprotnih evalvacij ne zapisuje, ker že tako dobro poznam vse otroke	Spremljanje dosežkov oziroma napredkov uporabnikov	Izvirni delovni projekt
E27	Na začetku sodelovanja izdelam IP za vsakega otroka posebej, kamor zapišem začetne cilje, potem pa se dodajajo	Na začetku sodelovanja izdelam IP za vsakega otroka posebej, kamor zapišem začetne cilje, potem pa se dodajajo	Izdelava načrta terapije	Izvirni delovni projekt
E28	"Bravo", "super", "danes ti je pa šlo zelo dobro", "napreduješ"...	"Bravo", "super", "danes ti je pa šlo zelo dobro", "napreduješ"...	Načini spodbude uporabnikov pri terapijah	Krepitev moči
E29	je konj zelo velik motivator	Konj je zelo velik motivator	Ohranjanje motivacije	Krepitev moči
E30	s komunikacijo in vajami	S komunikacijo in vajami	Ohranjanje motivacije	Krepitev moči
E31	Z besedami super, bravo, odlično, "ja bravo, danes je a bilo zares super, danes sem zelo zadovoljna s tabo"	Z besedami "super", "bravo", "odlično", "ja bravo, danes je a bilo zares super", "danes sem zelo	Načini spodbude uporabnikov pri terapijah	Krepitev moči

		zadovoljna s tabo” itd.		
E32	Če vidim, da se otrok še vedno krčevito drži sedla potem vidim, da ga je še vedno strah. Ko pa vidim, da se otrok sprosti, da ima sproščene roke, dol iz sedla, ko otroci niso več usmerjeni v to kam konj gre in v strah da bo padel iz konja, ampak se znajo osredotočiti na posamezno vajo in jo tudi pravilno izvesti	Če vidi, da se otrok še vedno krčevito drži sedla vidi, da ga je še vedno strah. Ko pa vidi, da se otrok sprosti, da ima sproščene roke, dol iz sedla, ko otroci niso več usmerjeni v to kam konj gre in v strah, da bo padel iz konja, ampak da se znajo osredotočiti na posamezno vajo in jo tudi pravilno izvesti	Opažanje krepitve moči	Krepitev moči
E33	To se potem vidi tudi na njihovem obnašanju, na samozavesti, mimiki obrazu, da vidiš da nima odpora do neke vaje, ko mu daš navodilo	To se potem vidi tudi na njihovem obnašanju, na samozavesti, mimiki obrazu, da se vidi, da nima odpora do neke vaje, ko se mu da navodilo	Opažanje krepitve moči	Krepitev moči
E34	Meni ni nič kaj tako grozno stresno	Nič ni tako stresno	Oblike pomoči, ki so na voljo	Podpora
E35	Če želim kaj o otroku izvedeti, kakšno konkretno težavo in če je v šoli s posebnim programom, lahko pokličem razredničarko, psihologinjo ali pa tudi strokovni tim, za tiste ki so v rednih osnovnih šolah. Ker ti imajo po navadi strokovni tim v katerem je tudi specialni pedagog. Drugače pa imamo enkrat na leto te strokovne posvete v Starešincih ampak tam nastopam bolj v vlogi predavatelja in odgovarjam na vprašanja	Če želi kaj o otroku izvedeti, kakšno konkretno težavo in če je v šoli s posebnim programom, lahko pokliče razredničarko, psihologinjo ali pa tudi strokovni tim za tiste, ki so v rednih osnovnih šolah. Ker ti imajo po navadi strokovni tim, v katerem je tudi specialni pedagog. Drugače pa imajo enkrat na leto te strokovne posvete v Starešincih, ampak tam nastopa bolj v vlogi predavatelja in odgovarja na vprašanja	Pridobivanje strokovnih smernic	Podpora

E36	Največja sprostitev mi je, da osedlam Polo (konja) in grem v naravo jahat	Največja sprostitev je, da osedlam svojega konja in gre v naravo jahat	Razbremenjevanje po terapijah	Podpora
E37	Ja, sodelujem z osnovno šolo Glazija, potem z društvom Sožitje (Slovenske konjice, Žalec), Sončkom, Zvezo prijateljev mladine, Rdeči križ	Ja, sodeluje z osnovno šolo Glazija, potem z društvom Sožitje (Slovenske konjice, Žalec), Sončkom, Zvezo prijateljev mladine, Rdeči križ	Povezovanje z drugimi institucijami	Povezovanje
E38	Ja, terapije so samoplačniške	Ja, terapije so samoplačniške	Samoplačniške terapije	Financiranje
E39	obstaja pa sofinanciranje raznih organizacij. Imam en primer, mamica in ati zbirata zamaške, potem to dajo na Rdeč križ, Rdeč križ pa nakaže meni denar recimo za 10 obiskov. Ali pa tudi Karitas plača za nekoga 10 terminov, to je vse odvisno od staršev, kako se znajdejo. Zelo veliko je takšnih, ki jim financirajo/sofinancirajo organizacije	Obstaja sofinanciranje raznih organizacij. Lahko zbirajo zamaške, potem to dajo na Rdeč križ, Rdeč križ pa nakaže denar za nekaj obiskov. Včasih tudi Karitas za nekoga plača nekaj terminov. To je vse odvisno od staršev, kako se znajdejo. Zelo veliko je takšnih, ki jim financirajo oziroma sofinancirajo organizacije	Samoplačniške terapije	Financiranje
E40	Uporabniki, ki so člani nekih društev imajo prednost	Uporabniki, ki so člani nekih društev imajo prednost	Uporabniki, katerim je storitev dosegljiva	Financiranje

Osnovni podatki za intervju 6

Zap. št. izjave	Pripis	Pojem	Kategorija	Nadkategorija
Fa	Petra	Petra	Ime	Osnovni podatki
Fb	Starost	35 let	Starost	Osnovni podatki
Fc	Ženska	Ženska	Spol	Osnovni podatki
Fd	Izobrazba	Izobrazba	Izobrazba	Osnovni podatki
Fe	12 let izvajanja TPK	12 let izvajanja TPK	Leta izvajanja TPK	Osnovni podatki
Ff	Terapija s konji po modelu EAGALA (aktivnosti s konji, usmerjene na osebnostni razvoj in svetovalno delo)	Psihosocialne in pedagoške aktivnosti s pomočjo konja	Zvrst terapij, ki jo opravlja	Osnovni podatki
F1	Meni je bila to ena čudovita presečna množica med mojimi ljubeznimi, v smislu jezdenja in med svojo	To ji je bila ena čudovita presečna množica med njenimi ljubeznimi, v smislu jezdenja in med njeno	Razlog za pričetek opravljanja TPK	Izobraževanje in izvajanje TPK

	izobrazbo	izobrazbo		
F2	na fundaciji Nazaj na konja	Na fundaciji Nazaj na konja	Opravljanje izobraževanja za terapevta TPK	Izobraževanje in izvajanje TPK
F3	na EAGALI	Na EAGALI	Opravljanje izobraževanja za terapevta TPK	Izobraževanje in izvajanje TPK
F4	izobraževanja za Imago facilitatorje	Izobraževanja za Imago Facilitatorje	Opravljanje izobraževanja za terapevta TPK	Izobraževanje in izvajanje TPK
F5	Na fundaciji Nazaj na konja smo malo povohali praktično vse ampak nič prav zares, bolj nekako tako zelo celostno	Na fundaciji Nazaj na konja so se dotaknili praktično vsega, ampak ničesar prav zares, bolj nekako tako zelo celostno	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK
F6	Konkretno tehnike, ki sem jih dobila recimo na izobraževanju za Imago facilitatorje, so konkretno delo s posameznikom, delo s parom, delo s skupino in delo z organizacijo. Kar pa danes največ uporabljam je delo s posameznikom in pa delo s skupino	Konkretno tehnike, ki jih je dobila na izobraževanju za Imago Facilitatorje, so konkretno delo s posameznikom, delo s parom, delo s skupino in delo z organizacijo. Kar danes največ uporablja je delo s posameznikom in delo s skupino	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK
F7	Na EAGALI sem v bistvu dobila neke tehnike tega simbolnega prenašanja, ki ga trenutno največ uporabljam in pa dela na tleh v smislu »dejte to zgradit, dejte to postaviti« in potem vključitev konja poleg	Na EAGALI je dobila neke tehnike simbolnega prenašanja, ki ga trenutno največ uporablja, in dela na tleh v smislu »dejte to zgradit, dejte to postaviti« in potem vključitev konja poleg	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK
F8	Kot metodo bi lahko rekla, da imamo supervizijo oziroma intervizijo tukaj v službi enkrat na mesec	V službi imajo enkrat na mesec supervizijo oziroma intervizijo	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK
F9	Temeljna metoda je pa seveda pogovor. Pogovor, ki izhaja iz uporabnika	Temeljna metoda je pogovor, ki izhaja iz uporabnika	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK
F11	Da, na Fundaciji ja. Ampak bolj na grobo. V smislu delovne terapije	Na Fundaciji ja, ampak bolj na grobo, v smislu delovne terapije	Na izobraževanjih naučeno o metodah dela z vsako posebnostjo posameznika	Izobraževanje in izvajanje TPK

F12	Pri nas se ne gleda ali ti otroci lahko delajo s konji ali ne. Bolj se gleda koliko so stari, koliko so vedenjsko nemirni, ali so kakšne prav hude kontraindikacije v smislu, da je otrok preveč samomorilen ali pa preveč psihotični. Tako da se ena ta ocena tveganja že naredi in jaz na nek način dobim tiste, ki pridejo skozi	Ne gleda se, ali ti otroci lahko delajo s konji ali ne. Bolj se gleda koliko so stari, koliko so vedenjsko nemirni, ali so kakšne prav hude kontraindikacije v smislu, da je otrok preveč samomorilen ali pa preveč psihotični. Tako da se ena ta ocena tveganja že naredi in na nek način dobi tiste, ki pridejo skozi	Ocena tveganja	Izobraževanje in izvajanje TPK
F13	Prva ocena tveganja se naredi že po prvem osebnem razgovoru otroka pri nas, ali je le ta primeren za našo ustanovo in ob tem za vse aktivnosti in terapije, ki jih tukaj izvajamo, ali ne	Prva ocena tveganja se naredi že po prvem osebnem razgovoru otroka, ali je le ta primeren za njihovo ustanovo in ob tem za vse aktivnosti in terapije, ki jih tukaj izvajajo	Ocena tveganja	Izobraževanje in izvajanje TPK
F14	Jaz sama delam po EAGALA modelu. To je v bistvu metoda, kjer delaš s konjem na tleh in je veliko takega dela kjer v bistvu delaš simbolno, to pomeni, da uporabniki sami predlagajo katera tema je za njih trenutno aktualna in potem z različnimi rekviziti to ponazorijo to temo na jahališču v smislu to je pot mojega življenja, tale velika ovira predstavlja moj poskus samomora in take stvari na primer. In potem imajo določeno nalogo, ki jo morajo s konji narediti in se opazuje tudi kako se konji na te stvari odzivajo in kako si uporabniki to potem interpretirajo	Delam po EAGALA modelu. To je v bistvu metoda, kjer se dela s konjem na tleh in je veliko takega dela kjer se v bistvu dela simbolno, kar pomeni, da uporabniki sami predlagajo katera tema je za njih trenutno aktualna in potem z različnimi rekviziti temo ponazorijo na jahališču - v smislu to je pot mojega življenja, tale velika ovira predstavlja moj poskus samomora in take stvari. Potem imajo določeno nalogo, ki jo morajo s konji narediti in se opazuje tudi kako se konji na te stvari odzivajo in kako si uporabniki to potem interpretirajo	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK
F15	Terapije, ki jih izvajam so v sklopu zdravilišča. Moji uporabniki so otroci, ki pridejo na Rakitno. Sem pa so napoteni s strani osebne zdravnika	Terapije, ki jih izvaja so v sklopu zdravilišča. Uporabniki so otroci, ki pridejo na Rakitno, tam pa so napoteni s strani osebne zdravnika	Povezovanje uporabnikom z	Uporabniki

F16	S posamezniki, ki imajo za seboj težke življenjske izkušnje, težave v socialnih stikih, nizko samopodobo, s posamezniki, ki imajo izkušnjo samo poškodovanja, zlorab, mladimi in otroci, ki imajo depresijo, anksiozo, bipolarno ali druge duševne motnje, otroci in mladi z razvojnimi motnjami kot so motnje avtističnega spektra, mladimi, ki so v čustvenih stiskah, ki se ne razumejo s starši, se težko sprostijo, imajo težave v socialnih stikih z vrstniki. Nekaj jih imam tudi aspergerčkov.	S posamezniki, ki imajo za seboj težke življenjske izkušnje, težave v socialnih stikih, nizko samopodobo, s posamezniki, ki imajo izkušnjo samo poškodovanja, zlorab, mladimi in otroci, ki imajo depresijo, anksiozo, bipolarno ali druge duševne motnje, otroci in mladi z razvojnimi motnjami kot so motnje avtističnega spektra, mladimi, ki so v čustvenih stiskah, ki se ne razumejo s starši, se težko sprostijo, imajo težave v socialnih stikih z vrstniki ter nekaj aspergerčkov	Uporabniki, s katerimi se dela	Uporabniki
F17	Moje mnenje je takšno, da ko pride uporabnik sem in potrebuje terapijo oziroma pomoč za svoje življenje ni moja naloga, da jaz rečem to moraš narediti ampak je moja naloga da v bistvu poskušam uporabnika peljati in voditi tako, da bo on zase našel kaj je za njega najboljše, ker vsak ima zase rešitev za svoje življenje. Tako da v temu delu je to absolutno soustvarjanje skupaj z uporabnikom	Ko pride uporabnik in potrebuje terapijo oziroma pomoč za svoje življenje ni njena naloga, da reče, da mora nekaj narediti ampak je njena naloga, da uporabnika poskuša peljati in voditi tako, da bo on zase našel kaj je za njega najboljše, ker vsak ima zase rešitev za svoje življenje. Tako da v temu delu je to absolutno soustvarjanje skupaj z uporabnikom	Odnos z otrokom	Uporabniki

F18	Že preden pridejo do mene podpišejo nekaj papirjev, o varnosti, saj je konj nepredvidljiva žival. Eden od obrazcev je tudi, da podpišejo prevzem odgovornosti v smislu, da bomo mi naredili vse za varnost kar je v naši moči, vendar je konj tudi nepredvidljiva žival. Prvo srečanje vedno poteka tako, da uporabniki pridejo v prostore, ki so namenjeni terapijam, jim razkažem hlev in vse ostalo, nato pa se zberemo skupaj v tej pisarni in posedemo v krog. Uvodno srečanje je vedno sestavljeno na način predstavljanja in spoznavanja drug drugega, najprej z ljudmi potem pa še s konji. Povem jim tudi informacije kot so, da bodo srečanja trajala uro in pol, dvakrat na teden. Povem jim tudi na kratko kaj bomo delali v teh treh mesecih. Povem jim tudi, da lahko sodelujejo toliko kakor pri sebi čutijo, če kdo ni pripravljen delati kakšne aktivnosti in ga je strah, ne rabi, naj spregovori. Potem jih tudi malo opozorim kako naj bodo oblečeni in obuti. Potem naredimo tudi s temi starejšimi zavezo zaupnosti, torej kar se dogaja tukaj, govori tukaj, naj tudi ostane tukaj, pač da ne bodo s to informacijo šli ven in govorili drugim ljudem. Torej na nek način vzpostavim neko varno okolje zanje. Ko pa damo ta ritual skozi pa gremo na spoznavanje. Odvisno je koliko so stari na tak način tudi izpeljem to predstavljanje. Mlajšim	Že preden pridejo do nje podpišejo nekaj papirjev, o varnosti, saj je konj nepredvidljiva žival. Eden od obrazcev je tudi, da podpišejo prevzem odgovornosti v smislu, da se bo za varnost naredilo vse, kar je v njihovi moči, vendar je konj tudi nepredvidljiva žival. Prvo srečanje vedno poteka tako, da uporabniki pridejo v prostore, ki so namenjeni terapijam, jim razkaže hlev in vse ostalo, nato pa se zberejo skupaj v tej pisarni in posedejo v krog. Uvodno srečanje je vedno sestavljeno na način predstavljanja in spoznavanja drug drugega, najprej z ljudmi potem pa še s konji. Pove jim tudi informacije kot so, da bodo srečanja trajala uro in pol, dvakrat na teden. Pove jim tudi na kratko kaj bomo delali v teh treh mesecih. Pove jim tudi, da lahko sodelujejo toliko kakor pri sebi čutijo, če kdo ni pripravljen delati kakšne aktivnosti in ga je strah, ne rabi, naj spregovori. Potem jih tudi malo opozori, kako naj bodo oblečeni in obuti. Naredijo tudi s temi starejšimi zavezo zaupnosti, torej kar se dogaja tukaj, govori tukaj, naj tudi ostane tukaj, pač da ne bodo s to informacijo šli ven in govorili drugim ljudem. Torej na nek način vzpostavi neko varno okolje zanje. Ko pa dajo ta ritual skozi pa grejo na spoznavanje. Odvisno je, koliko so stari na tak način tudi izpelje to	Pričetek sodelovanja	Delovni odnos
-----	--	--	----------------------	---------------

	bolj skozi figurice, starejšimi pa s terapevtskimi karticami. Da vzamejo dve kartici in povejo katera predstavlja njega kako sebe vidi in kako misli da ga družba vidi. Obstaja dosti načinov, to je le eden izmed njih. Tako da prvo uro res namenim temu, da se ljudje spoznamo. Ko se na tak način predstavijo jih vedno odzrcalim. To pomeni, da v bistvu povzamem tisto kar povedo, kar sem slišala. No po vsem tem, gremo v jahalnico in poteka predstavitev konj in v prvem delu je vedno opazovanje. Med opazovanjem pa se pogovarjamo o tem, kako konji z nami komunicirajo (rep, ušesa), kje je varno kje ne, kakšno je vidno polje. Tukaj je tudi pomembno, da uporabniki zaznajo, da konj ni motor, ampak neko živo bitje in je prav, da z njim vzpostaviš nek odnos in ga jemlješ kot nekdo, ki ima tudi pravico se umakniti ali kakorkoli.	predstavljanje. Mlajšim bolj skozi figurice, starejšimi pa s terapevtskimi karticami. Da vzamejo dve kartici in povejo katera predstavlja njega kako sebe vidi in kako misli da ga družba vidi. Obstaja dosti načinov, to je le eden izmed njih. Prvo uro res nameni temu, da se ljudje spoznajo. Ko se na tak način predstavijo jih vedno odzrcali. To pomeni, da v bistvu povzamem tisto kar povedo, kar sem slišala. Po vsem tem grejo v jahalnico in poteka predstavitev konj in v prvem delu je vedno opazovanje. Med opazovanjem pa se pogovarjajo o tem, kako konji z nami komunicirajo (rep, ušesa), kje je varno kje ne, kakšno je vidno polje. Tukaj je tudi pomembno, da uporabniki zaznajo, da konj ni motor, ampak neko živo bitje in je prav, da z njim vzpostaviš nek odnos in ga jemlješ kot nekdo, ki ima tudi pravico se umakniti ali kakorkoli		
F19	Terapijo začnemo tukaj v kabinetu, da se pozdravimo in vidimo kako smo. Mladostnike vedno vprašam, če je ostalo kaj od zadnjega srečanja o čemer bi želeli govoriti, nato pa gremo po navadi h konjem. Potem skoraj vedno imamo na začetku dela s konji nego konja. Da pridejo malo sami sabo v kontakt pa tudi s konji. Po tem pa odvisno, ali jahajo, ali vodijo, s povodcem, brez povodca, da jim sledijo po dihanju. Pol	Terapijo začnejo v kabinetu, da se pozdravimj in vidijo kako smo. Mladostnike vedno vpraša, če je ostalo kaj od zadnjega srečanja o čemer bi želeli govoriti, nato pa gremo po navadi h konjem. Potem skoraj vedno imajo na začetku dela s konji nego konja. Da pridejo malo sami sabo v kontakt pa tudi s konji. Po tem pa odvisno, ali jahajo, ali vodijo, s povodcem, brez povodca, da jim sledijo	Koraki pred, med in po terapiji	Delovni odnos

	pri jahanju lahko jahamo zunaj, lahko gremo jahalne igre, lahko se žogajo s konji. Potem drug del je pa bolj usmerjen v osebnostno rast. Pogledamo kakšno temo, ki je aktualna na primer zaupanje. Jaz imam neko grobo strukturo terapije, ki pa sem jo seveda pripravljena prilagajati glede na to, kaj slišim na timskih sestankih torej kaj se dogaja s vsakim posameznikom	po dihanju. Pri jahanju lahko jahajo zunaj, lahko grejo jahalne igre, lahko se žogajo s konji. Potem drug del je pa bolj usmerjen v osebnostno rast. Pogledajo kakšno temo, ki je aktualna na primer zaupanje. Imam neko grobo strukturo terapije, ki pa jo je pripravljena prilagajati glede na to, kaj slišim na timskih sestankih in kaj se dogaja s vsakim posameznikom		
F20	Vedno imamo potem tudi zaključek po vsaki terapiji, da se spet zberemo v krog potem pa naredimo tako kot neko košarico besed, to pomeni da vsak na glas pove eno besedo s katero je trenutno v stiku glede na to uro in pol, ko smo bili skupaj	Po terapiji je vedno tudi zaključek, da se spet zberejo v krog, potem pa naredijo tako kot neko košarico besed, to pomeni da vsak na glas pove eno besedo s katero je trenutno v stiku glede na to uro in pol, ko so bili skupaj	Koraki pred, med in po terapiji	Delovni odnos
F21	Vodnik konja je vedno prisoten, potem pa je odvisno od uporabnikov. Lahko so vodniki tudi uporabniki. Vse je prilagodljivo ampak vedno gledano na varnost	Vodnik konja je vedno prisoten, potem pa je odvisno od uporabnikov. Lahko so vodniki tudi uporabniki. Vse je prilagodljivo ampak vedno gledano na varnost	Vodnik konja	Delovni odnos
F22	Za vzdrževanje nekega stika sama vedno poskrbim, da vsakič ko pridejo, da sedimo v krogu, da sedimo tako, da sama vidim vse obraze, sploh ta mlajše, k vedno lezejo skupaj. In res skrbim, da imam z vsakim očesen kontakt. Probam si v čim krajšem času zapomniti vsa imena, saj se mi zdi to zelo pomembno	Za vzdrževanje nekega stika vedno poskrbi, da vsakič ko pridejo, da sedijo v krogu, da sedjo tako, da vidi vse obraze, sploh ta mlajše, k vedno lezejo skupaj. In res skrbi, da ima z vsakim očesen kontakt. V čim krajšem času si skuša zapomniti vsa imena, saj se ji zdi to zelo pomembno	Metode med terapijo	Delovni odnos
F23	Kot prvo to, da res nikoli nobenega ne silim v nič	Res nikoli nobenega ne silim v nič	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos
F24	Pomemben pa je tudi čas	Pomemben je čas	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos
F25	Pa že s pogledom se mi zdi da znam pokazati neko dostopnost	Že s pogledom zna pokazati neko dostopnost	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos

F26	Pa tudi tako, da jim povem, da sem tukaj, če me bodo rabili, se jim pa ne vsiljujem	Pove jim, da je tukaj, če jo bodo potrebovali, se jim pa ne vsiljuje	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos
F27	Če pa sama vidim, da je nekdo v stiski, pa tudi rečem »pejt, a rabiš, se greva malo pogovoriti« in pol greva sem v kabinet	Če vidi, da je nekdo v stiski reče »pejt, a rabiš, se greva malo pogovoriti« in nato gredo v kabinet	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos
F28	V glavnem uporabnike vidim in ne ignoriram kakšnih takšnih stvari, jim pristopim, poimenujem, ubesedim. Sploh kakšni potrebujejo poimenovanje čustev, da se jih zavejo	Uporabnike vidi in ne ignoriram kakšnih takšnih stvari, jim pristopi, poimenuje, ubesedi. Sploh kakšni potrebujejo poimenovanje čustev, da se jih zavejo	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos
F29	Na zadnjem srečanju s skupino po navadi naredimo takšno drevo spominov, pa v bistvu malo napišejo kakšen spomin, kakšno sporočilo pustijo za naše konje, ali pa za nas. In jim to kar veliko pomeni. In potem lahko tudi naslednji ko pridejo to preberejo	Na zadnjem srečanju s skupino po navadno naredijo takšno drevo spominov, pa v bistvu malo napišejo kakšen spomin, kakšno sporočilo pustijo za naše konje. To jim veliko pomeni. To lahko preberejo tudi naslednji, ki pridejo	Zaključevanje odnosa oziroma sodelovanja	Delovni odnos
F30	Moji uporabniki v bistvu ves čas vedo kaj delajo in zakaj to delajo	Uporabniki v bistvu ves čas vedo kaj delajo in zakaj to delajo	Obrazloževanje med vajami oziroma opravili	Delovni odnos
F31	S sodelavko se po vsaki terapiji pogovoriva o srečanju, o posebnostih, kaj se je dogajalo, nato pa tudi to zapišemo za vsakega posameznika posebej poročilo. Tudi s sodelavko pogledava kaj je bilo dober, kaj ne, kaj bi lahko spremenili za naslednjič	S sodelavko se po vsaki terapiji pogovorista o srečanju, o posebnostih, kaj se je dogajalo, nato pa tudi za vsakega posameznika napišejo posebej poročilo. Tudi s sodelavko pogledata, kaj je bilo dobro, kaj ne, kaj bi lahko spremenili za naslednjič	Spremljanje dosežkov oziroma napredkov uporabnikov	Izvirni delovni projekt
F32	V bistvu se načrt dela z različnimi cilji za vsakega otroka ali mladostnika zapiše v sklopu celotnega zdravilišča in to zapišejo, naredijo načrt s svojim psihologom. Kar pa se seveda pri terapiji s konji tudi lotevamo. To kar v bistvu jaz tukaj delam, je podpora temu, kar je prišel otrok sem	V bistvu se načrt dela z različnimi cilji za vsakega otroka ali mladostnika, naredi se načrt s svojim psihologom. To delajo tudi pri terapiji s konji, to dela ona in je podpora temu, kar je prišel otrok sem iskati	Izdelava načrta terapije	Izvirni delovni projekt

	iskat			
F33	Eden izmed načinov je iskanje virov moči	Eden izmed načinov je iskanje virov moči	Načini spodbude uporabnikov pri terapijah	Krepitev moči
F34	Smo enkrat recimo risali na papir, kaj so moji viri moči, kateri so notranji in kateri zunanji. Tako sem potem vedela za vsakega posameznika kaj ga spodbuja in na čem še mora delati, da ga ne bo oviralo	Enkrat so risali na papir, kaj so njihovi viri moči, kateri so notranji in kateri zunanji. Tako je potem vedela za vsakega posameznika kaj ga spodbuja in na čem še mora delati, da ga ne bo oviralo	Načini spodbude uporabnikov pri terapijah	Krepitev moči
F35	Pomembna se mi zdi kritika vedenja ne osebnosti, da poveš »ti si v redu, tole pa si naredil narobe«, ne pa »ti si tak«. To se mi zdi pomembno izpostaviti. To pomeni, da če kaj narobe naredijo, da se izključno na vedenje navežem	Pomembna je kritika vedenja, ne osebnosti, da se pove »ti si v redu, tole pa si naredil narobe«, ne pa »ti si tak«. Če kaj naredijo narobe se naveže izključno na vedenje	Načini spodbude uporabnikov pri terapijah	Krepitev moči
F36	Največji motivator je seveda konj. Se pa vidi, da jih ježa res zelo motivira. Ker sedeti, biti višji od drugih, biti jahač, to je nekaj kar je za njihovo identiteto zelo visoko	Največji motivator je in vidi se, da jih ježa res zelo motivira. Ker sedeti, biti višji od drugih, biti jahač, to je nekaj kar je za njihovo identiteto zelo visoko	Ohranjanje motivacije	Krepitev moči
F37	Jaz jim povem, da sem ponosna na njih	Pove jim, da je ponosna na njih	Načini spodbude uporabnikov pri terapijah	Krepitev moči
F38	Zelo veliko pa se tudi obračam na konje, ker jim konji veliko pomenijo. V smislu, pogledj kako je bil konj prej, kako je konj zdaj, to je tvoje delo. Ali v smislu vau kako je konj čist, ali v smislu vau kako je prej hitro hodil, zadrževal dih in kako sproščeno zdaj hodi	Zelo veliko se obrača na konje, ker jim konji veliko pomenijo. V smislu, pogledj kako je bil konj prej, kako je konj zdaj, to je tvoje delo. Ali v smislu vau kako je konj čist, ali v smislu vau kako je prej hitro hodil, zadrževal dih in kako sproščeno zdaj hodi	Načini spodbude uporabnikov pri terapijah	Krepitev moči

F39	Pa v velikih primerih nočem, da sem jaz tista avtoriteta, ki reče dober si, v redu si, ampak vprašam uporabnika, kako pa ti misliš da si zdaj naredil, kako si bil, kako si pa ti zadovoljen. Poskušam na način, da uporabniki probajo sami videti te stvari kjer se lahko sebe krepijo in jim probam to tudi osvetliti	V veliko primerih noče, da je ona tista avtoriteta, ki reče dober si, v redu si, ampak vpraša uporabnika, kako pa ti misliš da si zdaj naredil, kako si bil, kako si pa ti zadovoljen. Poskuša na način, da uporabniki probajo sami videti te stvari, kjer se lahko sebe krepijo in jim proba to tudi osvetliti	Načini spodbude uporabnikov pri terapijah	Krepitev moči
F40	Jim rečem, da naj samega sebe primerja s samim s sabo. Kako si bil prejšnjič, kako si danes. Drugo pa je tudi, da sama ne vem količino možnega premaganega strahu. Nekdo lahko stoji na konju pa bo veliko manj strahu premagal kot nekdo drug, ki jaha in sedi na konju, ko se konj giblje. Pa je videti, da tisti, ki stoji da je boljši, ampak kaj je na notri jaz ne morem videti	Reče jim, da naj samega sebe primerja s samim s sabo. Kako si bil prejšnjič, kako si danes. Drugo pa je tudi, da sama ne ve količino možnega premaganega strahu. Nekdo lahko stoji na konju pa bo veliko manj strahu premagal kot nekdo drug, ki jaha in sedi na konju, ko se konj giblje. Pa je videti, da tisti, ki stoji da je boljši, ampak kaj je na notri ona ne more videti	Opažanje krepitve moči	Krepitev moči
F41	V prvi vrsti se mi zdi največja varovalka moj odnos, ki ga imam s sodelavko. To kako midve sinhrono delava, da se pogledava pa že veva	Največja varovalka je odnos, ki ga ima s sodelavko. To kako midve sinhrono delava, da se pogledava pa že veva	Oblike pomoči, ki so na voljo	Podpora
F42	Tako, da ko je mi je stresno, ali pa tudi, če mi je doma kaj stresno, da dam v neko črno škatlico, v smislu, da se izkašljam prej, povem kaj mi je težko, da dam ven in da sem lahko zdaj res tukaj s skupino in s konji	Ko ji je kaj stresno doma da v neko črno škatlico, v smislu, da se izpove prej, pove, kaj je težko, da to ven in je lahko zdaj res tukaj s skupino in s konji	Oblike pomoči, ki so na voljo	Podpora
F43	Drug del so pa supervizije in lastne terapije in pa seveda tudi meni zelo pomaga vera v boga, se obračam na molitev in na boga	Supervizije in lastne terapije. Pomaga ji tudi vera v boga in molitev	Oblike pomoči, ki so na voljo	Podpora

F44	V službi imamo intervizije. Drugače pa jaz osebno tudi dobim supervizijo, ker hodim na osebno terapijo enkrat na mesec pa potem grem tudi k supervizorki	Osebno dobi dobim supervizijo, ker hodim na osebno terapijo enkrat na mesec in potem grem tudi k supervizorki	Pridobivanje strokovnih smernic	Podpora
F45	pomaga tudi, da se v timu usedemo skupaj pa potem kakšne stvari izpostavimo ali pa če imamo kakšna neskladja v smislu »men se zdi tole bolj primerno, se mi tole ne zdi tako varno..	V timu se usedejo skupaj in kakšne stvari izpostavimo ali pa če imajo kakšna neskladja v smislu »meni se zdi tole bolj primerno, to se mi ne zdi tako varno"	Pridobivanje strokovnih smernic	Podpora
F46	Z glin rada delam, tečem rada, telovadim, jezdim. To so tudi takšni ventilčki in če jih ne bi imela bi tudi težje delala. Saj zelo rada delam to ampak v resnici je res velika odgovornost to delati	Rada dela iz glin, tečem, telovadi in jezdim. Če tega ne bi imela bi težje delala. Rada dela, vendar je to velika odgovornost	Razbremenjevanje po terapijah	Podpora
F47	Jaz osebno sodelujem s fundacijo Nazaj na konja, sem predavateljica tam v njihovem programu za izobraževanje	Sodeluje s fundacijo Nazaj na konja, tam je predavateljica v njihovem programu za izobraževanje	Povezovanje z drugimi institucijami	Povezovanje
F48	Tudi predavam v različnih šolskih ustanovah, septembra grem predavat študentom psihologije	Predava v različnih šolskih ustanovah	Povezovanje z drugimi institucijami	Povezovanje
F49	obiske vrtecev, pa iz Sončka so že prišli	Vrtec, Sonček	Povezovanje z drugimi institucijami	Povezovanje
F50	Ne niso. Terapij se udeležujejo tisti, ki so vključeni v Mladinsko zdravilišče Rakitna in je celotno zdravljenje krito iz strani zdravstvenega zavarovanja. Res pa je, da čeprav je celotno zdravilišče za mlade financirano preko zdravstvenega zavarovanja, terapije s konji niso	Ne niso. Terapij se udeležujejo tisti, ki so vključeni v Mladinsko zdravilišče Rakitna in je celotno zdravljenje krito iz strani zdravstvenega zavarovanja. Res pa je, da čeprav je celotno zdravilišče za mlade financirano preko zdravstvenega zavarovanja, terapije s konji niso	Samoplačniške terapije	Financiranje
F51	Včasih je bilo, da so potem v popoldanskem času prišli samoplačniško zunanji uporabniki, trenutno pa ni	Včasih so v popoldanskem času prišli samoplačniško zunanji uporabniki, trenutno pa ni	Samoplačniške terapije	Financiranje

F52	Uporabnikom zdravilišča	Uporabnikom zdravilišča	Uporabniki, katerim je storitev dosegljiva	Financiranje
-----	----------------------------	----------------------------	---	--------------

Osnovni podatki za intervju 7

Zap. št. izjave	Pripis	Pojem	Kategorija	Nadkategorija
Ga	Maja	Maja	Ime	Osnovni podatki
Gb	33 let	33 let	Starost	Osnovni podatki
G	Ženska	Ženska	Spol	Osnovni podatki
Gd	Socialna delavka	Socialna delavka	Izobrazba	Osnovni podatki
Ge	5 let	5 let	Leta izvajanja TPK	Osnovni podatki
Gf	Specialno pedagoška obravnavava s pomočjo konja	Specialno pedagoška obravnavava s pomočjo konja	Zvrst terapij, ki jo opravlja	Osnovni podatki
G1	Delala sem s konji in ugotovila, da mi je ta zadeva zelo všeč in mi je to postala neka taka ljubezen in sem želela, da bi bila tudi to moj življenjska pot, nisem pa želela zgubiti tega, za kar sem se do sedaj izobrazila	Delala je s konji in ugotovila, da ji je to zelo všeč in da si želi, da bi bila to njena življenjska pot, ki ji je želela povezati z izobrazbo	Razlog za pričetek opravljanja TPK	Izobraževanje in izvajanje TPK
G2	Izobraževanje sem opravljala na fundaciji Nazaj na konja	Na fundaciji Nazaj na konja	Opravljanje izobraževanja za terapevta TPK	Izobraževanje in izvajanje TPK
G3	Ne bi rekla, da je bila tako dodelana teorija. Mi smo tekom tega izobraževanja dobili neke vpoglede, neke povzetke, različnih smeri, strok, ki se lahko dotikajo terapij. To se pravi, da so po mojem različni zorni koti skozi katerih lahko gledaš eno in isto stvar. Tako da je potem odvisno od tega kakšna je tvoja osnovna usmeritev, kaj že znaš in s kom se recimo že ukvarjaš, s katero ciljno populacijo	Tekom izobraževanja so dobili neke vpoglede, povzetke različnih smeri, strok, ki se lahko dotikajo terapij. To so različni zorni koti skozi katere se gleda eno in isto stvar. Odvisno je, kakšna je tvoja osnovna usmeritev, kaj že znaš in katera je ciljna populacija	Delovne metode, naučene na izobraževanju	Izobraževanje in izvajanje TPK
G4	Ja. Za različne ciljne skupine smo nekako predelali, kaj bi se dalo delati in kako	Ja. Predelali so različne ciljne skupine, kaj bi se dalo delati in kako	Na izobraževanjih naučeno o metodah dela z vsako posebnostjo posameznika	Izobraževanje in izvajanje TPK

G5	Ti kot terapevt vedno v dogajanje preneseš svojo osnovno izobrazbo. Zato je tudi pogoj, da si po poklicu ali socialni delavec ali specialni pedagog, ali defektolog... Ker če imaš neko osnovo plus vse kar te na izobraževanju naučijo lahko potem izvajaš terapijo seveda v svojem stilu	Kot terapevt v dogajanje preneseš svojo osnovno izobrazbo. Zato je tudi pogoj, da si po poklicu ali socialni delavec ali specialni pedagog, ali defektolog, saj te na izobraževanju naučijo izvajati terapijo v svojem stilu	Na izobraževanjih naučeno o metodah dela z vsako posebnostjo posameznika	Izobraževanje in izvajanje TPK
G6	V bistvu, vsak je primeren za terapijo, če dosega določeno starost, se pravi starejši od treh let in če nima nobenih kontra indikacij	Vsak je primeren za terapijo, če je starejši od treh let in če nima nobenih kontra indikacij	Ocena tveganja	Izobraževanje in izvajanje TPK
G7	Jaz osebno delam v sodelovanju s šolo s posebnim programom, to so otroci, ki imajo zmerno motnjo v duševnem razvoju, tako da mi v bistvu vse oni pripravijo, nimam tega organizacijskega vidika tukaj nič. In se ne rabim ukvarjati s tem. Oni mi v bistvu sami izberejo učence, ki pridejo na terapijo	Delam v sodelovanju s šolo s posebnim programom, to so otroci, ki imajo zmerno motnjo v duševnem razvoju, nimam organizacijskega vidika in se s tem ne rabi ukvarjati. Sami izberejo učence, ki pridejo na terapijo	Ocena tveganja	Izobraževanje in izvajanje TPK
G8	sodelujem z osnovno šolo s prilagojenim programom, ki je v Divači	Sodeluje z osnovno šolo s prilagojenim programom v Divači	Povezovanje z uporabnikom	Uporabniki
G9	Nekaj časa sem imela tudi samoplačniške in takrat je v večini primerih šla informacija od ust do ust in so na tak način uporabniki našli mene, da so od nekoga izvedeli	Imela je samoplačniške uporabnike in takrat je v večini primerih šla informacija od ust do ust, tako da so uporabniki našli njo	Povezovanje z uporabnikom	Uporabniki
G10	Otroci s posebnimi potrebami. Večino z zmerno do težjo motnjo. Različni profili so v bistvu, od Downovega sindroma do cerebralne paralize, Wilsonov sindrom, neki kombinirani sindromi. Tudi z gibalno oviranimi	Otroci s posebnimi potrebami. Večino z zmerno do težjo motnjo, od Downovega sindroma do cerebralne paralize, Wilsonov sindrom, neki kombinirani sindromi in gibalno ovirani	Uporabniki, s katerimi se dela	Uporabniki
G11	Lahko bi rekla, da sva sodelavca v projektu pomoči	Sta sodelavca v projektu pomoči	Odnos z otrokom	Uporabniki

G12	Tako da otroci in starši so bili seznanjeni, sklenili dogovor. Z mano se ne podpiše nobenega dogovora o sodelovanju. Kakšen je uvodni ritual je odvisen tudi od intelektualne razvitosti in v večini primerov ne bi imelo smisla uporabnikom predstavljati posameznih stvari uporabnikom.. V bistvu samo pridejo, se predstavimo in začnemo. Idealni začetek terapij bi bil, da bi se terapevtski tim sestel s starši, z različnimi strokovnimi delavci, ki se ukvarjajo s tem otrokom in bi na tak način hitreje izluščili točke, na katerih je potrebno delati s posameznim otrokom	Otroci in starši so bili seznanjeni in so sklenili dogovor. Kakšen je uvodni ritual je odvisen tudi od intelektualne razvitosti in v večini primerov ne bi imelo smisla uporabnikom predstavljati posamezne stvari. Samo pridejo, se predstavijo in začnejo. Idealni začetek terapij bi bil, da bi se terapevtski tim sestel s starši, z različnimi strokovnimi delavci, ki se ukvarjajo s tem otrokom in bi na tak način hitreje izluščili točke, na katerih je potrebno delati s posameznim otrokom	Pričetek sodelovanja	Delovni odnos
G13	Terapija traja pol ure. In tisti dan ko imamo terapije pride okoli 15 otrok tako da krožijo. Najprej je pozdrav, priprava na jahanje torej priprava konja in priprava samega sebe, poznati morajo postopke pripravljanja konjev, ga morajo počistiti narediti nekaj za to, da gredo potem na njega. To je običajna praksa v konjeništvu, ki se mi zdi prava, vzgojna. Torej grajenje delovnih navad, spoštovanja do živali, hvaležnosti »daj, dam«, da ti poskrbiš za njega in ga boš lahko jahal. Po vsem tem gredo na konja se pravi je na vrsti jezdenje. Jaz sem v bistvu zelo prilagodljiva, včasih si nekaj zamislim, pa potem delamo čisto nekaj drugega. se mi zdi pomembno, da se prilagajamo glede na počutje. Potem sledijo vaje	Terapija traja pol ure. Na dan terapij pride okoli 15 otrok tako da krožijo. Najprej je pozdrav, priprava na jahanje, priprava konja in priprava samega sebe, poznati morajo postopke pripravljanja konjev, ga morajo počistiti, narediti nekaj za to, da gredo potem na njega. To je običajna praksa v konjeništvu, ki se ji zdi prava in vzgojna. Torej grajenje delovnih navad, spoštovanja do živali, hvaležnosti »daj, dam«, da ti poskrbiš za njega in ga boš lahko jahal. Po vsem tem gredo na konja in je na vrsti jezdenje. Zelo je prilagodljiva, včasih si nekaj zamisli, pa potem delajo čisto nekaj drugega. Zdi se ji pomembno, da se prilagajajo glede na počutje. Potem sledijo vaje	Koraki pred, med in po terapiji	Delovni odnos

G14	Vaje so sestavljene pedagoško, da se povezujejo s šolsko vsebino. Zato pa je zelo pomembno, da imaš čim več informacij glede otroka, da veš česa je zmožen, da mu ne postavljaš prevelikih kriterijev oziroma pretežkih vaj. Na koncu pa zahvala, pozdrav	Vaje so sestavljene pedagoško, da se povezujejo s šolsko vsebino. Zato pa je zelo pomembno, da imaš čim več informacij glede otroka, da veš česa je zmožen, da mu ne postavljaš prevelikih kriterijev oziroma pretežkih vaj. Na koncu pa zahvala, pozdrav	Koraki pred, med in po terapiji	Delovni odnos
G15	Vodnika konja imam vedno. V bistvu smo v timu jaz kot terapevtka, vodnik konja in asistent, ki je pedagoginja iz te šole, ki jo otroci obiskujejo	Vodnika konja ima vedno. V bistvu smo v timu - jaz kot terapevtka, vodnik konja in asistent, ki je pedagoginja iz te šole, ki jo otroci obiskujejo	Vodnik konja	Delovni odnos
G16	Komunikacija	Komunikacija	Metode med terapijo	Delovni odnos
G17	Ja v bistvu, ni tehnik, je stvar občutka. Nikoli ne silim nobenega na konja, upoštevam trenutno počutje, prilagajam se. Prijaznost je tukaj zelo pomembna in pa pozitivna energija	Ni tehnik, je stvar občutka. Nikoli ne sili nobenega na konja, upošteva trenutno počutje in se prilagaja. Zelo pomembna je prijaznost in pozitivna energija	Doseganje zaupanja uporabnika	Delovni odnos
G18	Da bi uporabnik nehal prihajati, ti ne znam odgovoriti, ker se to še ni zgodilo. Konstantno obiskujejo terapijo eni in isti in pa novi	Ni se še zgodilo, da bi uporabnik nehal prihajati. Konstantno obiskujejo terapijo eni in isti in pa novi	Zaključevanje odnosa oziroma sodelovanja	Delovni odnos
G19	Večinoma jim ne obrazložim namen vaje, nisem nikoli razmišljala o tem da bi jim. Velikokrat verjetno ne bi imelo smisla, odvečne besede, govoričenje za otroke, ki imajo omejeno sposobnost razumevanja besed kot takih in besednih zvez, simbolnih pomenov. Potrebno je biti kratek, jasen, jednat, brez nepotrebnih besed in razlag, ker v osnovi je že sam fokus zelo slab pri njih in če preveč govoriš jih enostavno izgubiš. Mogoče bolj v smislu kdaj, da bolj začutijo konja ali pa da bolj začutijo sebe, v smislu sproščanja in dihanja. Če že kaj razlagam	Večinoma jim ne obrazloži namena vaje. Velikokrat verjetno ne bi imelo smisla, saj imajo otroci omejeno sposobnost razumevanja besed. Potrebno je biti kratek, jasen, jednat, brez nepotrebnih besed in razlag, ker v osnovi je že sam fokus zelo slab pri njih in če preveč govoriš jih enostavno izgubiš. Mogoče bolj v smislu kdaj, da bolj začutijo konja ali pa da bolj začutijo sebe, v smislu sproščanja in dihanja	Obrazloževanje med vajami oziroma opravili	Delovni odnos

G20	Nimam taktik. Gre se zato, da je vsakršna nadgradnja otrokovega znanja uspeh. Pomembno mi je, da se imajo otroci fajn in da imajo priložnost početi nekaj takega, kar jim je na drugačen način nedosegljivo	Nimam taktik. Gre se zato, da je vsakršna nadgradnja otrokovega znanja uspeh. Pomembno je, da se imajo otroci dobro in da imajo priložnost početi nekaj takega, kar jim je na drugačen način nedosegljivo	Posebnosti pri doseganju uspeha	Delovni odnos
G21	Pišem stvari po terapiji zaradi sebe, da vidim kaj se je počelo, da ne pozabim	Po terapiji piše stvari zaradi sebe, da vidi, kaj se je počelo in da ne pozabi	Spremljanje dosežkov oziroma napredkov uporabnikov	Izvirni delovni projekt
G22	Jaz sem prišla potem vmes. Tako da najbrž so bile te stvari narejene preko šole. Ampak sama nimam nič takšnega pri sabi za vpogled	Njeno delo nastopi potem, te stvari se naredijo preko šole	Izdelava načrta terapije	Izvirni delovni projekt
G23	Le z eno vrsto uporabnikom uporabljam sistem nagrad in kazni, ker pri njih drugače pač ne gre in to v smislu odtegovanja dejavnosti, ki so njim všeč in če nekaj narediš, boš lahko to. Drugače pa pohvale, petke	Le z eno vrsto uporabnikom uporablja sistem nagrad in kazni, ker pri njih drugače pač ne gre in to v smislu odtegovanja dejavnosti, ki so njim všeč in če nekaj narediš, boš lahko to. Drugače pa pohvale, petke	Način spodbude uporabnikov pri terapijah	Krepitev moči
G24	Tako, da se pozanimam o otroku, da v bistvu raziskujem življenjski svet uporabnika, z opazovanjem, spoznavanjem,... Probaš najti nekaj kar mu gre dobro in je poudarek na temu, to naj bi bila opora in podpora. Pomembno pa je delati tudi na stvareh v katerih ni dober. Tudi izkušnja ne uspeha je nekaj dobrega in je dragocena. In mora znati to preživeti in »shendlati«. Za motivacijo samo, udeležbo in aktivno dogajanje pri terapijah, jaz ne rabim naredit več kot toliko, ker same terapije so pri teh otrocih zelo priljubljene in radi pridejo, ker to je good times, tudi sprostitve v vsakodnevem življenju, imajo radi konja, radi pridejo. Tako, da v bistvu je največji	Pozanimam se o otroku, da v bistvu raziskujem življenjski svet uporabnika, z opazovanjem, spoznavanjem,... Poskusi najti nekaj kar mu gre dobro in je poudarek na temu, to naj bi bila opora in podpora. Pomembno pa je delati tudi na stvareh v katerih ni dober. Tudi izkušnja neuspeha je nekaj dobrega in je dragocena in mora znati to preživeti. Za motivacijo samo, udeležbo in aktivno dogajanje pri terapijah, ne rabim narediti več kot toliko, ker same terapije so pri teh otrocih zelo priljubljene in radi pridejo, tudi sprostitve v vsakodnevem življenju, imajo radi konja, radi pridejo. Tako, da v bistvu je	Načini iskanja virov moči pri uporabnikih	Krepitev moči

	motivator že samo konj. Motiviram jih pa pri samem dogajanju, da se česa novega naučijo, na tak način	največji motivator že samo konj. Motiviram jih pa pri samem dogajanju, da se česa novega naučijo, na tak način		
G25	Gre se za to, da je pomembno, da uporabniki odidejo zadovoljni in potem tudi radi pridejo. Moč se jim krepi že s tem, da sploh obiskujejo terapije, da imajo to možnost	Gre se za to, da je pomembno, da uporabniki odidejo zadovoljni in potem tudi radi pridejo. Moč se jim krepi že s tem, da sploh obiskujejo terapije, da imajo to možnost	Opažanje krepitve moči	Krepitev moči
G26	Jaz bi rekla, da vsi socialnodelovni koncepti so ali pa so lahko uporabljeni pri terapijah, se dejansko odvijajo, če terapevt pravi. Jaz mislim, da v vseh teh humanistično terapevtskih scenah so te ideje, mogoče se malo drugače poimenujejo, vsi ti elementi so prisotni. Tako, da se mi zdi da lahko potegneš vzporednice. Zdaj ne vem če vsi, ampak v smislu vzpostavljanja delovnega odnosa, ohranjanja le tega kjer. Če mene vprašaš je zelo velika povezava. Ker če že pogledaš na samo terapijo, to je nek proces	Vsi socialnodelovni koncepti so lahko uporabljeni pri terapijah, se dejansko odvijajo, če terapevt pravi. V vseh humanistično terapevtskih scenah so te ideje, mogoče se malo drugače poimenujejo, vsi ti elementi so prisotni. Tako, da se mi zdi da lahko potegneš vzporednice. Povezava je zelo velika. Ker če že pogledaš na samo terapijo, to je nek proces pomoči, ki pa ima posamezne elemente, ki jih lahko najdeš vsepovsod, tudi v socialnem delu	Socialnodelovni koncepti pri terapijah	Krepitev moči

	pomoči, ki pa ima posamezne elemente, ki jih lahko najdeš vsepovsod, tudi v socialnem delu			
G27	Če pride do kakršnih koli dvomov ali pa nelagodij, se lahko vedno pogovorim s tem svojim timom	Če pride do kakršnih koli dvomov ali pa nelagodij, se lahko vedno pogovori s svojim timom	Oblike pomoči, ki so na voljo	Podpora
G28	Mogoče posvetovanje s strokovnjakom se pravi s to svojo so terapevtko ali pa s temi učiteljicami, ki imajo več informacij o otroku	Posvetovanje s svojo so terapevtko ali pa z učiteljicami, ki imajo več informacij o otroku	Oblike pomoči, ki so na voljo	Podpora
G29	Po terapiji sem razbremenjena, malo me noge bolijo edino	Po terapiji je razbremenjena, edino noge jo bolijo	Razbremenjevanje po terapijah	Podpora
G30	Sodelujem le s to šolo, ker imam drugače redno službo v bivanjski enoti	Sodeluje le s to šolo, ker ima drugače redno službo v bivanjski enoti	Povezovanje z drugimi institucijami	Povezovanje
G31	Ne niso samoplačniške. Plačana sem pogodbeno. Tako, da stroške terapij krije ta šola	Ne, niso samoplačniške. Plačana sem pogodben in vse stroške terapij krije šola	Samoplačniške terapije	Financiranje
G32	Učencem v tej šoli	Učencem v tej šoli	Uporabniki, katerim je storitev dosegljiva	Financiranje

Priloga D: Oso kodiranje

1. OSNOVNI PODATKI

1.1. Ime

- 1.1.1. Pegi (Aa)
- 1.1.2. Mojca (Ba)
- 1.1.3. Andreja (Ca)
- 1.1.4. Tanja (Da)
- 1.1.5. Elizabeta (Ea)
- 1.1.6. Petra (Fa)
- 1.1.7. Maja (Ga)

1.2. Starost

- 1.2.1. 43 let (Ab)
- 1.2.2. 38 let (Bb)
- 1.2.3. 43 let (Cb)
- 1.2.4. 48 let (Db)
- 1.2.5. 65 let (Eb)
- 1.2.6. 35 let (Fb)
- 1.2.7. 33 let (Gb)

1.3. Spol

- 1.3.1. Ženska (Ac)
- 1.3.2. Ženska (Bc)
- 1.3.3. Ženska (Cc)
- 1.3.4. Ženska (Dc)

- 1.3.5. Ženska (Ec)
- 1.3.6. Ženska (Fc)
- 1.3.7. Ženska (Gc)
- 1.4. Izobrazba
 - 1.4.1. Defektologinja, terapevtka, inštruktorica jahanja (Ad)
 - 1.4.2. Sociologinja (Bd)
 - 1.4.3. Fizioterapevtka (Cd)
 - 1.4.4. Defektologinja (Dd)
 - 1.4.5. Specialna defektologinja (Ed)
 - 1.4.6. Socialna pedagoginja (Fd)
 - 1.4.7. Socialna delavka (Gd)
- 1.5. Leta izvajanja TPK
 - 1.5.1. 15 let (Ae)
 - 1.5.2. 11 let (Be)
 - 1.5.3. 10 let (Ce)
 - 1.5.4. 25 let (De)
 - 1.5.5. 14 let (Ee)
 - 1.5.6. 12 let (Fe)
 - 1.5.7. 5 let (Ge)
- 1.6. Zvrst terapij, ki jo opravlja
 - 1.6.1. Specialno pedagoška obravnava s pomočjo konja (Af)
 - 1.6.2. Športno rekreativno jahanje za osebe s posebnimi potrebami (Bf)
 - 1.6.3. Hipoterapija (Cf)
 - 1.6.4. Specialno pedagoška obravnava s pomočjo konja (Df)
 - 1.6.5. Specialno pedagoška obravnava s pomočjo konja (Ef)
 - 1.6.6. Psihosocialna in pedagoška aktivnost s pomočjo konja (Ff)
 - 1.6.7. Specialno pedagoška obravnava s pomočjo konja (Gf)
- 2. IZOBRAŽEVANJE IN IZVAJANJE TPK
 - 2.1. Razlog za pričetek izvajanja TPK
 - 2.1.1. Videla je povezavo med svojo službeno potjo in hobijem in na ta način je to dvojce združila (A1)
 - 2.1.2. S tem se je srečala že v otroštvu in zdela se ji je dobra možnost za poklic, ki bi ga z veseljem opravljala (B1)
 - 2.1.3. S tem se je pričela ukvarjati čisto naključno. V Kamniku je bila zaposlena na zavodu za invalidno mladino, tam izvajajo hipoterapije in zato sem tudi sama opravila to izobraževanje (C1)
 - 2.1.4. Že prej je imela ljubezen do konjev, potem pa se je zaposlila na ZUDV. Bivši direktor je izvedel, da hodi rekreacijsko jahati in jo je videl kot pravo osebo za to (D1)
 - 2.1.5. S kolegico, ki je bila fizioterapevtka na Dobrni sta pričeli skupaj izvajati terapije. Najprej je bila pri tej kolegici v vlogi vodnika konja, po dveh letih pa jih je začela tudi sama izvajati. Ta fizioterapevtka je čez noč pustila delovno mesto in odšla, tako da je sama dobila priložnost, da to mesto zavzame. V tem času se je v Starošincih pričelo izobraževanje terapevtov za terapije s pomočjo konja in tako se je tudi udeležila izobraževanja za terapevta TPK (E1)
 - 2.1.6. To ji je bila ena čudovita presečna množica med njenimi ljubeznimi, v smislu jezdenja in med njeno izobrazbo (F1)
 - 2.1.7. Delala je s konji in ugotovila, da ji je to zelo všeč in da si želi, da bi bila to njena življenjska pot, ki ji je želela povezati z izobrazbo (G1)
 - 2.2. Opravljanje izobraževanja za terapevta TPK
 - 2.2.1. V ustanovi Nazaj na konja (A2)
 - 2.2.2. Naziv hipoterapevte je pridobila na Cirus Kamnik, ki edini v Sloveniji usposablja hipoterapevte (C2)
 - 2.2.3. Na začetku je bila članica Avstrijskega koratorija za terapevtsko jahanje, potem pa se je v Sloveniji začelo izobraževanje na fundaciji Nazaj na konja v Starešincih (D2)
 - 2.2.4. Na fundaciji Nazaj na konja (E2)
 - 2.2.5. Na fundaciji Nazaj na konja (F2)
 - 2.2.6. Na EAGALI (F3)
 - 2.2.7. Izobraževanja za Imago Facilitatorje (F4)
 - 2.2.8. Na fundaciji Nazaj na konja (G2)
 - 2.3. Delovne metode, naučene na izobraževanju

- 2.3.1. Iz vidika samega znanja izobraževanje ni dalo tolko, kolikor bi bilo potrebno (A3)
- 2.3.2. Pred drugimi je imela veliko prednost zaradi svoje pretekle izobrazbe (A4)
- 2.3.3. Spomni se nekaj načinov rokovanj z invalidnimi otroci (B2)
- 2.3.4. Na Švedskem so jim pokazali, kako postavljati gibalno oviranega otroka na konja, kako uporabljati razne pasove, itd (B3)
- 2.3.5. Pokazali so jim način dela z avtisti, kar še sedaj uporablja. Za njih imajo posebne sličice na katerih so narisana razna opravila. Sličice so na tabli in ko uporabnik opravi posamezno opravilo to sličico snamejo iz table. To je motivacija za uporabnika (B4)
- 2.3.6. Učili so jih dela z vsako posebnostjo posebej, ki jo lahko ima otrok, ampak na gibalnem področju in ne socialnem (C4)
- 2.3.7. Pedagoško delo je že tako lahko individualno, skupinsko, v dvojicah. Potem so tudi metode temu prilagojene tako, da dejansko vsi ti koncepti, ki se v pedagoškem poklicu uporabljajo se tudi na tem področju (D3)
- 2.3.8. Na izobraževanju so imeli predavanja iz vseh strok, tako da so res šli čez vse koncepte, iz vseh vidikov - sociološkega, psihološkega, socialnega in učnega (D4)
- 2.3.9. Uporablja metodo jasnih navodil, demonstracije – da pokaže, kaj želi, če vidim, da je uporabnik ni razumel. Metodo posnemanja uporablja, da skupaj delata, metoda razlage, praktičnega dela in zaposlitve, pogovora o določeni temi, branja... (E3)
- 2.3.10. Kot metodo izpostavi ogledalo, ki ga ima na jahališču, da se uporabnik gleda, da se vidi kaj in kako dela. Nekateri sebe ne zaznajo in se morajo tega naučiti. To je še posebej težko s čelado na glavi. Potem tudi uporablja nadomestno komunikacijo, za tiste, ki ne govorijo, govorica telesa je tudi uporabna (E4)
- 2.3.11. Metoda nazornosti, da je vse, kar delamo, nazorno in tako bolj razumljivo (E5)
- 2.3.12. Na fundaciji Nazaj na konja so se dotaknili praktično vsega, ampak ničesar pravares, bolj nekako tako zelo celostno (F5)
- 2.3.13. Konkretno tehnike, ki jih je dobila na izobraževanju za Imago Facilitatorje, so konkretno delo s posameznikom, delo s parom, delo s skupino in delo z organizacijo. Kar danes največ uporablja je delo s posameznikom in delo s skupino (F6)
- 2.3.14. Na EAGALI je dobila neke tehnike simbolnega prenašanja, ki ga trenutno največ uporablja, in dela na tleh v smislu »dejte to zgradit, dejte to postavit« in potem vključitev konja poleg (F7)
- 2.3.15. V službi imajo enkrat na mesec supervizijo oziroma intervizijo (F8)
- 2.3.16. Temeljna metoda je pogovor, ki izhaja iz uporabnika (F9)
- 2.3.17. Delam po EAGALA modelu. To je v bistvu metoda, kjer se dela s konjem na tleh in je veliko takega dela kjer se v bistvu dela simbolno, kar pomeni, da uporabniki sami predlagajo katera tema je za njih trenutno aktualna in potem z različnimi rekviziti temo ponazorijo na jahališču - v smislu to je pot mojega življenja, tale velika ovira predstavlja moj poskus samomora in take stvari. Potem imajo določeno nalogo, ki jo morajo s konji narediti in se opazuje tudi kako se konji na te stvari odzivajo in kako si uporabniki to potem interpretirajo (F14)
- 2.3.18. Tekom izobraževanja so dobili neke vpogled, povzetke različnih smeri, strok, ki se lahko dotikajo terapij. To so različni zorni koti skozi katere se gleda eno in isto stvar. Odvisno je, kakšna je tvoja osnovna usmeritev, kaj že znaš in katera je ciljna populacija (G3)
- 2.4. Na izobraževanjih naučeno o metodah dela z vsako posebnostjo posameznika
 - 2.4.1. Glede specifik otrok s katerimi delajo in kako delati z njimi niso dosti dobili, le površno (A5)
 - 2.4.2. Pri hipoterapiji je poudarek na fizioterapiji, zato so tudi metode dela fizioterapevtske. Dela se vedno individualno ena na ena ali pa dva na ena (C3)
 - 2.4.3. Predstavili so jim določene ciljne skupine vseh posebnosti od čiste tipične motnje v duševnem razvoju - zmerna težja, težka - in kaj pri vseh teh pričakovati, kaj pa ne (D5)
 - 2.4.4. Ne, tega jim niso predstavili (E7)
 - 2.4.5. Terapevt naj bi bil po izobrazbi specialni pedagog oziroma iz pedagoških vod, zato naj bi vse to posameznik že poznal. Šele tako se vidi, kje je smisel, da se šolaš in kje v bistvu je ta efekt konja pri tej terapiji (E8)
 - 2.4.6. Na Fundaciji ja, ampak bolj na grobo, v smislu delovne terapije (F11)
 - 2.4.7. Ja. Predelali so različne ciljne skupine, kaj bi se dalo delati in kako (G4)

- 2.4.8. Kot terapevt v dogajanje preneseš svojo osnovno izobrazbo. Zato je tudi pogoj, da si po poklicu ali socialni delavec ali specialni pedagog, ali defektolog, saj te na izobraževanju naučijo izvajati terapijo v svojem stilu (G5)
- 2.5. Ocena tveganja
 - 2.5.1. Ali je hipoterapija primerna za otroka ocenijo pred njimi že zdravniki in pa otrokov fizioterapevt (C5)
 - 2.5.2. Ko dobijo novega uporabnika le-ta v osnovi dobi diagnostično skupino. Obravnava ga defektolog, psiholog, diagnostika se naredi iz vseh zornih kotov in ga predlagajo njej, če nima prevelike motorične okvare. Če jo ima, potem ga prevzame hipoterapevt. Drugače ga vzame ona, naredi tudi svojo diagnostiko, otroka oceni, tudi na jahališču oceni hojo, sed, na velikih vali stestira. Potem pa se na podlagi diagnostike odloči, ali je vključen ali pa ni (D6)
 - 2.5.3. Ampak večinoma so vsi, ki kažejo vsaj malo želje vključeni. Tudi recimo je otrok, ki ga konj zelo zanima, rad pride na jahališče ampak noče jahati, se upira torej si ne upa gor, bi pa rad bil ob konju, to meni ni kontraindikacija. Lahko pride, ga boža, ga čisti, ga vodi (C7)
 - 2.5.4. Staršem razloži ves postopek terapije in tudi situacije, ko bo sodelovanje prekinila (to so situacije, ko je ogrožena varnost uporabnika in celotnega terapevtskega tima - agresivnost do konja, doterapevtskega tima, metanje rekvizitov, kričanje, odklanjanje sodelovanja itd.) (E9)
 - 2.5.5. Ne gleda se, ali ti otroci lahko delajo s konji ali ne. Bolj se gleda koliko so stari, koliko so vedenjsko nemirni, ali so kakšne prav hude kontraindikacije v smislu, da je otrok preveč samomorilen ali pa preveč psihotični. Tako da se ena ta ocena tveganja že naredi in na nek način dobi tiste, ki pridejo skozi (F12)
 - 2.5.6. Prva ocena tveganja se naredi že po prvem osebnem razgovoru otroka, ali je le ta primeren za njihovo ustanovo in ob tem za vse aktivnosti in terapije, ki jih tukaj izvajajo (F13)
 - 2.5.7. Vsak je primeren za terapijo, če je starejši od treh let in če nima nobenih kontraindikacij (G6)
 - 2.5.8. Delam v sodelovanju s šolo s posebnim programom, to so otroci, ki imajo zmerno motnjo v duševnem razvoju, nimam organizacijskega vidika in se s tem ne rabi ukvarjati. Sami izberejo učence, ki pridejo na terapijo (G7)

3. UPORABNIKI

- 3.1. Povezovanje z uporabnikom
 - 3.1.1. Dela na šoli z otroci s posebnimi potrebami, ki staršem oziroma otrokom ponudi to možnost, da se udeležijo terapije (A6)
 - 3.1.2. Na tem področju se ne oglašujejo (B6)
 - 3.1.3. Uporabnike napoti fizioterapevtka, ki dela hipoterapijo (B7)
 - 3.1.4. Pogosto je od ust do ust (B8)
 - 3.1.5. Preko enega projekta, ki je bil namenjen osebam z motnjo v duševnem in telesnem razvoju v povezavi z društvom Sožitje, zanj pa so imeli terapije. Tega so se udeležili odrasli in je bil res velik odziv (B9)
 - 3.1.6. Uporabnike pošiljajo zdravniki, nevrofizioterapevt in pa fizioterapevti (C6)
 - 3.1.7. Uporabniki obiskujejo to šolo oziroma so iz njihovih centrov. Vključujejo vse iz VIS programa, ki so stari do 26 let (D8)
 - 3.1.8. Vsi so jo že poznali, saj je pričela delati preko te šole in ima prednost, da je bila zaposlena na takem delovnem mestu. Ta šola mlajšim ponudi terapevtsko jahanje in se ve, da to izvaja oziroma nudi ona (E10)
 - 3.1.9. Terapije, ki jih izvaja so v sklopu zdravilišča. Uporabniki so otroci, ki pridejo na Rakitno, tam pa so napoteni s strani osebnega zdravnika (F15)
 - 3.1.10. Sodeluje z osnovno šolo s prilagojenim programom v Divači (G8)
 - 3.1.11. Imela je samoplačniške uporabnike in takrat je v večini primerih šla informacija od ust do ust, tako da so uporabniki našli njo (G9)
- 3.2. Uporabniki, s katerimi se dela
 - 3.2.1. Uporabniki so različni. Veliko je otrok z Dawnovim sindromom, avtisti, otroci z zmernimi motnjami v duševnem razvoju in otroci z vedenjskimi in učnimi težavami (A7)
 - 3.2.2. Največ dela z otroci s cerebralno paralizo lažjih oblik (B10)
 - 3.2.3. Lažje gibalne ovire (B11)
 - 3.2.4. En fant je bil avtist (B12)

- 3.2.5. En fant je slep (B13)
- 3.2.6. Prezgodaj rojena dvojčka z gibalnimi in razvojnimi težavami (B14)
- 3.2.7. Dela le z otroci, ki so gibalno ovirani (C7)
- 3.2.8. Z vsemi. Z otroci s posebnimi potrebami, otroci z motnjami v duševnem razvoju, motnjami sluha, vida, vključeni so tudi ljudje z najtežjo motnjo, ki jih nekateri ne vključujejo, oni pa jih (D9)
- 3.2.9. Lahka, zmerna in težja duševna motnja, avtizem, Aspergerjev sindrom, otroci s čustvenimi motnjami, nadpovprečni otroci z motnjo socializacije, cerebralna paraliza, gibalno ovirani, otroci s pomanjkljivim govorom in tudi otroci brez posebnosti oziroma zdravi otroci (E11)
- 3.2.10. S posamezniki, ki imajo za seboj težke življenjske izkušnje, težave v socialnih stikih, nizko samopodobo, s posamezniki, ki imajo izkušnjo samo poškodovanja, zlorab, mladimi in otroci, ki imajo depresijo, anksiozo, bipolarno ali druge duševne motnje, otroci in mladi z razvojnimi motnjami kot so motnje avtističnega spektra, mladimi, ki so v čustvenih stiskah, ki se ne razumejo s starši, se težko sprostijo, imajo težave v socialnih stikih z vrstniki ter nekaj aspergerčkov (F16)
- 3.2.11. Otroci s posebnimi potrebami. Večino z zmerno do težjo motnjo, od Downovega sindroma do cerebralne paralize, Wilsonov sindrom, neki kombinirani sindromi in gibalno ovirani (G10)

4. DELOVNI ODNOS

4.1. Odnos z otrokom

- 4.1.1. Opredelila bi ga kot sodelovanje, saj skupaj opazujeta konja, skupaj se mu približata, skupaj ustvarjata terapijo in se pogovarjata (A8)
- 4.1.2. Ima zelo prijateljski odnos do njih, ampak obstajajo neke meje, da vedo da je ona glavna (D10)
- 4.1.3. Vsi smo partnerji - ona, vodič konja, otrok (D11)
- 4.1.4. Do otroka ima bolj učiteljski odnos in iz tega ne more, saj je 40 let učila na osnovni šoli in se je navadila, da ima bolj pokroviteljski odnos (E12)
- 4.1.5. Ko pride uporabnik in potrebuje terapijo oziroma pomoč za svoje življenje ni njena naloga, da reče, da mora nekaj narediti ampak je njena naloga, da uporabnika poskuša peljati in voditi tako, da bo on zase našel kaj je za njega najboljše, ker vsak ima zase rešitev za svoje življenje. Tako da v temu delu je to absolutno soustvarjanje skupaj z uporabnikom (F17)
- 4.1.6. Sta sodelavca v projektu pomoči (G11)

4.2. Pričetek sodelovanja

- 4.2.1. V šoli organizira skupinice in jih počasi navadi na to, s čimer se bodo srečali (A9)
- 4.2.2. Še prej se pogovori s starši oziroma oni pokažejo interes, ali želijo svojega otroka vključiti. Seveda je pa pomembna tudi ta zdravniška indikacija (A10)
- 4.2.3. Z vsakim delajo individualno, tako da prej nimajo sestanka (B15)
- 4.2.4. Pogovorijo se o težavah in specifikah, pričnejo in sproti vidijo, kako in kaj (B16)
- 4.2.5. Ko dobijo priporočilo od zdravnika jo kontaktirajo in se dogovorijo za termin. Sestankov ne izvajajo, povejo čas trajanje terapije in način dela. Odvisno je tudi od tega ali je že imel otrok stik s konjem ali ne (C8)
- 4.2.6. V nekaterih primerih starši otroke pred terapijo pripeljejo enkrat ali dvakrat, da si malo razgledajo okolico, vidijo konje, imajo prvi stik s konjem. Nato pa ko se udeležijo dejanske terapije, se vse dogaja na konju (C9)
- 4.2.7. Zelo malo število uporabnikov je takšnih, ki lahko sami rečejo bom/ne bom hodil. Večinoma se potem to glede na diagnostiko in glede na matičnega pedagoga dogovorijo. Je v bistvu dogovor med njimi, ali probajo ali ne. Potem naredijo urnik od ponedeljka do petka in ga nekam vključijo. Pred samim začetkom sodelovanja se kot dogovor predstavijo neka pravila kot so: ob vstopu na jahališče se pozdravi in da se konja obravnava kot živo bitje. Ključno je, da se imajo dobro. Otroku se razloži tudi kako dolgo traja terapija (D12)
- 4.2.8. Starši jo pokličejo po telefonu in jim razloži, kako poteka terapija, koliko časa traja, kakšne vaje se delajo. Vpraša jih, kdaj bi jim najbolj ustrezalo, ponudi urnik in se dogovorijo, kdaj bi njim odgovarjalo in kdaj imam ona čas. Staršem tudi postavi pogoj, da otrok ne bo mogel jahati, če bo počel takšne stvari, ki bi privedle do nevarnosti otroka, nje ali tima. Ko prvič pridejo, jim tudi razkaže prostor, jim pove da je to proces in naj ne pričakujejo prehitrih rezultatov. Ko starši prvič pridejo, dobijo

- posebne štiri lista in ji to izpolnijo - dogovor o sodelovanju, o varstvu podatkov in pa samo soglasje za izvajanje terapije (E13)
- 4.2.9. Otroci in starši so bili seznanjeni in so sklenili dogovor. Kakšen je uvodni ritual je odvisen tudi od intelektualne razvitosti in v večini primerov ne bi imelo smisla uporabnikom predstavljati posamezne stvari. Samo pridejo, se predstavijo in začnemo. Idealni začetek terapij bi bil, da bi se terapevtski tim sestel s starši, z različnimi strokovnimi delavci, ki se ukvarjajo s tem otrokom in bi na tak način hitreje izluščili točke, na katerih je potrebno delati s posameznim otrokom (G12)
- 4.3. Koraki pred, med in po terapiji
- 4.3.1. Uvodni ritual spoznavanja je, da se z otrokom ne približujeta konju, ampak se konj njima (A11)
- 4.3.2. Počakata, da se konj približa (A12)
- 4.3.3. Ko pride do stika, konja priveže in ga skupaj peljeta na privez, kjer ga počistita. Konj je čist, vedno pa pusti vsaj majhen delček, ki ga je potrebno skrtati, kar potem otrok naredi (A13)
- 4.3.4. Ni vse samo jahanje in vaje, je tudi pomemben ta socialni del, ko otrok naveže interakcijo in z njo in z živaljo (A14)
- 4.3.5. Kasneje skupaj konja osedlata in ga peljeta na jahališče. Sam pričetek terapije je, da otrok konja vodi po jahališču (A15)
- 4.3.6. Po tem, če je otrok pripravljen, gre na konja, v kolikor ni, izvajajo aktivnosti na tleh. Je čisto odvisno od posameznika, koliko je pripravljen. Z otrokom izvede razne vaje ob konju, kot neke teste, da vidi ali je za gor ali ni (A16)
- 4.3.7. Na konju dela razne vaje, za ravnotežje, najbolj je pa pomembno samo opazovanje, da otrok opazuje, kaj se dogaja s konjem, kaj se dogaja v okolici. Torej na zaznavanju. Samo jahanje traja 15 minut, po tem so že otroci utrujeni. Na koncu še počistijo konja, ga peljejo na pašnik (A17)
- 4.3.8. Pričenejo s čiščenjem konjev (B17)
- 4.3.9. Na začetku je stik s konjem in čiščenje, sledi jahanje, na koncu pa se da konja v hlev in se mu da priboljšek (B18)
- 4.3.10. Pri hipoterapiji je vse v gibanju, zato je uporabnik ves čas na konju. Nimajo nobenih aktivnosti pred ali po jahanju (C10)
- 4.3.11. Obstaja nek protokol, ki se ga otroci učijo. Ko se pride na jahališče se pozdravi vse, ki so tam, se konja poboža, pozdravi, grejo po krtačo, zberejo pravo krtačo, ga pokrtajo, počistijo in pospravijo krtačo ter vzamemo glavnik itd. Nato vse skupaj nesejo nazaj, poiščejo čelado, jo dajo na glavo, grejo jahati (D13)
- 4.3.12. Najprej je delo ob konju. Da se naučijo uporabljati vsaj tri krtače za tri različne dele telesa konja, potem vodenje konja s pomočjo ali samostojno, potem pa jahanje. Med jahanje vedno izvajajo razne vaje (E14)
- 4.3.13. Vaje prilagaja vsakemu posebej, tako da je način oziroma potek terapije popolnoma individualen in prilagojen posamezniku (E15)
- 4.3.14. Že preden pridejo do nje podpišejo nekaj papirjev, o varnosti, saj je konj nepredvidljiva žival. Eden od obrazcev je tudi, da podpišejo prevzem odgovornosti v smislu, da se bo za varnost naredilo vse, kar je v njihovi moči, vendar je konj tudi nepredvidljiva žival. Prvo srečanje vedno poteka tako, da uporabniki pridejo v prostore, ki so namenjeni terapijam, jim razkaže hlev in vse ostalo, nato pa se zberejo skupaj v tej pisarni in posedejo v krog. Uvodno srečanje je vedno sestavljeno na način predstavljanja in spoznavanja drug drugega, najprej z ljudmi potem pa še s konji. Pove jim tudi informacije kot so, da bodo srečanja trajala uro in pol, dvakrat na teden. Pove jim tudi na kratko kaj bomo delali v teh treh mesecih. Pove jim tudi, da lahko sodelujejo toliko kakor pri sebi čutijo, če kdo ni pripravljen delati kakšne aktivnosti in ga je strah, ne rabi, naj spregovori. Potem jih tudi malo opozori, kako naj bodo oblečeni in obuti. Naredijo tudi s temi starejšimi zavezo zaupnosti, torej kar se dogaja tukaj, govori tukaj, naj tudi ostane tukaj, pač da ne bodo s to informacijo šli ven in govorili drugim ljudem. Torej na nek način vzpostavi neko varno okolje zanje. Ko pa dajo ta ritual skozi pa grejo na spoznavanje. Odvisno je, koliko so stari na tak način tudi izpelje to predstavljanje. Mlajšim bolj skozi figurice, starejšimi pa s terapevtskimi karticami. Da vzamejo dve kartici in povejo katera predstavlja njega kako sebe vidi in kako misli da ga družba vidi. Obstaja dosti načinov, to je le eden izmed njih. Prvo uro res namenijo temu, da se ljudje spoznajo. Ko se na tak način predstavijo jih vedno odzrcali. To pomeni, da v bistvu povzamem tisto kar povedo,

kar sem slišala. Po vsem tem grejo v jahalnico in poteka predstavitev konj in v prvem delu je vedno opazovanje. Med opazovanjem pa se pogovarjajo o tem, kako konji z nami komunicirajo (rep, ušesa), kje je varno kje ne, kakšno je vidno polje. Tukaj je tudi pomembno, da uporabniki zaznajo, da konj ni motor, ampak neko živo bitje in je prav, da z njim vzpostaviš nek odnos in ga jemlješ kot nekdo, ki ima tudi pravico se umakniti ali kakorkoli (F18)

- 4.3.15. Terapijo začnejo v kabinetu, da se pozdravimo in vidijo kako smo. Mladostnike vedno vpraša, če je ostalo kaj od zadnjega srečanja o čemer bi želeli govoriti, nato pa gredo po navadi h konjem. Potem skoraj vedno imajo na začetku dela s konji nego konja. Da pridejo malo sami sabo v kontakt pa tudi s konji. Po tem pa odvisno, ali jahajo, ali vodijo, s povodcem, brez povodca, da jim sledijo po dihanju. Pri jahanju lahko jahajo zunaj, lahko grejo jahalne igre, lahko se žogajo s konji. Potem drug del je pa bolj usmerjen v osebnostno rast. Pogledajo kakšno temo, ki je aktualna na primer zaupanje. Imam neko grobo strukturo terapije, ki pa jo je pripravljena prilagajati glede na to, kaj slišim na timskih sestankih in kaj se dogaja s vsakim posameznikom (F19)
- 4.3.16. Po terapiji je vedno tudi zaključek, da se spet zberejo v krog, potem pa naredijo tako kot neko košarico besed, to pomeni da vsak na glas pove eno besedo s katero je trenutno v stiku glede na to uro in pol, ko so bili skupaj (F20)
- 4.3.17. Terapija traja pol ure. Na dan terapij pride okoli 15 otrok tako da krožijo. Najprej je pozdrav, priprava na jahanje, priprava konja in priprava samega sebe, poznati morajo postopke pripravljanja konjev, ga morajo počistiti, narediti nekaj za to, da gredo potem na njega. To je običajna praksa v konjeništvu, ki se ji zdi prava in vzgojna. Torej grajenje delovnih navad, spoštovanja do živali, hvaležnosti »daj, dam«, da ti poskrbiš za njega in ga boš lahko jahal. Po vsem tem gredo na konja in je na vrsti jezdenje. Zelo je prilagodljiva, včasih si nekaj zamisli, pa potem delajo čisto nekaj drugega. Zdi se ji pomembno, da se prilagajajo glede na počutje. Potem sledijo vaje (G13)
- 4.3.18. Vaje so sestavljene pedagoško, da se povezujejo s šolsko vsebino. Zato pa je zelo pomembno, da imaš čim več informacij glede otroka, da veš česa je zmožen, da mu ne postavljaš prevelikih kriterijev oziroma pretežkih vaj. Na koncu pa zahvala, pozdrav (G14)
- 4.4. Individualno ali skupinsko delo
 - 4.4.1. Večinoma individualno, je pa že imela tudi skupinske ampak samo z otroci z vedenjskimi težavami. Ker so tudi nekako bolj doumljivi za navodila (A18)
 - 4.4.2. Je pa pri obeh terapijah pomembno, da otroci doživijo to izjemo, da niso vedno tlačeni dol (A19)
- 4.5. Posebnosti ali taktike pri delu
 - 4.5.1. Da otrok konja vodi po jahališču. Otrok na ta način občuti odgovornost in ga opolnomoči, saj vidi kako velika žival sledi njemu (A20)
 - 4.5.2. Otrok doživi opolnomočenje tudi na način, da mu daje navodila, kaj naj konju reče in ta ga tudi uboga, saj sliši njo. Na nek način pretenta otroka. Preko tega otrok dobi sporočilo, da je uspešen (A21)
- 4.6. Delo z vodnikom konja
 - 4.6.1. Vedno sama izvaja terapijo, nikoli nima vodnika konja (A22)
 - 4.6.2. Če bi bil nekdo vmes ne bi čutila te povezanosti in odgovornosti (A23)
 - 4.6.3. Vodnika konja ima vedno zaradi večje varnosti (B19)
 - 4.6.4. Pri hipoterapijah je vodnik vedno zraven (C11)
 - 4.6.5. Vodnika konja ima vedno. Ker se le tako lahko v celoti posveti otroku (D14)
 - 4.6.6. Vedno je prisoten vodnik konja (E16)
 - 4.6.7. Vodnik konja je vedno prisoten, potem pa je odvisno od uporabnikov. Lahko so vodniki tudi uporabniki. Vse je prilagodljivo ampak vedno gledano na varnost (F21)
 - 4.6.8. Vodnika konja ima vedno. V bistvu smo v timu - jaz kot terapevtka, vodnik konja in asistent, ki je pedagoginja iz te šole, ki jo otroci obiskujejo (G15)
- 4.7. Metode med terapijo
 - 4.7.1. Preko pogovora, da ji sledijo, usmerja, kam morajo pogledati (B20)
 - 4.7.2. Vsakemu je treba individualno prilagoditi celoten proces terapije (B21)
 - 4.7.3. Iste kot jih že v začetku naštela. Mogoče je še za sam odnos pomembna pohvala ("super", "odlično", "bravo", "danes ti gre zelo dobro" ali pa "danes te pa nekaj muči, imaš težave, bova pa to malo drugače naredila" itd.) (E17)

- 4.7.4. Za vzdrževanje nekega stika vedno poskrbi, da vsakič ko pridejo, da sedijo v krogu, da sedijo tako, da vidi vse obraze, sploh ta mlajše, k vedno lezejo skupaj. In res skrbi, da ima z vsakim očesen kontakt. V čim krajšem času si skuša zapomniti vsa imena, saj se ji zdi to zelo pomembno (F22)
- 4.7.5. Komunikacija (G14)
- 4.8. Doseganje zaupanja uporabnika
 - 4.8.1. Nobenega otroka nikoli ne sili v nekaj, kar ne želi. Če se tri srečanja ne bo želel dotakniti konja, ga v to ne bo silila. To seji zdi ključno pri zaupanju in občutku varnosti (A24)
 - 4.8.2. Ključni dejavnik je konj, ki ima dober karakter in mu že sama toliko zaupa, da tudi otroci to začutijo (A25)
 - 4.8.3. Čas naredi svoje (B22)
 - 4.8.4. Imajo mirne konje in pazijo, da se kaj ne zgodi (B23)
 - 4.8.5. Pri terapijah je vedno tudi vodnik zraven (B24)
 - 4.8.6. Da se počutijo varne je ravno zaradi tega, ker kot terapevtka vedno drži fizični stik z otrokom, za konja pa skrbi vodnik (C12)
 - 4.8.7. Načeloma dela tako, da nikoli nič ne sili (D15)
 - 4.8.8. Če kaže voljo in željo, nadaljujejo, če pa kaže čisti odpor ga pa ne sili. Vedno upošteva otrokovo željo (D16)
 - 4.8.9. Do tega pride s svojo prijaznostjo, prepričevanjem, jim razloži kako je poskrbljeno za varnost in nikoli ne sili otroka na konja (E18)
 - 4.8.10. Če vidim, da se zelo boji pustim, da se konj sprehaja in ga midva samo opazujeva (E19)
 - 4.8.11. Včasih se tudi po neki intuiciji odloči, da ko ima otroka v naročju, ga samo "vrže" na konja (E20)
 - 4.8.12. Res nikoli nobenega ne silim v nič (F23)
 - 4.8.13. Pomemben je čas (F24)
 - 4.8.14. Že s pogledom zna pokazati neko dostopnost (F25)
 - 4.8.15. Pove jim, da je tukaj, če jo bodo potrebovali, se jim pa ne vsiljuje (F26)
 - 4.8.16. Če vidi, da je nekdo v stiski reče »pejt, a rabiš, se greva malo pogovoriti« in nato gredo v kabinet (F27)
 - 4.8.17. Uporabnike vidi in ne ignoriram kakšnih takšnih stvari, jim pristopi, poimenuje, ubesedi. Sploh kakšni potrebujejo poimenovanje čustev, da se jih zavejo (F28)
 - 4.8.18. Ni tehnik, je stvar občutka. Nikoli ne sili nobenega na konja, upošteva trenutno počutje in se prilagaja. Zelo pomembna je prijaznost in pozitivna energija (G17)
- 4.9. Zaključevanje odnosa oziroma sodelovanja
 - 4.9.1. Ni nobenega posebnega procesa zaključevanja odnosa, saj vsak otrok pride na terapijo trikrat do štirikrat in ima s temi otroki tudi v šoli stik naprej (A26)
 - 4.9.2. Ne zaključijo na tradicionalni način. Naredijo pavzo, recimo čez zimo in potem jih pač ni več nazaj (B25)
 - 4.9.3. Otroci ne hajo hoditi zaradi stroškov terapij. Ni še prišlo do takšnega primera, da bi se hipoterapija zaključila zaradi tega, ker je otrok ne bi več potreboval (C13)
 - 4.9.4. Sodelovanje se zaključi, ko je uporabnik star 26 let (D17)
 - 4.9.5. V glavnem vsi uporabniki, ki so začeli s terapijo, še vedno hodijo. Mogoče si zmanjšajo čas, da ne hodijo več enkrat tedensko, ampak potem na 14 dni ali pa enkrat mesečno. Se zgodi edino, da kakšen projekt plača terapijo, potem ko je pa konec pa nimajo denarja da bi še naprej hodili (E21)
 - 4.9.6. Na zadnjem srečanju s skupino po navadno naredijo takšno drevo spominov, pa v bistvu malo napišejo kakšen spomin, kakšno sporočilo pustijo za naše konje. To jim veliko pomeni. To lahko preberejo tudi naslednji, ki pridejo (F29)
 - 4.9.7. Ni se še zgodilo, da bi uporabnik nehal prihajati. Konstantno obiskujejo terapijo eni in isti in pa novi (G18)
- 4.10. Obrazloževanje odnosa oziroma sodelovanja
 - 4.10.1. Ja, med njo in otrokom je vedno komunikacija. Skupaj opazujeta, se o tem pogovarjata, ona mu obrazloži, zakaj neko stvar naredi in kaj je konju v redu (A27)
 - 4.10.2. Odvisno od uporabnika. Če ima že tako zmanjšan fokus, potem ga ne obremenjuje z dodatnimi besedami (B26)
 - 4.10.3. Ne. Otrokom da le navodila (C14)
 - 4.10.4. Ja vedno, če je tega sposoben razumeti (D18)

- 4.10.5. Ja, če otrok oziroma uporabnik razume, oziroma se ve da bo razumel, pojasni in pove, vsako vajo razloži (E22)
 - 4.10.6. Uporabniki v bistvu ves čas vedo kaj delajo in zakaj to delajo (F30)
 - 4.10.7. Večinoma jim ne obrazloži namena vaje. Velikokrat verjetno ne bi imelo smisla, saj imajo otroci omejeno sposobnost razumevanja besed. Potrebno je biti kratek, jasen, jednat, brez nepotrebnih besed in razlag, ker v osnovi je že sam fokus zelo slab pri njih in če preveč govoriš jih enostavno izgubiš. Mogoče bolj v smislu kdaj, da bolj začutijo konja ali pa da bolj začutijo sebe, v smislu sproščanja in dihanja (G19)
 - 4.11. Posebnosti pri doseganju uspeha
 - 4.11.1. Primer pri avtistih je, da imajo svojo tablico s karticami in na eni izmed kartic je tudi narisana konj. Tako vedo, da imajo tisti dan jahanje. Imajo pa tudi posebno tablico, ki jih vodi, se pravi z oznakami, ki ga vodijo skozi postopek: čelada, krtača itd. (D19)
 - 4.11.2. Vsak način je odvisen od otroka (D20)
 - 4.11.3. Zelo je pomembno, da je vedno tako kot je bilo. Vedno isti postopek, ker če enkrat reče, da danes ne bo moral čistiti konja bo naslednjič imela večji problem, ko bo uporabnik moral konja čistiti (D21)
 - 4.11.4. Zdi se ji pomembno, da ima terapevt predznanje, ki se ga dobi pri izobraževanju za specialnega pedagoga, saj se lahko le tako potem dobro izvajajo terapije (E23)
 - 4.11.5. Ena izmed takšnih taktik je tudi že sam čas izvajanja. Terapija traja le pol ure, saj v tem času največ naredijo, so otroci pri volji, niso zdolgočaseni in veseli odidejo (E24)
 - 4.11.6. Na jahališču ima slikice opravi oziroma postopka, ki nekaterim otrokom služijo, da se spomnijo kaj bodo delali. Drugih taktik nimam, mogoče bolj neke trike, ko se na primer otrok noče spustiti in mu da v roke palico in drži to palico pa misli, da se drži, ali pa obroček (E25)
 - 4.11.7. Nimam taktik. Gre se zato, da je vsakršna nadgradnja otrokovega znanja uspeh. Pomembno je, da se imajo otroci dobro in da imajo priložnost početi nekaj takega, kar jim je na drugačen način nedosegljivo (G20)
 - 4.12. Razlike med skupinskim in individualnim delom
 - 4.12.1. Nekateri so sposobni samo individualnega dela in jih je potrebno prvega do zadnjega trenutka voditi (D22)
5. IZVIRNI DELOVNI PROJEKT
- 5.1. Spremljanje dosežkov oziroma napredkov uporabnikov
 - 5.1.1. Dosežkov oziroma napredkov ne beleži, saj dela z manj otroki in ve, kaj se z njimi dogaja (A28)
 - 5.1.2. Napredka in dosežkov otroka ne spremlja na papirju, saj se ne želi zapletati v birokracijo (B27)
 - 5.1.3. Glede na to, da terapije izvaja kontinuirano vsak teden z manjšim številom uporabnikov se ji beležene ne zdi potrebno (B28)
 - 5.1.4. Za to, da vidi to razliko je že dovolj samo sodelovanje. Dela z dokaj malim številom otrok in si zapomni vse, kar se dogaja, zato ne potrebuje zapisov, ocen in lestvic (B29)
 - 5.1.5. Piše si zaznamke terapij ki jih je izvedla, včasih tudi kratko evalvacijo, vendar za kaj več nima časa (C15)
 - 5.1.6. O napredku poroča staršem, ostalim ne (C16)
 - 5.1.7. Čez leto zastavljene cilje osvajajo, včasih naredijo vmesno diagnostiko, konec šolskega leta pa grejo spet čez iste cilje in napišejo, ali je bil cilj dosežen in tako zastavijo novega. Če cilj ni bil dosežen, se napiše v beležko, da nadaljujejo naslednje leto ali pa utrjujejo. Torej skozi leto se ti cilji spremljajo in delajo redne evalvacije. Po vsaki terapiji v posebni zvezek zapiše, kdo je bil, pa če je kakšna posebnost izven tistega plana, ki so ga naredili (D23)
 - 5.1.8. Svoje celoletno poročilo od otroka deli tudi z ostalimi, ker se ji zdi pomembno, da vidijo kako je otrok uspešen na tem področju (D24)
 - 5.1.9. Ima svoje IP-je. Poročila ne piše, če ga ne želijo imeti. Sprotnih evalvacij ne zapisuje, ker že tako dobro poznam vse otroke (E26)
 - 5.1.10. S sodelavko se po vsaki terapiji pogovorita o srečanju, o posebnostih, kaj se je dogajalo, nato pa tudi za vsakega posameznika napišejo posebej poročilo. Tudi s sodelavko pogledata, kaj je bilo dobro, kaj ne, kaj bi lahko spremenili za naslednjič (F31)
 - 5.1.11. Po terapiji piše stvari zaradi sebe, da vidi, kaj se je počelo in da ne pozabi (G21)
 - 5.2. Izdelava načrta terapije

- 5.2.1. Načrta ne naredi, vse je na sprotnem prilagajanju in vse je odvisno od posameznika (A29)
- 5.2.2. Ne, načrt dela se ne naredi. Ima nek okviren način dela, ki se ga poslužuje in že glede na posebnosti otroka ve, kako z njimi delati (B30)
- 5.2.3. Ne. Načrta ne dela. Se pa pogovori o tem, kaj bo otrok počel (C17)
- 5.2.4. Naredimo letni načrt, letni individualiziran program za vsakega otroka posebej. Zapišejo cilje in okviren plan dela (D25)
- 5.2.5. Ima svoje IP-je. Poročila ne piše, če ga ne želijo imeti. Sprotnih evalvacij ne zapisuje, ker že tako dobro poznam vse otroke (E27)
- 5.2.6. V bistvu se načrt dela z raznimi cilji za vsakega otroka ali mladostnika, naredi se načrt s svojim psihologom. To delajo tudi pri terapiji s konji, to dela ona in je podpora temu, kar je prišel otrok sem iskati (F32)
- 5.2.7. Njeno delo nastopi potem, te stvari se naredijo preko šole (G22)

6. KREPITEV MOČI

6.1. Načini spodbude uporabnikov pri terapijah

- 6.1.1. Točno določenih besed ni (A30)
- 6.1.2. Gre za njun odnos, komunikacijo, prilagajanje otroku. Naredita toliko, koliko je otrok sposoben oziroma pripravljen (A31)
- 6.1.3. Največji spodbudnik otroku je konj (A32)
- 6.1.4. Gre se za to, da je konj že sam po sebi en velik motivacijski faktor. Otroke za delo spodbuja bolj kot ona sama (B31)
- 6.1.5. Ves čas se trudi ohranjati komunikacijo (B32)
- 6.1.6. Če vidi, da mu je postalo dolgočasno, se z njim malo pogovarja, kakšen dan je imel, kaj vidi okoli sebe (C18)
- 6.1.7. Hipoterapija ima to prednost pred fizioterapijo, ker je to otrokom zanimivo. Konj je že dovolj velik motivator (C19)
- 6.1.8. Z "bravo" ali pa "daj petko, super si". To ji je tako spontano, da niti ne razmišlja o tem (D26)
- 6.1.9. "Bravo", "super", "danes ti je pa šlo zelo dobro", "napreduješ"... (E28)
- 6.1.10. Z besedami "super", "bravo", "odlično", "ja bravo, danes je a bilo zares super", "danes sem zelo zadovoljna s tabo" itd. (E31)
- 6.1.11. Eden izmed načinov je iskanje virov moči (F33)
- 6.1.12. Enkrat so risali na papir, kaj so njihovi viri moči, kateri so notranji in kateri zunanji. Tako je potem vedela za vsakega posameznika kaj ga spodbuja in na čem še mora delati, da ga ne bo oviralo (F34)
- 6.1.13. Pomembna je kritika vedenja, ne osebnosti, da se pove »ti si v redu, tole pa si naredil narobe«, ne pa »ti si tak«. Če kaj naredijo narobe se naveže izključno na vedenje (F35)
- 6.1.14. Pove jim, da je ponosna na njih (F37)
- 6.1.15. Zelo veliko se obrača na konje, ker jim konji veliko pomenijo. V smislu, pogledj kako je bil konj prej, kako je konj zdaj, to je tvoje delo. Ali v smislu vau kako je konj čist, ali v smislu vau kako je prej hitro hodil, zadrževal dih in kako sproščeno zdaj hodi (F38)
- 6.1.16. V veliko primerih noče, da je ona tista avtoriteta, ki reče dober si, v redu si, ampak vpraša uporabnika, kako pa ti misliš da si zdaj naredil, kako si bil, kako si pa ti zadovoljen. Poskuša na način, da uporabniki probajo sami videti te stvari, kjer se lahko sebe krepijo in jim proba to tudi osvetliti (F39)
- 6.1.17. Le z eno vrsto uporabnikom uporablja sistem nagrad in kazni, ker pri njih drugače pač ne gre in to v smislu odtegovanja dejavnosti, ki so njim všeč in če nekaj narediš, boš lahko to. Drugače pa pohvale, petke (G23)

6.2. Načini iskanja virov moči pri uporabnikih

- 6.2.1. Najbolj pomembno je njuno spoznavanje, druženje, opazovanje okolice, raziskovanje njegovega življenjskega sveta. Na ta način odkrije, kaj bi vsakega posameznega otroka spodbudilo k določeni aktivnosti (A33)
- 6.2.2. Ko uporabnika spozna, točno ve, kako delati z njim, kaj mu je dobro, kaj mu je težko in ga na teh točkah lahko spodbuja (B33)
- 6.2.3. V tem primeru je največji motivator konj, ki je ves čas prisoten (B34)
- 6.2.4. Pozanimam se o otroku, da v bistvu raziskujem življenjski svet uporabnika, z opazovanjem, spoznavanjem,.. Poskusi najti nekaj kar mu gre dobro in je poudarek na temu, to naj bi bila opora in podpora. Pomembno pa je delati tudi na stvareh v katerih

ni dober. Tudi izkušnja neuspeha je nekaj dobrega in je dragocena in mora znati to preživeti. Za motivacijo samo, udeležbo in aktivno dogajanje pri terapijah, ne rabim narediti več kot toliko, ker same terapije so pri teh otrocih zelo priljubljene in radi pridejo, tudi sprostitev v vsakodnevem življenju, imajo radi konja, radi pridejo. Tako, da v bistvu je največji motivator že samo konj. Motiviram jih pa pri samem dogajanju, da se česa novega naučijo, na tak način (G24)

6.3. Ohranjanje motivacije

- 6.3.1. Ko je uporabnik na konju, je dejansko samo on glavni, važno je, da mu je dobro (D27)
- 6.3.2. Največji motivator pa je konj (D28)
- 6.3.3. Imajo sistem kazni in nagrad (D29)
- 6.3.4. Nekatere motivirajo nagrade, ki so trenutki prijetnosti, prijetne situacije (D30)
- 6.3.5. Konj je zelo velik motivator (E29)
- 6.3.6. S komunikacijo in vajami (E30)
- 6.3.7. Največji motivator je in vidi se, da jih ježa res zelo motivira. Ker sedeti, biti višji od drugih, biti jahač, to je nekaj kar je za njihovo identiteto zelo visoko (F36)

6.4. Opažanje krepitve moči

- 6.4.1. Pri težki motnji je to zelo težko. Pri lažjih oblikah se vidi, da so bolj samozavesti (D31)
- 6.4.2. Otroci so že ponosni že zaradi tega, ker so jahači (D32)
- 6.4.3. Če vidi, da se otrok še vedno krčevito drži sedla vidi, da ga je še vedno strah. Ko pa vidi, da se otrok sprosti, da ima sproščene roke, dol iz sedla, ko otroci niso več usmerjeni v to kam konj gre in v strah, da bo padel iz konja, ampak da se znajo osredotočiti na posamezno vajo in jo tudi pravilno izvesti (E32)
- 6.4.4. To se potem vidi tudi na njihovem obnašanju, na samozavesti, mimiki obrazu, da se vidi, da nima odpora do neke vaje, ko se mu da navodilo (E33)
- 6.4.5. Reče jim, da naj samega sebe primerja s samim s sabo. Kako si bil prejšnjič, kako si danes. Drugo pa je tudi, da sama ne ve količino možnega premaganega strahu. Nekdo lahko stoji na konju pa bo veliko manj strahu premagal kot nekdo drug, ki jaha in sedi na konju, ko se konj giblje. Pa je videti, da tisti, ki stoji da je boljši, ampak kaj je na notri ona ne more videti (F40)
- 6.4.6. Gre se za to, da je pomembno, da uporabniki odidejo zadovoljni in potem tudi radi pridejo. Moč se jim krepí že s tem, da sploh obiskujejo terapije, da imajo to možnost (G25)

6.5. Socialnodelovni koncepti pri terapijah

- 6.5.1. Vsi socialnodelovni koncepti so lahko uporabljeni pri terapijah, se dejansko odvijajo, če terapevt pravi. V vseh humanistično terapevtskih scenah so te ideje, mogoče se malo drugače poimenujejo, vsi ti elementi so prisotni. Tako, da se mi zdi da lahko potegneš vzporednice. Povezava je zelo velika. Ker če že pogledaš na samo terapijo, to je nek proces pomoči, ki pa ima posamezne elemente, ki jih lahko najdeš vsepovsod, tudi v socialnem delu (G26)

7. PODPORA

7.1. Oblike pomoči, ki so na voljo

- 7.1.1. Organizirana oblika pomoči ne obstaja (A34)
- 7.1.2. Glede fizioterapevtskih stvari ima na voljo zaposlene na šoli, veliko pa da na samoizobraževanje (A35)
- 7.1.3. Poznam nekaj terapevtov in jih pokličem ter vpraša, če jo kaj zanima (B35)
- 7.1.4. Dela samostojno, in nima na voljo nobenih strokovnih sestankov (C20)
- 7.1.5. Kolikor se med sabo uspejo zmeniti in pogovoriti (D33)
- 7.1.6. Obstajajo določeni seminarji, ampak tega bi res moralo biti več (D34)
- 7.1.7. Nič ni tako stresno (E34)
- 7.1.8. Največja varovalka je odnos, ki ga ima s sodelavko. To kako midve sinhrono delava, da se pogledava pa že veva (F41)
- 7.1.9. Ko ji je kaj stresno doma da v neko črno škatlico, v smislu, da se izpove prej, pove, kaj je težko, da to ven in je lahko zdaj res tukaj s skupino in s konji (F42)
- 7.1.10. Supervizije in lastne terapije. Pomaga ji tudi vera v boga in molitev (F43)
- 7.1.11. Če pride do kakršnih koli dvomov ali pa nelagodij, se lahko vedno pogovori s svojim timom (G27)
- 7.1.12. Posvetovanje s svojo so terapevtko ali pa z učiteljicami, ki imajo več informacij o otroku (G28)

- 7.2. Pridobivanje strokovnih smernic
- 7.2.1. V šoli imajo zaposleno tudi delovno terapevko in fizioterapevko tako, da recimo preden se odloči sodelovati z nekim otrokom se z njima pogovori (A36)
 - 7.2.2. Rešuje jih sama (21)
 - 7.2.3. Imamo supervizijo na šoli, kar pa se jahanja tiče imajo v celotni Sloveniji samo enkrat na leto organiziran dvodnevni izobraževalni seminar iz strani fundacije Nazaj na konja (D35)
 - 7.2.4. Če želi kaj o otroku izvedeti, kakšno konkretno težavo in če je v šoli s posebnim programom, lahko pokliče razredničarko, psihologinjo ali pa tudi strokovni tim za tiste, ki so v rednih osnovnih šolah. Ker ti imajo po navadi strokovni tim, v katerem je tudi specialni pedagog. Drugače pa imajo enkrat na leto te strokovne posvete v Starešincih, ampak tam nastopa bolj v vlogi predavatelja in odgovarja na vprašanja (E35)
 - 7.2.5. Osebo dobi dobim supervizijo, ker hodim na osebno terapijo enkrat na mesec in potem grem tudi k supervizorki (F44)
 - 7.2.6. V timu se usedejo skupaj in kakšne stvari izpostavijo ali pa če imajo kakšna neskladja v smislu »meni se zdi tole bolj primerno, to se mi ne zdi tako varno" (F45)
- 7.3. Razbremenjevanje po terapijah
- 7.3.1. Razbremenjuje se s konjem in jahanjem (A37)
 - 7.3.2. Ne delam z veliko otroci, zato za njo tudi terapije niso v tolikšni meri obremenjujoče (B36)
 - 7.3.3. Razbremenjuje se vedno s konji, saj to ni le orodje, s katerim dela, ampak so konji njena strast in hobi (B37)
 - 7.3.4. Z jahanjem, saj ji to predstavlja tudi hobi (C22)
 - 7.3.5. Včasih z jahanjem, včasih s počitkom (D36)
 - 7.3.6. Največja sprostitev je, da osedlam svojega konja in gre v naravo jahat (E36)
 - 7.3.7. Rada dela iz gline, tečem, telovadi in jezdim. Če tega ne bi imela bi težje delala. Rada dela, vendar je to velika odgovornost (F46)
 - 7.3.8. Po terapiji je razbremenjena, edino noge jo bolijo (G29)
8. POVEZOVANJE
- 8.1. Povezovanje z drugimi institucijami
- 8.1.1. Preko šole sodelujejo z zdravstvenim domom in osebjem (A38)
 - 8.1.2. Sodelujem šolo oziroma zaposleno fizioterapevko in delovno terapevko (A39)
 - 8.1.3. Največ sodeluje z zvezo Sožitje (B38)
 - 8.1.4. Sodeluje z zdravstvenim domom, se pravi z zdravniki in fizioterapevti. Ima pa tudi svoj s. p. fizioterapije (C23)
 - 8.1.5. Ja, sodeluje z osnovno šolo Glazija, potem z društvom Sožitje (Slovenske konjice, Žalec), Sončkom, Zvezo prijateljev mladine, Rdeči križ (E37)
 - 8.1.6. Sodeluje s fundacijo Nazaj na konja, tam je predavateljica v njihovem programu za izobraževanje (F47)
 - 8.1.7. Predava v različnih šolskih ustanovah (F48)
 - 8.1.8. Vrtec, Sonček (F49)
 - 8.1.9. Sodeluje le s to šolo, ker ima drugače redno službo v bivanjski enoti (G30)
- 8.2. Načini pridobivanja uporabnikov
- 8.2.1. Na šoli jim je predstavljena ta možnost kot dodatna interesna dejavnost (A40)
 - 8.2.2. Nič kaj. Tudi z zdravstvenim domom še za enkrat ne (D37)
9. FINANCIRANJE
- 9.1. Samoplačniške terapije
- 9.1.1. Ne, plačano dobi preko šole kot dodatek pri plači, za opravljanje interesne dejavnosti (A41)
 - 9.1.2. Terapije so samoplačniške (B39)
 - 9.1.3. Terapije so samoplačniške, Zveza Sonček pa sofinancira njihovim članom polovico stroškov (C24)
 - 9.1.4. Ne. Vsi, ki so vključeni v njihovo ustanovo so znotraj njihovega zavoda in imajo brezplačno (D38)
 - 9.1.5. Ja, terapije so samoplačniške (E38)
 - 9.1.6. Obstaja sofinanciranje raznih organizacij. Lahko zbirajo zamaške, potem to dajo na Rdeč križ, Rdeč križ pa nakaže denar za nekaj obiskov. Včasih tudi Karitas za nekoga plača nekaj terminov. To je vse odvisno od staršev, kako se znajdejo. Zelo veliko je takšnih, ki jim financirajo oziroma sofinancirajo organizacije (E39)

- 9.1.7. Ne niso. Terapij se udeležujejo tisti, ki so vključeni v Mladinsko zdravilišče Rakitna in je celotno zdravljenje krito iz strani zdravstvenega zavarovanja. Res pa je, da čeprav je celotno zdravilišče za mlade financirano preko zdravstvenega zavarovanja, terapije s konji niso (F50)
- 9.1.8. Včasih so v popoldanskem času prišli samoplačniško zunanji uporabniki, trenutno pa ni (F51)
- 9.1.9. Ne, niso samoplačniške. Plačana sem pogodben in vse stroške terapij krije šola (G31)
- 9.2. Uporabniki, katerim je storitev dosegljiva
 - 9.2.1. To storitev ponudi vsem otrokom na šoli, tako da imajo vsi to možnost (A42)
 - 9.2.2. Obstaja problem glede dosegljivosti, saj ravno tisti, ki bi to najbolj potrebovali imajo na vseh področjih tako povišane stroške, ker imajo dodatne prilagoditve in bi jim najbolj koristilo, ne morejo koristiti tega (B40)
 - 9.2.3. Tistim, ki imajo denar ali pa tistim, ki dobijo razna sofinanciranja (C25)
 - 9.2.4. Vsem, ki so vključeni v njihov zavod (D39)
 - 9.2.5. Uporabniki, ki so člani nekih društev imajo prednost (E40)
 - 9.2.6. Uporabnikom zdravilišča (F52)
 - 9.2.7. Učencem v tej šoli (G32)